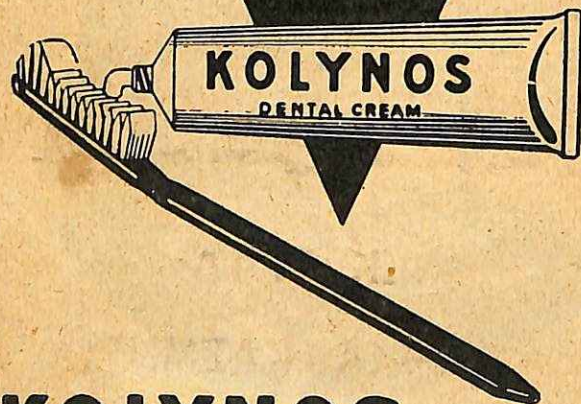

„ΓΚΡΕΚΑ“

1 ΕΚΑΤ.
ΕΙΝΑΙ
ΑΡΚΕΤΟΝ

KOLYNOS

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΣ

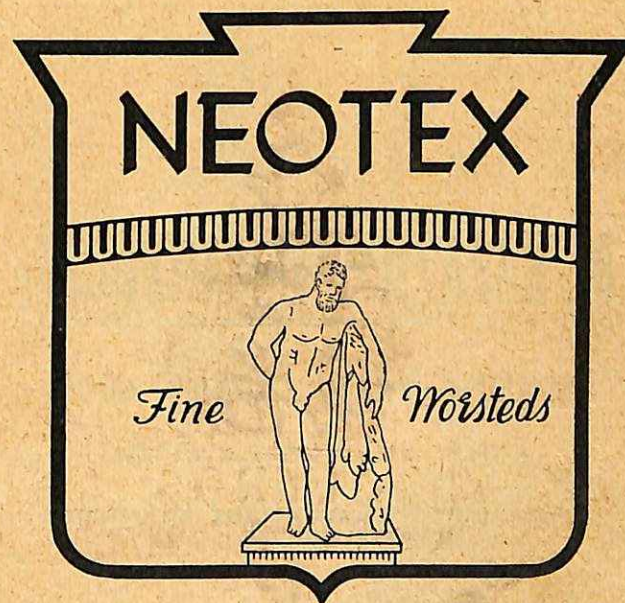

Η ΠΡΩΤΗ ΦΡΟΝΤΙΣ ΤΟ ΠΡΩΙ

ΚΑΙ Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΟ ΒΡΑΔΥ

ΓΕΝ. ΑΝΤ. ΑΔΕΛΦΟΙ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΙ

ΕΚΛΕΚΤΑ

ΑΝΔΡΙΚΑ ΚΑΣΜΗΡΙΑ

ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΗ :

ΕΡΙΟΥΡΓΕΙΟΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ Α.Ε.

ΦΩΚΙΩΝΟΣ 6 — ΑΘΗΝΑΙ

ΤΗΛΕΦ. 31-549 ΚΑΙ 34-236

Σ Χ Ο Λ Η

Μ. ΚΑΖΑΖΗ - ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΟΥ

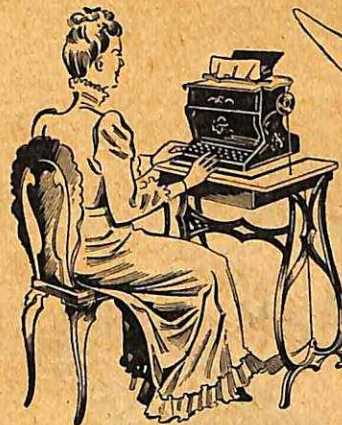
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ - ΡΥΘΜΙΚΗ - ΜΟΥΣΙΚΗ - ΧΟΡΟΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: ΜΑΡΙΑΣ ΚΥΝΗΓΟΥ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

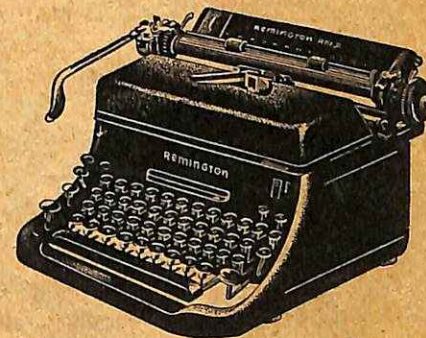
•

Έναρξεις μαθημάτων την 2α 'Οκτωβρίου. Πληροφορίες εις τὰ Γραφεία του Συλλόγου, καθ' ἐκάστην 11-1 καὶ 6-8. Τηλέφ. 82-463 καὶ 36-009. Τὸ Τμήμα χοροῦ ἀναλαμβάνει ἡ ΚΑ ΜΑΡΙΑ ΧΟΡΣ. Εἰδικὸν Τμήμα δι' ἀγόρια ὑπὸ τοῦ κ. Περ. Κωνσταντινίδου.

τὸ 1873

Ὁ Christopher Latham Sholes ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὸν Philo Remington κατεσκεύασαν εἰς τὰ ἔργαστάσια ὀπλῶν REMINGTON τὴν πρώτην πρακτικὴν Γραφομηχανὴν τοῦ κόσμου.

Σήμερα

ὕστερα ἀπὸ 78 χρόνια ἡ REMINGTON ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ πρώτη Γραφομηχανὴ τοῦ Κόσμου μετὰ ὅλας τὰς τελειοποιήσεις πού ἡ πείρα 78 ἐτῶν τῆς ἔχει ἐξασφαλίσαι.

Remington Rand

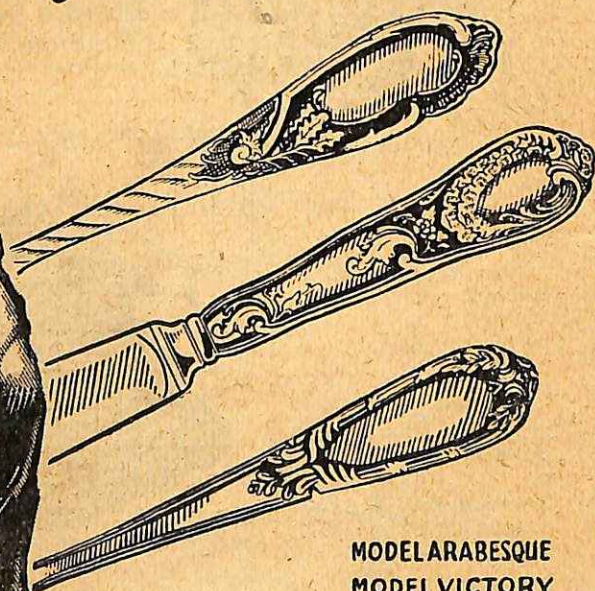
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ
ΣΟΛΟΜΟΣ

— ΚΟΡΑΗ 5 —
ΤΗΛ. 33210-22687
ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 4Α
ΤΗΛ. 30440-30449

"ΑΛΕΚΤΩΡ."

Αριστευρήματα

MODELARABESQUE
MODEL VICTORY
MODEL AIRAM

ΣΤΟ "ΝΗΣΙΟΤΗΣ"

ΑΓΑΛΜΑ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΙΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

- Είναι καθρέπτης όπου ο καθένας δείχνει την εικόνα του.
- Χαρακτηρίζει συχνά τον Ρωμηνό όταν περιγράφει κάτι (αίτ.).
- Αριθμητικώς τὸ πενήνταπέντε—Τὸ λένε καὶ μόλα οἱ ναυτικοί—Μιά τῶν 48 πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς (γεν.).
- Διάσημος μαθηματικὸς καὶ μηχανικὸς τῆς Ἀρχαίας ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια — Γνωστὰ ἐμπλάστρα (δημοτ.).
- Ξενικοὶ ἐπισκέπτονται συχνὰ τὸν τόπο μας — Ἡρῶς τοῦ Σαίξπηρ.
- Δύο φωνήεντα ποὺ δὲν σχηματίζουν δίφθογον — Ἐνα γιὰ τὶς χορεύτριες τοῦ φημισμένου νησι.
- Μιά ἀρχαία ἀπὸ τὸν Ὀμηρὸ ἀναφερομένη πόλις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἀγαμέμνονος. — Γλύκισμα γεμάτο κρέμα σαντιγύ.
- Κενὰ περιεχομένου (γεν. πληθ.).
- Εἰς τὴν λαλουμένην, χρονικὸν ἐπίρρημα — «Δές... πάρε πανί, δὲς μάννα πάρε παιδί», λέγει μιὰ ἑλληνικὴ παροιμία.
- Δὲν πάτησε τὰ εἰκοσιένα—Τραγουδᾷ συχνὰ στὸ συγκρότημα τοῦ Γιάκοβλεφ.
- Αὐτὴ φοριέται τὸ καλοκαίρι — Στους ἀρχαίους τὸ ἄνθος τῆς ἀμπέλου.
- Διάσημο εὐρωπαϊκὸ ἀνάκτορο μὲ ὄνομα ξένο πρὸς τὴ γλῶσσα τοῦ τόπου του—Προτρεπτικόν.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

- Εἶναι ἰσχυροτέρα τῆς φύσεως! — Χημικὴ ἔνωση ὡς ἀρσενικόν, μέρος τῆς ὑδρογείου ὡς θηλυκόν (ἀρχ.).
- Συνορεύει μὲ τὸ Ἰράκ.
- Πρόθεσις — Τὰ ἔχουν οἱ περισσότερες κρέμες — Προηγούνται ὁργανισμῶν καὶ σημαίνοντων προσώπων — Μιά οὐσία μὲ τὸ

ἄρθρο τῆς, ποὺ χρησιμοποιεῖται πολὺ στὴ βαφικὴ (τρία γράμματα προφερόμενα μαζί).

- Ἡ παῦσις τῆς ἐπρόκάλεσε τελευταίως παγκόσμιον διαμαρτυρία — Κόρη τοῦ Εὐρώτα (γεν.).
- Ἀναγράφονται εἰς τὰ αὐτοκίνητα τῶν σμηνιτῶν — Εἶδος παρασκευῆς τοῦ αὐτοῦ.
- Ἐκατὸν ἐβδομήντα—Ἐνα τρα-

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

- γικόν ὑπερωκεάνειον (γεν.).
- Τὸν ἐγέννησε ἡ Καλλιρρόη — Γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου μας — Ἀναφορ. ἀντωνυμία, νεοελληνιστί. ἓνα ζῶον, ἀρχαῖστί.
- Εἶναι τὸ σαμιαώτικο κρασί—Χημ. σύμβολον ἑνὸς σκληροῦ μεταλλοῦ.
- Μὰς διαψεύδει ἀφοῦ τὸ δοῦμε— Τόσα χρόνια ἔζησεν ὁ Ἱπποκράτης—Υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Μυσίας Θειοδάμαντος (γεν.).
- Πολλοὶ ἥπατικοὶ μεταχειρίζονται τέτοια φάρμακα (γεν.).
- Τὰ ἐκ πλάνης ἀπορρέοντα — Τὸ χρησιμοποιοῦν συχνά, οἱ ὑποσχόμενοι πολλὰ.
- Γνωστὸ χωριὸ στὴν ἐπαρχία Καρδίτσας — Ἀθηναϊκὴ συνοικία στὴ γενική.

I. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 132)

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Πήραμε από τους άναγνώστες μας τόσες διαμαρτυρίες για την κατάργηση του «Ημερολογίου του μηνός», ώστε αποφασίσαμε να επαναλάβουμε από το τεύχος αυτό την προσπάθεια να το συνεχίσουμε.

Σκοπός του ημερολογίου αυτού είναι να προσφέρει κάτι το άρτιο. Έδω όμως παρουσιάστηκαν οι δυσκολίες από την άδιαφορία πολλών από εκείνους που θα έπρεπε πρώτοι να το βοηθήσουν.

Όπως δηλαδή, τώρα που ξαναρχίζει το «Ημερολόγιο», και μάλιστα με ακόμη πιο έντακτη προσπάθεια, παρακαλούμε για μια ακόμη φορά αυτούς που πρέπει να ενδιαφέρονται, να μας στέλνουν εγκαίρως — το πολύ ως τις 15 του μηνός — τα προγράμματά τους.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ (Θιάσος «Ολύμπια». Ρουζβέλτ 59 — Τηλ. 24.377) :

α' 150ήμερο Έναρξ με την όπερέττα «Παγκανίνι» και με την «Πουλημένη μνηστή».

KENTPIKO (Καλλιτεχνικό Γραφείο Αθηνών — Τηλ. 26.309) :

17 Έναρξ των χειμερινών συναυλιών με εμφάνιση του πιανίστα Ίουλιου Κάτσιεν.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ :

18 Συναυλία «Εστίας Ν. Σμύρνης» με συμμετοχή της Ίριδας Κολάση και Μαρίας Χαιρογιώργου.

ΧΟΡΟΣ

ΩΔΕΙΟ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ :

4, 7 Χορευτική Όμας Ματέυ — Ρουσοπούλου. (Στόν κύκλο των εκδηλώσεων του Έτους του Αποδήμου Έλληνισμού). Χοροδρόμα «Διογέννητη». Χορογραφία Έβόνης ντε Κίρικο. Σκηνοθεσία Κ. Μιχαηλίδη. Κοστούμια Ν. Χατζηκυριάκου - Γκίκα.

ΛΙΜΝΗ ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ :

6 Χορευτική Όμας Ματέυ — Ρουσοπούλου (όπως από επάνω).

ΘΕΑΤΡΟ

ΒΑΣΙΛΙΚΟ (Άγ. Κωνσταντίνου — Τηλ. 53.242) :

Τέλος του μηνός Έναρξ με τις «Νεφέλες» του Άριστοφάνους. Σκηνοθεσία Σ. Καραντινού. Μακέτιες Ν. Χατζηκυριάκου - Γκίκα. Χορογραφία Ρ. Μάνου. Για πρώτη φορά διδάσκεται Άριστοφάνης από την σκηνή του Βασιλικού.

ΑΔΙΚΗΣ (Θιάσος Μουσούρη. Πλατεία Άγ. Γεωργίου Καρύτση — Τηλ. 27.428) :

10 «Σκιά και Ουσία» του Πάολ Βίνσεντ Κάρολ. (Μετά-

φρασες Μ. Πλωρίτη). Πρωταγωνιστούν: Έλλη Λαμπέτη, Κ. Μουσούρης, Ν. Τζόγιας. Σκηνικά Ι. Στεφανέλλη.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ (Ίπποκράτους 7. — Τηλέφωνον 23.723) :

α' 150ήμερο «Η πρώτη αγάπη».

KENTPIKO (Θιάσος Λογοθετίδη. Πλατεία Κολοκοτρώνη — Τηλ. 21.559) :

α' 150ήμερο Έναρξ με καινούργιο έργο των Σακελλαρίου-Γιαννακοπούλου.

KΤΒΕΛΗΣ (Θιάσος Κατερίνας — Έλεύτερος Καλλιτεχνικός Όργανισμός — Τηλ. 34.491) :

18 «Βροχή» του Σόμερσετ Μάμ. Πρωταγωνιστεί η κ. Κατερίνα. Συμπράττουν: Άνθη Μηλιάδου, Χ. Καμίλη, Α. Κωνσταντάρας, Μ. Φωτόπουλος. Γ. Δαμασιώτης. Τίτος Φαρμάκης.

Στο τέλος «Η κυρά της θάλασσας» του Ίψεν. Πανηγυρική παράσταση για τα 15 χρόνια της θεατρικής δράσεως της κ. Κατερίνας.

ΡΕΞ (Θιάσος Μαρίκας Κοτοπούλη. Έλευθερίου Βενιζέλου (Πανεπιστημίου) 40 — Τηλ. 21.492) :

α' 150ήμερο «Έκτο πάτωμα». Πρωταγωνιστεί η κ. Μαρίκα Κοτοπούλη. Συμπράττουν: Δέσπω Φιλιππίδου, Κάκια Παναγιώτου, Άννα Συνοδινού, Ντίνος Ήλιόπουλος, Θ. Μορίδης, Τ. Βανδής, Νίκος Καζής, Σπύρος Όλύμπιος. Β. Πάλλης κ.λ.π. Σκηνικά του αρχιτέκτονος κ. Κ. Λάσκαρη.

Έντος του μηνός «Μουσικά» με τόν Άλ. Άλεξανδράκη και «Σκοτάδι» με τόν Δημ. Μυράτ.

14 Θιάσος Ποντιακού Θεατρικού Όμίλου — «Τη τρίχα το Γεφύρι», λαογραφική ήθογραφία με χορούς και τραγούδια (ώρα 10.30 π.μ.).

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ (28ης Σεπτεμβρίου — 21ης Οκτωβρίου) :

Στο συγκρότημα του Βασιλικού συμπράττουν: Κατίνα Παξινού, Βάσω Μανωλίδου και ο κ. Άλ. Μινωτής.

1-4 Ίψεν: «Οί Βρυκόλακες», σε δέκα παραστάσεις βραδινές και απογευματινές.

5-9 Σαίξπηρ: «Όπως σάς άρέσει», σε επτά παραστάσεις.

10-15 Μπέρναρντ Σω: «Άγία Ίωάννα», σε οκτώ παραστάσεις.

16-18 Διον. Ρώμα: «Οί τρεις κόσμοι», σε πέντε παραστάσεις.

19-21 Τσέχωφ: «Τρεις άδελφές», σε πέντε παραστάσεις.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

1

ΖΑΠΠΕΙΟΝ :

Ἐκθεσις ζωγραφικῆς τοῦ κ. Σ. Κούρκουλου. Ἐκθεσις γλυπτικῆς τοῦ κ. Νικόλα

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ (Τηλ. 21.917) :

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τῶν κ.κ. Κουδούνου, Μηταράκη, Ρωνᾶ.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΠΑΣΑΛΙΜΑΝΙ :

1

Μεγάλη ὑπαίθριος ἑορτὴ ὁργανωμένη ἀπὸ τὸν Δήμο Πειραιῶς με σύμπραξιν τοῦ ἀρχιμουσικοῦ τῆς Ἀυρικῆς Σκηνῆς κ. Βάλτερο Πρέφφερ, τῶν κ.κ. Ναυσικάς Γαλανοῦ καὶ Τατιάνας Βαρούτη. Σκηνοθεσία Ρενάτου Μόρντο.

ΠΑΝΑΘΗΝΑ-Ι-ΚΟ ΣΤΑΔΙΟ (ὥρα 6 μ.μ. Δύκειον Ἑλληνίδων) :

7

Ἐθνικὴ Ἑορτὴ στὸν κύκλον τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Ἑτους Ἀποδήμιου Ἑλληνισμοῦ.

ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ :

29

Ἐγκαίνια δενδροφυτεύσεως τοῦ ἱστορικοῦ χώρου με πρωτοβουλία τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς (στὸν κύκλον τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Ἑτους Ἀποδήμιου Ἑλληνισμοῦ).

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

ΓΗΠ. ΠΑΝΑΘΗΝΑ-Ι-ΚΟΤ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ) :

7

Ἐναρξεις τῶν ἀγώνων γιὰ τὸ πρωτάθλημα πρωτευούσης.

Ἐλὸς τοῦ μηνὸς

Ἀγὼν μεταξὺ τῶν ομάδων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης γιὰ τὸ κύπελλο «ΟΧΙ» ἀθλοθετημένο ἀπὸ τὸν Δήμαρχο Ἀθηναίων κ. Κ. Κοτζιάν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ :

12—19

Συμμετοχὴ τῆς Ἑθνικῆς ομάδος ποδοσφαίρου στοὺς Μεσογειακοὺς ἀγῶνες, στὴν Ἀλεξάνδρεια.

ΜΑΣΣΑΛΙΑ :

14

Ἀγὼν Ἑλλάδος - Γαλλίας, στὴ Μασσαλία.

ΚΑ-Ι-ΡΟ :

21

Φιλικὴ συνάντησις τῆς Ἑθνικῆς μας ομάδος με τὴν Ἑθνικὴν ομάδα Αἰγύπτου, στὸ Κάιρο.

ΒΟΛΕ-Τ - ΜΠΩΛΛ :

21

Ἐναρξεις συναντήσεων σὲ διάφορα γήπεδα γιὰ τὸ τοπικὸ πρωτάθλημα νεανίδων.

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ :

6—10

Ἀγῶνες στίβου.

8—18

Μπάσκετ - Μπόλλ.

6—17

Ὅπλομαχία.

ΠΑΝΑΘΗΝΑ-Ι-ΚΟ ΣΤΑΔΙΟ :

13—14

ΑΓΩΝΕΣ ΣΕΓΑΣ (σωματείων 6' κατηγορίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος με πλήρες πρόγραμμα).

ΠΑΝΑΘΗΝΑ-Ι-ΚΟ ΣΤΑΔΙΟ :

«Ζ' ΑΓΩΝΕΣ ΑΠΕΛΕΤΘΕΡΩΣΕΩΣ 1944»

20—21

Ἀθλητικοὶ ἀγῶνες ὁργανωθέντες ἀπὸ τὴν Α.Ε. Παγκρατίου με συμμετοχὴ Τούρκων καὶ πιθανὸν καὶ ἄλλων ξένων ἀθλητῶν.

ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ (Χαριλάου Τρικωπῆ 4 — Τηλ. 29.111) :

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς

Βαρδούσια, Ὀλυμπος. (Ἡ ἀνάβασις αὐτὴ εἶναι παρασκευαστικὴ γιὰ τὴν μεγάλη ἀνάβασιν ποὺ θὰ γίνῃ τὸν χειμῶνα καὶ πιθανώτατα τὸν Ἰανουάριον).

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ - ΜΟΥΣΕΙΑ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ :

Ὁρεε ἐπισκέψεως : Ἀπὸ 7.30' π.μ. ὥς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Εἴσοδος δραχ. 3.000. Τὴν Κυριακὴ καὶ τὴν Πέμπτη εἴσοδος ἐλευθέρη. Τὶς τρεῖς ἡμέρες τῆς Πανσελήνου ἐπιτρέπεται ἡ ἀνοδος στὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὴν νύκτα. Εἴσοδος δραχ. 3.000

ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΟΥΣΕΙΟ (Τηλ. 31.246) :

Ἀνοικτὸ καθημερινῶς.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ (Ἐθνικόν), Τοσίτσα 1 — Τηλ. 63.391) :

Ἀνοικτὸ ὅλες τὶς ἡμέρες — ἐκτὸς τῆς Δευτέρας — ἀπὸ 8—2. Τὶς Κυριακὰς 8—1. Εἴσοδος δραχ. 3.000. Τὴν Κυριακὴ καὶ τὴν Πέμπτη εἴσοδος ἐλευθέρη.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ (Βασιλίσσης Σοφίας 22 — Τηλ. 71.027) :

Ἀνοικτὸ ὅλες τὶς ἡμέρες — ἐκτὸς τοῦ Σαββάτου — ἀπὸ 9—2. Εἴσοδος δραχ. 3.000.

ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟ (Ροῦς-βελτ 38 — Τηλ. 23.325) :

Ἀνοικτὸ τὶς προμεσημβρινὰς ὥρες.

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ (Χρηματιστηρίου Ἑμπορευμάτων Πειραιῶς). Πειραιεύς. Ὁδὸς Ναυαρίνου — Τηλ. 41.201) :

Ἀνοικτὸ τὶς προμεσημβρινὰς ὥρες.

ΖΩΟΛΟΓΙΚΟ (Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου) Ροῦςβελτ 43, μέσα στὸ κτίριον τοῦ Πανεπιστημίου—Τηλ. 25.824.

ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Μοναστηράκι) :

Ἀνοικτὸ κάθε ἡμέρα 9—1.

ΜΗΕΝΑΚΗ (Ὁδὸς Κουμπάρη 1 καὶ Βασιλίσσης Σοφίας) :

Ἀνοικτὸ κάθε ἡμέρα — ἐκτὸς τῆς Τρίτης — ἀπὸ 10—1. Εἴσοδος δραχ. 3.000.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ (Μέσα στὸ κτίριον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν — Τηλ. 31.334) :

Ἀνοικτὸ τὶς προμεσημβρινὰς ὥρες.

'ΕΚΛΟΓΗ

ΤΟΜΟΣ Ζ'

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1951

ΤΕΥΧΟΣ 71

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ ἑλληνικὸ ἔπος στὴν Κορέα	Harold Martin	11
Θρησκεία καὶ Ἐπιστήμη	Richard Law	18
Ἡ πρώτη εἰρηνικὴ ἀτομικὴ ἔκρηξις	John Lear	23
Τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ γραμματόσημο	Δ. Κουμουνδοῦρος	33
Τὸ Βρετανικὸ Σύνταγμα	William Jowitt	36
Τζόζεφ Σιγκέτι	Howard Taubman	44
Τὰ πετρέλαια τοῦ Καναδά	G. Mc Caffrey	49
Δὲν ἔμαθα τίποτε στὸ σχολεῖο	Bernard Shaw	51
Οἱ κοσμικὲς ἀκτίνες στὴν ἀρχαιολογία	Neue Rotter-	
	damse Courant	57
Θαυμαστὸς συνταξιδιώτης	Γ. Α. Νάζος	60
Σουὲξ	Ernest Hauser	73
Ἐμεῖς καὶ ἡ εὐτυχία μας	John Gibson	80
Ὁ καλλιτέχνης καὶ ὁ κινηματογράφος	Catherine Sullivan	86
Κάτω οἱ ἔξυπνες γυναῖκες	Stephen Leacock	91
Ὁ Ἀτλαντικὸς μὲ καίρι	H. G. Hasler	96
Ἡ τέχνη τῆς φωτογραφίας	Σ. Δ. Α.	103
Τὸ Σενάριο	John Galsworthy	107
Μαρίνα : Ἕνα γράμμα τοῦ Ντιὼρ		113
Πόλεμος στοὺς λεκέδες		119
Θὰ μετράμε τὴν ὄσφρησί μας	Richie Calder	122
Λεξικὸ συντημήσεων		124

Τὸ ἐξώφυλλό μας : Τσολιάδες στὸν Ἀγνωστὸ Στρατιώτη, ἀ-
πὸ ἑγχρωμὴ φωτογραφία ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ «National Geo-
graphic Magazine» τῆς Ἀμερικῆς.

(Ἐκτύπωσης τοῦ ἐργοστασίου Ὁ. Περιβολαράκη · Β. Λυκογιάννη.)

"Ἐκλογή,"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἐσωτ. Ἐτησ. 45.000

Ἐσωτ. Ἐξάμ. 23.000

Ἐξωτ. Ἐτησ. \$ 3.50

Ἐξωτ. Ἐτησ. £ 1.5.0

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Είδα τὰ δυνὶ τὰ μάτια σου
καὶ τὸ τρελλό σου σιόμα
καὶ πέθανα καὶ χάθηκα
καὶ μὲ τὰ σὲ τρελλάθηκα,
Ξανθοῦλα νοσοκόμα.

Κ' ἔκανα μιὰ τρελλή εὐχή
ν' ἀρρώσταινα αἰώνια
καὶ νᾶμπαινα στήν κλινικὴ
καὶ νᾶμουν ἄρρωστος ἐκεῖ
γιά δυνὶ χιλιάδες χρόνια.

Ἐκεῖ θὲ νὰ μοῦ φαίνονταν
γλυκὸ καὶ τὸ κινίνο,
ἀρκεῖ ν' ἀρήνης ποῦ καὶ ποῦ,
ἄχ, νοσοκόμα ἀλεπού,
φιλάκια νὰ σοῦ δίνω.

Κ' ἂν πῇ ὁ γιατρὸς πὼς ἔγινα.
Ξανθοῦλα νοσοκόμα,
ἐγὼ δυνὶ λόγια θὰ τοῦ πῶ:
ὅτι ἐσέναν ἀγαπῶ
κ' εἴμ' ἄρρωστος ἀκόμα...

«Χρόνος» Ἀθηνῶν, 1909

Ο Γεώργιος Ἀγγ. Βλάχος δὲν ἔγραφε ποιήματα. Ἀλλὰ κάποτε - κάποτε ἔπαιζε μὲ τὸν στίχο. Καὶ οἱ παλιεὲς ἐφημερίδες, στίς ὁποῖες συνειργάσθη στὰ νεανικά του χρόνια, ἔχουν κρυμμένα στίς σελίδες τους μερικὰ εἴθυμα ἢ ρομαντικὰ αἰσθηματικὰ τραγουδάκια, ποὺ φανερώνουν ὅτι ὁ χαριτωμένος καὶ κομπὸς χρονογράφος τῆς ἐποχῆς, ὅταν ἤθελε νὰ τραγουδήσῃ, τὸ κατῴρωνε. Ἀπὸ τὸν «Χρόνον» τοῦ 1909 ἀναδημοσιεύομεν ἕνα τέτοιο τραγουδάκι ποὺ βρίσκεται τώρα στὸ Λεύκωμα μιᾶς Ἀθηναίας κυρίας.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΠΟΣ

ΣΤΗΝ ΚΟΡΕΑ

ΤΟΥ

HAROLD H. MARTIN

ΚΑΠΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΡΕΑ

Α νάμεσά τους εἶναι ψηλὰ μελαχροινὰ παλληκάρια ἀπὸ τὴν Κρήτη, καλοφτιαγμένα καὶ θερμόαιμα. Ἀνάμεσά τους εἶναι ἀκόμη ἡρεμα, λιγομίλητα παιδιά τῆς Θεσσαλίας καὶ σοβαροὶ Μακεδόνες, σίγουροι γιὰ τὸν ἑαυτό τους στὴ μάχη, καὶ ἔξυπνοι Μωραῖτες, καὶ ψηλοὶ Ξανθοὶ θουνῖσιοι ἀπὸ τὴν Ἡπειρο, αὐστηροὶ καὶ σκληραγωγημένοι. Ὁ καθένας μὲ χίλιους δυὸ τρόπους διαφέρει ἀπὸ τὸν ἄλλο. Ἔχουν διαφορὲς στὴν ὁμιλία, στὰ τραγούδια, στοὺς χοροὺς ποὺ χορεύουν ὕστερα ἀπὸ τὴ μάχη, ὅταν παίρνουν καινούργια δύναμι ἀπὸ λίγο καλὸ ἑλληνικὸ κρασί. Σὲ ὀρισμένα σημεῖα ὡστόσο ὅλοι οἱ ἄντρες ποὺ ἀποτελοῦν τὸ Ἑλληνικὸ ἐκστρατευτικὸ σῶμα στὴν Κορέα εἶναι ἴδιοι. Ὅλοι θυμοῦνται

πὼς κάποτε, πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια, γεννήθηκε στὴν Ἀττικὴ ἡ πρώτη δημοκρατία καὶ πὼς ἐπὶ τρεῖς χιλιάδες σχεδὸν χρόνια ἡ μικρὴ τους χώρα ἀγωνίζεται ἐναντίον τῆς καταπίεσεως καὶ τῆς τυραννίας ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν ξεκινάει, ἀπὸ τὴν Περσία ἢ τὴν Ἀσία, ἀπὸ τὸ Βερολίνο ἢ τὴ Μόσχα.

Δὲν ἀποροῦν γιὰτὶ χρειάστηκε ν' ἀφήσουν τὰ χωριά τους στὰ θουνὰ τῆς Ἑλλάδας καὶ νὰ πάνε στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου γιὰ νὰ πολεμήσουν. Γὸ λόγο τὸν ξέρουν. Αὐτοὶ ποὺ πολέμησαν τὸν κομμουνισμό πολλὰ χρόνια στὸν ἴδιο τους τὸν τόπο, σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς σκληρότερους ἐμφύλιους πολέμους τῆς ἱστορίας, καὶ ποὺ ἀγαποῦν τόσο τὴν ἐλευθερία

Ἡ «Ἐκλογὴ» ἀναδημοσιεύει ἀπὸ τὸ «Saturday Evening Post» τὸ ἄρθρο αὐτὸ ποὺ ἀποτελεῖ ἕναν ὕμνο τοῦ Ἑλλήνος στρατιώτου.

δέν μπορούσαν νά πάρουν άλλη απόφασι.

— "Όταν ένα επικίνδυνο θηρίο τριγυρνάει στὸν κόσμο, εἶπε ἕνας "Ελληνας αξιωματικός, πρέπει νά τὸ ἐξοντώσης, ἀδιάφορο ἂν πλησιάξῃ τὴν πόρτα σου ἢ μίαν ἄλλη, πὶὸ πέρα.

Γιὰ τοὺς Ἀμερικανούς καὶ γιὰ ἄλλους ἀνθρώπους πού πολεμοῦν ἐδῶ, ὁ πόλεμος στὴν Κορέα εἶναι μιὰ δουλειὰ θρώμικη, αἱματηρή, ἀμφίβολη, πού σηκώνει συζήτησι. Γιὰ τοὺς "Ελληνες εἶναι σταυροφορία. Στὰ χρόνια τοῦ δικοῦ τους πολέμου ἔμαθαν νά μισοῦν τὸν κομμουνισμό. Ἦρθαν ἐδῶ γιὰ νά πολεμήσουν γιὰ καλὰ καὶ ἐκτελοῦν τὴν ἀποστολὴ τους μὲ περισσότερη τέχνη ἴσως ἀπὸ κάθε ἄλλη μονάδα.

Εἶναι οἱ σοφοὶ τοῦ πολέμου. Ἐπὶ ἔντεκα χρόνια πολεμοῦσαν σὲ ὄρεινὴ χώρα, πρῶτα μὲ τοὺς Γερμανούς, τοὺς Ἰταλοὺς καὶ ὕστερα μὲ τοὺς ἀντάρτες. Καὶ πολεμοῦν μὲ τὴν πονηρία καὶ τὴ μαεστρία τῆς ἀλεπούς, ἕναν πόλεμο στὸν ὁποῖο πολὺ λίγοι ἄλλοι στρατιῶτες μποροῦν νά τοὺς συναγωνιστοῦν. Ὁ στρατηγὸς Δασκαρόλης καὶ ὁ συνταγματάρχης Δασκαλόπουλος εἶναι ἔμπειροι βετεράνοι. Ἀλλὰ δέν δίνουν πολλές συμβουλές στὸν διοικητὴ τοῦ σώματος Δ. Ἀρμπούζη, γιατί ὁ ἀντισυνταγματάρχης Ἀρμπούζης εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους εἰδικούς τοῦ κόσμου στὸν ὄρεινὸ πόλεμο καὶ ξέρεי καλὰ τὴν πολεμικὴ τακτικὴ τῶν κομμουνιστῶν. Οἱ ἄνδρες του εἶναι νεώτεροι καὶ λιγώτερο ἔμπειροι, ἀλλὰ τοὺς καίει ἡ ἴδια φλόγα καὶ ἡ ἴδια περηφάνεια γιὰ τὴν πολεμικὴ παράδοσι τῆς φυλῆς τους. Αὐτὴ ἡ φλόγα καὶ ἡ περηφάνεια πάει βαθιὰ μέσα τους. Εἶναι γεννημένη μαζὺ τους.

"Όταν ἕνας νέος "Ελληνας ὑπολοχαγὸς σκοτώθηκε στὴν Κορέα, ὁ πατέρας του ἔγραψε στὸν Ἀρμπούζη :

« Ἀγαπητέ μου κ. Συνταγματάρχᾳ. Σὰν πατέρας ὑποφέρω βαθιὰ πού ἔχασα τὸ παιδί μου, σὰν "Ελληνας ὅμως εἶμαι περήφανος γιατί ὁ γιός μου ἔδωσε τὴ ζωὴ του γιὰ τὴν πατρίδα του, γιὰ τὴ θρησκεία του καὶ γιὰ τὴν ἐλευθερία τῶν ἀνθρώπων. Οἱ πρόγονοί μας ἔλεγαν ὅτι ἡ πατρίδα εἶναι τὸ ἀγιώτερο πρᾶγμα στὸν κόσμο, πάνω ἀπὸ πατέρα καὶ μητέρα. Ὁ γιός μου πίστευε σ' αὐτό. Σήμερα εἶναι 25 Μαρτίου. Ὅλοι οἱ "Ελληνες εἶναι περήφανοι τὴν ἡμέρα αὐτή. Τὰ δικὰ μου αἰσθήματα εἶναι λίγο συγκεχυμένα. Εἶναι στιγμὲς πού αἰσθάνομαι ἀπελπισμένος. Ἀλλὰ συγχρόνως δέν μπορῶ παρὰ νὰ εἶμαι καὶ περήφανος. Ἡ οἰκογένειά μου κατὰγεται ἀπὸ τὸ χωριὸ τοῦ Ἀθανασίου Διάκου. Ἡ μητέρα μου, πού τὴν σκότωσαν οἱ ἀντάρτες πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια, ἦταν ἀνεψιὰ τοῦ Διάκου... Ὁ γιός μου ἐπλήρωσε τὴ μοῖρα του σὰν "Ελληνα καὶ σὰν ἀπόγονος τοῦ Διάκου. Ἀς εἴμαστε περήφανοι γι' αὐτόν».

Ἀπὸ ἕνα μικρὸ Μακεδονικὸ χωριὸ μιὰ μητέρα γράφει μὲ τρεμάμενο χέρι:

« Κύριε Διοικητά. Μὲ βαθειὰ λύπη πῆρα τὸ γράμμα σας πού μοῦ λέει γιὰ τὸν θάνατο τοῦ παιδιοῦ μου. Θὰ ἦταν ψέμματα ἂν σὰς ἔλεγα ὅτι ὑπάρχει τίποτε στὸν κόσμο πού θὰ μᾶς κάνῃ νά ξεχάσουμε ὅτι δέν θὰ γυρίσῃ ποτὲ στὸ χωριὸ του, στὴ γυναίκα του, στὰ παιδιά του, σὲ μένα. Μὰ εἶμαι περήφανη γι' αὐτὸν γιατί πέθανε πολεμώντας τὴν τυραννία καὶ τὸ ἔγκλημα, πολεμώντας γιὰ τὴν εἰρήνῃ τοῦ κόσμου. Κύριε

Ὁ στρατηγὸς Μάθιου Ρήτζγουαιη συγχαίρει τὸν συνταγματάρχη Ἀρμπούζη. Ἀριστερά του ὁ στρατηγὸς Δασκαρόλης.

Διοικητά, σὰς παρακαλῶ, ἐπειδὴ κοιμᾶται γιὰ πάντα τόσο μακριά, ὅποτε εἰστε κοντὰ στὸν τάφο του νὰ προσκυνᾶτε τὸ σταυρὸ γιὰ μᾶς. Τὰ μάτια μου εἶναι γεμᾶτα δάκρυα καὶ δὲν μπορῶ νὰ γράψω ἄλλο. Ὁ Θεὸς νὰ σὰς εὐλογῇ ἔσας καὶ τοὺς γενναίους στρατιῶτες σας».

☆

Ἡ πολεμικὴ ἀξία τῶν Ἑλλήνων ἦταν τόσο φανερὴ στὶς σκληρὲς μάχες ἐδὼ στὴν Κορέα, ὥστε τὸ 7ο Σύνταγμα Ἰππικοῦ, ποὺ εἶναι περήφανο γιὰ τὴν πολεμικὴ του παράδοσι, θεωρεῖ τὸ Ἑλληνικὸ Σῶμα, ὅχι ὡς ἀπεσπασμένο στὴ δύναμί του, ἀλλὰ ὡς τὸ τέταρτο τάγμα τοῦ συντάγματος. Σὲ μιὰ χαρούμενη γιορτὴ στὶς 25 Μαρτίου, ὁ Συνταγματάρχης Οὐίλλιαμ Χάρρις, ὁ δημοφιλὴς διοικητὴς τοῦ 7ου, χάρισε ὠραίους θυρεοὺς, κεντημένους στὸ Τόκιο, στὶς Ἑλληνικὲς διμοιρίες καὶ σὲ κάθε ἄντρα τοῦ τάγματος χάρισε τὸ κίτρινο σῆμα τοῦ Συντάγματος — μὲ ἓνα κεφάλι ἀλόγου. Συγκινημένοι ἀπὸ τὴν χειρονομία αὐτὴ οἱ Ἕλληνες, μὲ τὸ κέφι ποὺ τοὺς ἔδινε τὸ ὄζο τραγουδῶσαν τὸ θούριο τοῦ Συντάγματος καὶ ὕστερα ὁ συνταγματάρχης Ἀρμπούζης ἔσυρε τὸ χορὸ, τὴν Γερακίνα. Ὁ Χάρρις καὶ οἱ συνοδοὶ του πῆραν κι' αὐτοὶ μέρος. Οἱ Ἕλληνες συμπαθοῦν πολὺ τὸν Χάρρις, ἓναν ἐξαιρετικὰ ζωντανὸ ἄνθρωπο, ποὺ συνήθιζε ἄλλοτε νὰ περιφέρεται στὸ μέτωπο μὲ ἓνα τζιπ μὲ μιὰ σέλλα κρεμασμένη στὴν κουκούλα.

— Εἶναι παλαβὸς αὐτὸς ὁ Χάρρις, λένε μὲ συμπάθεια, μὰ αὐτὸ εἶναι καλὸ. Ὅλοι οἱ καλοὶ πολέμισται εἶναι λιγάκι τρελλοί. Ὅλοι οἱ στρατιῶτες μετακι-

νοῦνται στὸ μέτωπο ἥσυχά καὶ ἀθόρυβα. Οἱ Ἕλληνες τραγουδοῦνε, γελᾶνε φωνάζουν καὶ κἀνοντας «Κρ - ρρ - κ!», ποὺ τὸ λένε φέρνοντας τὸ χέρι στὸ λαιμοῦς, προειδοποιοῦν τοὺς Ἀμερικανούς τί πρόκειται νὰ πάθουν οἱ ἐχθροὶ τους. Ὅταν ἔρθῃ ὁ μὲν ἡ ὥρα τῆς ἐπιθέσεως, ἡ χαρούμενη διάθεσι χάνεται. Τότε δουλεύουν σιωπηλά, ψύχραιμα, προσεκτικά. Θαυμάζουν τοὺς Ἀμερικανούς πεζοναῦτες, τοὺς Γάλλους καὶ τοὺς Τούρκους ποὺ πρόκειται, ἂς ποῦμε, νὰ κάνουν μιὰ ἐπίθεσι σὲ μεγάλη ἔκτασι τοῦ μετώπου. Πιστεύουν ὡστόσο ὅτι αὐτὸ εἶναι παράτολμο καὶ στοιχίζει πολλὲς ζωές. Προτιμοῦν νὰ προχωροῦν μὲ ἐλιγμούς, μὲ γρήγορες, σύντομες κινήσεις ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο, ἀπὸ θράχο σὲ θράχο. Ὅταν πλησιάσῃ σὲ μιὰ ἐχθρική θέσι καὶ συναντήσῃ πυκνὰ πυρά, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς ἑλληνικῆς διμοιρίας δὲν διατάζει νὰ γυρίσῃ πίσω καὶ νὰ δοκιμάσῃ ἀπὸ ἄλλο, ὥσπου νὰ βρῇ τὸ δρόμο ποὺ θὰ τὸν φέρῃ ἀντιμέτωπο σὲ ἀσθενέστερα πυρά. Ἀργότερα θὰ τὸν ἀκούσετε νὰ περιγράφῃ τὸν τρόπο ποὺ ἐνήργησε μὲ τοὺς ἄνδρες του, σὰν στρατηγὸς ποὺ περιγράφει τίς κινήσεις ἑνὸς ὁλόκληρου στρατοῦ.

Ἕνας μουστακοφόρος διμοιρίτης ἐξηγοῦσε μιὰ φορὰ στὸ Συνταγματάρχῃ Χάρρις: «Τὸ ὕψωμα ὅπου εἶχε στήσῃ τὸ πολυβόλο του ὁ ἐχθρὸς ἦταν πολὺ μικρό. Γι' αὐτὸ ὡδήγησα τοὺς ἄντρες μου τέσσερα μέτρα ἀνατολικά, πέντε μέτρα βόρεια καὶ τέσσερα μέτρα πάλι δυτικά. Ἔτσι κατορθώσαμε νὰ πλησιάσῃ με τὸν ἐχθρὸ ἀπὸ τὰ νῶτα».

Ἡ ἀντίληψι τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὴν κατὰ μέτωπο ἐπίθεσι πηγά-

ζει ἀπὸ τὴν βαθιὰ τους ἀπέχθεια γιὰ κάθε ἀνώφελη σπατάλη Ἑλληνικοῦ αἵματος. Ἡ παλιὰ δόξα τῆς χώρας τοὺς χάθηκε, τὸ ξέρουν, γιὰτὶ οἱ ἀτέλειωτοι πόλεμοι ἐξάντλησαν τὸν τόπο. Ἡ ζωὴ καὶ ἑνὸς μόνο στρατιώτη σήμερα στὴν Ἑλλάδα θεωρεῖται πολὺτιμη. Οἱ παράτολμες πράξεις δὲν ἐγκρίνονται καὶ γίνεται αὐστηρὴ παρατήρησι σὲ ὅποιον ἐκθέτει τὴ ζωὴ του χωρὶς λόγο.

— Οἱ Ἀμερικανοί, εἶπε ἓνας Ἕλληνας δημοσιογράφος ποὺ ἀκολουθεῖ τὸ Ἑλληνικὸ τάγμα, εἶναι γενναῖοι. ἀλλὰ κατὰ τὴ γνώμη τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶναι πολὺ ἐξυπνοὶ στὴν ἐπίθεσι. Ὅταν ἓνας Ἕλληνας ἀξιωματικὸς πάρει τὴ διαταγὴ νὰ καταλάβῃ ἓνα ὕψωμα μέσα σὲ μιὰ ὥρα, θὰ ξοδέψῃ τὰ πενήντα λεπτά μετακινώντας σιγὰ - σιγὰ τοὺς ἄνδρες του καὶ προσπατεύοντάς τους, ὅσο εἶναι δυνατόν, ἀπὸ τὰ πυρά τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ Ἀμερικανοὶ θὰ προσπαθήσουν νὰ καταλάβουν τὸ ὕψωμα μέσα στὰ δέκα πρῶτα λεπτά. Θὰ φθάσουν ὡς τὰ μισὰ μὲ ἀρκετὲς ἀπώλειες καὶ ὕστερα θὰ ὑποχωρήσουν μπροστὰ σὲ μιὰ ἀντεπίθεσι. Θὰ ἐπιτεθοῦν πάλι καὶ πάλι ὥσπου νὰ τὸ καταλάβουν, ἀλλὰ θὰ ἔχουν μείνει οἱ μισοί. Οἱ Ἕλληνες προχωρώντας πιὸ προσεκτικά θὰ κάνουν τὴν τελικὴ ἐπίθεσι μὲ ὅλες τοὺς τίς δυνάμεις σῶες.

Ὅταν οἱ Ἕλληνες φθάσουν σὲ μιὰ θέσι ἀπὸ ὅπου μποροῦν νὰ κάνουν τὴν τελικὴ τους ἐπίθεσι ἀφήνουν κατὰ μέρος κάθε προφύλαξι καὶ μὲ τὴν πολεμικὴ τους κραυγὴ «Ἀέρα! Ἀέρα!» πεδοῦν στὸν ἀέρα καὶ ὁρμῶν ἀτρόμητοι. «Ἐκεῖνη τὴν ὥρα, λένε, τὰ βόλια σέβονται τοὺς γενναίους. Ὅποιος ταλαντευθῇ θὰ τὴ φάγῃ».

Στὶς συγκρούσεις σῶμα μὲ σῶμα οἱ Ἕλληνες εἶναι πολὺ ψύχραιμοι καὶ γεμᾶτοι αὐτοπεποίθησι. Τὸ νὰ πληγωθῇ τὴν ὥρα ποὺ εἶναι ἐφεδρεία, μακριὰ ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ, γιὰ ἓναν Ἕλληνα δὲν εἶναι τραῦμα. Εἶναι ἓνα ἀτύχημα, μιὰ κακιὰ ὥρα. Ἡ ξιφολόγη, ἡ χειροβομβίδα, ἡ σφαῖρα ἀπὸ ἓναν ἐχθρὸ ποὺ τὸν βλέπετε... αὐτὰ εἶναι τραύματα μάχης.

Οἱ Ἕλληνες θεωροῦν τὰ τραύματά τους ἀσήμαντα πράγματα. Ὁ γιατρός τους ποὺ τοὺς ἀκολουθεῖ ἐπιδένει τίς πληγὲς καὶ ἐνόσω ἔχουν δυὸ πόδια γιὰ νὰ περπατοῦν καὶ ἓνα χέρι γιὰ τὸ ὄπλο, ἐξακολουθοῦν νὰ πολεμοῦν. Οἱ Ἀμερικανοὶ γιατροὶ εἰμειναν ἄναυδοι ὅταν βρῆκαν σὲ σοβαρὰ τραυματισμένους Ἕλληνες πέντε - ἕξι παλιὲς σφαῖρες σφηνωμένες κάπου στὸ σῶμα τους γιὰ τίς ὁποῖες θὰ ἔπρεπε νὰ θρίσκονταν ἤδη στὸ νοσοκομεῖο.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἐξαίρετοι στὴ μάχη. Εἶναι καὶ μερικοὶ ὅμως ποὺ ἔχουν δημιουργήσει θρόλο γιὰ τὴν ἀκράτητη πολεμικὴ μανίαν τους. Ἕνας ὑπαξιωματικὸς τους, θαυμάσιος χορευτὴς τὴν ὥρα τῆς ἀναπαύσεως, γίνεται στὴ μάχη ἀγνώριστος. Μιὰ φορὰ ἔδινε διαταγὲς ἀπὸ τὸ ραδιοτηλέφωνο στὸν πολυβολητὴ του καὶ τὸν ἔβριζε γιὰτὶ νόμιζε ὅτι οἱ βολὲς του δὲν ἦταν ἀρκετὰ συχνές.

— Βρὲ σύ, βρὲ Βούλγαρε, προδότη, βρὲ γιατί ἀτιμάζεις τὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν ρίχνεις πιὸ γρήγορα τοὺς ὅλους;

— Μά, κύριε ἀξιωματικέ, ἔλεγε ὁ δυστυχὴς ὁ πολυβολητὴς προσβεβλημένος, οἱ ἄνδρες ποὺ φέρνουν τὸ ὕλικὸ κάτω ἀπὸ τὸ λόφο δὲν μποροῦν νὰ φέρουν

τούς δλμους τόσο γρήγορα όσο τούς ρίχνουμε ξείς.

— Προδότη λεβαντίνε ! φώναζε φρενιασμένος ο άλλος. Σε διατάσσω, πάρε το πιστόλι σου ! Χτύπα έναν Έλληνα και έναν Κορεάτη να δής τί γρήγορα πού θα ξρθη τὸ ὕλικο καὶ ἡ Ἑλλάδα θα δοξαστῇ !

Εὐτυχῶς πού ὁ πολυβολητής δὲν τὴν πῆρε τὴ διαταγή γιατί ἕνα βλήμα ἔσπασε τὰ καλῶδια τοῦ τηλεφώνου καὶ ἔτσι ὁ θιαστικός πολεμιστὴς φώναζε στὸν ἄερα.

Τὸ φαινόμενο θέβαια αὐτὸ εἶναι σπάνιο. Οἱ στρατιῶτες, κυρίως οἱ καλοὶ στρατιῶτες, θρῖσκονται σὲ πολὺ καλὲς σχέσεις με τοὺς ἀξιωματικούς τους. Τοὺς ἐπισκέπτονται στὴ σκηνή τους, πίνουν κάτι μαζί τους καὶ λένε ἀστεῖα.

— Εἶχε δίκιο ὁ Ναπολέων, λέει ὁ Ἀρμπούζης, πού ἔλεγε ὅτι δὲν ὑπάρχουν κακοὶ στρατιῶτες ἀλλὰ κακοὶ ἀξιωματικοί. Ἄν εἶσαι καλὸς στοὺς ἄνδρες, ἂν τοὺς φέρεσαι καλὰ καὶ τοὺς δίνεις τὸ παράδειγμα θὰ σὲ ἀκολουθήσουν.

Τὸν Ἀρμπούζη τὸν λένε οἱ ἄνδρες του «ὁ πρῶτος ἀνιχνευτής» κι' αὐτὸ εἶναι μεγάλο κομπλιμέντο, γιατί οἱ Ἕλληνες, μετὰ τὸ παρελθόν τοῦ ἀνταρτοπολέμου, ἐκτιμοῦν πολὺ τὴν τέχνη τῆς ἀνιχνεύσεως καὶ τῆς περιπολίας.

Ὅπως λέει ὁ ταγματάρχης Τζαΐμς Γουέμπελ, οἱ Ἕλληνες εἶναι θαυμάσιοι στὴν ἀνίχνευσι. Ὅταν βγῇ μιὰ Ἀμερικανικὴ περιπολία, θὰ προχωρήσῃ ὥσπου νὰ τὴν χτυπήσουν. Καὶ τότε, ἐκτὸς ἂν ἔχῃ ἐξαιρετικὸ ἡγέτη, θὰ γυρίσῃ πίσω χωρὶς νὰ ξέρῃ καλὰ-καλὰ ἀπὸ ποῦ ἦρθαν οἱ σφαῖρες. Οἱ Ἕλληνες, θετεράνοι τῆς δουλειᾶς, θὰ προχωρήσουν

ὥσπου νὰ κυκλωθοῦν ἀπὸ τρεῖς πλευρές. Καὶ ἐνῶ οἱ ἄνδρες τὸν καλύπτουν μετὰ πυρὰ τοὺς ὁ ἀρχηγὸς προχωρεῖ ὥσπου νὰ σημειώσῃ στὸ χάρτη τὴ θέσι καὶ ἔχθρικοῦ πολυβόλου. Ἔτσι ἡ περιπολία γυρίζει μετὰ πολὺτιμες πληροφορίες.

Οἱ Ἕλληνες φροντίζουν νὰ δύνουν ἀκριβέστατες ἀναφορὲς ἀπὸ τὶς περιπολίες τους. Ὅταν ἕνας ὑπολοχαγὸς γύρισε ἀπὸ τὴν πρώτη του περιπολία ὁ ἀξιωματικός του τὸν ρώτησε πόσους ἐχθροὺς εἶχαν σκοτώσει.

— Ἐγὼ σκότωσα ἕναν καὶ ἄλλον ἕνα ὁ λοχίας. Εἶχαμε πυκνὰ πυρὰ καὶ ἴσως νὰ ἦταν καὶ ἄλλοι. Μὰ ἐγὼ μόνο αὐτοὺς τοὺς δυὸ εἶδα. Δὲν μπορῶ νὰ κάνω ψεύτικη ἀναφορά.

— Καὶ οἱ ἀπώλειές σας ;

— Δυστυχῶς κύριε διοικητά, ἔχασα τὰ γάντια μου.

Ἀργότερα, ὅταν τὸ τάγμα ἔφθασε στὴ θέσι ὅπου εἶχε χτυπηθῇ ἡ περιπολία, θρῖσκαν δεκατρεῖς Βορειοκορεάτες νεκροὺς.

☆

Τὸ Ἑλληνικὸ τάγμα ἦταν μιὰ κανονικὴ μονάδα στρατοῦ καὶ ὅχι ἕνα ἄθροισμα ἐθελοντῶν. Μόνο γιὰ τοὺς ἀξιωματικούς ἔγινε ἐπιλογή γιὰ νὰ μιλοῦν ἀγγλικά. Παρ' ὅλο πού πολλοὶ ἤθελαν νὰ πᾶνε ἐθελονταί, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησι ἀποφάσισε νὰ στείλῃ τακτικὸ στρατὸ γιὰ νὰ δείξῃ ἀκριβῶς τὴν ἀξία τοῦ κοινοῦ στρατιώτη μετὰ τὸν συγχρονισμένο του ὀπλισμό.

Στὴν ἀρχὴ οἱ Ἕλληνες δὲν ἔκαναν σπουδαία ἐντύπωση. Τὰ Ἀμερικανικά ρούχα κρέμονταν ὅταν ἕνα ἐπάνω τους καὶ ἐγυρίζονταν ὅποτε ἔπαιρναν διαταγή. Μαθημένοι στὰ βουνά τους, εἶχαν τὴ μανία νὰ διαλύουν τὸ

καρμπυρατέρ τοῦ αὐτοκινήτου τοὺς ὅποια θλόβη καὶ ἂν εἶχε, ἢ νὰ παίρνουν ὅποιο ἀδέσποτο τζιπ ἔθρῖσκαν μόλις τὸ δικό τους χαλοῦσε. Ἦθελαν νὰ τρῶνε ὅλο λαδερά καὶ αὐτὸ ἔφερνε σὲ ἀδιέξοδο τὸν συσσιτάρχη. Ἦθελαν ὅμως καθαροὶ καὶ λούζονταν στὰ παγωμένα ποτάμια. Καὶ γρήγορα φάνηκε πὼς μποροῦσαν μετὰ τὴν ἐλαφράδα κατσικιῦ ν' ἀνεβάσουν σὲ μιὰ κορφὴ ἕνα πολυβόλο, ἐνῶ οἱ Ἀμερικανοὶ μετὰ τὸ τουφέκι καὶ τὶς χειροβομβίδες τοὺς μόνο ἔμεναν πίσω λαχανιάζοντας.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν πρώτη μεγάλη μάχη τοὺς ὅλα τὰ ἄλλα ξεχάστηκαν. Στὸ ὕψωμα 381, δυτικά τοῦ Ἑτσόν, 3.000 Κινέζοι, μετὰ ὑποστήριξι δλμων, ἔκαναν ἐπίθεσι ἐναντίον τῶν ἑλλήνων καὶ ἔθεσαν στίς πλαγιὰς τοῦ ἀπόμενου ὕψωματος. Ἡ μάχη ἄρχισε τὰ μεσάνυχτα καὶ κράτησε τέσσερις ὥρες. Τρεῖς φορές οἱ Κινέζοι ἔφθασαν στὴν κορφὴ καὶ τρεῖς φορές οἱ Ἕλληνες τοὺς ἔρριξαν πίσω μετὰ τὶς ξιφολόγχες, μετὰ τὰ μαχαίρια, τοὺς ὑποκόπανους, τὶς γροθιές. Τὴν αὐγὴ θρέθηκαν μόνο 15 πτώματα Κινέζων, μὰ οἱ ματωμένες χιονισμένες πλαγιὰς ἔδειχναν πὼς οἱ Κινέζοι εἶχαν πάρει μαζί τους τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς τραυματίες τους. Τὸ ὕψωμα ἦταν ζωτικὸ σημεῖο, γιατί ἡ ἀπώλειά του θὰ ἐξέθετε τὰ πλευρὰ ἄλλων θέσεων καὶ ἴσως ὅλο τὸ σύνταγμα νὰ χρειαζόταν νὰ ὑποχωρήσῃ.

Ἀπὸ τότε κανεὶς δὲν τολμᾷ νὰ πῇ τίποτα ἐναντίον τῶν ἑλλήνων μπροστὰ στοὺς ἄνδρες τοῦ 7ου. Καὶ ἡ συμπάθεια τοῦ συντάγματος γιὰ τὸ 4ο τάγμα του

μεγάλωσε ὅταν ἀπὸ τὶς ἐπιχειρήσεις τῆς ἀνοιξέως φάνηκε ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι καλοὶ τόσο στὴν ἐπίθεσι όσο καὶ στὴν ἀμυνα.

Στὶς 25 Μαρτίου ὁ στρατηγὸς Ρίτζγουάιη καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ἦρθαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ τάγμα καὶ νὰ παρασημοφορήσουν ὅσους διακρίθηκαν στίς μάχες.

Οἱ Ἕλληνες εὐχαριστήθηκαν γι' αὐτὸ. Μὰ πιὸ πολὺ ἀκόμη χάρηκαν τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας μέρας πού ἔφυγαν οἱ ἐπίσημοι καὶ ἔμειναν μόνοι μετὰ τοὺς φίλους τους. Τὸ 7ο σύνταγμα λέγεται «Γκάρρυ Ὅουεν», ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ τραγουδιοῦ πού ἔχουν γιὰ θούριό τους. Ἐκεῖ λοιπὸν πού τραγουδοῦσαν οἱ Ἕλληνες δικά τους τραγοῦδια ἄρχισαν καὶ οἱ ἄλλοι νὰ λένε τὸ «Γκάρρυ Ὅουεν!». Ἐνας του στίχος λέει : «Εἴμαστε Ἴρλανδοί, Σκωτσέζοι καὶ ἄπλοι, Λοχία Φλύνν». Οἱ Ἀμερικανοὶ αὐτοσχεδίασαν τὴν παράφρασι : «Εἴμαστε Ἕλληνες, Σκωτσέζοι καὶ ἄπλοι, Λοχία Φλύνν». Καὶ παρακάτω λέει : «Κύττα τὸν Κάμερον, τὸν Ὁ Μπράεν, Λοχία Φλύνν. Μ' ἕνα χαμόγελο μάχονται, πεθαίνουν, Λοχία Φλύνν».

Ἀλλάζοντας τὶς λέξεις οἱ Ἀμερικανοὶ τραγουδοῦσαν : «Κύττα τὸν Πρόκα, τὸν Παγώνη, Λοχία Φλύνν!»

.....»
Αὐτὸ τὸ χάρηκαν πολὺ οἱ Ἕλληνες, ἀληθινὰ πάρα πολὺ. Κι' ὅταν ὀρμοῦσαν γιὰ μιὰ ἐπίθεσι, μερικοὶ φώναζαν : «Ἀέρα!» ὅπως πάντα, καὶ ἄλλοι μιὰ καινούργια πολεμικὴ κραυγὴ. Φώναζαν «Γκάρρυ Ὅουεν!» μετὰ ἀπαισθητὴ ἑλληνικὴ προφορὰ.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Του

RICHARD LAW

Ἀγγλου Βουλευτοῦ

Μὲ τὴν ἐξέλιξι πού ἔλαβε ἡ ἐπιστήμη στὰ τελευταῖα ἑκατὸ πενήντα χρόνια, ἐκτὸς ἀπὸ πολλὰ ἄλλα προβλήματα πού δημιούργησε, προκάλεσε καὶ χίλιες δυὸ περιπλοκὲς στὶς κοινωνικὲς καὶ πολιτικὲς μας σχέσεις. Ἄν δὲν θροῦμε διέξοδο ἀπὸ τὶς περιπλοκὲς αὐτές, ὁ πολιτισμὸς μας κινδυνεύει νὰ καταποντισθῇ. Στὸν χεῖμαρρο τῆς προόδου τῆς ἡ ἐπιστήμης παρέσυρε τὶς περισσότερες ἀπὸ τὶς ἡθικὲς καὶ πνευματικὲς ἀξίες πού θὰ μᾶς βοηθοῦσαν σήμερα νὰ λύσουμε τὰ νέα προβλήματα τῆς ζωῆς. Μὲ τὴν ὑπὸνόμευσι πού ὑπέστη ἡ θρησκεία ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη, ὁ ἄνθρωπος στερήθηκε τῆς δύναμις ἐκείνῃ πού θὰ τὸν βοηθοῦσε νὰ διατηρήσῃ τὸν αὐτοέλεγχό του μπροστὰ σὲ πειρασμοὺς πού γιὰ πρώτη φορὰ ἀντιμετώπιζει σήμερα.

Ὁ κόσμος θὰ ἦταν πολὺ καλύτερος, ἢ τοῦλάχιστο λιγώτερο ἐπικίνδυνος, ἂν οἱ θρησκευτικὲς ἀξίες ξανάβρισκαν τὴ θέσι τους μέσα στὴν ψυχὴ μας. Ἀσφαλῶς οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι θὰ συμφωνοῦν μαζί μου στὸ σημεῖο αὐτό. Ἴσως ὅμως νὰ θρίσκονταν μερικοὶ πού θὰ ἔλεγαν ὅτι ἡ ἐπιστήμη κατέστρεψε ὀριστικῶς τὴ θρησκεία τῆς ἀποκαλύψεως. Αὐτὸ εἶναι μιὰ μεγάλῃ ἀνοησία.

Καὶ εἶναι ἀνοησία, γιατί καμμιά ἀπὸ τὶς ἐπιστημονικὲς ἀνακαλύψεις δὲν ἀποδεικνύει τὴν ἀνυπαρξία τοῦ Θεοῦ. Τὸ νὰ πιστεῦν κανεὶς τὸ ἀντίθετο εἶναι σκοτεινὴ δεισιδαιμονία, καὶ μάλιστα ἀπὸ κεῖνες ἀκριβῶς τὶς δεισιδαιμονίες πού ἡ ἐπιστήμη μᾶς διδάσκει νὰ τὶς ἀποφεύγουμε.

Τότε ὅμως, γιατί νὰ εἶναι τόσο διαδεδομένη ἡ πεποίθησι ὅτι ἡ ἐξέλιξι τῆς ἐπιστήμης στὰ τελευταῖα ἑκατὸ πενήντα χρόνια ἀνέτρεψε ὀριστικῶς τὴ θρησκεία; Δὲν εἶναι δύσκολο ν' ἀπαντήσουμε στὸ ἐρώτημα αὐτό. Πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια ἡ Χριστιανικὴ πίστι βασιζόταν πέρα ὡς πέρα στὴν παράδοσι τῶν Γραφῶν. Ἀργότερα ἡ Γεωλογία καὶ ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως ἀπέδειξαν ὅτι ἕνα μέρος τῆς Βίβλου δὲν λέει κατὰ γράμμα τὴν ἀλήθεια.

Αὐτὰ πού λέγονται παραδείγματος χάρι γιὰ τὴ δημιουργία, τὸν Κῆπο τῆς Ἑδέμ, τὴν πτῶσι τῶν Πρωτοπλάστων, δὲν εὐσταθοῦν πιά. Ἀλλὰ μόλις ἀποδείχθηκε ὅτι ἕνα μέρος τῆς Βίβλου εἶναι μῦθος, ἀλληγορία, ποίησι, οἱ ἄνθρωποι χωρὶς δυσκολία ἔβγαλαν τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁλόκληρη ἡ Βίβλος εἶναι μῦθος, ἀλληγορία καὶ ποίησι. Τὸ συμπέρασμα ἦταν ἐντελῶς παράλογο. Μποροῦμε κάλλιστα νὰ δεχθῶμε

τὴν ἱστορία τῶν πρωτοπλάστων σὰν μιὰ ἀλληγορία καὶ ὄχι σὰν ἀλήθεια κατὰ γράμμα, νὰ τὴ δεχθῶμε δηλαδὴ σὰν μιὰ ἀλήθεια πού εἶναι ἔτσι διατυπωμένη, ὥστε νὰ μπορῇ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἀπὸ τοὺς ἀπλοϊκοὺς ἀνθρώπους πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπευθύνονταν οἱ Γραφές, καὶ συγχρόνως νὰ δεχθῶμε τὴν ἱστορία τῆς Ἀναστάσεως σὰν ἀλήθεια ἄμεση καὶ πραγματικὴ.

Ἡ ἐντύπωσι ὅτι ἀνάμεσα στὴ θρησκεία καὶ τὴν ἐπιστήμη ὑπάρχει ἀναπόφευκτος ἕνας ἀνταγωνισμὸς ἔχει τὴν ἀρχὴ τῆς στὸν κλονισμὸ πού ἔπαθαν οἱ πρόγονοί μας ὅταν αὐτὰ πού λένε οἱ Γραφές γιὰ τὴ δημιουργία ἀποδείχθηκαν ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονες ὅτι εἶναι μῦθος. Στὴν πραγματικότητι τέτοιος ἀνταγωνισμὸς δὲν ὑπάρχει. Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ποτέ, γιατί μὲ ἄλλο κόσμον ἀσχολεῖται ἡ ἐπιστήμη καὶ μὲ ἄλλο ἡ θρησκεία. Ἡ πρώτη ἀσχολεῖται μὲ τὸν φυσικὸ, ἡ δευτέρη μὲ τὸν μεταφυσικὸ κόσμον. Ὁ ἐπιστήμων χρησιμοποιεῖ τὴν ἐμπειρία καὶ τὸ πείραμα. Ἐλέγχει τὰ συμπεράσματά του μὲ ὄργανα πού κατασκεύασε εἰδικὰ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, δηλαδὴ γιὰ νὰ μπορῇ νὰ μετρᾷ καὶ νὰ ἔρευνᾷ τὰ ὑλικά ἀντικείμενα. Τὰ ὄργανα αὐτὰ ἀποτελοῦν προέκτασι τῶν φυσικῶν καὶ ὄχι τῶν μεταφυσικῶν ἱκανοτήτων τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ μικροσκόπιο, παραδείγματος χάρι, εἶναι σὰν μιὰ προέκτασι τῶν ματιῶν του καὶ τῶν ἱκανοτήτων του. Γιὰ φυσικοὺς σκοποὺς τὸ μικροσκόπιο εἶναι ἐξαιρετικὰ πολὺτιμο. Γιὰ μεταφυσικοὺς ὅμως σκοποὺς εἶναι τελείως ἄχρηστο. Ἄν κυττάξουμε μὲ τὸ μικροσκόπιο ἕνα ἔργο ζωγραφικῆς θὰ ἐξακριβώσουμε ἴσως πότε ἔγινε, τί λάδι καὶ τί ποιότητος χρώματα

ἐχρησιμοποιήθηκαν, κ.λ.π.. Μὲ ὅση δεξιότητι ὅμως καὶ ὑπομονὴ καὶ ἂν χειρισθῶμε τὸ μικροσκόπιο αὐτό, ποτὲ δὲν θὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ μάθουμε ἂν ὁ πίνακας αὐτὸς εἶναι ἔργο πραγματικῆς τέχνης ἢ ὄχι. Δὲν ὑπάρχει ἐπιστημονικὴ μέθοδος πού νὰ μᾶς βοηθᾷ νὰ ξεχωρίζουμε ἕναν καλὸ Ρέμπραντ ἀπὸ ἕναν κακὸ Ρούνμπεν. Ὅ,τι ἰσχύει γιὰ τὸ μικροσκόπιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὶς ἄλλες ἐπιστημονικὲς μεθόδους. Καὶ τὴν ἀδυναμία πού παρουσιάζουν ὅλες αὐτές οἱ μέθοδοι στὰ ζητήματα τῆς τέχνης, τὴν παρουσιάζουν καὶ στὰ ζητήματα τῆς θρησκείας. Καμμιά ἐπιστημονικὴ μέθοδος δὲν μπορεῖ νὰ κρίνῃ τὴν ἀξία τῆς θρησκείας.

☆

Οἱ ἀνώτερες ιδιότητες τοῦ ἀνθρώπου καὶ οἱ πνευματικὲς του ἐκδηλώσεις δὲν μποροῦν νὰ ἐξετασθοῦν μὲ τὰ περιωρισμένα μέσα καὶ ὄργανα τῆς ἐπιστήμης, γιὰ τὸν ἀπλούστατο λόγο ὅτι δὲν ἀντιδρῶν σ' αὐτά. Δὲν λείπουν ὡστόσο αὐτοὶ πού προσπαθοῦν νὰ ἐρευνήσουν καὶ νὰ μετρήσουν μεταφυσικά φαινόμενα μὲ μέσα περιωρισμένα γιὰ τὴν ἔρευνα καὶ τὴ μέτρησι φυσικῶν φαινομένων. Ποιὸ εἶναι τὸ ἄτοπο στὸ ὁποῖο φθάνουν; Μὴ παρατηρώντας καμμιά ἀντίδρασι ἀπὸ τὸν μεταφυσικὸν κόσμον στὰ περιωρισμένα καὶ ἀκατάλληλα μέσα τους, καταλήγουν στὸ παράλογο συμπέρασμα ὅτι ὁ κόσμος αὐτὸς δὲν ὑπάρχει. Μοιάζουν δηλαδὴ μὲ ἕνα ἄνθρωπο πού προσπαθεῖ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἐκπομπὴ τῆς τηλεόρασεως μὲ τηλέφωνο. Καὶ ἐπειδὴ φυσικὰ δὲν μπορεῖ νὰ τὴν παρακολουθήσῃ καταλήγει στὸ συμπέρασμα ὅτι τηλεόρασι δὲν ὑπάρχει. Ὡρισμένοι ὑποστηρίζουν ὅτι τὰ

ψυχικά φαινόμενα δεν είναι παρά έκδηλώσεις κάποιας φυσικής πραγματικότητας. Αυτό όμως δεν μπορεί ν' αποδειχθῇ αναμφισβήτητα. 'Αποδεικνύεται ὅτι οἱ μοριακές καὶ οἱ ἀτομικές μεταβολές προκαλοῦν αἰσθήματα ὁράσεως, ἀκοῆς, κ.λ.π. καὶ ὅτι οἱ μεταβολές αὐτές ὑπακούουν στοὺς φυσικοὺς νόμους καὶ εἶναι δυνατὸ νὰ μετρηθοῦν. Δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ ἐξηγηθῇ πῶς ὠρισμένοι ἔρεθισμοὶ ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸ κόσμον, πού μεταδίδονται στὸν ἐγκέφαλον ἀπὸ κάποιο νεῦρον, μετὰ τὴ βοήθεια χημικῶν ἢ ἀτομικῶν ἀλλοιώσεων μετατρέπονται στὴν ψυχὴ μας σὲ ἓνα μουσικὸ κονσέρτο ἢ πῶς ἄλλοι ἔρεθισμοὶ μετατρέπονται σὲ ἓνα ὠραῖο ἡλιοβασιλεμα ἢ στὴν ἰδέα τοῦ Θεοῦ.

Θὰ μπορούσε νὰ διατυπωθῇ ἡ θεωρία ὅτι ἡ σκέψις καὶ ἡ φαντασία εἶναι ἀποτέλεσμα φυσικῶν μεταβολῶν, τόσο μικρῶν, πού εἶναι ἀδύνατον νὰ μετρηθοῦν μετὰ ὁποιοδήποτε ἀπὸ τὰ γνωστὰ ὄργανα, ἀλλὰ ὅτι, κάποια μέρα, θὰ ἀνακαλυφθῇ καὶ τὸ κατάλληλον ὄργανον γιὰ τέτοιες μετρήσεις. Καὶ τότε θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι καὶ τὸ μουσικὸ κονσέρτο καὶ τὸ ἡλιοβασιλεμα καὶ ἡ ἰδέα τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι τίποτε περισσότερο ἀπὸ λειτουργίες τῆς πέψεως. Γιὰ νὰ δεχθῇ ὅμως κανεὶς τὴ θεωρίαν αὐτὴ πρέπει νὰ πιστέψῃ σ' αὐτὴν, ἀκριβῶς ὅπως πρέπει νὰ πιστέψῃ σήμερα καὶ στὶς Πράξεις τῶν 'Αποστόλων.

☆

Ἡ θεωρία τῆς ἐξελέξεως καὶ τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς υπέσκαψε τὰ θεμέλια τῆς θρησκείας. Αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι σπανίως σταματᾷ κανεὶς νὰ ἐξετάσῃ τί ἀκριβῶς λέει ἡ θεωρία αὐτή, ἡ ὁποία διαφωτίζει βέβαια πολλὰ σκοτει-

νὰ σημεῖα τῆς βιολογίας, δὲν ἐξηγεῖ ὅμως οὔτε τί εἶναι ζωὴ, οὔτε ποιά εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς, οὔτε τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος. 'Ακόμη λιγώτερον μᾶς διαφωτίζει ἡ θεωρία αὐτὴ γιὰ τὸ πρόβλημα: γιατί κάποια στιγμή, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἐξέλιξις ἄλλαξε μορφή καὶ γιατί ἡ συνείδησις, ἡ ἐλευθερία τῆς βουλήσεως καὶ ἡ παράδοσις παρενεβλήθησαν ξαφνικὰ σὲ κάτι πού προηγουμένως ἦταν μιὰ καθαρὴ φυσικὴ κατάσταση: 'Ακόμη, ἡ θεωρία τῆς ἐξελέξεως δὲν ἐξηγεῖ γιατί τὸν ἄνθρωπον ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ ἐμφανίζεται μετὰ ἄλλο χαρακτηρισμόν. Γιατὶ βέβαια στὴν περιπτῶσιν του δὲν μπορούμε πιά νὰ ποῦμε ὅτι ἡ πονηρία, ἡ δύναμις καὶ ἡ ἱκανότης τῆς προσαρμογῆς ἀποτελοῦν τὶς μόνες ιδιότητες πού συντελοῦν στὴν ἐξέλιξιν του. Ὑπάρχει καὶ ἡ καλωσύνη. Πῶς ὅμως μπορεῖ νὰ ἐξηγηθῇ αὐτή; Μήπως μετὰ λίγη φαντασία θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ ἰδῇ ἐδῶ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ; 'Ασφαλῶς γιὰ νὰ διαισθανθῇ κανεὶς τὸ Θεὸ δὲν χρειάζεται περισσότερη φαντασία ἀπὸ ὅση χρησιμοποιεῖ ὁ ὑλιστὴς γιὰ νὰ κατασκευάσῃ τὸν μηχανικὸν τὸν κόσμον.

Δὲν ζητάω νὰ σᾶς πείσω ὅτι, ἐπισημονικῶς, εἶναι εὐκολώτερον νὰ ἀποδειχθῇ ἡ ὑπαρξὶς τοῦ Θεοῦ παρὰ ἡ ἀνυπαρξία του. Κάθε ἄλλο: τὰ ἐπιχειρήματά μου σκοπὸ ἔχουν νὰ σᾶς βεβαιώσουν ὅτι ἡ ἐπιστὴμὴ δὲν ἔχει καμμιά ἀπολύτως σχέσιν μετὰ τὰ μεταφυσικὰ προβλήματα. Ὁ τομέας τῆς ἐπιστήμης εἶναι μόνον ὁ ὑλικὸς κόσμος. 'Αλλ' ἀπὸ τὴ στιγμή πού θὰ δεχθῶμε ὅτι ἡ ἐπιστὴμὴ ἀπὸ τὴ φύσιν τῆς δὲν μπορεῖ νὰ ἀσχοληθῇ — καὶ δὲν ἀσχολεῖται — μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν θρησκευτικῶν ἀλη-

θειῶν, ἡ πίστις καὶ ἡ διαίσθησις γίνονται πιά τὰ μέσα μετὰ τὰ ὁποῖα ἀντικρίζουμε τὶς ἀλήθειαι αὐτές.

Ἡ πίστις μπορεῖ νὰ κινήσῃ βουνά, δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ ἐμφανίσῃ τὸ ὑπερλογικὸ στοιχείον σάν λογικόν. Στὰ περασμένα ἑκατὸ περίπου χρόνια ἐπικρατοῦσε γενικὰ ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ ὑπαρξὶς τοῦ Θεοῦ ἀποτελοῦσε στὸ φῶς τῆς νεώτερης ἐπιστήμης μιὰ παράλογον ὑπόθεσιν. 'Ὑστερα ἀπ' αὐτὸ δὲν εἶναι περίεργον ὅτι ἡ θρησκεία εἴχε χάσει ἔδαφος. Τώρα ὅμως, καθὼς γίνεται ὄλο καὶ πιὸ φανερό ὅτι ἡ ἰδέα περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ εὐσταθεῖ λογικῶς, ἡ πίστις ἀρχισε πάλιν νὰ ἀνακτᾷ τὴν παλιά της θέσιν. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μετὰ τὸ ἐνστικτὸ καὶ τὴ διαίσθησιν. Δὲν μπορεῖ πιά νὰ ἀγνοηθῇ ἡ ἐνστικτώδης κλίσις πού αἰσθάνεται ὁ κάθε ἄνθρωπος πρὸς τὸ Θεόν, μιὰ κλίσις πού μοιάζει μετὰ τὴ δύναμιν πού κινεῖ τὴν πυξίδα πάντα πρὸς τὸ βορρᾶ.

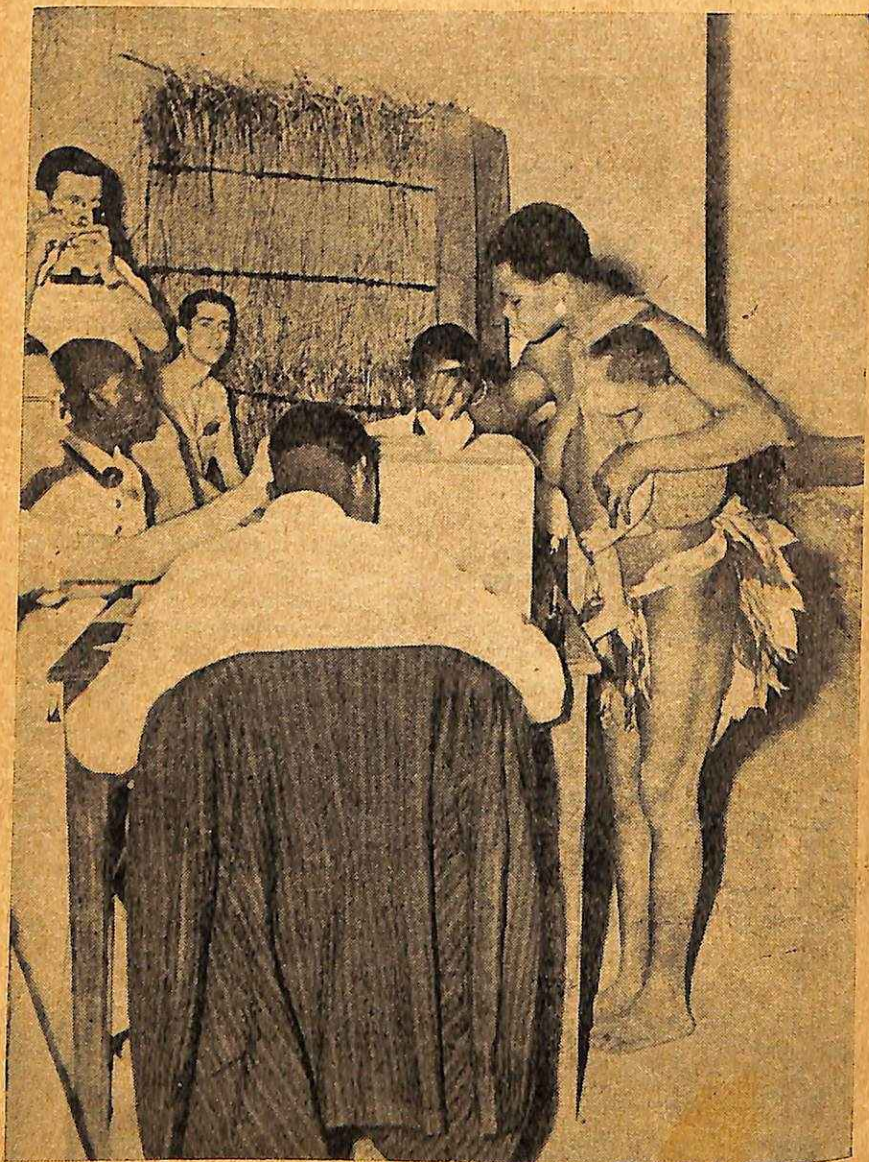
Μετὰ τὴν ἐπιστὴμὴν δὲν μπορούμε ν' ἀποδείξουμε τὴν ὑπαρξὶς τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὴ διαίσθησιν ὅμως γνωρίζουμε ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει. 'Αλλ' ἡ διαίσθησις ἔχει ὠρισμένες ἀτέλειαι. Γι' αὐτό, μετὰ τὸ ἐπιχειρήμα ὅτι δὲν μπορούμε νὰ τὸν περιγράψουμε ἢ νὰ τὸν φαντασθῶμε πῶς ἀκριβῶς εἶναι, δὲν ἀ-

νατρέπεται ἡ πίστις μας πρὸς Αὐτόν. Τὸ βῆμα ἀπὸ τὸ ὁποῖον μιλῶ αὐτὴ τὴ στιγμή θρίσκειται ἐδῶ 400 περίπου χρόνια χωρὶς νὰ ὑποστῇ καμμιά μεταβολή, ἀπὸ ὅτι τοῦλάχιστον φαίνεται. 'Όταν τὸ ἐγγίζω τὸ καταλαβαίνω σάν κάτι συμπαγὲς καὶ ἀκίνητον. 'Ὡστόσο, οἱ φυσικοὶ μετὰ βεβαιώνουν ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑκατομμύρια πρωτόνια καὶ ἠλεκτρόνια πού κινουῦνται μετὰ καταπληκτικὴ ταχύτητα. 'Ετσι μοῦ λένε, καὶ γὰρ τοὺς πιστεύω. Αὐτὸ πού πιστεύω δὲν μπορῶ νὰ τὸ φαντασθῶ γιατί δὲν ἔχω οὔτε τὴν κατάλληλη προπαρασκευή, οὔτε τὰ ἀπαιτούμενα μέσα.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μετὰ τὰ μεταφυσικὰ φαινόμενα. Μοῦ λείπουν στὴν περίπτωσιν αὐτὴ καὶ τὰ μέσα καὶ ἡ ἀσκήσις πού χρειάζεται γιὰ νὰ ἰδῶ τὸ Θεόν, μολονότι γνωρίζω ὅτι ὑπάρχει. Πιστεύω δὲ ἐδῶ πού στέκομαι αὐτὴ τὴ στιγμή, στέκομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀκριβῶς πιστεύω ὅτι ἡ ἔδρα αὐτὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα πού μοῦ λένε οἱ φυσικοί. Τὸ ὅτι δὲν ἔχω τὴ δύναμιν νὰ ἰδῶ τὸ Θεόν κατὰ πρόσωπον, ἀλλὰ τὸν βλέπω θολὰ σάν μέσα ἀπὸ ἓνα θαμπωμένο γυαλί, δὲν ἀποτελεῖ φυσικὰ λόγον ν' ἀμφιβάλω γιὰ τὴν ὑπαρξὶς Του.

(Ὁ λόγος αὐτὸς ἐκφωνήθηκε στὴν 'Εκκλησίαν τοῦ Οὐεστμίνστερ στίς 11 'Ιουλίου 1951.)

Ή κ. Κιτόκο ψηφίζει στις εκλογές του Ιουνίου 1951. Ή Βουλή του Ούμπανγκουϊ αποτελείται από 35 άνδρες και 136 γυναίκες !

Ή πρώτη ΄Ατομική

ΕΚΡΗΞΙΣ ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΕΓΚΕΦΑΛΟ

Του

JOHN LEAR

Μέσα στις έπτά πρώτες έβδομάδες του 1951 έγιναν στις ΄Ηνωμένες Πολιτείες ξέι άτομικές έκρηξεις. Οί πέντε άπ΄ αυτές φωτίσαν τον ούρανό σέ έκτασι έκατοντάδων μιλίων πάνω άπό τις έρημες νοτιοδυτικές περιοχές. ΄Η γή τραντάχθηκε και ό άέρας θούϊξε. ΄Ήταν τρομακτικές δοκιμές της ίκανότητας του ανθρώπου νά σκοτώνη τους συνανθρώπους του. ΄Η έκρηξη έκρηξι ήταν τόσο σιωπηλή όσο και ή φωνή της συνειδήσεως. ΄Εγινε χωρίς νά την δη άνθρωπινο μάτι. ΄Ωστόσο, ή κρυμμένη της λάμψη έδωσε μιά σπίθα έλπίδας γιά τους άγαθούς και ειρηνικούς ανθρώπους σ΄ όλο τον κόσμο. Γιατί σκοπός της ήταν ή σωτηρία της ζωής του ανθρώπου. ΄Η έκρηξη άτομική έκρηξι ήταν ή πρώτη που έγινε ποτέ μέσα στο ανθρώπινο σώμα.

΄Ήταν τη νύκτα της 15ης Φεβρουαρίου σ΄ έναν μεγάλο, μοντέρνο ναό της έπιστήμης, με τεράστια παράθυρα, με πράσινα τζάμια, κοντά σ΄ ένα πευκόφυτο δασάκι, έξήντα πέντε μίλια έξω άπό τη Νέα ΄Υόρκη. ΄Εκεί, μιά θαρραλέα γυναίκα άπό την Νέα ΄Αγγλία, που τό όνομά της πρέπει νά μείνη κρυφό τώρα, δέχτηκε νά γίνη ύποκείμενο ένός πειράματος

που γινόταν γιά πρώτη φορά σέ άνθρωπο.

Ξαπλωμένη μπρούμυτα σέ ένα ειδικό φορείο και σκεπασμένη, την ώδήγησαν σ΄ ένα μεγάλο κτίριο άπό μπετόν και ύστερα την άπόθεσαν σ΄ ένα άνοιγμα σαν μικρό δωμάτιο, που θρισκόταν στο κέντρο μιάς μεγάλης αίθουσας, που τά τοιχώματα και τό δάπεδό του ήταν άπό μολύβι. Την άφησαν εκεί μόνη και την «βομβάρδιζαν» στο κεφάλι με θραδέα ούδετερόνια, τά ίδια άόρατα μόρια της ύλης που δημιουργούν την έκρηξι στις άτομικές θόμβες.

Παρά την τρομερή συγκίνηση που την είχε καταλάβει πριν άρχιση τό πείραμα, δέν δέχτηκε κανένα καταπραυντικό, ούτε καν μιά άσπιρίνη. Κι΄ έτσι έμεινε ακίνητη σ΄ εκείνο τό μολυβένιο δωμάτιο επί μισή ώρα, πλημμυρισμένη άπό δέος μπροστά στον βαθύ, συνεχή θόμβο που κανείς δέν θά μπορούσε νά της τόν έξηγήση χωρίς νά τόν πούνε προδότη.

Ό θόμβος έρχόταν άπό κάτω άπό τά μουσικά έργαστήρια του πυρηνικού αντιδραστήρος του ΄Εθνικού ΄Εργαστηρίου Μπρούκχάβεν. Κάτω άπό τό πάτωμα, όπου είχαν άποθέσει τό φορείο, υπήρχε

Ένας τεράστιος κύβος από γραφίτη, μέσα από τον οποίο περνούσε αέρας με ταχύτητα εκατοντάδων μιλίων την ώρα. Ήταν ένας λαβύρινθος από 60.000 κομμάτια σε 2.600 διαφορετικά μεγέθη και σχήματα που τον διέσχιζαν ράβδοι ούρανιου κλεισμένοι σε δοχεία από αλουμίνιο.

Σε κάθε 140 άτομα ούρανιού το ένα ήταν το ισότοπο U 235, το οποίο εκπέμπει ουδετερόνια χωρίς εξωτερική επέμβαση. Τα δοχεία από αλουμίνιο ήταν κατανεμημένα μέσα στον όγκο του γραφίτη με τέτοιο τρόπο ώστε δισεκατομμύρια ουδετερόνια μπορούσαν να εκτοξεύονται κάθε δευτερόλεπτο μέσα στον τεράστιο μαύρο όγκο χωρίς να υπάρχει κίνδυνος έκρηξης. Χιλιάδες από αυτά εκτοξεύονταν έξω από τον κύβο του γραφίτη και διείσδυαν στην ασπίδα του μπετόν που περιέβαλε το μολυβένιο άνοιγμα.

Το πάτωμα και οι τοίχοι του παράξενου αυτού δωματίου σταματούσαν τις περισσότερες από τις «κοσμικές» αυτές βολίδες προτού φθάσουν στο σώμα της γυναίκας. Μόνο κοντά στο δεξιό μέρος του κεφαλιού της ήταν άνοιγμένο ένα παράθυρο. Από το άνοιγμα αυτό τα ουδετερόνια έφθαναν στον εγκέφαλο της άρρωστης.

Στόχος του βομβαρδισμού ήταν ένας όγκος που είχε επηρεάσει τόσες νευρικές ίνες του έγκεφάλου ώστε η γυναίκα ενώ μπορούσε να καταλάβει θαυμάσια τί της έλεγαν δεν μπορούσε πάντα να είναι σαφής ή ίδια στις απαντήσεις της.

— Μπορείτε να μετρήσετε ως τα είκοσι; την ρωτούσαν.

Και εκείνη μετρούσε:

— Ένα... τρία... έξι... δέκα... δεκαπέντε.

“Άλλη φορά της έλεγαν:

— Θα έρθει να σάς δει ο άντρας σας.

Και εκείνη απαντούσε:

— “Α, ναι... Πατέρα.

Ο χειρουργός της έδειξε τόλμη και πρωτοβουλία. Άφου βελτίωσε την κατάστασή της, χωρίς όμως να την θεραπεύσει, με τις γνωστές μεθόδους, στράφηκε προς την πυρηνική φυσική. Με μια σειρά πειραμάτων είχε ανακαλύψει ότι εάν έκανε μια ένδοφλέβια ένεση με το άθλαβές μέταλλο βορόνιο (σε ύγρη κατάσταση) στο χέρι ή στο πόδι της άσθενους, ή ροή του αίματος προς τον εγκέφαλο και συνεπώς και προς τον όγκο, θα επιταχυνόταν. Στον όγκο το αίμα σταματούσε για λίγο και ύστερα εξακολουθούσε την πορεία του. Έλάχιστο, αν όχι καθόλου αίμα σταματούσε στους ιστούς που δεν είχαν ακόμη προσβληθεί από τον όγκο.

Το βορόνιο δεν μπορούσε να έχει επίδραση στον καρκινώδη όγκο γιατί δεν ήταν ραδιενεργό. Οι φυσικοί όμως από καιρό είχαν ανακοινώσει ότι το βορόνιο μπορούσε να προσελκύσει και να συγκρατήσει τα θραύσματα ουδετερόνια που θα εύρισκε στο δρόμο του. Τα ουδετερόνια έφερναν αντίδραση μέσα στο μέταλλο, αλλά το βορόνιο δεν υποχωρούσε παρά λίγο που ύφιστοτα μιά ραδιενεργό έκρηξη και διαλυόταν. Η έκρηξη διαρκούσε μόλις μιά στιγμή. Ύστερα το βορόνιο είχε εξαφανιστεί αφήνοντας στη θέση του ένα άλλο άθλαβές μέταλλο, το λίθιο. Μέσα στην σύντομη διάρκεια της μεταβολής, το βορόνιο εκτόξευε την επί πλέον ενέργειά του προς όλες τις κατευθύνσεις όπως ακριβώς μιά ατομική βόμ-

βα εκτοξεύει την καταστρεπτική της δύναμη.

Αυτά έλεγαν οι φυσικοί και είχαν κάνει μάλιστα μιά σημαντική προφητεία: «Μιά έκρηξη βορονίου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την καταπολέμηση μιάς άρρώστειας αν κανείς εύρισκε τον τρόπο να το κάνει».

Ο χειρουργός στήριχθηκε σ' αυτή τη διαπίστωση. Έκανε μιά ένδοφλέβια ένεση με διάλυση βορονίου στην άρρωστη λίγα λεπτά πριν να την αφήσει στο «μολυβένιο δωμάτιο». Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του, το μέταλλο θα έφθανε στον όγκο ακριβώς πριν να άρχισι ο βομβαρδισμός με τα πρώτα ουδετερόνια.

Βαθιά συγκινημένος ο γιατρός στάθηκε παράμερα να παρακολουθήσει την άσθενή του μέσα από έναν πελώριο καθρέφτη που κρεμόταν γυρτός από πάνω της. Κοντά του είχε ένα μικρόφωνο με το οποίο μπορούσε να ειδοποιήσει να σταματήσουν τα ουδετερόνια και να φωνάξει τις νοσοκόμες που περίμεναν έτοιμες με σύριγγες με αδρεναλίνη και κοραμίνη για να συνεχίσουν την άσθενή, αν χρειαζόταν.

Ο αντιδραστήρ άρχισε να λειτουργεί. Αυτό κράτησε 30 λεπτά. Στο διάστημα αυτό η μορφή που φαινόταν στον καθρέφτη δεν κινήθηκε σχεδόν καθόλου.

— Ζή ακόμη;

Γιατροί και νοσοκόμες, θιαστικοί και ανήσυχoi, έτρεξαν κοντά της. Η γυναίκα ζούσε.

Το βορόνιο είχε έκραγη όπως είχαν προβλέψει οι φυσικοί. Ένας μικροσκοπικός μετρητής Γκάιγκερ στερεωμένος στην άκρη μιάς χειρουργικής βελόνας που είχε έμπηχθεί στον όγκο, κατέγραψε τη δύναμη που είχε προσβάλει τον καρκίνο.

Θα χρειαστή να περάσουν μήνες, ίσως και χρόνια προτού γίνει όριστικά γνωστό αν με την έκρηξη αυτή ο καρκίνος εξαφανίστηκε. Ωστόσο, μιά εβδομάδα ύστερα από την νύκτα εκείνη της 15ης Φεβρουαρίου η άσθενής καθόταν ευδιάθετη σε μιά πολυθρόνα στη θεράντα του νοσοκομείου κουβεντιάζοντας για την διαίτα της με απόλυτη λογική και συνοχή. Ο μόνος της καύμος ήταν πώς της είχαν κόψει τα μαλλιά. Δεν ξέρω πώς είναι τώρα, αλλά ή άμεση βελτίωση της καταστάσεώς της ήταν τόσο ενθαρρυντική, ώστε το πείραμα θα έπανεληφθή με δύο άλλους άσθενείς.

Κανένας από τους γιατρούς του Μπρούκχαβεν δεν είναι τόσο τολμηρός ώστε να διακηρύξει ότι στο ίδρυμα αυτό, το πρώτο νοσοκομείο που ασχολείται μόνο με την ατομική Ιατρική, θρέθηκε ή θεράπευε το καρκίνου. «Είναι σαν να είχαμε μπροστά μας ένα σκοτεινό δρόμο και κάποιος να μās έδωσε ένα φως, είπε ένας από τους νέους γιατρούς. Ίσως αυτά που θα δούμε να μās πείσουν ότι δεν χρειάζεται να συνεχίσουμε αυτό το δρόμο. Αυτό θα το δείξει ή παρατήρησι. Ίσως όμως το φως αυτό να μās βοηθήσει να βρούμε το δρόμο που γυρεύουμε».

☆

Ο Δρ Λη Φάρρ του Ίνστιτούτου Ροκφέλλερ, που διευθύνει το νοσοκομείο του Μπρούκχαβεν, δεν δέχεται να συζητήσει την περίπτωση προτού κάνει σχετική ανακοίνωση σε έπιστημονικό περιοδικό μαζί με τον χειρουργό της Βοστώνης, τον γιατρό της άσθενούς που υπέστη το πείραμα. Η γνώμη του είναι πάντως ότι ή ατομική Ιατρική, παρ' όλη την α-

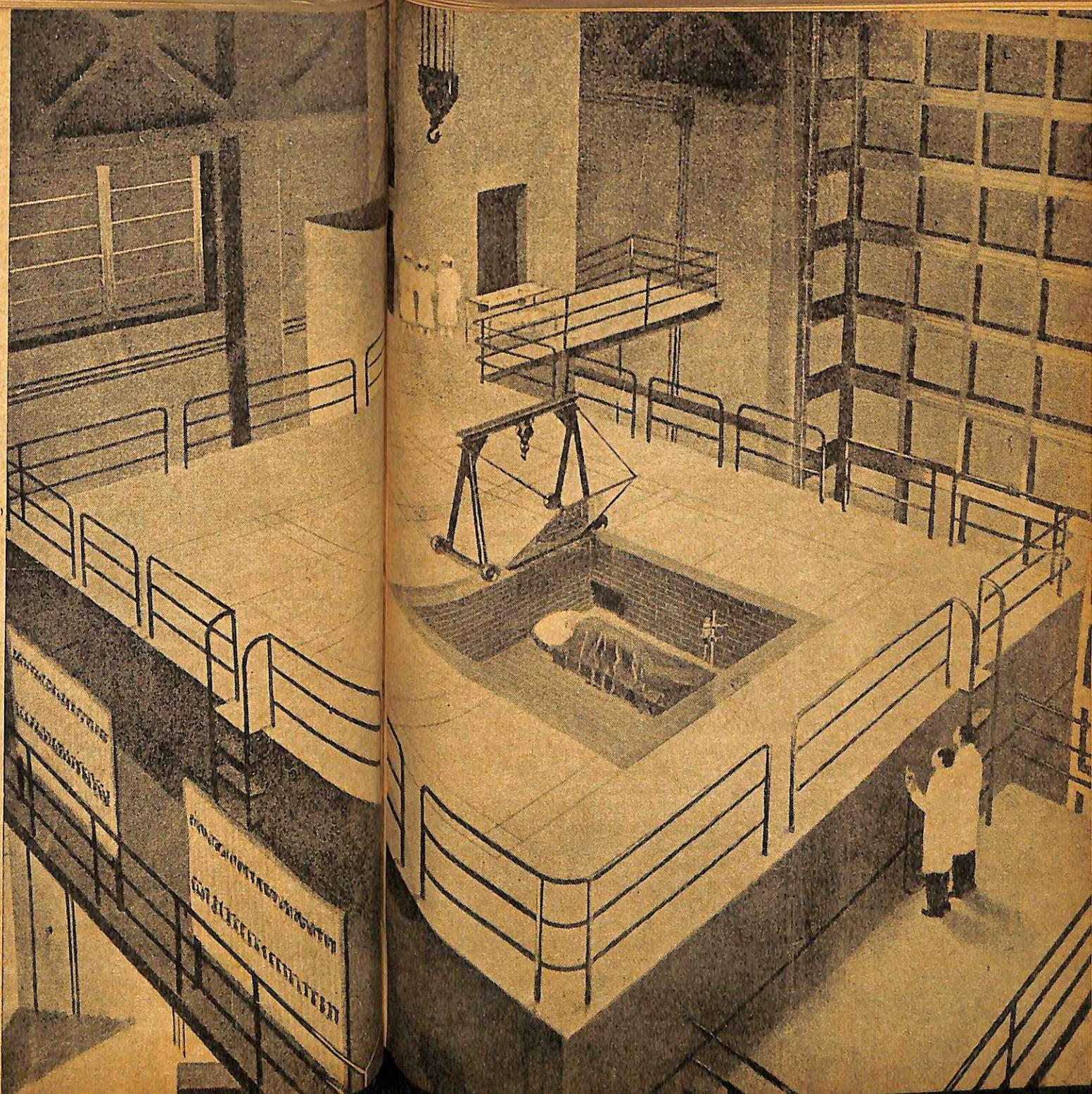
ναμφισβήτητη σημασία της, για αρκετό διάστημα ακόμη δεν θα μπορή να εφαρμοζείται παρά σε ένα ποσοστό 10-15%. Κι' αυτός όμως ο περιορισμένος κύκλος δράσεως θα αναπτυχθή λίγο-λίγο.

Η περίπτωση της γυναίκας με τον όγκο στον εγκέφαλο δείχνει άκριτως τι εννοεί ο Δρ Φάαρ. Στην περίπτωση αυτή έπρεπε να συναρμολογηθούν και να συσχετιστούν στοιχεία έρευνών που δεν είχαν φανερή σχέση μεταξύ τους.

Πρώτα απ' όλα υπήρχε ή ανακάλυψη ότι οι κακοήθεις όγκοι έξ αιτίας της μεγάλης αναπτύξεώς τους απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος από οποιαδήποτε ουσία βρίσκεται στην περιοχή τους. Ύστερα ήρθε η παρατήρησι ότι το βορόνιο έχει την ικανότητα να συλλαμβάνη τα βραδέα ουδετερόνια. Και τέλος, ή χρησιμοποίησι μεγάλων δόσεων ραδιενεργού ιωδίνης έναντιον του καρκίνου του θυρεοειδούς, ήρθε να δείξη ότι τα υγία κύτταρα του εγκεφάλου παρουσιάζουν τεράστια αντίδρασι στην ακτινοβολία που άσκει επάνω τους το αίμα.

Και τότε ήρθε ο χειρουργος της άρρωστης από την Νέα Άγγλία, που απέδειξε ότι ένας όγκος του εγκεφάλου μπορεί να συγκρατήσει το βορόνιο για λίγα λεπτά. Δεν έμεινε λοιπόν

Η δραματική σκηνή όπως την έδωσεν ο καλλιτέχνης που τη σχεδίασε.

παρά ένα μόνο κενό : ποιός ήταν ο άποδοτικώτερος και απλούστερος τρόπος για να γίνη ο βομβαρδιαμός ενός όγκου με ουδετερόνια μέσα στο ελάχιστο αυτό χρονικό διάστημα ;

Την απάντησι στην κρίσιμη αυτή ερώτησι την έδωσε ένα πείραμα. Οί γιατροί πήραν ένα σκύλο με όγκο του έγκεφάλου, τόν αναισθηθήσαν και ύστερα τόν πέρασαν μέσα από μιά σήραγγα, κάτω από τόν αντιδραστήρα του Μπρούκχαθεν. Σ' ένα σημείο της σήραγγος τó φορεϊό με τó σκύλο στάθηκε για λίγο κάτω από ένα άνοιγμα μέσα από τó όποιο έγινε ο βομβαρδιαμός. Η έκρηξι του βορονίου στον όγκο του σκύλου είχε τόσο ευνοϊκά αποτελέσματα ώστε αποφασίστηκε να γίνη τó πείραμα με άνθρωπο.

Ώστόσο, πρέπει πάντα να θυμάμαστε ότι τó πρώτο στάδιο του κατορθώματος αυτού και όποιουδήποτε άλλου παρόμοιου είναι ή ανάκαλυψι των στοιχείων εκείνων που προσελκύονται ιδιαίτερος από τά διάφορα όργανα. Για τήν ώρα ή έπιστήμη ούτε καν ξέρει γιατί τó βορόνιο σταματά για μιά στιγμή σ' έναν όγκο του έγκεφάλου. Ο έγκεφαλος, όσο ξέρουμε, δέν χρειάζεται βορόνιο. Τó φαινόμενο που παρατήρησε ο γιατρός της Βοστώνης άλλοτε φαίνεται έντελώς συμπτωματικό και άλλοτε μοιάζει να σχετίζεται με κάτι άλλο. Τι είναι αυτό τó άλλο ; Τι σχέσι έχει τó βορόνιο μ' αυτό ;

Οί ερωτήσεις αυτές δέν παίρνουν καμμιά απάντησι από τó Έθνικό Έργαστήριο του Μπρούκχαθεν, γιατί τó ίδρυμα αυτό που θεωρείται «ή μεγαλύτερη σημερινή επένδυσι της Αμερικής στον τομέα των ειρηνικών ατομικών έρευνών», διοικείται σύμφωνα με

τήν παλιά συντηρητική έπιστημονική παράδοσι από τήν Ένωσι των Πανεπιστημίων. Στην Ένωσι μετέχουν τά πανεπιστήμια της Κολούμπια, τó Κορνέλλ, τó Χάρβαρντ, τó Τζών Χόπκινς, τó Τεχνολογικό Ίδρυμα Μασσαχουσέτης, τó Πανεπιστήμιο της Πενσυλθανίας, τó Πρίνσετον, τó Ρότσεστερ και τó Γέηλ, υπό τήν αιγίδα της Έπιτροπής Ατομικής Ένεργειας.

Οί άνθρωποι που εργάζονται εκεί είναι δοκιμασμένοι για τή σοβαρότητα και τήν έχεμυθειά τους και υπερηφανεύονται γι' αυτό. Οί έρευνες που διεξάγονται δέν είναι τόσο μυστικές, αλλά γίνονται με τόσο προσοχή ώστε αναπόφευκτα περιβάλλονται από έναν άερα μυστηρίου. Πάντως σέ κανένα άσθενή που υποφέρει από καρκίνο δέν δίνονται ψευτικές θασανιστικές ελπίδες όσο εξαρτάται από τούς ανθρώπους αυτούς.

Η σιωπή είναι καμμιά φορά ένοχλητική, γιατί επιτέλους τó κοινό πρέπει να ξέρη πώς ξοδεύονται οί φόροι και τó Μπρούκχαθεν κοστίζει 7.500.000 δολάρια τó χρόνο. Γενικά όμως ή επιφυλακτικότητα είναι λογική γιατί και τά απλούστερα γεγονότα στο περιβάλλον αυτό άποκτούν σημασία.

Ο αντιδραστήρας του Μπρούκχαθεν ήταν ο μόνος που θα μπορούσε να κάνη τó τελευταίο παρασκευαστικό βήμα του πειράματος, τή δοκιμή με τόν σκύλο. Προηγούμενος είχαν γίνει παρόμοια πειράματα με τόν αντιδραστήρα του Όουκ Ρίτζ, αλλά μόνο με ποντικούς και κουνέλια, γιατί δέν υπήρχε δυνατότης εργασίας με υποκείμενα που τó μέγεθος και ή κατασκευή τους πλησιάζουν προς τó μέγεθος και τήν κατασκευή του ανθρώπου. Α-

πό τή σήραγγα του αντιδραστήρα του Μπρούκχαθεν μπορούν να περάσουν ζωα μεγάλα.

Ο αντιδραστήρας αυτός μπορεί να έκτελεση συγχρόνως περισσότερα πειράματα από κάθε άλλον. Σέ καθέναν από τούς δύο έξωτερικούς τοίχους υπάρχουν έπτά σειρές από μικρά ανοίγματα, από τά όποια μπορεί να εισαχθή ύλικό για να υποστή ακτινοβολία, ή να έκτοξευθούν προς τά έξω ουδετερόνια και άκτίνες Γάμμα.

Στó κέντρο ενός τρίτου τοίχου υπάρχει ένα τετράγωνο παράθυρο με πλευρά 0,30 μ. περίπου από όπου μπορούν να έκτοξευθούν ουδετερόνια σέ ένα διάδρομο μήκους 20 μ. Μέσα στον κύβο του αντιδραστήρος ο γραφίτης διασχίζεται όριζοντίως και καθέτως από άπειρους σωλήνες που παίρνουν μέσα τήν πρώτη ύλη και στέλνουν έξω, στίς καθορισμένες θέσεις, τά έτοιμα ισότοπα. Μερικοί από τούς σωλήνες σταματούν στους τοίχους του αντιδραστήρος, άλλοι φθάνουν κάτω στα έργαστήρια και άλλοι μπορούν να συνδεθούν απ' ευθείας με όργανα του έργαστηρίου για να φέρνουν εκεί τά καινούργια ισότοπα ενώ γίνονται τά πειράματα.

Τό Μπρούκχαθεν διαθέτει όλες τις σύγχρονες ευκολίες ενός μεγάλου γενικού νοσοκομείου. Τά πιο τελευταία εργαλεία και όργανα της παθολογίας, της βακτηριολογίας, της βιοχημείας και της φυσιολογίας είναι στη διάθεσι των γιατρών σέ μεγαλύτερο αριθμό από ό,τι χρειάζονται οί τρεις θάλαμοι με τά 36 κρεβάτια. Τήν εποχή που έγινε τó πείραμα με τήν άρρωστη από τήν Νέα Αγγλία άντιστοιχοῦσε μιά νοσοκόμος σέ κάθε άρρωστο και ένας γιατρός σέ κάθε δύο άρ-

ρώστους. Οί άνθρωποι που νοσηλεύονται εκεί έχουν κάθε άνεσι και κάθε φροντίδα που χρειάζονται και όλα αυτά θέθαια έντελώς δωρεάν.

Ώστόσο τó να θρίσκεται κανείς στο Μπρούκχαθεν σημαίνει ότι περνά μιά λίγο-πολύ τραγική περίοδο της ζωής του. Γιατί μόνο όταν ένας γιατρός δέν ξέρει τί να κάνη με έναν άσθενή και όταν τά άλλα νοσοκομεία δηλώνουν πώς δέν μπορούν να του προσφέρουν τίποτα, μόνο τότε ο άσθενής γίνεται δεκτός εκεί. Και εις αντίλλαγμα της δαπανηρής θεραπείας προσφέρει τόν έαυτό του για να γνωρίση ή έπιστήμη κάτι περισσότερο σχετικά με τήν άρρώστεια του.

Στó αίμα των άσθενών κυκλοφορούν συνεχώς ραδιοϊσότοπα διαφόρων τύπων, γιατί ο σημαντικώτερος σκοπός των μελετών στο Μπρούκχαθεν δέν είναι να βελτιωθούν οί γνωστοί τρόποι αντιμετώπισης του καρκίνου αλλά να καθοριστούν τά όρια μέσα στα όποια μπορούν να δουλέψουν οί γιατροί. Ο σκοπός δέν είναι να άναγκαστή ή άνάπτυξι ενός όγκου αλλά να άνακαλυφθούν οί αίτίες που προκαλούν τόν όγκο και να καταπολεμηθούν. Είναι μιά έπιμοχη και μακροχρόνια εργασία και γι' αυτό οί άρρωστοι μένουν εκεί πολύ καιρό.

Τό Μπρούκχαθεν που λειτουργεί από τó 1949 έχει διοργανώσει τή ζωή των άσθενών του έτσι που να μοιάξη με τó σπιτιό και να έχη ακόμη λιγώτερη ρουτίνα. Οί άρρωστοι σηκώνονται τó πρωτ ό,τι ώρα θέλουν, κάθονται άργά τή νύχτα ακούγοντας ραδιόφωνο ή βλέποντας τηλεόρασι και πηγαίνουν ό,τι ώρα θέλουν στήν κουζίνα για να τσιμπήσουν κάτι

δρεκτικά. "Όσοι μπορούν να περπατούν (και οι περισσότεροι μπορούν) τριγυρίζουν παντού και το καλοκαίρι βγαίνουν στον κήπο.

Οι χαϊδεμένοι του Μπρούκχαβεν είναι δκτώ παιδάκια, δυο ως έξι έτών, που ζουν όλα μαζί σ' ένα θάλαμο στολισμένο με όμορφες ζωγραφιές από παραμύθια και κατεβαίνουν στην τραπεζαρία με τη δική τους πάντα: ταμπουρλα, τρίγωνα, σφυρίχτρες.

Οι χαρούμενοι και άτυχοι μικροσκοπικοί άσθενείς είναι θύματα μιας μυστηριώδους άρρώστιας που λέγεται νέφρωση. "Η νέφρωση είναι ένα είδος μουσείου άσθενειών γιατί παρουσιάζει πάρα πολλά συμπτώματα άλλων άσθενειών. Το μόνο που ξέρουμε γι' αυτήν είναι ότι παραλύει την λεπτή ισορροπία του οργανισμού. Τα παιδιά πρήζονται γιατί σχηματίζεται μέσα τους ένα άχρηστο άποθεμα αλατούχου υγρού. Το Μπρούκχαβεν μελετά το φαινόμενο με την έλπίδα ότι οι μεταβολικές αυτές διαταραχές θα μπορέσουν να διδάξουν κάτι σχετικό με τις ρίζες του καρκίνου και ότι ο καρκίνος πάλι θα δώσει το κλειδί για τις αιτίες της νεφρώσεως.

"Όπως μάς μαθαίνει η θεωρία της εξέλιξεως, πριν από πολλά χρόνια ζούσαμε στη θάλασσα. "Όταν βρεθήκαμε στην ξηρά προσαρμοσθήκαμε βαθμιαία κρατώντας στο έσωτερικό μας περιβάλλον θαλάσσιο νερό. Το αίμα μας σήμερα αποτελείται κυρίως από νάτριο και χλώριο, τα βασικά συστατικά του θαλασσιού ύδατος. Το ίδιο ισχύει και για το υγρό που βρίσκεται ανάμεσα στις φλέβες και στους ιστούς του σώματός μας. Οι ίδιοι οι ιστοί όμως ενός φυσιολογικού, υγιούς ανθρώπου δεν περιέχουν ούτε να-

τριο ούτε χλώριο. Γι' αυτό στο Μπρούκχαβεν κάνουν ένδοφλέβια ένεσεις ραδιενεργού νατρίου στα παιδιά για να δουν που πηγαίνει. "Αν άπορροφάται από τα κύτταρα των ιστών τότε σημαίνει ότι το φαινόμενο αυτό εξηγεί το πρήξιμο και δεν αποκλείεται να βρεθί ένα φάρμακο που να εξαναγκάζει τα κύτταρα να αποβάλλουν το άχρηστο υγρό.

Τα αμεινοξέα, τα βασικά στοιχεία του σώματος και η άλβουμίνη, η πρωτεΐνη που κρατά το αίμα σε κανονικό ρυθμό κυκλοφορίας, έπηρεάζονται επίσης από την νέφρωση. Γι' αυτό κάθε μήνα γίνεται εξέταση αίματος και κάθε έβδομάδα εξέταση ούρων. "Επίσης παρακολουθείται κάθε τέσσερις ώρες και η θερμοκρασία των παιδιών. Τα παιδιά τρώνε κανονικά τρεις φορές την ήμέρα και τρεις άλλες παίρνουν κάτι μικρό. Τα φαγητά μαγειρεύονται χωρίς αλάτι και ζυγίζονται από πριν χωριστά. Στο τέλος του φαγητού ζυγίζονται πάλι όλα τα υπολείμματα χωριστά για να φαίνεται ακριβώς τί τρώει κάθε παιδί.

Οι νοσοκόμοι και οι γιατροί δείχνουν μεγάλη υπομονή με τα παιδιά, παίζουν μαζί τους και προσπαθούν να τα μάθουν καλούς τρόπους.

★

"Ενας από τους πιο ενδιαφέροντες χώρους του Μπρούκχαβεν είναι άσφαλώς η «αΐθουσα μετρήσεως», όπου όλοι οι άσθενείς, μεγάλοι και μικροί, περνούν λίγη ώρα κάθε μέρα. Μοιάζει με χειρουργείο με το κλασικό τραπέζι στη μέση και τους γνωστούς καθρέφτες και προβολείς κρεμασμένους από πάνω. "Η μόνη πράξι όμως που γίνεται εκεί μέσ-

και έχει κάποια σχέση με την χειρουργική είναι μια υποδόρια ένεσις. "Αντί για νυστέρια υπάρχουν μετρητά Γκάιγκερ. "Εκεί δίνονται στους άσθενείς και οι μικρότατες δόσεις ραδιοϊσοτόπων και εκεί παρακολουθείται η κυκλοφορία τους μέσα στο σώμα με την μέτρηση της άκτινοβολίας τους.

Σε μια μικρή θέσι κοντά στο τραπέζι μετρήσεως βρίσκεται ένα είδος μολυβένιου κλουβιού, μέσα στο οποίο άπλώνει το χέρι του ο άσθενής. Μέσα στο κλουβί βρίσκεται ένας μικρός μεταλλικός κύλινδρος με ένα μάτι που έγγιζει το χέρι και καταμετρά κάθε άκτινοβολία στο αίμα. Οι μετρήσεις μεταδίδονται σε ειδική συσκευή από την οποία ο γιατρός παρακολουθεί την πορεία ενός άνιχνευτικού ισοτόπου μέσα στο αίμα.

Οι δόσεις των ραδιοϊσοτόπων που παρέχονται είναι τόσο μικρές, ώστε ούτε οι γιατροί, ούτε οι νοσοκόμες προφυλάγονται. Οι άσθενείς όμως προστατεύονται σχολαστικά. Τα ποτήρια, τα σενιόνια και το νερό του μπάνιου «έξετάζονται» από μετρητά Γκάιγκερ. "Αν φανή η παραμικρή απόκλιση από το κανονικό, τα αντικείμενα φυλάσσονται χωριστά έως ότου σβήσει η άκτινοβολία.

★

Ραδιοϊσότοπα για θεραπευτικό σκοπό έχουν δοθί στο Μπρούκχαβεν μόνο υπό μια μορφή: μαζί με ιωδίνη έναντίον του καρκίνου του θυρεοειδούς. Σε περιπτώσεις που χορηγήθηκαν μεγάλες δόσεις, όλόκληρο το νοσοκομείο βρισκόταν σε μεγάλη συγκίνηση. Τα αποτελέσματα ήταν άξιόλογα γιατί παρέτειναν τη ζωή μιας γυναίκας.

Στην περίπτωση αυτή, όπως σε πολλές περιπτώσεις όγκων του θυρεοειδούς, οι γιατροί δεν απέβλεψαν στο να κτυπήσουν τον ίδιο τον όγκο, γιατί πριν από καιρό η άρρωση είχε υποστή σχετική έγγειρση σε άλλο νοσοκομείο. Το πρόβλημα ήταν να προληφθούν οι μεταστάσεις. Σε όποιο σημείο του σώματος υπήρχε πιθανότης να δημιουργηθί άλλος καρκίνος θα υπήρχαν θέβαια κύτταρα θυρεοειδούς με όλα τα σχετικά χαρακτηριστικά τους.

"Ο θυρεοειδής κανονικά παράγει μια ουσία, την θυροξίνη, που κυκλοφορεί με το αίμα με την έπιθλεψη, ως πούμε, της υποφύσεως. "Όσο ο θυρεοειδής λειτουργεί καλά, η υπόφυσις το ξέρει, γιατί η θυροξίνη κυκλοφορεί κανονικά. Μόλις η θυροξίνη σταματήσει, η υπόφυσις στέλνει μια όρμόνη στον θυρεοειδή για να κανονίση την λειτουργία του.

Για να φτιάξη την θυροξίνη ο θυρεοειδής χρειάζεται μεταξύ άλλων συστατικών και ιωδίνη. Το πρώτο θήμα λοιπόν για να επισημάνουμε την μετάστασι του καρκίνου είναι ένδοφλέβια ένεσις με ιωδίνη. Μόλις τα δύστροπα κύτταρα τεθούν σε κίνησι, χορηγείται ένα φάρμακο, η θιουρασίλη, που υποβοηθεί στην παραγωγή της θυροξίνης. "Όταν η υπόφυσις δεν δέχεται θυροξίνη, στέλνει και άλλη όρμόνη ή όποια μαζί με την θιουρασίλη προκαλεί έρεθισμό των θυρεοειδών κυττάρων εξ αιτίας της έλλείψεως της ιωδίνης.

Ξαφνικά, στην άκμή του παροξυσμού, γίνεται άνιχνευτική ένεσις ραδιενεργού ιωδίνης. "Αν το 70% και περισσότερο της ιωδίνης το άπορροφήσουν τα θυρε-

οειδή κύτταρα, τότε χορηγείται θεραπευτική δόσι με την προϋπόθεσι ότι ἐξ αἰτίας τῆς ἀνάγκης πού ἔχουν τὰ κύτταρα μποροῦν νὰ ἀπορροφήσουν μιὰ ἰσχυρὴ δόσι ραδιενεργείας. Ἄν ἀπορροφηθῇ λιγώτερο ἀπὸ τὸ 70%, τότε ὁ ἀσθενὴς κάνει θεραπεία με θιουρασίλη ὥσπου νὰ φθάσῃ ἡ ἡμέρα τῆς ραδιενεργοῦ ἰωδίνης. Πολὺ συχνὰ ἡ ἀνάμονή διαρκεῖ μῆνες καὶ ὁ μεταβολισμὸς τοῦ ἀρρώστου ἐλαττώνεται τόσο, ὥστε μόλις πού στέκεται στὰ πόδια του.

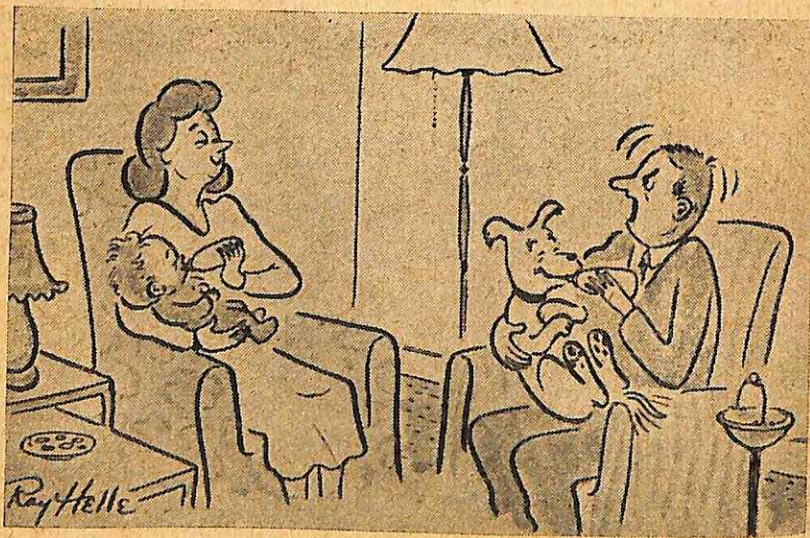
☆

Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ λίγα αὐτὰ παραδείγματα ὑπάρχουν πολλὲς δυσκολίες γιὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἀπλούστευσι τῆς τεχνικῆς

τοῦ θόμβαρδισμοῦ με οὐδετερόνια ὡς μεθόδου καταπολεμήσεως τοῦ καρκίνου. Αὐτὸ πού φαίνεται εἶναι ὅτι καὶ ὅταν ἀκόμη οἱ γιατροὶ ἔχουν ἓνα εἰδικὸ στοιχεῖο πού ἐκ φύσεως ἔλκεται πρὸς ἓνα ὀρισμένο σημεῖο — ὅπως ἡ ἰωδίνη ἀπὸ τὸν θυρεοειδῆ — καὶ πάλι δὲν ὑπάρχει ἐγγύησι γιὰ τὸ ἀποτελεσμα.

Γι' αὐτό, τὸ πείραμα πού περιγράψαμε στὴν ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ σὰν πανάκεια. Εἶναι μόνο ἓνα θῆμα πρὸς μιὰ νέα ἐποχὴ ἀτομικῶν ἐκρήξεων. Σημασία ἔχει ὡστόσο ὅτι ἡ ἐποχὴ αὐτὴ ἄρχισε, καὶ ὅτι σκοπὸς τῆς εἶναι ἡ σωτηρία τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

(Ἀπὸ τὸ «Collier's», Ν. Ὑόρκης)

—Σοῦ τὸ λέω νὰ τὸ ξέρης πὼς εἶναι ἡ τελευταία φορὰ. Δὲν με νοιάζει καθόλου ἂν ζηλεύει ὁ σκύλος σου.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Τοῦ

ΔΗΜ. ΚΟΤΜΟΤΗΝΑΟΥΤΡΟΤ

Γεν. Γραμ. Φιλοτελικῆς Ἑταιρίας

Τὸ πρῶτο ἐπίσημο Ταχυδρομεῖο κατὰ τὴ διάρκειά τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον τῆς Τουρκοκρατίας ὁργανώθηκε ἀπὸ τὸν Κυβερνήτη Ι. Καποδίστρια με τὸ ψήφισμα τῆς 24 Σεπτεμβρίου 1828.

Ἡ ταχυδρομικὴ ὁμῶς αὐτὴ ὑπηρεσία, πού ἀρχικῶς εἶχε σκοπὸ τὴν ἐξυπηρέτησι τῶν Κυβερνητικῶν ἀναγκῶν, μετέπειτα χρησίμευσε καὶ γιὰ τὴν ἀλληλογραφία τῶν πολιτῶν.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁμῶς δὲν ἦταν γνωστὴ ἀκόμα ἡ χρῆσις τοῦ γραμματοσήμου—τὸ πρῶτο γραμματόσημο στὸν κόσμον, γεννήθηκε στὶς 6 Μαΐου 1840 στὸ Λονδίνο καὶ εἶχε γιὰ παράστασί του τὴν εἰκόνα τῆς Βασιλίσσης Βικτωρίας τῆς Ἀγγλίας.

Ἔτσι, τὴν προγραμματοσημολογικὴ ἐκείνην ἐποχὴν, τὰ ταχυδρομικὰ τέλη πληρώνοντο ὁ παραλήπτης τῆς ἐπιστολῆς. Μὰ ὅταν καθιερώθη τὸ γραμματόσημο ἄλλαξε τὸ σύστημα καὶ τὰ τέλη τὰ πληρώνοντο προκαταβολι-

κῶς ὁ ἀποστολεὺς, ὅπως καὶ σήμερα. Γιὰ νὰ πιστοποιεῖται δὲ ἡ εἰσπραξις τῶν τελῶν ἐφευρέθηκε τὸ γραμματόσημο, τὸ πολύχρωμο αὐτὸ μικρὸ χαρτάκι πού ἀσκεῖ τόσην ἐπίδρασι στοὺς συλλέκτες, ὥστε νὰ τοὺς κἀν νὰ θυσιάζουν περιουσίες ὁλόκληρες γιὰ τὴν ἀπόκτησί του. Ὑστερ' ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν σιγὰ-σιγὰ, ὅλα τὰ τότε πολιτισμένα κράτη τοῦ Κόσμου ἀρχισαν τὸν ἄλλο νὰ ἐφαρμόζουν τὸ σύστημα τοῦ γραμματοσήμου στὴν Ταχυδρομικὴ ὑπηρεσίαν τους. Ἔτσι καὶ ἡ Ἑλλάς, πού στὸ μεταξύ εἶχε ἐλευθερωθῇ καὶ ἀποκτήσει ὀντότητα Κράτους, με τὴ σειρά της κι' αὐτὴ ἐφήρμοσε τὸ γραμματόσημο.

Στὰ τελευταῖα λοιπὸν χρόνια τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνά, δηλ. τὸ 1860, ἐγένετο ὁ πρῶτος Νόμος πού καθώριζε τὰ περὶ γραμματοσήμου καὶ τῆς χρήσεώς του.

Καθὼς εἶναι εὐνοητο πολλὰς ὑποδείξεις ἐγέναν γύρω στὴν κατασκευὴ τοῦ πρώτου ἐλληνικοῦ γραμματοσήμου καὶ ὕστερ' ἀπὸ θυελώδεις συζη-

Τὸ πρῶτο Ἑλληνικὸ γραμματόσημο : Ἡ Μεγάλῃ Κεφαλῇ τοῦ Ἑρμοῦ.

Προταθέντα δοκίμια

τήσεις στη Βουλή των 'Ελλήνων, ἐδημοσιεύθη τὸ ἀκόλουθο ἐκτελεστικό Διάταγμα τοῦ σχετικοῦ Νόμου :

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
Ἀριθ. 55

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1860

Διάταγμα

«Περὶ τοῦ σχήματος κ.τ.λ. τοῦ γραμματοσήμου».

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΘ ΘΕΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 13 τοῦ ἀπὸ 21 Μαΐου ἐ. ἐ. περὶ γραμματοσήμου Νόμου, ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν.

Τὸ γραμματόσημον ἔχει σχῆμα ἐπιμήκους ὀρθογωνίου, πλάτους 18,

ταὶ τὸ ἀνήκον εἰς ἐκάστην αὐτῶν δι' ἰδίου χρώματος ὡς ἑπεται.

1	κλάσις	λεπ.	1	χρῶμ.	μελανοῦ
2	»	»	2	»	ὀχροῦ
3	»	»	5	»	πρασίνου
4	»	»	10	»	κυανοῦ
5	»	»	20	»	ιώδους
6	»	»	40	»	πορφυροῦ
7	»	»	80	»	χρυσοῦ.

Περὶ τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐκτύπωσης καὶ διαχειρίσεως τοῦ γραμματοσήμου, καθὼς καὶ περὶ τῶν λοιπῶν, περὶ ὧν προνοεῖ τὸ ἄρθρον 13 τοῦ Νόμου, ἐπιφυλασσόμεθα νὰ διατάξωμεν ἀκολουθῶς.

Οἱ Ἡμέτεροι ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ὑπουργοὶ θέλουσι δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ἰουνίου 1860

ΟΘΩΝ

Α. Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Προταθέντα δοκίμια

μήκους δὲ 22 ὑποχιλιοστομέτρων παριστάνον εἰς τὸ μέσον τὸν Ἑρμῆν, ἀνωθεν δὲ τὰς λέξεις ΕΛΛΗΝ. ΓΡΑΜΜ. καὶ κάτωθι τὴν ἀξίαν τοῦ γραμματοσήμου δι' ἀριθμοῦ.

Εἶναι δὲ ἐπτὰ κλάσεις καὶ κρίνε-

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ τοῦ Πρέσβεως Καλλέργη ποῦ ἔμενε στὸ Παρίσι ἀνέθεσε τὴν κατασκευὴ τῶν σχετικῶν τυπογραφικῶν πλακῶν κα-

θῶς καὶ τὴν ἐκτύπωσι τῶν πρώτων ποσοτήτων, εἰς τὸν διάσημον χαρακτήρ τοῦ Γαλλικοῦ Νομισματοκοπέου Albert Barre. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ ἐπιμελημένη ἐργασία τοῦ Barre ἀπέδωσε ὅλες τὶς καλλιτεχνικὰς γραμμὰς καὶ τὴν ὠραία ἐμφάνισι τοῦ γραμματοσήμου ὥστε νὰ τὸ κἀνῃ νὰ καταλάβῃ πρώτη θέσι ἀνάμεσα στὰ γραμματόσημα ἄλλων κρατῶν. Τὰ Ἑλληνικὰ κλασικὰ γραμματόσημα «Τῆς Μεγάλης Κεφαλῆς τοῦ Ἑρμοῦ» εἶναι περιζήτητα.

Ὅπως εἶδαμε, γιὰ παράστασι τοῦ πρώτου γραμματοσήμου προτιμήθηκε ἡ Κεφαλὴ τοῦ Ἑρμοῦ. Τοῦτο γιὰ νὰ μᾶς θυμίσῃ πὼς ὁ Ἑρμῆς ὑπῆρξε ὁ πρῶτος Ταχυδρόμος τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν. Ἀφοῦ τὰ γραμματόσημα τυπωθήκανε στὸ Παρίσι καὶ ἤρθανε στὴν Ἀθήνα, μπήκανε στὴν κυκλοφορίαν τὴν 1η Ὀκτωβρίου 1861. Ὁ κόσμος τόσο γρήγορα τὰ συνήθισε ποῦ ἡ Ταχ. Ὑπηρεσία ἀναγκάσθηκε μέσα στὸν πρῶτο μῆνα τῆς κυκλοφορίας τους νὰ προβῇ στὴν ἀνατύπωσι μερικῶν ἀξιών ποῦ ἐξαντλήθηκαν ἀμέσως (τὸ 20λεπτον, κυανοῦ). Ἡ νέα αὐτὴ ἐκτύπωσις καθὼς καὶ ὅλες οἱ ἄλλες ποῦ ἀκολουθήσανε ἔγιναν στὸ Ἑθνικὸ Τυπογραφεῖο Ἀθηνῶν μὲ τὶς ἴδιες ἀρχικὰς πλάκες ποῦ εἶχαν ἔρθει ἀπὸ τὸ Παρίσι.

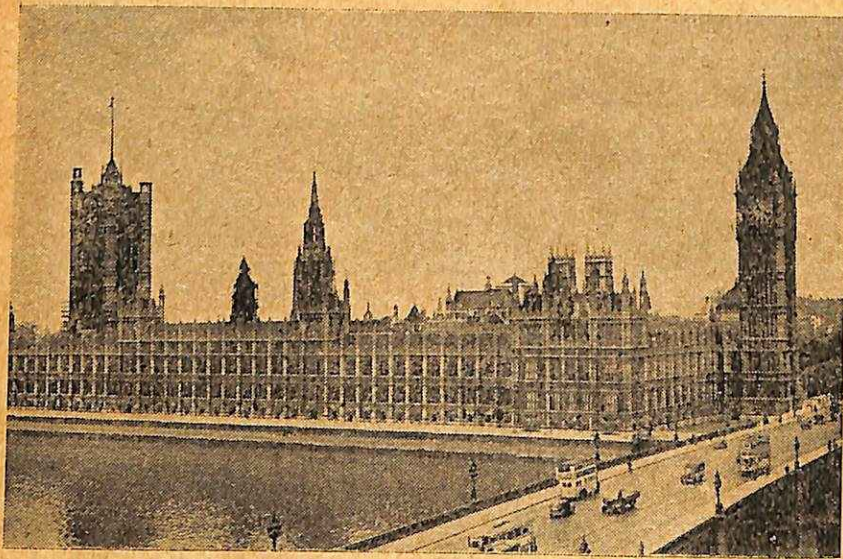
Τὸ πρῶτο λοιπὸν Ἑλληνικὸ γραμματόσημο ποῦ ἀνατυπώθηκε πολλὰς φορές μέχρι τὸ 1882 μὲ ἀλλαγὴ μεθόδου ἐκτύπωσης. διαφορὰς χάρτου καὶ χρωματι-

σμῶν, ἀποτελεῖ γιὰ ὁλόκληρον τὸν Διεθνή φιλοτελικὸν κόσμον ἓνα εὐρὺ πεδίου μελέτης λόγῳ τῶν ποικιλιῶν τοῦ καὶ τῶν σπανίων σφαλμάτων ποῦ παρουσιάζει καθεκδοσίς του.

Ὅπως προείπαμε, τὸ πρῶτο γραμματόσημο κυκλοφόρησε εἰκοσι πέντε ὁλόκληρα χρόνια μετὰ τὴν ἰδία παράστασι. Καὶ μόνον κατὰ τὸ 1886, ὅποτε ἄλλαξαν τὰ ταχυδρομικὰ τέλη, ἡ Ταχυδρομικὴ Ὑπηρεσία ἀναγκάσθηκε νὰ τυπώσῃ νέων ἀξιών γραμματόσημα καὶ ν' ἀλλάξῃ τὴν παράστασι. Ἔθεσε δηλαδὴ σὲ κυκλοφορίαν τὰ γραμματόσημα τῆς «Μικρᾶς Κεφαλῆς τοῦ Ἑρμοῦ». Γιὰ τὴν ἐκτύπωσίν του καὶ γιὰ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τοὺς θὰ μιλήσουμε ἄλλῃ φορὰ. Τώρα, γιὰ νὰ συμπληρώσουμε τὴν πρώτην περιόδον τοῦ Ἑλληνικοῦ γραμματοσήμου θὰ προσθέσουμε ὅτι, μετὰ τὴν ἐξῶσι τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος καὶ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ θρόνου τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α', δηλαδὴ κατὰ τὸ ἔτος 1863, ἔγιναν προτάσεις καὶ ὑπεβλήθησαν στὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνησιν διάφορα σχέδια, «δοκίμια γραμματοσήμων», μὲ τὴν προσωπογραφίαν τοῦ νέου βασιλέως ἀπὸ ἓνα Γάλλο χαρακτὴ στὸ Παρίσι. Τὰ γραμματόσημα αὐτὰ θὰ ἀντικαθιστοῦσαν τὰ κυκλοφοροῦντα. Ἡ πρότασις ὅμως ἀπερρίφθη καὶ τὰ γραμματόσημα τοῦ πρώτου τύπου ἐκυκλοφοροῦσαν μέχρι τὸ 1886.

Μικρὰ Κεφαλὴ τοῦ Ἑρμοῦ

Τὸ Βρεταννικὸ Κοινοβούλιο μετὸ περίφημο ρολοῖ του, τὸ Μπίγκ-Μπέν

Τὸ ἄγραφο ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Τοῦ

Ἑποκόμητος JOWITT

Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων

Πρὶν ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια, ὅπως λένε, ὅταν ἔπιαναν στὴν Ἀγγλία κανένα μεθυσμένο, τὸν πήγαιναν στὴν ἀστυνομία καὶ τὸν ἐβαζαν νὰ πῇ τίς λέξεις «Βρεταννικὸν Σύνταγμα». Ἀπὸ τὸν τρόπο πού ἄρθρωνε τίς λέξεις αὐτές, ἀρκετὰ δυσκολοπρόφερτες γιὰ ἕνα μεθυσμένον, καταλάβαιναν τὸ βαθμὸ τῆς μέθης του. Ἀλλὰ τὸ πιὸ περίεργο στὴν ὑπόθεσι αὐτὴ εἶναι ὅτι τὸ Βρεταννικὸ Σύνταγμα οὔτε ὑπάρχει, οὔτε ὑπῆρξε ποτέ. Ὅταν γρα-

φόταν τὸ Ἀμερικανικὸ Σύνταγμα, ὁ μεγάλος Τζέφφερσον εἶπε τὸ ἐξῆς χαρακτηριστικόν: «Ἄς μὴ μιλάμε πιά γιὰ ἐμπιστοσύνη στὸν ἄνθρωπο· καλύτερα νὰ τὸν δέσουμε μετὰ τίς ἀλυσίδες τοῦ Συντάγματος καὶ ἔτσι νὰ τὸν ἐμποδίσουμε ἀπὸ τὸ κακόν». Αὐτὴ τὴ στάσι ἔχουν τηρήσει μέχρι σήμερα οἱ περισσότεροι νομοθέτες τοῦ κόσμου.

☆

Ἄν καί, χωρὶς ἀμφιβολία, ἡ ἑλλειψι γραπτὸ Σύνταγμα

σὲ μιὰ χώρα δημιουργεῖ πολὺς ἀνωμαλίες, δὲν εἶναι παράλογο νὰ ρωτήσῃ κανεὶς ποῖα εἶναι ἡ χρησιμότητά ἢ ἡ προστασία πού παρέχει ἕνα Σύνταγμα τῇ στιγμῇ πού σὲ τοσες χώρες σήμερα οἱ ἄνθρωποι θέλουν νὰ τὸ καταργήσουν. Πόσα καὶ πόσα φιλελεύθερα γραπτὰ Σύνταγματα μετὰ εἰδικὰ ἄρθρα γιὰ τὴν προστασία τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν πρὸληψι κάθε αὐθαιρεσίας δὲν τὰ εἶδαμε τὰ τελευταῖα χρόνια νὰ διαστρέφονται καὶ ὕστερα νὰ ἐσοχίζονται ὡς κουρελόχαρτα! Οἱ Βρεταννοὶ πάντα πίστευαν ὅτι δὲν εἶναι οἱ τύποι, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος πού ἔχει σημασία. Στὸ σημεῖο αὐτὸ πολὺ μᾶς βοήθησε ἡ ἱστορία μας — ἡ ἱστορία τῆς Ἀγγλίας — πού χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν συνέχεια καὶ τὴν σταθερὴν ἀνάπτυξιν. Ἡ πείρα πού ἔχουμε ἀποκτήσει ἀπὸ τὴν διακυβέρνησι τοῦ τόπου μας προσδίδει στοὺς θεσμούς μας ἕνα χαρακτήρα ὀριμότητος ὁ ὁποῖος μᾶς κάνει νὰ αἰσθανόμαστε μεγαλύτερη δυσφορία ὅταν καταστρατηγεῖται τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος παρὰ ὅταν δὲν τηροῦνται οἱ τύποι του. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι διαφερόμε γιὰ τοὺς τύπους. Ἐχουμε ἀκόμη τὸ θεσμὸ τῆς μοναρχίας. Ἐχουμε μιὰ ἀπὸ τίς λίγες μοναρχίες πού ἔχουν μείνει στὸν κόσμον· μιὰ μοναρχία ἢ ὁποῖα δὲν εἶναι μόνο ἐξαιρετικὰ λαοφιλὴς, ἀλλὰ καὶ παίζει σημαντικώτατο ρόλον στὴν ἐθνικὴ μας ζωὴ καὶ στὴν λειτουργία τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἐξωτερικὴ μορφή τῆς μοναρχίας αὐτῆς ἐλάχιστον ἀλλάξε ἀπὸ τὸ 17^{ον} αἰῶνα, ἂν καὶ ὁ πραγματικὸς τῆς ρόλος εἶναι σήμερα ἐντελῶς διάφορος.

Ἡ ἱκανότητά αὐτὴ νὰ διατη-

ροῦμε τὸν τύπον καὶ τὴ συνέχεια καὶ συγχρόνως νὰ ἐπιφέρουμε τίς ἀλλαγές πού ἐπιβάλλονται ἀπὸ τὴν ἐξέλιξι στηρίζεται κυρίως στὸ γεγονός ὅτι τὸ Σύνταγμα μᾶς δὲν εἶναι γραπτόν. Μποροῦμε νὰ προσαρμοζόμαστε χωρὶς δυσκολία στὶς νέες συνθήκες πού δημιουργοῦνται μετὰ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, γιὰ τὸ Κοινοβούλιόν μας πού ἐκλέγεται ἐλεύθερα καὶ ἐκφράζει τὴ θέλησιν τῆς πλειοψηφίας, μπορεῖ νὰ ἐπιφέρει τίς ἀναγκαῖες ἀλλαγές, ὅσο θεμελιώδεις καὶ ἂν εἶναι. Σ' αὐτὸ δὲν ἐμποδίζεται ἀπὸ κανένα γραπτὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖο φυσικὰ θὰ εἶχε γραφῇ σὲ μιὰ ἐποχὴ πού οἱ συνθήκες θὰ ἦταν ἐντελῶς ἀλλοιώτικες ἀπὸ τίς σημερινές.

Ὅποιος θελήσῃ νὰ καταλάβῃ κατὰ βάθος τὸ Σύνταγμα μᾶς θὰ ἀντιμετωπίσῃ μεγάλες δυσκολίες. Πρέπει νὰ ξέρῃ τὴν ἱστορία μας· πρέπει νὰ ξέρῃ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς νόμους μᾶς· πρέπει νὰ ξέρῃ πολλὰ ἀπὸ τίς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων μᾶς.

Ἡ συνταγματικὴ μας ἱστορία εἶναι γεμάτη ἀπὸ περίεργα περιστατικά. Τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιον, λόγου χάρι, καθιερώθηκε, γιὰ τὸ Γεώργιον ὁ Α' ἦταν ἀπὸ τὸ Ἀνοθέρο καὶ δὲν ἤξερε Ἀγγλικά καὶ γιὰ τὸν τοῦτο ὕπουργοὺς του μόνο ἕνας ἤξερε Γερμανικά. Ἐπειδὴ λοιπὸν τοῦ ἦταν ἐξαιρετικὰ δύσκολον νὰ παρίσταται στὶς συνεδριάσεις τους, ἔπαυε ὀριστικῶς νὰ τηγανῇ σ' αὐτές. Τὸ ἴδιον ἔκανε καὶ ὁ Γεώργιος ὁ Β' πού δὲν ἦταν καλύτερος στὰ Ἀγγλικά ἀπὸ τὸν πατέρα του. Ὅταν ἀνέβηκε στὸ θρόνον ὁ Γεώργιος ὁ Γ', ὁ πρῶτος πραγματικὸς Ἀγγλος ἀπὸ τὴν δυναστεία τοῦ Ἀνοθέρου, θέλησε νὰ ξαναπάρῃ τὴν κυβέρνη-

σι στα χέρια του και ν' αλλάξει τη συνήθεια των προκατόχων του. Ήταν όμως πιά πολύ άρχαί' ο θεσμός του Υπουργικού Συμβουλίου είχε ριζώσει.

Φυσικά δεν θα ήταν σύμφωνο με την αλήθεια αν θεωρούσαμε την ανάπτυξη του Συντάγματός μας σαν μία άπλη διαδοχή τυχαίων περιστατικών. Όπως και αν είχαν τα πράγματα, το Κοινοβούλιο και το Υπουργικό Συμβούλιο θα καθιερωνόντουσαν τελικώς στον τόπο μας. Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι ότι καθιερώθηκαν εύκολα και ήσυχα. Πάλι όμως θα ήταν ανακριβές να θεωρήσουμε την συνταγματική μας εξέλιξη απόλυτα σταθερή και ειρηνική. Στην εξέλιξη αυτή δεν έλειψαν τα πάθη και η βία. Δεν πρέπει να ξεχνάμε την επανάσταση του 1688 και τις αίματηρες έριδες που είχαν προηγηθεί. Η Δικαιούρι των δικαιωμάτων που έπακολούθησε καθιέρωσε οριστικώς την κυριαρχία του Κοινοβουλίου.

☆

Όποιος θέλει να καταλάβει το Σύνταγμά μας, το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάμη είναι να αντιληφθεί πόσο μεγάλη είναι σήμερα η δύναμη του Κοινοβουλίου, και επομένως του κόμματος που έχει την πλειοψηφία σ' αυτό και ειδικώτερα στη Βουλή των Κοινοτήτων. Ας αναφέρουμε δυο παραδείγματα: Το 1931 η Κυβέρνηση χωρίς να έχει δικαίωμα διέταξε την Τράπεζα της Αγγλίας να μην ανταλλάσσει χαρτονομίσματα με χρυσό. Η παράνομη αυτή διαταγή νομιμοποιήθηκε άμέσως μόλις συνήλθε το Κοινοβούλιο και την ενέκρινε. Επίσης, όταν ξεερράγη ο πόλεμος του 1939, το

Κοινοβούλιο σε μία και μόνο συνεδρίασή του αποφάσισε και έδωσε στην Κυβέρνηση την καταπληκτική εκείνη εξουσία που της χρειαζόταν για να κατευθύνει ολόκληρη τη ζωή του έθνους και να διεξαγάγη τον πόλεμο.

Γεννάται τώρα το ερώτημα: πώς το Κοινοβούλιο δεν κάνει κατάχρηση της δυνάμεως που έχει στα χέρια του και τί έγγυήσεις υπάρχουν γι' αυτό; Ή σπουδαιότερη έγγυήσι είναι το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο εκλέγεται από ψηφοφόρους που ή στάσι τους απέναντι στην πολιτική είναι ψύχραιμη και σοβαρή. Οι ψηφοφόροι αυτοί ξέρουν πολύ καλά τους τύπους του Συντάγματος. Στις λέσχες, στις συνδικαλιστικές οργανώσεις, στις εμπορικές επιχειρήσεις, στις διάφορες επιτροπές, στην τοπική διοίκηση και γενικά σε κάθε εκδήλωσι της έθνικής μας ζωής, οι υποθέσεις διεξάγονται σύμφωνα με κανόνες που έχουν μεγάλη ομοιότητα με τους συνταγματικούς τύπους. Με τους κανόνες αυτούς πρέπει να εξοικειωθή κανείς, αν θέλη να συμμετέχει ενεργά σε υποθέσεις όπως οι παρπάνω. Η κυβέρνηση δεν θρίσκεται αποκλειστικά στα χέρια των εξ' επαγγέλματος πολιτικών και των κρατικών υπαλλήλων. Πολλές φορές παραδείγματος χάρι ξεχνάμε ότι στα τρία τέταρτα των ποινικών δικαστηρίων της χώρας μας, η δικαιοσύνη δεν απονέμεται από δικαστές, ούτε καν από πεπειραμένους δικηγόρους, αλλά από άπλους πολίτες, άνδρες και γυναίκες όλων των τάξεων, που στις ελεύθερες ώρες τους αναλαμβάνουν δικαστικά καθήκοντα, χωρίς μάλιστα να παίρνουν ούτε μία δεκάρα. Μία άλλη έγγυήσι είναι η προ-

στασία που παρέχεται στην αντιπολίτευσι: ο άρχηγός της Αντιπολιτεύσεως της Αυτού Μεγαλειότητος, όπως χαρακτηριστικώς λέγεται, παίρνει μισθό 2000 λίρες το χρόνο για την υπηρεσία που προσφέρει αντιτιθέμενος στις ενέργειες της Κυβερνήσεως της Αυτού Μεγαλειότητος. Στην πραγματικότητα, δηλαδή, αυτό που ύψωνεται πάντα σαν εμπόδιο στην αυθαίρεσία είναι ότι αν το κόμμα της πλειοψηφίας κάμη κατάχρηση της δυνάμεώς του, θα δώσει στην αντιπολίτευσι επιχειρήματα έναντίον του. Ποιά θα είναι ή συνέπεια; Οι έκλογείς, συνηθισμένοι να προστατεύουν με ζήλο τις ελευθερίες τους, θα το καταψηφίσουν στις επόμενες εκλογές.

Το επιχείρημα αυτό ίσως να φανή εκ πρώτης όψεως άπλοικό. Μπορεί ακόμη να πη κανείς ότι ισχύει για κάθε δημοκρατία. Όστόσο, ή σημασία του είναι βασική, γιατί έδω στηρίζεται ή δύναμι εκείνη που αναγκάζει ένα κόμμα, όση δύναμι και αν έχει μέσα στο Κοινοβούλιο, να τηρήει ευσυνείδητα όλους τους τύπους και τις λεπτομέρειες του Συντάγματος. Έξαιρετικό σημαντικό στοιχείο του συνταγματικού μας πολιτεύματος είναι τα συνταγματικά έθιμα, όπως λόγου χάρι, ή συνήθεια να παραιτηται άμέσως μια κυβέρνηση αν τύχη να χάση τις εκλογές και να μνη περιμένη να καταψηφισθή από τη νέα Βουλή. Τα συνταγματικά αυτά έθιμα δεν έχουν μορφή νόμου, γιατί ούτε ψηφίστηκαν ποτέ από το Κοινοβούλιο, ούτε καθιερώθηκαν από τα δικαστήρια. Ποινές για τις παραβάσεις των συνταγματικών έθιμων δεν προβλέπονται. Άλλ' ή κατακραυγή της κοινής γνώμης αποτελεί πο-

λύ φοβερώτερη τιμωρία για τους παραβάτες. Γι' αυτό, τα συνταγματικά έθιμα είναι εξ' ίσου σεβαστά με τους νόμους.

☆

Πολλά από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετώπιζουν οι πολιτικοί όλου του κόσμου έχουν δημιουργηθή από την εκβιομηχανοποίησι που άρχισε τον 19ο αιώνα. Η εκβιομηχανοποίησι δημιούργησε συνθήκες τόσο πολύπλοκες, ώστε ή προβιομηχανική οργάνωσι του κράτους να μη μπορεί να ανταποκριθή σ' αυτές. Γι' αυτό οι διάφορες κυβερνήσεις σ' όλο τον κόσμο αναγκάστηκαν να παρέμβουν στα δικαιώματα των ιδιωτών χάριν του συνόλου. Ο παρεμβατισμός αυτός του κράτους σε τομείς που προηγουμένως το άτομο μπορούσε να δρά ελεύθερα δεν είναι καινούργιο φαινόμενο. Κατά τον 19ο αιώνα, οι οικονομολόγοι πίστευαν ότι ή κοινωνία θα κατέρρεε όριστικώς, αν το Κράτος άναμειγνυόταν όπουδήποτε, ακόμη και για να ρυθμίση τους όρους εργασίας των ανηλίκων που δούλευαν στα εργοστάσια. Η ιστορία της περιόδου αυτής χαρακτηρίζεται από τον άγώνα που διεξήγαν οι άνθρωπισται - μεταρρυθμισται έναντίον των οικονομολόγων. Οι οικονομολόγοι δεν ήταν στο βάθος άπάνθρωποι, πίστευαν όμως ότι οι μεταρρυθμίσεις θα προκαλούσαν ακόμη μεγαλύτερη δυστυχία απ' αυτήν που υπήρχε. Νικημένοι από την πάλη αυτή βγήκαν οι οικονομολόγοι.

Καθώς ή ζωή γινόταν όλο και πιο πολύπλοκη μέσα στην κοινωνία άναπτυσσότανε παράλληλα και ή συναίσθησι της ευθύνης ότι έπρεπε να εξασφαλισθή «ή με-

γίση εύτυχία για όσο το δυνατό περισσότερους ανθρώπους»· ότι αυτό δεν μπορούσε να γίνει στην τύχη· ότι χρειαζόταν κάποιο πρόγραμμα· και ότι το πρόγραμμα αυτό θα μπορούσε να πετύχει μόνο αν δινόταν στο Κράτος ή απαιτούμενη εξουσία. Σχεδόν όλες οι χώρες, είτε ολοκληρωτικά καθεστώτα έχουν, είτε δημοκρατικά, ακόμη και εκείνες στις οποίες επικρατεί ή πεποίθησι ότι η οικονομία πρέπει να είναι έντελως ελεύθερη, θεωρησαν λίγο πολύ τον κρατικό παρεμβατισμό αναγκαίο. "Ετσι δημιουργήθηκε το μεγαλύτερο από τα προβλήματα που απασχολούν τους πολιτικούς σήμερα: πώς χωρίς να θίγεται η ελευθερία των ατόμων, οι πράξεις τους θα περιορίζονται από την παρέμβασι του κράτους, ή οποία θα γίνεται με τη συγκατάθεσι της πλειοψηφίας για το κοινό καλό. Στις χώρες με ολοκληρωτικά καθεστώτα δεν γίνεται καμμία προσπάθεια για να λυθί το πρόβλημα αυτό. "Εκεί οι άνθρωποι είναι σαν τα μυρμήγκια μέσα σε μια μυρμηγκοφωλιά. Στα κράτη αυτά η ατομική ελευθερία περιφρονείται. Τα προγράμματα τους δεν στηρίζονται στη συγκατάθεσι της πλειοψηφίας. Γι' αυτό και εφαρμόζονται με πιεστικά μέσα και με την προπαγάνδα που αποβλέπει στην εξαπάτησι των μαζών. Πιστεύουμε ότι αυτό δεν είναι σωστό. Πιστεύουμε ότι πρέπει να λαβαίνει κανείς υπ' όψι, όχι μόνο το σκοπό αλλά και τα μέσα. "Όσο άγιος και αν είναι ο σκοπός στον οποίο αποβλέπει κανείς, ποτέ δεν μπορεί να τον πετύχει αν τα μέσα που χρησιμοποιεί είναι ανήθικα. Με ανήθικα μέσα όλο το σύστημα γίνεται ανήθικο. Ποιά

είναι η αξία ενός προγράμματος που μπορεί να εφαρμοσθί μόνο με την υποδούλωσι του έθνους;

"Όστόσο, πρέπει να παραδεχθούμε ότι οι σημερινές μέθοδοι διακυβερνήσεως είναι τόσο πολύπλοκες και ασχολούνται με τόσες πτυχές της καθημερινής ζωής, ώστε είναι ανάγκη να δίδεται στους ύπουργους από το Κοινοβούλιο αρκετά μεγάλη εξουσία για να μπορούν να ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους. Είναι επίσης αναγκαίο η εξουσία αυτή να μην αμφισβητείται από τα δικαστήρια. "Αλλά τί θα συνέβαινε τότε; Θα είχαμε ύπουργους με τεράστια εξουσία και θα μέναμε χωρίς προστασία από τα δικαστήρια και από το νόμο; Δεν θα προέκυπτε έτσι μια έντελως ανεπιθύμητη κατάσταση, ακόμη και αν το Κοινοβούλιο φρόντιζε να μη γίνεται μεγάλη κατάχρησι της εξουσίας που έδωσε στους ύπουργους; "Η λύσι του προβλήματος αυτού θρίσκειται στο σύστημα διοικητικού δικαίου που αναπτύχθηκε στη χώρα μας και το οποίο ρυθμίζει τις διαφορές που δημιουργούνται μεταξύ κράτους και ιδιωτών. Τα Διοικητικά Δικαστήρια, από τα οποία υπάρχουν πολλά στη χώρα μας, εξέταζουν την ισχύ των κυβερνητικών αποφάσεων με θάσι ώρισμένη νομοθεσία και υπό το πρίσμα του φυσικού δικαίου και του ανθρωπισμού. Τα δικαστήρια είναι όσο γίνεται πιο ανεξάρτητα από την εκτελεστική εξουσία και προεδρεύονται συχνά από δικηγόρους που στο διορισμό τους δεν αναμιγνύεται η κυβέρνησι. Τα Δικαστήρια "Αναθεωρήσεως των Συντάξεων π.χ. είναι ένα είδος Διοικητικών Δικαστηρίων. "Ας υποθέσουμε ότι ένας ανάπηρος στρατιώτης

ζητεί σύνταξι και η αίτησί του απορρίπτεται από τον αρμόδιο ύπουργό. "Η απόρριψι αυτή αποτελει μια πράξι της εκτελεστικής εξουσίας που δεν μπορεί να άκυρωθί από τα κοινά δικαστήρια. "Αν ο στρατιώτης νομίξη ότι άδικήθηκε, μπορεί να καταφύγη σ' ένα δικαστήριο "Αναθεωρήσεως των Συντάξεων. Το δικαστήριο αυτό είναι ανεξάρτητο από το ύπουργείο που άπέρριψε την αίτησι του στρατιώτη και έχει εξουσία να αποφανθί αν η απόφασι του ύπουργού ήταν δίκαιη ή άδικη. "Η απόφασι των δικαστηρίων είναι τελεσίδικη και μόνο για το τυπικό της μέρος μπορεί να γίνη προσφυγή από το κράτος σε άνώτερο δικαστήριο.

☆

"Ενας άλλος τρόπος με τον οποίο ο ιδιώτης προστατεύεται από την αυθαίρεσι του κράτους προβλέπεται από ένα νόμο του 1947, του οποίου είχα την τιμή να είμαι εισηγητής. "Ισύμφωνα με το νόμο αυτό ο ιδιώτης μπορεί να κάμη άγωγή στο κράτος και να ζητήση άποζημίωση άπ' αυτό. "Επίσης ψηφίστηκε ένας άλλος νόμος που δημιούργησε την έξης περίεργη κατάσταση: "Αν ένας ιδιώτης νομίση ότι άδικείται από μια κυβερνητική πράξι, αλλά είναι πολύ πτωχός και δεν έχει τα μέσα για να καταφύγη στο δικαστήριο, μπορεί να ζητήση προστασία από την Νομική "Εταιρεία (ένα σωματείο δικηγόρων έντελως ανεξάρτητο από το Κράτος), ή οποία με έξοδα που καταβάλλει ή Κυβέρνησι τον βοηθί να προχωρήση στην έκδικασι της υποθέσεώς του.

☆

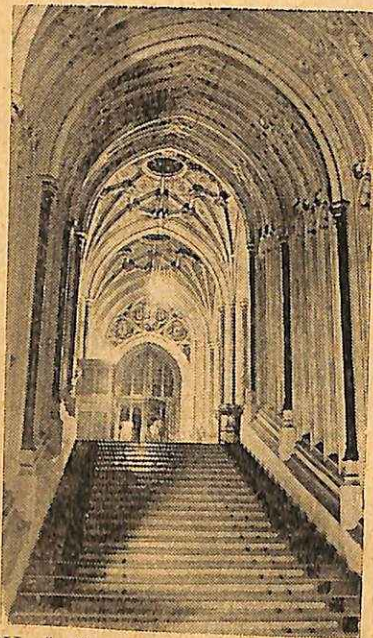
"Όσα εκθέσαμε παραπάνω άποτελούν εξέλιξεις προς νέες

κατευθύνσεις, οι οποίες όμως δεν θρίσκονται έξω από την παράδοσι των συνταγματικών μας θεσμών. Τόν 12ο αιώνα η δικαιοσύνη ήταν προνόμιο του βασιλέως, ο οποίος άνεθετε την άπονομή της σε δικαστές που έξαρτώνταν άμέσως άπ' αυτόν. "ώρα, είναι 250 χρόνια που οι δικαστές είναι ανεξάρτητοι από το κράτος και μπορούν να αποφαινούνται αν οι πράξεις του είναι νόμιμες ή όχι. Μια παράνομη πράξι του κράτους μπορεί να άκυρωθί από τη δικαιοσύνη. Οι δικαστές δεσμεύονται μόνο από το νόμο και τίποτε άλλο και δεν άπολούνται παρά ύστερα από κοινή απόφασι της Βουλής των Λόρδων και της Βουλής των Κοινοτήτων. Σήμερα, που άνώτατη εξουσία στη χώρα μας δεν είναι ο βασιλεύς αλλά το Κοινοβούλιο, η δικαιοσύνη έξακολουθί να προστατεύη το άτομο από τις παράνομες έέργειες του Κράτους.

Στα Βρεταννικά νησιά, καθώς και σ' όλόκληρη την Κοινοπολιτεία, οι άνθρωποι ζούν υπό το κράτος του Νόμου. Αυτό σημαίνει ότι δεν καταπιέζονται από καμμία αυθαίρετη εξουσία και ότι το Κοινοβούλιο άσκει άποτελεσματικό έλεγχο πάνω στην Κυβέρνησι. Αυτό σημαίνει ισότητα πρό του Νόμου, δηλαδή πρώτον ότι η δικαιοσύνη είναι προσιτή σε όλους, πλούσιους και πτωχούς, και δεύτερο ότι κανείς δεν μπορεί να ισχυρισθί ότι είναι άνώτερος από το Νόμο. Οι ύπουργοι και οι ύπάλληλοι είναι υποχρεωμένοι να όπακούουν στους νόμους το ίδιο όπως και οι ιδιώτες. "Εάν παραβούν ένα νόμο θα τιμωρηθούν άκριθώς όπως τιμωρούνται οι ιδιώτες, χωρίς να έχουν το δικαίωμα να είπουν, όπως συμβαίνει στα όλόκληρωτικά κράτη, δ-

τι ή πράξι τους απέβλεπε στο καλό της χώρας ή ότι ενήργησαν κατά διαταγήν ανωτέρου. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει αμεροληψία στα δικαστήρια, τα όποια είναι ανεξάρτητα και πάνω από τα κόμματα και εφαρμόζουν το νόμο χωρίς το φόβο ότι θα προκαλέσουν την ανάμιξι του Κράτους. Αυτό σημαίνει ότι τα άτομικά δικαιώματα καθορίζονται από γνωστούς νόμους. Έτσι ο πολίτης ξέρει τι έχει δικαίωμα και τι δεν έχει δικαίωμα να πράξη και δεν τιμωρείται ποτέ για κάτι που έκαμε αν δεν υπάρχει παράβασι νόμου. Επίσης κανείς δεν μπορεί να ασκήση μια εξουσία αν δεν υπάρχει κάποιος ειδικός νόμος που να του δίδη το δικαίωμα.

Η Ιστορία του πολιτισμού μοιάζει με ένα όργανο που ο δείκτης του κινείται ανάμεσα στην αναρχία και την τυραννία. Μόλις οι άνθρωποι οργανωθούν σε κοινότητες, όσο μικρές κι' αν είναι, σε φυλές, ή ακόμη και σε οί-

Η είσοδος της Βουλής των Λόρδων

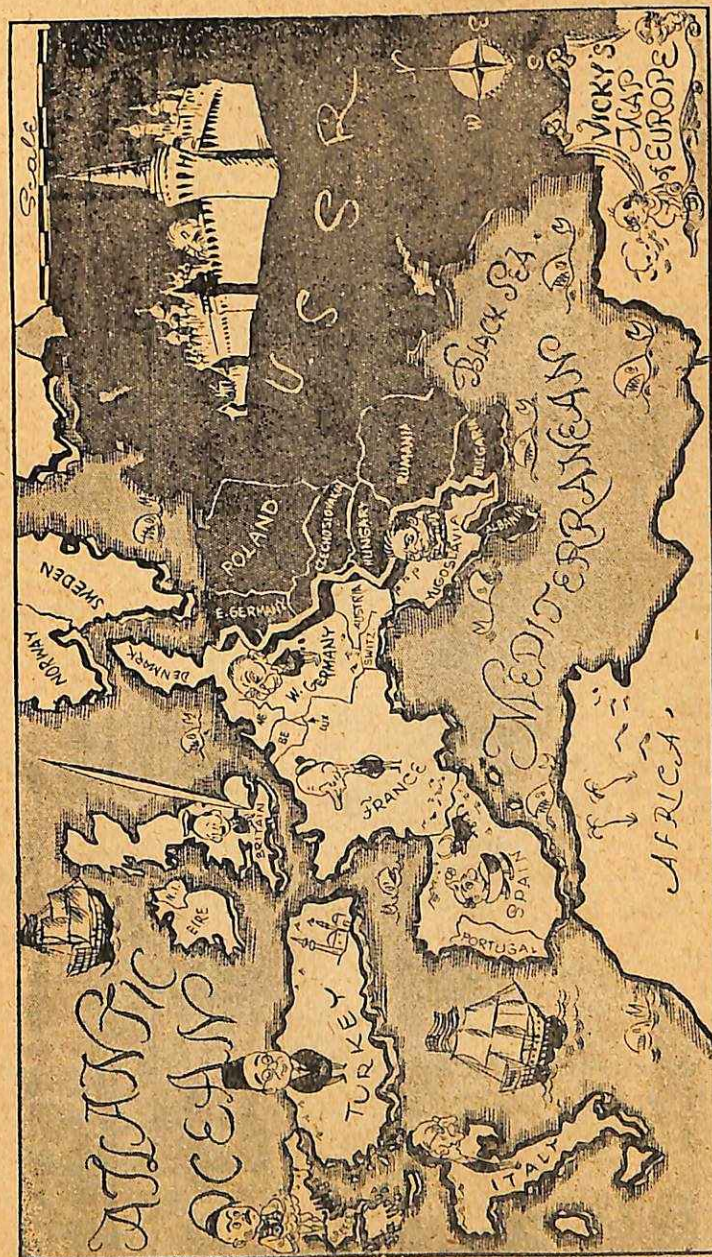
κογένειες, δημιουργούνται μεταξύ τους έριδες που, για να τακτοποιηθούν, χρειάζονται ωρισμένοι κανόνες. Με τους κανόνες αυτούς εξασφαλίζεται κάποια σταθερότης στη ζωή και ορίζεται στους ανθρώπους τι μπορούν και τι δεν μπορούν να κάμουν. Χωρίς τους κανόνες υπάρχει αναρχία. Άρκετά συχνά όμως οι κανόνες αυτοί γίνονται όργανο τυραννίας και καταπίεσεως, πράγμα που συμβαίνει όταν εξυπηρετούν το συμφέρον ενός μόνο ατόμου ή μιάς μόνο τάξεως. Ανάμεσα στην τυραννία και στην αναρχία βρίσκεται ή ελευθερία, ή όποια αποτελεί το μέσο δρόμο, αυτό που ή ανθρωπότητα ζητά από χιλιάδες χρόνια. Από καιρό σε καιρό τον βρίσκει το δρόμο αυτό, όπως οι Άθηναίοι του 5ου π. Χ. αιώνα, αλλά για λίγο μόνο χρόνο, γιατί είναι δρόμος δύσκολος απότόν όποιο συχνά κανείς ξεστρατίζει είτε προς την αναρχία, είτε προς την τυραννία.

Να λές την αλήθεια στον έαυτό σου και τότε θα δής πώς δεν μπορείς να πής ψέματα σε κανέναν.

Σαίξπηρ

Στα ουσιώδη ένότης· στα έπουσιώδη ελευθερία· και σε όλα αγάπη.

Άβραάμ Λίνκολν

Ο χάρτης της Ευρώπης όπως τον φαντάστηκε ή γελοιογράφος Βίκυ, μετά την ενσωμάτωση της Ελλάδος και της Τουρκίας στο Σύμφωνο του Άτλαντικού. (Στο σχέδιο περιλαμβάνεται και ή 'Ιταλία').

Τζόζεφ Σιγκέτι

Του

HOWARD TAUBMAN

Είκοσιπέντε χρόνια έκλεισαν τὸν περασμένο Δεκέμβριο ἀπὸ τότε πὺ ὁ Τζόζεφ Σιγκέτι ἐμφανίσθηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἀμερική. Γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς ἐπετείου αὐτῆς ἔδωσε στὸ Κάρνεγκι Χώλλ ἓνα ρεσιτάλ, ὅπου ἐκτὸς ἀπὸ δυὸ ἄλλα ἔργα ἔπαιξε τὸ κονσέρτο τοῦ Μπετόβεν καὶ τὸ κονσέρτο τοῦ Μπράμς. Τὸ πρόγραμμα ἦταν δύσκολο. Μὰ ὁ Σιγκέτι εἶναι συνηθισμένος στὸ δύσκολο δρόμο. Ἀντίθετα μεῖ ἄλλους ὁμοτέχνους του, δὲν ἀναγνωρίστηκε ἀπὸ μικρὸς καὶ ἡ ζωὴ του δὲν ἦταν ἓνα πέρασμα ἀπὸ τὴ μιὰ ἐπιτυχία στὴν ἄλλη. Ἀρχισε τὴ σταδιοδρομία του στὸ σχολεῖο, με σοβαροὺς ἀνταγωνιστάς. Πολλὲς φορὲς ἡ ἀπογοήτευσι πίκραινε τὴ ζωὴ του, ἀπ' αὐτὴν ὅμως βγήκε ἡ ὀριμότητα πὺ χαρακτηρίζει σήμερα τὸ παίξιμό του.

Αὐτὸ πὺ κάνει ἐντύπωσι σὲ κείνον πὺ πρωτοβλέπει τὸν Σιγκέτι εἶναι τὸ ἥρεμο καὶ μαλακὸ του φέρσιμο. Τὸ μπλέ του κοστοῦμι μετὴ λεπτὴ ἄσπρη ρίγα δὲν θυμίζει τίποτε ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ μουσικοῦ πὺ ἔχουμε συνηθῶς στὸ μυαλό μας. Θὰ μπορούσε νὰ ἦταν διπλωμάτης, γιατρός, νομικός. Ὅποιαδήποτε γλῶσσα καὶ ἀν μιλά, ἡ φωνὴ του εἶναι μαλακὴ καὶ τὰ ἀγγλικά του ἔχουν μιὰ εὐκολία καὶ μιὰ ἀκρίβεια

πὺ δείχνει ἄνθρωπο ἥρεμο ψυχικά. Ὡστόσο τὰ ἐξωτερικά του φερσίματα μᾶς ξεγελοῦν. Κρύβουν τὴν ὀρμὴ καὶ τὸ νεῦρο πὺ βρίσκεται πίσω ἀπὸ τὴν ἡρεμία αὐτή. Ὅταν ὅμως βρίσκεται στὴ σκηνή, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ κρυφτῇ. Τὸ παίξιμό του εἶναι πολὺ πιὸ ἀποκαλυπτικὸ ἀπὸ τὴν ὁμιλία του. Ἡ τεχνικὴ του εἶναι κάτι τὸ καταπληκτικὸ. Ὡστόσο αὐτὸς πὺ τὸν ἀκούει ποτὲ δὲν τὴν προσέχει. Τὸν βλέπει νὰ συγκεντρώνεται στὴν ψυχὴ τῆς μουσικῆς καὶ παρασύρεται μαζί του. Ἐνδιαφέρεται μετὰ πάθος γιὰ τὸν συνθέτη καὶ αὐτὸν ὑπηρετεῖ. Ὅταν ἀκούη κανεὶς τὸν Σιγκέτι μπορεῖ νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι ἀκούει ἓναν ἄνθρωπο πὺ ξέρει νὰ εἰσδύη στὸ βάθος τῶν πραγμάτων.

Ὁ Σιγκέτι ταυτίζεται μετὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς του. Δὲν ὑπάσχει νομίζω ἄλλος μεγάλος ἐρμηνευτὴς πὺ νὰ γνώρισε στὸ κοινὸ μετὰ δική του ἐπιμονὴ τόσα νέα καὶ τόσο δύσκολα ἔργα. Ἀρκεῖ νὰ θυμηθῇ κανεὶς τὰ ὀνόματα μερικῶν διασήμων συγχρόνων συνθετῶν—τοῦ Μπέλα Μπαρτόκ, τοῦ Νταριούς Μιλῶ, τοῦ Φερούτσιο Μπουζόνι, τοῦ Ἀλμπαν Μπέργκ, τοῦ Ἐρνεστ Μπλόχ, τοῦ Ἰγκὼρ Στραβίνσκυ, τοῦ Ἀλμπέρ Ρουσσέλ, τοῦ Τσάρλς Ἐντουαρντ Αἰβς, τοῦ Σεργίου Προκόφιεφ—καὶ θὰ δῇ ὅτι ὁ Σιγκέτι

ΤΖΟΖΕΦ ΣΙΓΚΕΤΙ

ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς πρώτους πὺ ἐπέβαλαν τὰ ἔργα τους παρὰ τὴν ψυχρὴ ὑποδοχὴ πὺ τοὺς ἔκανε στὴν ἀρχὴ τὸ κοινό.

☆

Φιλόσοφος καὶ συγχρόνως ἄνθρωπος μετὰ δυνατὴ προσωπικότητα, μπορεῖ νὰ εἶναι ψυχρὰ ἀντικειμενικός ἀλλὰ καὶ ἔντονα ὑποκειμενικός. Στὴ Νέα Ὑόρκη, τὸν κάλεσε τὸ 1924 ὁ Λεοπόλδος Στοκόβσκι, διευθυντὴς τῆς τότε τῆς ὀρχήστρας τῆς Φιλαδελφείας. Μ' αὐτὴν τὴν ὀρχήστρα καὶ μετὰ τὸ κονσέρτο τοῦ Μπετόβεν, ὁ Σιγκέτι ἐμφανίστηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὸ ἀμερικανικὸ κοινό. Ἀπὸ τότε δουλεύει σκληρὰ, δέχεται πάνω ἀπὸ 100 συμβόλαια τὸ χρόνο, γυρίζει τίς ἑν. Πολιτεῖες καὶ ἄλλες χώρες καὶ δειχνεὶ μιὰ τέτοια ἱκανότητα νὰ προβλέπη καὶ νὰ σκέπτεται τόσα πράγματα, πὺ καταπλήσσει ἀκόμη καὶ ἐκείνους πὺ τὸν ξέρουν καλά. Οἱ φίλοι του δὲν εἶναι μόνον ὁμοτέχνοί του. Εἶναι συγγραφεῖς, ἐπιχειρηματίες, διπλωμάτες. Κρατᾷ μετὰ ὅλους ἀλλογραφία. Διαβά-

ζει πολύ και γράφει τὰ ἀπομνημονεύματά του.

☆

Γιὰ νὰ φθάσῃ στὴν ἐπιτυχία πού θρίσκειται σήμερα, ὁ Σιγκέτι δούλεψε σκληρότερα ἀπὸ κάθε ἄλλον.

Γεννήθηκε στὴ Βουδαπέστη τὸ 1892. Ὅταν ἦταν τριῶν χρόνων, ἡ μητέρα του πέθανε. Ὅλοι οἱ Σιγκέτι ἦταν μουσικοί, οἱ περισσότεροι αὐτοδίδακτοι. Ἔτσι ὁ Τζόσκα—ὅπως τὸν φώναζαν οἱ δικοί του—μπήκε ἀπὸ μικρὸς στὴ μουσική. Μικροκαμωμένος καὶ εὐαίσθητος στὴν ὑγεία του, πέρασε πολλὰ χρόνια σ' ἓνα χωριὸ τῶν Καρπαθίων μαζί με τοὺς παπῶδες του. Ἐκεῖ εἶχε ἄρκετὸ καιρὸ γιὰ νὰ δοκιμάξῃ τὸ ταλέντο του στὸ κύμβαλο καὶ ἀργότερα στὸ βιολί, με δάσκαλο τὸν παππού του καὶ ἓνα θεῖο του.

Ὅταν γύρισε στὴ Βουδαπέστη, ὁ πατέρας του τὸν ἔστειλε νὰ συνεχίσῃ με ἓναν ἄλλο δάσκαλο, ἓνα γέρο πού ἔπαιζε στὴν ὀρχήστρα τῆς ὀπερας. Σὲ λίγο καιρὸ ὁ μαθητὴς εἶχε ξεπεράσει τὸ δάσκαλο. Τότε ὁ πατέρας του σκέφθηκε νὰ τὸν πᾶθι στὸ ὠδεῖο νὰ τὸν ἀκούσῃ ὁ Τζένο Χούμπεϋ, ὁ μεγαλύτερος δάσκαλος τοῦ βιολιού τῆς ἐποχῆς ἐκείνης στὴν Οὐγγαρία. Ὁ Χούμπεϋ ἐνθουσιάστηκε μετὰ τὸν μικρὸ καὶ τὸν ἀνέλαβε ὁ ἴδιος. Ὑστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια ὁ δάσκαλος εἶπε στὸ μαθητὴ του πὼς μποροῦσε νὰ ἀκολουθήσῃ μοναχὸς του τὸ δρόμο του. Ἡ πρώτη ἐμφάνισι κανονίστηκε νὰ γίνῃ στὸ Βερολίνο. Λίγες μέρες ὅμως πρὶν ἀπὸ τὸ ρεσιτάλ τοῦ Τζόσκα, εἶχε περάσει ἀπὸ τὸ Βερολίνο ὁ περίφημος Μίσα Ἐλμαν καὶ ὅλοι μιλοῦσαν γι' αὐτόν. Ἔτσι, ὅσο τέλεια καὶ ἂν ἔπαιζε τὸ καινούργιο ἀστέρι, πολὺ λίγοι τὸ πρόσεξαν.

Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Σιγκέτι ἔπρεπε νὰ ζήσουν, ὁ Τζόσκα δέχθηκε συμβόλαια λιγώτερο μεγαλοπρεπῆ ἀπὸ κεῖνα πού θὰ τὸν ἔφερναν στὶς φημισμένες αἰθούσες συναυλιῶν. Ἐπαιξε σὲ ἓνα τσίρκο στὴ Φραγκφούρτη, σὲ μιὰ μπουραρία στὸ Βύρτσμπουργκ καὶ σὲ ἄλλα μικρὰ κέντρα. Φυσικὰ ἡ σταδιοδρομία αὐτὴ δὲν ἦταν λαμπρὴ. Τοῦ ἔδινε ὥστόσο τὰ μέσα νὰ ζῇ. Ὅταν μάζεψαν μερικά χρήματα, πατέρας καὶ γιὸς ἀποφάσισαν νὰ δοκιμάσουν τὴν τύχη τους στὸ Λονδίνο. Καὶ πάλι ὁ Ἐλμαν προηγήθηκε γιὰ νὰ σταθῇ καὶ πάλι ἐμπόδιο στὴν ἀναγνώρισι τοῦ Σιγκέτι.

Ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια ὁ Σιγκέτι ἔμαθε νὰ δουλεύῃ πολὺ καὶ νὰ μελετᾷ πολὺ. Ἔτσι, ὅταν ἦρθαν οἱ προσφορὲς γιὰ νὰ παίξῃ σὰν σολίστ σὲ μεγάλες ὀρχήστρες, ἦταν ἕτοιμος. Εἴκοσι χρόνων ὁ Σιγκέτι ἦταν ὥριμος καλλιτέχνης.

Τότε ἀρρώστησε. Ἀρρώστησε πολὺ καὶ χρειάστηκε νὰ πᾶθι σ' ἓνα σανατόριο στὴν Ἑλβετία. Τὸ ζήτημα τώρα δὲν ἦταν ἂν θὰ ξανάπαιζε, μὰ ἂν θὰ ζοῦσε. Ὁ πόθος του ὅμως νὰ ξαναπαίξῃ ἔκαιγε μέσα του σὰν ἀσβεστή φλόγα. Πολὺ σύντομα ἄρχισε νὰ παρακαλῇ τοὺς γιατροὺς του νὰ τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ παίξῃ βιολί λίγα λεπτὰ κάθε μέρα. Αὐτὰ τὰ 20 λεπτὰ ἔγιναν τὸ νόημα καὶ ἡ δικαίωσι τῆς ζωῆς του. Ὅλο τὸ πρωῒ τὰ περίμενε, ὅλο τὸ ἀπόγευμα τὰ ἀναπολοῦσε. Ποιὸς μπορεῖ νὰ πῇ πὼς ἡ μουσικὴ δὲν βοήθησε στὴ θεραπεία του;

Μόλις βγῆκε ἀπὸ τὸ σανατόριο ξέσπασε ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος καὶ ὁ Σιγκέτι ἔγινε δάσκαλος στὸ ὠδεῖο τῆς Γενεύ.

ης. Μὲ τὸ τέλος τοῦ πολέμου ἦρθε καὶ ἡ ἀναγνώρισί του. Ὁ Κράισλερ μιλοῦσε μετὰ ἐπαινετικώτερα λόγια γι' αὐτόν καὶ ὁ Στοκόλμοκι μόλις τὸν ἄκουσε, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1924, τὸν πῆρε στὴν Ἀμερική.

Ἐχθρὸς τοῦ φασισμοῦ δὲν ζήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν Οὐγγαρία. Ἐμείνε στὸ Παρίσι καὶ ἔγινε

Γάλλος ὑπήκοος. Τὸ 1941 ἐγκαταστάθηκε ὀριστικὰ στὴν Καλιφόρνια. Μπορεῖ νὰ μὴν ἔχῃ καιρὸ νὰ μένῃ γιὰ πολὺ σὲ ἓνα μέρος. Ξέρει ὅμως τὴν Ἀμερικὴ καλύτερα ἀπὸ πολλοὺς Ἀμερικανούς καὶ τὴν ἀγαπᾷ σὰν τὴ χώρα πού διάλεξε γιὰ δευτέρη Πατρίδα του.

(Ἀπὸ τοὺς «Τάιμς» τῆς Ν. Ὑόρκης)

—Ὡς μέλος τῆς «Ἐνώσεως τῶν Μουσικῶν γιὰ τὴν ὑπεράσπισι τῆς Εὐρώπης», νομίζω Γερτροῦδη μου, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀρχίσω ἀπὸ τὸ σπίτι μου...

ΦΙΛΟΦΡΟΣΥΝΗ

ΣΤΑ ΣΙΓΟΥΡΑ

Μιά μέρα ο Πικασσό είχε καλέσει τον Ζακ Πρεβέρ, τον μοντέρνο και γνωστό ποιητή, να φάνε μαζί. Όταν τελείωσε το φαγητό ο Πικασσό λέει στον ποιητή: 'Επιτρέψτε μου, αγαπητέ φίλε, να σ'α διαβάσω ένα ποίημα που έγραψα. 'Ο 'Αραγκόν το δρ'ηκε πολύ καλό.

"Όταν τελείωσε ή ανάγνωσις, ο ποιητής δέν είπε τίποτε. Πήγε στο άτελιέ του ζωγράφου, και σέ λίγο γύρισε μέ ένα καναδάτσο μέ μ'πογιές και πι-νέλλα.

— Θά σ'ας φτιάξω τó πορτραίτο σας, είπε ήρεμα.

Φαίνεται πώς από τότε ο Πικασσό δέν έπεχειρήσε να ξαναπροκαλέση τη Μούσα.

«Face à Main»

Κάποτε σ' ένα μεγάλο κατάστημα του Κλήβελαντ, ένας διάσημος συγγραφέας μοίραζε αντίτυπα του νέου του μυθιστορήματος μέ την υπογραφή του. Κάποιος μέσα από τó πλήθος τόν παρακάλεσε να του βάλη την υπογραφή του και σέ δυο παληότερα έργα του.

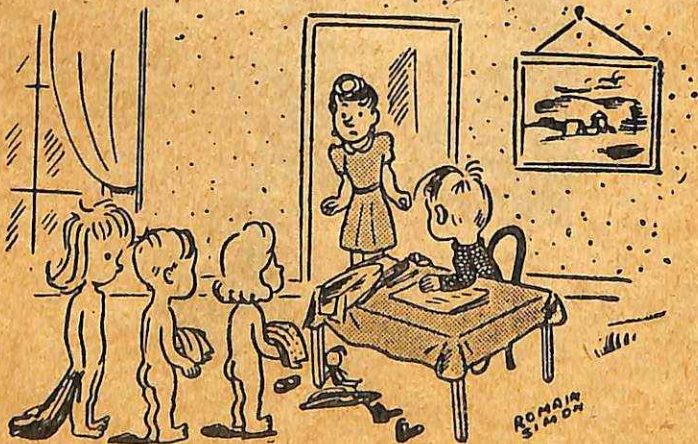
— 'Η γυναίκα μου, είπε δειλά, είναι ξετρελλαμένη μέ τ'α έργα σας. Γι' αυτό σκέφτηκα, αντί άλλο δώρο για τ'α γενέθλιά της, να τ'ης χαρίσω τ'α έργα σας μέ την υπογραφή σας.

— Λέτε να τ'ης κάνετε έκπληξι; ρώτησε ó συγγραφέας.

— 'Ασφαλώς, άπάντησε ó σύζυγος. περιμένει αυτόκίνητο.

China Monthly

ΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ...

— Τί κάνετε έσείς εδώ;
— Παίζουμε την 'Εφορία.

Ελπίδα της Δύσεως

ΤΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑΝΑΔΑ

Τού

GORDON McCAFFREY

Πολύ λίγα είναι γνωστά έξω από τή Βόρειο 'Αμερική για τήν ανακάλυψι που έγινε στον Καναδά και που υπόσχεται να τόν κάμη μιά από τις μεγαλύτερες πετρελαιοπαραγωγικές χώρες του κόσμου. Πριν από πέντε χρόνια ή έτήσια παραγωγή του Καναδά σέ πετρέλαιο ήταν 228 εκατομμύρια γαλλόνια περίπου. Σήμερα υπάρχει ηροοπτική ότι ή παραγωγή αυτή θα φθάση τ'α 180 εκατομμύρια γαλλόνια τήν ήμέρα. 'Ως πρós τ'α πετρελαιοφόρα κοιτάσματα ύπολογίζεται ότι ó Καναδάς έχει τόσα όσα έχουν όλες οι άλλες χώρες μαζί.

Φυσικά πολλά από τ'α κοιτάσματα αυτά δέν είναι ακόμη έμπορικώς έκμεταλλεύσιμα. 'Εν τούτοις, μόνον οι 'Ηνωμένες Πολιτείες και ή Βενεζουέλα ξεπερνούν σήμερα τόν Καναδά στην προσπάθεια τής αναζητήσεως νέων κοιτασμάτων και στις γεωτρήσεις. Μέχρι τó 1955 ó Καναδάς θα γίνη ή πέμπτη πετρελαιοπαραγωγική χώρα του κόσμου.

Ο 'Ανατολικός Καναδάς, και ιδίως οι περιοχές του Νέου Μπρούνσβικ και του 'Οντάριο, ήταν πετρελαιοπαραγωγικός τόπος από τó 19ο αιώνα. 'Η παραγωγή του όμως δέν ήταν ποτέ μεγάλη και δέν έκάλυπτε ούτε

τις τοπικές ανάγκες. Τó 1904 συμπληρώθηκαν οι πετρελαιοπαραγωγικές εγκαταστάσεις τής Τέρνερ Βάλλεϋ, στην 'Αλμπέρτα, οι όποιες επί 40 χρόνια έδιναν τ'α 70% τής Καναδικής παραγωγής. 'Η παραγωγή όμως αυτή έκάλυπτε τ'α 10% μόλις τών έσωτερικών αναγκών.

Ο τελευταίος πόλεμος επιβράδυνε τήν προσπάθεια τής αναζητήσεως νέων κοιτασμάτων. 'Αλλ' από τó 1945 πολλές μεγάλες εταιρείες έστειλαν ειδικά συνεργεία για μιά πλήρη και όριστική έρευνα γύρω στην Τέρνερ Βάλλεϋ και στο 'Εντμοντον. Κανείς δέν άμφέβαλλε ότι εκεί, κάτω από τ'α λειβάδια, υπήρχε πετρέλαιο. Δέν ήταν όμως θέβαιο άν υπήρχε σέ ποσότητα έμπορικώς έκμεταλλεύσιμη. 'Η 'Αλμπέρτα δέν έχει θιομηχανία. 'Επομένως, μόνο άν ή ποσότης του πετρελαίου ήταν μεγάλη θα μπορούσε να καλύψη τ'α έξοδα τής διωλίσεως και τής μεταφοράς του στη μακρινή θιομηχανική περιοχή του 'Οντάριο.

Η 'Ιμπρίαλ 'Οϊλ Λίμιτεντ, ή μεγαλύτερη από τις διάφορες εταιρείες που έχουν συμφέροντα στην 'Αλμπέρτα, έόδεψε μέχρι τó τέλος του 1946 23 εκατομμύρια δολάρια σέ δοκιμαστικές γεω-

τρήσεις χωρίς σπουδαία αποτελέσματα. Γι' αυτό λογάριζε να εγκαταλείψει αυτό το είδος τις έρευνες και να ιδρύσει στη Νότιο Άλπερτα ένα τεράστιο εργοστάσιο συνθετικής βενζίνης. Άλλα στις 28 Ιανουαρίου του 1947 οι μηχανικοί της ανέκαλυσαν τελικώς μια μεγάλη φλέβα πετρελαίου στο Γούντμπεντ, κοντά στο Έντμοντον, σε βάθος 1500 μέτρων περίπου. Δυό εβδομάδες αργότερα εκεί κοντά, στο Λεντύκ, ανάκαλυσαν μια δεύτερη φλέβα, που δίνει 36.000 γαλλόνια την ημέρα. Μέχρι το Δεκέμβριο οι άνακαλύψεις αυτού του είδους πολλαπλασιάστηκαν. Πάνω από δώδεκα άλλες εταιρείες και πολλοί μεμονωμένοι επιχειρηματίες έκαμαν νέες γεωτρήσεις στην περιοχή αυτή. Το αποτέλεσμα ήταν ότι μέσα σε 18 μήνες, ο Καναδάς έγινε η μεγαλύτερη πετρελαιοπαραγωγική χώρα της Βρετανικής Κοινοπολιτείας, θέτοντας σε δεύτερη μοίρα το Τρινιδάδν.

Πολύ σπουδαίος παράγων είναι η τάξη ή όποια επικρατεί στην έκμετάλλευση των πετρελαίων που ανακαλύφθηκαν στην Άλπερτα. Έξ αρχής η Κυβέρνηση της Άλμπέρτας, που είναι και ιδιοκτήτης όλου του φυσικού πλούτου της περιοχής αυτής, ώρισε την ποσότητα του πετρελαίου που επιτρέπεται να εξάγεται ήμερησίως από κάθε πηγή και περιώρισε τις γεωτρήσεις ούτως ώστε να μη γίνεται σπατάλη του φυσικού αερίου που ωθεί το πετρέλαιο στην επιφάνεια της γης. Ένας Άμερικανός τραπεζίτης με μεγάλα συμφέροντα στην Άλμπέρτα είπε ότι πραγματικά η τάξη με την όποια γίνεται η έκμετάλλευση των πετρελαίων στην περιοχή αυτή είναι άνευ προηγου-

μένου. Με τον τρόπο αυτό περιορίστηκε σε μεγάλο βαθμό η κερδοσκοπία.

Το ενδιαφέρον για τα πετρελαιο της Άλμπέρτας, ιδίως σήμερα, είναι πολύ μεγάλο. Κεφάλαια διατίθενται πρόθυμα για την αναζήτηση νέων και για την έκμετάλλευσή τους. Από το 1946 μέχρι το 1949 ξοδεύτηκαν κάπου 87 εκατομμύρια δολάρια, ενώ μέσα στο 1950 διατέθηκαν άλλα 60 εκατομμύρια δολάρια για τον ίδιο σκοπό.

Το 1949 οι πετρελαιοπηγές του Λεντύκ είχαν τη μεγαλύτερη παραγωγή: 344 εκατομμύρια γαλλόνια. Ύστερα ακολουθούσαν οι πετρελαιοπηγές του Ρεντγουάτερ με 170 εκατομμύρια γαλλόνια και μετά της Τέρνερ Βάλλεϋ με 136 εκατομμύρια γαλλόνια. Μέχρι όμως το τέλος του 1950 η απόδοσις του Ρεντγουάτερ έφθασε και ξεπέρασε τις άλλες περιοχές. Σήμερα καλύπτει τα 30% της Καναδικής παραγωγής και υπολογίζεται ότι μέχρι το 1955 θα φθάση τα 70%. Στο Ρεντγουάτερ λειτουργούν σήμερα περισσότερες από 700 πετρελαιοπηγές και έτοιμάζονται για φέτος άλλες 200-300. Το Ρεντγουάτερ θεωρείται ως η πλουσιότερη από τις πετρελαιοπαραγωγικές περιοχές που ανακαλύφθηκαν στον κόσμο τα τελευταία χρόνια. Δεν αποκλείεται να έχουμε παρόμοια αποτελέσματα από τις νέες γεωτρήσεις που άρχισαν το 1950 κοντά στο Έντμοντον. Το μεγαλύτερο τμήμα της Βορείου Άλμπέρτας, μετά από το Έντμοντον, δεν έχει ακόμη εξερευνηθεί από απόψεως πετρελαίων, πιστεύεται όμως ότι εκεί θα υπάρχουν τα μεγαλύτερα κοιτάσματα της περιοχής αυτής. Σήμερα δουλεύουν στον Κανα-

δα 120 γεωλογικά συνεργεία έρευνών και άλλα τόσα συνεργεία γεωτρήσεων. Η προσεχής αύξηση της παραγωγής πετρελαίου δεν μπορεί να προβλεφθεί με βεβαιότητα. Είναι πάντως χαρακτηριστικά αυτά που ο Δρ Τεό Α. Λινκ είπε σε μια ανακοίνωσή του στο Ίνστιτούτο Μεταλλειολόγων μηχανικών του Τορόντο: «Πιστεύω ότι η ανάκαλυσή νέων πετρελαιοφόρων κοιτασμάτων που θα γίνη στον Καναδά τα επόμενα δέκα χρόνια θα ξεπεράσει τις προσδοκίες και των πιο τολμηρών φαντασιολόγων».

Κατά το τέλος του 1950 η παραγωγική δυναμικότητα της Άλμπέρτας σε πετρέλαιο υπολογιζόταν επισήμως σε 33.228 εκατομμύρια γαλλόνια. Πιστεύεται όμως ότι στην πραγματικότητα η δυναμικότης της είναι πολύ μεγαλύτερη. Πολλοί την ανεβάζουν στα 36 δισεκατομμύρια, άλλοι σε 70 δισεκατομμύρια και όλοι παραδέχονται ότι πάντως δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 18 δισεκατομμύρια γαλλόνια. Οι υπολογισμοί αυτοί στηρίζονται στη μεγάλη πιθανότητα ανακαλύψεως νέων πηγών στην περιοχή αυτή ύστερα από την έντατική δραστηριότητα που έχουν τελευταίως αναπτύξει τα διάφορα συνεργεία.

Στο Λεντύκ παραδείγματος χάρι, ανακαλύφθηκε πετρέλαιο πολλά χιλιόμετρα έξω από τα όρια της περιοχής που είχε χαρακτηριστεί πετρελαιοφόρος. Αν οι υπολογισμοί των ειδικών αποδεχθούν σωστοί, η Άλμπέρτα θα γίνη η πρώτη, μετά το Τέξας, πετρελαιοπαραγωγική περιοχή του κόσμου.

Έκτος από την Άλμπέρτα, πλούσια κοιτάσματα βρέθηκαν

και στο Saskatchewan, στη Μανιτόπα και στη Βρετανική Κολομβία. Τις μεγαλύτερες δυνατότητες έκμεταλλεύσεως παρουσιάζει το Saskatchewan, όπου έχουν ήδη δαπανηθεί 4 εκατομμύρια δολάρια για δοκιμαστικές γεωτρήσεις. Οι καλύτερες πηγές βρίσκονται κοντά στο Lloydminster, κοντά στα σύνορα της Άλμπέρτας. Το πετρέλαιο που θγαίνει εκεί είναι θερμό και παχύρρευστο, κατάλληλο για σιδηροδρόμους και πλοία.

Ο ρυθμός επενδύσεως κεφαλαίων στα πετρελαιοπαραγωγικά έργα της Άλμπέρτας δείχνει τη μεγάλη έμπιστοσύνη των ειδικών και των επιχειρηματιών στην παραγωγική δυναμικότητα του μέρους αυτού. Διυλιστήρια κτίσθηκαν στο Έντμοντον, στη Ρεγκίνα και στο Ούνιπεγκ. Μόλις τα διυλιστήρια αυτά λειτουργήσουν ή τιμή της βενζίνης και του πετρελαίου θα μειωθεί. Το πετρέλαιο μεταφέρεται σήμερα στα βιομηχανικά κέντρα του Άνατολικού Καναδά και σε ποσότητα δύο εκατομμυρίων γαλλονίων την ημέρα με ένα ειδικό άγωγό μήκους 1000 μιλίων. Ήδη γίνεται συζήτηση για την εγκατάστασι δύο ακόμη όμοιων άγωγών παράλληλα με τον πρώτο. Η μελλοντική ήμερήσια παραγωγή του Καναδά σε πετρέλαιο υπολογίζεται σε 14-20 εκατομμύρια γαλλόνια.

Άμεση συνέπεια της ανακαλύψεως των πετρελαίων του Δυτικού Καναδά θα είναι να εξοικονομη ή χώρα αυτή συνάλλαγμα 300 εκατομμυρίων δολλαρίων το χρόνο. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί με την αξία της ετήσιας της παραγωγής πετρελαίου. Επίσης άν-

τιστοιχεί με τὸ ἔλλειμμα πού ἔχει κάθε χρόνο ὁ Καναδᾶς στὶς συναλλαγές του με τὶς Ἑνωμένες Πολιτείες. Ἀφοῦ ἱκανοποιηθοῦν οἱ ἐσωτερικὲς ἀνάγκες τοῦ Καναδᾶ, θὰ ἀρχίσῃ φυσικὰ καὶ ἡ ἐξαγωγή. Οἱ Ἑνωμένες Πολιτείες ἔχουν σήμερα προστατευτικὲς τἀρίφες πού ἐμποδίζουν τὴν εἰσαγω-

γὴ πετρελαίου. Γίνονται ὁμῶς ἡδη σχέδια γιὰ τὴν ἱδρυση κεντρικῶν διεθνῶν ἀποθηκῶν πετρελαίου κατὰ εὐρεῖες γεωγραφικὲς περιοχές. Οἱ ἀποθήκες αὐτές, ἂν ἱδρυθοῦν, θὰ ἔχουν τεράστια στρατηγικὴ σημασία σὲ περίπτωσι πολέμου.

(«New Commonwealth», Λονδίνο)

ΟΙ ΠΙΟ ΕΞΑΛΛΟΙ ΟΔΗΓΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Γελοιογραφικὸ σχεδιάσμα τοῦ Ἀμερικανοῦ Κάρολ Ρόξ, ὁ ὁποῖος δίνει μιὰ χιουμοριστικὴ εἰκόνα τῆς συγχωρονίας στὶς ἀραβικὲς χώρες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

ΔΕΝ ΕΜΑΘΑ ΤΙΠΟΤΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ!

Τοῦ

BERNARD SHAW

Στὸ σχολεῖο πού πήγαινα, εἶχα με καὶ ἐσωτερικοὺς καὶ ἐξωτερικοὺς μαθητὰς. Ἐγὼ ἦμουν ἐξωτερικός. Οἱ ἐξωτερικοί, σὰν περισσότεροι πού ἦταν, περιφρονοῦσαν τοὺς ἐσωτερικοὺς καὶ τοὺς φωνάζανε «τσιρους». Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐσωτερικοὶ δὲν ἦταν λιγώτερο ψηλομύτες.

Στὴν Ἰρλανδία ὅταν εἶναι κανεὶς ἐξωτερικός σ' ἓνα σχολεῖο σημαίνει ὅτι πηγαίνει τὴ μισή μόνον μέρα, δηλαδὴ ὡς τὸ μεσημέρι. Καμμιά ἐκπαιδευτικὴ ἀρχὴ δὲν ἐπιθεωροῦσε τὸ σχολεῖο πού πήγαινα καὶ κανεὶς δὲν ἐξέταζε ἂν τηροῦσε τὸ πρόγραμμα. Τὰ μαθήματα πού μοῦ ἔβαζαν ἔπρεπε νὰ τὰ μαθαίνω ἀπὸ φόβο μήπως τιμωρηθῶ. Ἡ τιμωρία ὁμῶς δὲν ἦταν τόσο φοβερὴ ὥστε νὰ πετυχαίνῃ πάντα τὸ σκοπὸ της, προκειμένου μάλιστα γιὰ παιδιὰ σὰν ἐμένα, πού στὸ σπῆτι τοὺς ἦταν ἐλεύθερα νὰ κάνουν κάτι πολὺ πιὸ ἐνδιαφέρον ἀπὸ τὸ νὰ διαβάζουν ἀνιαρὰ σχολικὰ βιβλία. Ἀλλὰ οὔτε καὶ τρόπους μοῦ ἔμαθαν, οὔτε τὸ σεβασμὸ πρὸς τοὺς ἄλλους μοῦ δίδαξαν. Ἡ πειθαρχία στὸ σχολεῖο σήμαινε φρονιμάδα καὶ σιωπὴ. Αὐτὸ ὥστόσο δὲν μ' ἐμπόδιζε νὰ ἀνοίγω κρυφὰ ἀτέλειωτη κουβέντα με τὸν διπλάνό μου στὸ θρανίο καὶ νὰ παλεύω

μαζί του, εἴτε φίλος μου ἦταν εἴτε ἀντίπαλός μου.

Τὸ σχολεῖο τὸ μισοῦσα καὶ ὅταν ἦμουν μαθητὴς δὲν ἔμαθα τίποτα ἀπ' αὐτὰ πού ὑποτίθεται ὅτι πρέπει νὰ μάθῃ κανεὶς ὅσο κάθεταί στὸ θρανίο. Ὅταν ἔγινε δέκα πέντε χρόνων γλύτωσα ἐπὶ τέλους ἀπ' αὐτό, καταδικάστηκα ὁμῶς σὲ πέντε ἐτῶν δεσμὰ μέσα σ' ἓνα ἄλλο εἶδος φυλακῆς πού λέγεται γραφεῖο. Ὅταν τέλειωσε καὶ αὐτὴ ἡ ποινὴ, γνῶρίζα ἀπὸ τὸν κόσμον πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅτι γνωρίζει ἓνας ἀπόφοιτος τοῦ Ἡτον καὶ τῆς Ὁξφόρδης ἢ τοῦ Χάρροου καὶ τοῦ Καίμπριτζ. Αὐτὸ πού μοῦ ἔλειπε ἦταν ἡ κοινωνικὴ μόρφωσις. Ἀκόμη καὶ τὸ πῶς ἔπρεπε νὰ τρώω καὶ νὰ φέρνομαι μέσα σὲ μιὰ συντροφιά τὸ ἔμαθα ἀπὸ ἓνα θαυμάσιο βιβλιαράκι, ἔναν ὁδηγὸ με τὸν τίτλο: «Οἱ τρόποι καὶ ἡ συμπεριφορὰ στὴν καλὴ κοινωνία», πού ἐλπίζω νὰ κυκλοφορῇ ἀκόμη.

Μὲ τὰ ἐφόδια αὐτὰ ζοῦσα ὅσο καλὰ μοῦ τὸ ἐπέτρεπαν τὰ περιορισμένα οἰκονομικὰ μέσα τοῦ πατέρα μου. Δικὰ μου ἔσοδα δὲν εἶχα, γιατί προτιμοῦσα νὰ εἰμαι ἀνεργος καὶ ἀπένταρος παρὰ νὰ ἐξακολουθῶ νὰ βρίσκομαι στὴ φυλακὴ τοῦ γραφείου. Τὴ διαπαιδαγώγησι πού ἔπρεπε νὰ μοῦ

κάμην το σχολείο όταν ήμουν παιδί χρειάστηκε να την κάμω τώρα ο ίδιος, μεγάλος πιά. "Αν εξαιρέσουμε την αισθητική μόρφωση που πήρα στο σπίτι μας από τη μητέρα μου, που ποτέ δεν έπαψε να ασχολείται με τη μουσική, και το συγγραφικό ταλέντο με το οποίο με είχε κατά τύχη προικίσει η φύσις, θα μπορούσα να πεθάνω ένας άξεστος, σαν τον τελευταίο αλήτη.

☆

Βάσι της διδασκαλίας στο σχολείο αποτελούσε η προϋπόθεση ότι ή γνώσι της λατινικής ήταν η αρχή και το τέλος των πάντων. Αυτό δεν το συζητούσε κανείς. Ήταν κάτι αυτονόητο. Ποτέ δεν μου εξήγησαν γιατί έπρεπε να μάθω λατινικά και όχι μια άλλη ζωντανή γλώσσα, γιατί, απλούστατα, δεν υπήρχε εξήγησις, αφού όλων των μεγάλων κλασικών τα έργα υπήρχαν σε μεταφράσεις. Ο τρόπος με τον οποίο γινόταν η διδασκαλία ήταν θάρβαρος: με έβαζαν να μαθαίνω κλίσεις, συζυγίες και ολόκληρα κατεβατά από άγνωστες λέξεις και να λέω χωρίς να πάρω αναπνοή τα παραδείγματά μου, με την απειλή ότι θα με ξυλίσουν ή ότι θα με κλείσουν μέσα.

"Όταν τέλος πάντων τα κατάφερνα όλ' αυτά — πράγμα όχι και τόσο δύσκολο για ένα παιδί συνηθισμένο να απομνημονεύει νέες λέξεις — έρχόνταν ο Καίσαρ και ο Βιργίλιος. Χωρίς να μου εξηγήσουν τί σχέσι είχαν αυτά με μένα και γιατί έπρεπε να δείξω τόσο ενδιαφέρον για τον ήρωα της Αινειάδας, έλεγαν, με την απειλή πάντα της τιμωρίας, να θυγώ στην ξδρα και να αρχίσω τη μετάφρασι. Άλλά και όταν δεν ήμουν τιμωρημένος, πάλι έ-

νοιωθα σαν φυλακισμένος μέσα στο σχολείο. Εκτός από τη μισητή ώριτσα του διαλείμματος που θγαίναμε στην αυλή, ήμουν υποχρεωμένος να κάθομαι ακίνητος και σιωπηλός μισή μέρα. Τα βράσανά μου όμως δεν τέλειωναν έδω. Δεν έφθαναν ο Καίσαρας και ο Βιργίλιος, καθώς προχωρούσαμε σ' αυτούς, έπρεπε να βρίσκουμε αντίστοιχα ελληνικά παραδείγματα. Και για να γίνη αυτό έπρεπε να μεταφράζουμε την «Ιλιάδα». Είναι αλήθεια ότι την «Ιλιάδα» την είχα ήδη διαβάσει μόνος μου από τη μεγαλοπρεπή μετάφρασι του Λόρδου Ντέρμπυ. Θυμάμαι μάλιστα πως την προτιμούσα από την κομψή μετάφρασι του Πόπ. Δεν μου έφευγε όμως η άπορία γιατί αφού ήμουν υποχρεωμένος να μάθω μια νεκρή γλώσσα, να μην αρχίσω άμέσως από την Έλληνική, που ήταν στο κάτω - κάτω και καλύτερη. Βέβαια εξήγησι γι' αυτό δεν μου έδωσαν ποτέ, ίσως γιατί ήταν άνοητη: ότι δηλαδή δεν είχαμε ακόμη περάσει από την έποχή της Νορμανδικής κατακτήσεως στην Αναγέννησι. Γλύτωνα από το κλασσικό σχολείο ακριβώς όταν άρχισε να ψιθυρίζεται ότι θ' αρχίσουμε "Όμηρο, όχι όμως και πριν αντιμετώπισω την άλγεθρα, για την οποία δεν μου είπαν ούτε μια λέξι που θα μπορούσε να μου κινησθ το ενδιαφέρον. Έφυγα από το σχολείο, όπως ο Σαίξπηρ και ο Ντίκενς, με λίγα λατινικά και ακόμη λιγώτερα ελληνικά. Κι' αυτά όμως τα είχα μάθει πριν πάω εκεί, από ένα θείο μου παπά. Αυτά που έμαθα στο σχολείο ήταν καλύτερα να μην τα είχα μάθει, γιατί ήταν ακριβώς ότι μαθαίνει ένας φυλακισμένος από τους συγκρατούμενους του,

από το φόβο και από την ταλαιπωρία.

Έπειδή, όπως είπα, πήγαινα στο σχολείο πάντα σαν έξωτερος και στίς ελεύθερες ώρες μου οί γονείς μου δεν έδειχναν καμιά αυστηρότητα άπέναντί μου, οί σχέσεις που είχα δημιουργήσει με τα άλλα παιδιά ήταν σχέσεις γκάγκστερ, ή, για να πούμε την αλήθεια, ακόμη χειρότερες, αφού οί γκάγκστερς έχουν στο κάτω - κάτω κάποιο σκοπό. Αυτοί άποβλέπουν στη ληστεία: έμεις μαλώναμε άπλως για να μαλώσουμε και να κάνουμε τον καμπόσο. Όπως συνωμοτούσαμε έναντιόν των δασκάλων μας, έτσι συνωμοτούσαμε και έναντιόν της άστυνομίας, που άσφαλώς θα με είχε άρπάξει άν κυκλοφορούσα στους δρόμους της πόλεως, άντι να κυκλοφορδ στα μονοπάτια του φανταστικού μου κόσμου.

☆

Άπ' όλ' αυτά είναι φανερό ότι ή σχολική μου μόρφωσι στάθηκε μια μεγάλη άποτυχία. Αυτό που με έσωσε ήταν ή αισθητική παιδεία που πήρα έξω από το σχολείο. Άν μιλω γι' αυτήν έδω είναι γιατί τη θεωρώ ζήτημα γενικώτερης σημασίας. Είναι ένα είδος παιδείας που χαρακτηρίζει την οικονομική τάξι στην οποία άνηκα. Η τάξι αυτή μπορεί να όρισθ γενικά σαν μια τάξι ευγενών χωρίς τα εισοδήματα που έχουν συνήθως οί ευγενείς.

Η τάξι αυτή δεν έχει τα μέσα να στείλη τα παιδιά της στα άριστοκρατικά κολλέγια και στα Πανεπιστήμια, δεν θέλει όμως να τα στείλη και στα κοινά σχολεία που πηγαίνουν τα παιδιά των εργατών. Τί κάνει λοιπόν; Τα στέλνει σε φθηνά ιδιωτικά σχολεία, δ-

που στην πραγματικότητα δεν μαθαίνουν τίποτε.

Οί δάσκαλοι είναι άπαιδευτοι και άπειροι και οί τάξεις υπερβολικά μεγάλες. Θυμάμαι που στο μάθημα της ιστορίας, είμασταν πενήντα μαθητά και καθόμασταν κατ' αλφαθητική σειρά. Κάθε μέρα μας εξέταζαν σ' ένα κεφάλαιο του βιβλίου. Ο καθηγητής, μη ξεφεύγοντας από το βιβλίο, μας υπέβαλλε διάφορες έρωτήσεις άκολουθώντας την αλφαθητική σειρά των όνομάτων μας. Καθώς το έπιθετό μου αρχίζει από «Σ» μπορούσα από πριν να λογαριάσω ποιά έρώτησι θα μου έπεφτε. Άρκούσε να ρίξω μια ματιά στο βιβλίο καθώς έμπαινα στην τάξι για να είμαι σε θέσι όχι μόνο ν' άπαντήσω, άλλ' ακόμη και να βοηθήσω τον διπλανό μου άν τύχαινε να έχη δείξει... λιγώτερη έπιμέλεια από μένα.

Μολονότι έτσι δίναμε στον καθηγητή την εντύπωσι ότι μαθαίναμε ιστορία, δεν υπάρχει άμφιβολία ποιά ήταν ή αλήθεια. Και όμως, με πόση εύκολία και εύχαρίστησι μάθαινα χίλια - δυο πράγματα όταν μόνος μου στο σπίτι διάβαζα την «Ιστορία των δύο πόλων» ή τους «Τρείς σωματοφύλακες!»

"Όταν σκέπτομαι ότι ή φοίτησί μου στο σχολείο με κρατούσε μακριά από τα βιβλία που μου άρεσαν, όλο το πρωί κάθε μέρα, επί τόσα χρόνια, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι το σχολείο όχι μόνο δεν με έμαθε αυτά που όποτίθεται ότι έπρεπε να μου μάθ, άλλά και ότι με έμπόδισε να μορφωθω μόνος μου στο σπίτι μου, ζημιώνοντάς με έτσι σε τέτοιο βαθμό, ώστε όταν το θυμάμαι να γίνουμαι έξω φρενών.

— Κάνε μου σκηνή και διάλυσέ μας... κερδίζω

ΚΟΣΜΙΚΕΣ ΑΚΤΙΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἀπὸ τὸ Neue Rotterdamse Courant

Πολύ συχνά ἀκούει κανείς ὅτι οἱ διάφορες ἐπιστῆμες ἀσχολοῦνται μὲ τὰ πιὸ περίεργα προβλήματα. Μὲ τις ἐρευνες ποὺ ἐγίναν γιὰ τὴ διαπίστωση τῶν ιδιοτήτων τοῦ πυρῆνος τοῦ ἀτόμου ἀνακαλύφθηκε μιὰ ἀξιόλογη μέθοδος γιὰ τὴ χρονολόγησι πολλῶν προϊστορικῶν εὐρημάτων.

Μὲ τὴ μέθοδο αὕτη μπορεῖ κανεὶς μὲ μεγάλη ἀκρίβεια νὰ θρῇ τὴν ἡλικία παμπάλαιων θράξων, φθάνει οἱ θράχοι αὐτοὶ νὰ περιέχουν ὠρισμένα ραδιενεργὰ στοιχεία, ὅπως εἶναι τὸ οὐράνιο, τὸ ράδιο κ.λ.π. Μὲ θάσι τὴ ραδιενέργεια μπορεῖ κανεὶς νὰ ὑπολογίσῃ τὴν ἡλικία ἑνὸς θράξου κι' ἂν ἀκόμη αὐτὸς ξεπερνᾷ τὸ ἓνα ἑκατομμύριο χρόνια. Εἰδικά, ἡ μέθοδος ποὺ περιγράφεται πιὸ κάτω χρησιμοποιήθηκε μέχρι σήμερα μόνο γιὰ τὸν ὑπολογισμό ἡλικιῶν 1000 ἕως 30.000 ἐτῶν. Ἡ μέθοδος αὕτη στηρίζεται στὴν ἐπίδρασι τῶν κοσμικῶν ἀκτίνων πάνω στὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ πλανῆτης μας.

Οἱ κοσμικὲς ἀκτίνες παράγονται ἀπὸ τις συνεχεῖς μεταστοιχειώσεις τῶν ἀτόμων ποὺ, ὅπως πιστεύεται, γίνονται στὸ διαπλανητικὸ χῶρο. Οἱ ἀκτίνες αὐτές, μὲ τις ὁποῖες διαρκῶς βομβαρδίζεται ἡ γῆ, περιέχουν διάφορα μικρότατα μόρια ποὺ ἀποτελοῦν

τὶς «πλίνθους», δηλαδὴ τὴν ὕλη ἀπὸ τὴν ὁποία εἶναι κατασκευασμένοι οἱ πυρῆνες τῶν ἀτόμων. Καθὼς οἱ κοσμικὲς ἀκτίνες κατευθύνονται πρὸς τὴ γῆ μὲ μιὰ ταχύτητα ἀσύλληπτα μεγάλη, τὰ μόρια αὐτὰ συγκρούονται μὲ τὰ ἄτομα ποὺ βρίσκονται στὴν ἀτμόσφαιρα, μὲ συνέπεια νὰ δημιουργηθοῦν φαινόμενα ὅπως εἶναι οἱ μεταστοιχειώσεις τῶν ἀτόμων ποὺ ἐπιτυγχάνουμε σήμερα ἐργαστηριακῶς. Οἱ κοσμικὲς ἀκτίνες περιέχουν, λόγου χάρι, οὐδετερόνια, πού, ὅπως εἶναι γνωστὸ, μαζί μὲ τὰ πρωτόνια καὶ τὰ ἡλεκτρόνια ἀποτελοῦν τὰ μέρη τοῦ ἀτόμου. Τὰ οὐδετερόνια, ὅταν συγκρουσθοῦν μὲ ἄτομα ἀζώτου, τὰ μετατρέπουν σὲ ἄνθρακα σὺν ἄτομα ὕδρογόνου. Ὁ ἄνθρακας ποὺ δημιουργεῖται κατὰ τὸν τρόπο αὐτὸ ἔχει ἀκριβῶς τις ἴδιες χημικὲς ιδιότητες ὅπως καὶ ὁ ἄνθρακας ποὺ ὑπάρχει στὴ φύσι. Διαφέρει ὅμως ἀπ' αὐτὸν ὥς πρὸς τις φυσικὲς ιδιότητες. Ὁ κοινὸς ἄνθρακας ἔχει ἀτομικὸ θάρος 12, ἐνῶ ὁ ἄνθρακας ποὺ δημιουργήθηκε ἀπὸ τις κοσμικὲς ἀκτίνες ἔχει ἀτομικὸ θάρος 14, γι' αὐτὸ καὶ λέγεται ἱστότοπο τοῦ ἄνθρακος (ισότοπα εἶναι διάφορες μορφές ἑνὸς χημικοῦ στοιχείου ποὺ ἔχουν τις ἴδιες χημικὲς ιδιότητες μὲ τὸ

στοιχείο, αλλά διαφορετικά ατομικά θάρη). Η μεγάλη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στον κοινό άνθρακα C-12 και στο ισότοπό του C-14 είναι ότι το τελευταίο δεν είναι σταθερό, αλλά παρουσιάζει ραδιενέργεια. Απ' όσα γνωρίζουμε μέχρι σήμερα, τα άτομα μιας ραδιενεργού ουσίας σιγά-σιγά χωρίζονται σε δυο μέρη κι' έτσι με τον καιρό ή ραδιενεργός αυτή ουσία εξαφανίζεται.

Με τον ίδιο τρόπο και ο ραδιενεργός άνθρακας C-14 χωρίζεται σε ένα ηλεκτρόνιο και ένα άτομο αζώτου, με αποτέλεσμα να ξαναπαράουμε το άζωτο από το οποίο με την επίδραση των κοσμικών ακτίνων είχε δημιουργηθεί ο άνθρακας. Η διάσπασι αυτή του άνθρακος δεν γίνεται συγχρόνως σ' όλα τα άτομα του στοιχείου αυτού. Στην περίπτωση αυτή ισχύει ένας πολύ σπουδαίος νόμος, ο οποίος διέπει την αποσύνθεσι των ραδιενεργών ουσιών. Κατά το νόμο αυτό, αν σε δεδομένο χρόνο υπάρχει ένα γραμμάριο ραδιενεργού C-14, το μισό γραμμάριο θα διασπασθί σε 5500 περίπου χρόνια και θα μείνη το άλλο μισό. Σε άλλες 5500 χρόνια θα διασπασθί το μισό από όσο έμεινε μετά την πάροδο των πρώτων 5500 ετών. Δηλαδή μετά 11.000 χρόνια θα υπάρχει το ¼ της αρχικής ποσότητας του ενός γραμμαρίου. Μετά την πάροδο 5500 ετών ακόμη θα υπάρχει το 1/8 της αρχικής ποσότητας κ.ο.κ. Το χρονικό διάστημα των 5500 ετών λέγεται «περίοδος μισής ζωής».

Η σημασία του νόμου αυτού φαίνεται όταν εξετάζη κανείς λείψανα οργανικών ουσιών (φυτών, ζώων). Όπως ξέρουμε, τα φυτά παίρνουν από την ατμό-

σφαιρα το διοξείδιο του άνθρακος που υπάρχει σ' αυτή, το αποσυνθέτουν και διατηρούν τον άνθρακα που τους χρειάζεται για ν' αναπτυχθούν. Βέβαια ο άνθρακας που υπάρχει στην ατμόσφαιρα είναι κατά το μέγιστο ποσοστό του κοινός άνθρακας (C-12). Υπάρχει όμως σ' αυτή και ένα μικρό ποσοστό ραδιενεργού άνθρακος (C-14), ο οποίος δημιουργήθηκε από την επίδραση των κοσμικών ακτίνων. Μετά την αφομοίωσι του άνθρακος από τα φυτά, έπειδή πρόκειται περί φαινομένου χημικού, δεν γίνεται διάκρισι μεταξύ του άνθρακος και του ισότοπου του. Έπομένως εις τα φυτά συγκεντρώνεται ραδιενεργός άνθρακας (C-14) και μάλιστα στην αναλογία που το στοιχείο αυτό υπάρχει στη γύρω ατμόσφαιρα.

Από τη στιγμή του θανάτου ενός φυτού τα πράγματα αλλάζουν. Από τότε το φυτό παύει ν' αφομοιώνη άνθρακα από τον αέρα. Αν όλη ή ποσότης του άνθρακος που αφομοίωσε ένα φυτό ήταν κοινός άνθρακας χωρίς ραδιενέργεια, τα λείψανα του φυτού αυτού—λόγου χάρι, ένα κομμάτι ξύλου—που εμείς εξετάζουμε ύστερα από ώρισμένο χρόνο, θα περιείχαν ακριβώς την ίδια ποσότητα άνθρακος που περιείχε και το φυτό τη στιγμή που πέθανε. Έπειδή όμως ένα ποσοστό του άνθρακος αυτού είναι ραδιενεργό και έπειδή το ποσοστό αυτό με τον καιρό λιγοστεύει, δημιουργείται ένα δεδομένο από το οποίο ο έπιστήμων μπορεί να συμπεράνη την ηλικία των λειψάνων ενός φυτού. Η ποσότης του ραδιενεργού άνθρακος που υπάρχει στα λείψανα ενός φυτού υπολογίζεται από τη ραδιενέργεια που α-

κτινοβολείται απ' αυτά. Επίσης από τα στοιχεία που υπάρχουν για τη σύνθεσι της ατμοσφαιρας είναι δυνατό να υπολογισθί ποιό ήταν ή συγκέντρωσι ραδιενεργού άνθρακος σ' ένα φυτό όταν αυτό ήταν ζωντανό. Από τα δύο αυτά δεδομένα και με βάσι τον παραπάνω νόμο που διέπει την αποσύνθεσι των ραδιενεργών ουσιών μπορεί να βρεθί ή ηλικία ενός παμπάλαιου κομματιού ξύλου.

Φυσικά ή εφαρμογή της μεθόδου αυτής δεν είναι άπλη. Η μεγαλύτερη δυσκολία παρουσιάζεται στον υπολογισμό της απείρους μικρής ποσότητος C-14 που υπάρχει στην ουσία που θέλουμε να χρονολογήσουμε. Στην ατμόσφαιρα σε κάθε γραμμάριο κοινού άνθρακος αντιστοιχεί ένα εκατομμυριοστό του γραμμαρίου C-14. Αλλά ή ποσότης αυτή πλησιάζει το όριο μετά από το οποίο κάθε μέτρηση είναι άπραγματοποίητη. Δυσκολίες αυτού του είδους κάνουν αδύνατη τη χρονολόγησι μιας ουσίας που ή ηλικία της ξεπερνά τα 30.000 χρόνια. Και αυτό όμως είναι ήδη σπουδαίο κατόρθωμα.

Η ακρίβεια της μεθόδου που εκθέσαμε πιό πάνω ελέγχθηκε με τη χρονολόγησι αντικειμένων γνωστής ηλικίας. Για τον έλεγχο αυτό χρησιμοποιήθηκαν δυο κομμάτια ξύλου από τους τάφους των Αιγυπτίων Φαραώ Σόσερ και Σε-νεφρου που πέθαναν ο πρώτος πριν από 4.650 και ο δεύτερος πριν από 4.575 χρόνια. Με τη μέθοδο της ραδιενεργείας υπολογίσθηκε ότι το πρώτο ξύλο ήταν 4.100 και το δεύτερο 4.830 ετών. Αν ληφθούν υπ' όψιν οι δυσκολίες που αναφέραμε, ή συμφωνία των αριθμών αυτών πρέπει να θεωρηθί ικανοποιητική. Έλπίζεται

ότι με την έρευνα και με τα πειράματα θα έπιτευχθί στο μέλλον μεγαλύτερη ακρόη ακρίβεια.

Παρόμοιος έλεγχος, με καλύτερα αποτελέσματα, έγινε με τη χρονολόγησι ενός ξύλου από το πλοίο του Σεσώστριος III που έζησε πρό 4.000 ετών περίπου και ενός άλλου ξύλου από το πάτωμα ενός Χιτιτικού μεγάρου που κτίστηκε πριν από 2.600 χρόνια περίπου. Οι χρονολογίες που προέκυψαν με τη μέθοδο της ραδιενεργείας δεν διαφέρουν περισσότερο από 150 χρόνια από τις χρονολογίες που δέχονται οι αρχαιολόγοι. Μεγάλη σημασία αποκτά ή μέθοδος αυτή στις περιπτώσεις που οι αρχαιολόγοι δεν έχουν άλλα στοιχεία χρονολογήσεως.

Έλπίζεται ότι με τη μέθοδο της ραδιενεργείας θα εύρεθί πότε έγινε ο πρώτος αποικισμός της Αμερικής. Κατά τους αρχαιολόγους που ασχολούνται με τις προϊστορικές περιόδους, οι πρώτοι άνθρωποι ένεφανίσθησαν στη Βόρειο Αμερική όταν οι παγετώνες της Παγετώδους Έποχης άρχισαν να λυνώνουν στο Ουϊσκόνσου. Από τα μέρη που πέρασαν οι παγετώνες άφησαν υπολείμματα από διάφορες ουσίες μέσα στα οποία υπάρχουν και ρίζες δέντρων. Οι ρίζες αυτές ανήκουν, σύμφωνα με τη μέθοδο της ραδιενεργείας, σε φυτά που έζησαν πριν από 11.000 περίπου χρόνια, δηλαδή σε μια έποχή πολύ πιό πρόσφατη από ό,τι υπολόγιζαν οι αρχαιολόγοι. Έτσι ή μέθοδος της ραδιενεργείας αποκτά σημασία και για τη γεωλογία. Εκτός από την Αμερική, τώρα γίνονται προσπάθειες χρονολογήσεως με τη μέθοδο αυτή παλαιωτάτων λειψάνων του φυτικού βασιλείου που βρέθηκαν στην Έγγυς και Μέση Ανατολή.

Τὸ διήγημα αὐτό, ὅπως κάθε τι πού ἔγραψε ὁ Γ. Νάζος, τὸ χαρακτηρίζει ἕνας ἐντελὴς προσωπικός, βαθύς καὶ γνήσιος λυρισμός

Ο ΘΑΥΜΑΣΤΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΔΙΩΤΗΣ

Γ. Α. ΝΑΖΟΣ

Ἀπὸ τὴ συλλογὴ «Ἰχνη».

Ημαστε καμμιὰ πενηνταριά ἐπιβάτες ἀπὸ τὸ Μαρμάρι, πού πέφτει κατὰ τὰ μέρη τῆς Εὐβοίας, γιὰ τὴ Ραφίνα τὴν πολὺ γνωστὴ μας τῆς Ἀττικῆς. Ἀντίκρου στέκονται οἱ δύο αὐτοὶ τόποι, Μαρμάρι καὶ Ραφίνα, τοὺς χωρίζει μόνο μιὰ θάλασσα δέκα μίλια. Ἕνα τίποτα εἶναι, ἕνα σальτάρισμα, ἕνα φτερούγισμα πανιοῦ, κ' εἶσαι πέρα. Ἀλλὰ τὸ πῶς μπαρκάραμε, γιὰ νὰ τὸν περάσουμε τὸν Εὐβοϊκὸ, σὲ μιὰ «μπενζίνα», ὅπως ἀποφασίστηκε πιά νὰ λένε τὴν κάθε πετρελαιοκίνητη ψαροπούλα, πενήντα νοματαῖοι, τὸ πῶς βολευτήκαμε στὸ στενόχωρο ἐκεῖνο μπάρκο, τὸ πῶς θρискόμαστε ἀκόμα ζωντανοί, εἶναι κάτι πού δὲν τὸ χωράει νοῦς ἀνθρώπου. Τὸ κανονισμένο, θλέπεις, ἦταν νὰ πάρη τοὺς ἐπιβάτες μιὰ μεγάλη μπενζίνα τοῦ Μαρμαριοῦ, ἕνα καρὰθόσκαρο, ἕνα καλοτάξιδο καϊκι πού φουντάριζε ἄφοβα καιροῦς.

Λοιπὸν, ἦταν φτασμένοι μὲ ζὰ καὶ πράματα ἀνθρώποι ἀπ' ὅλα τὰ χωριά, ὡς κι' ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν Κάρυστο, κάτι κληρωτοί, δυὸ τρεῖς ἐμπόροι, καὶ τοῦ λόγου μου. Ὅλοι αὐτοὶ μαθαίναμε ἄξαφνα ὅτι πιωμένος ἀπὸ βραδὶς ὁ μας

Γιάννης, ὁ μηχανικὸς τῆς μεγάλης μπενζίνας, εἶχε χαθῇ ὁλότελα, ὅτι μάταια στήσανε τὸν ντελάλη νὰ τονὲ κράζη. Δὲ θρискότανε πουθενά.

Ἡ Κάρυστο ἀπὸ τὸ Μαρμάρι ἀπέχει περίπου δυόμισυ ὧρες. Εἶπα νὰ ξαναπάω πίσω νὰ περιμένω τὴν ἄλλη μέρα τὸ πατόρι τῆς γραμμῆς — καὶ θὰ ἔκανα πολὺ φρόνιμα — ἀλλὰ οἱ διάφοροι ντόπιοι, οἱ κληρωτοί, οἱ πραγματευτῆδες, πού εἶχαν ἔρθει ἀπὸ μακρινότατα χωριά, μαζωμένοι μπουλούκι κάτω στὴν ντάπια χειρονομοῦσαν καὶ φώναζαν νὰ τοὺς δίνη ὁ πρᾶχτορας, ἕνας κακόμοιρος ἀνθρωπάκος, ὅλα τὰ ξεοδα νὰ γυρίσουν πίσω στὰ σπίτια τους. Κι' αὐτὸς εἶχε δίκιο λέγοντάς τους ὅτι τὸ φταίξιμο ὅλο εἶναι τοῦ μηχανικοῦ, κ' ἐκεῖνοι πάλι εἶχαν δίκιο, ὅτι δὲ χρωστοῦσαν τίποτα νὰ ροθολᾶν πρωτὶ πρωτὶ κάτω στὴν παραλία καὶ νὰ μὴ φεύγῃ τὸ καϊκι. Τὰ πράματα θὰ λάβαιναν ἄσκημο τέλος ἂν δὲ φαινόνταν ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ ἐρχόμενος φωνάζοντας ἕνας κοντόχοντρος θαρκάρης : — Ὅριζετε θάρκα γιὰ τὴ Ραφίνα ; Ἐδῶ ἡ θάρκα γιὰ τὴ Ραφίνα ! Ὅλοι τότε τράβηξαν κατ' ἀπάνου του. Ναί, θέ-

βαια, μάλιστα, εἶχε κι' αὐτὸς «μπενζίνα» καὶ μᾶς τὴν ἔδειχνε ὑπερήφανα ἀνάμεσα στὶς λιγοστὲς θάρκες τοῦ Μαρμαριοῦ. Μηχανή, λέει, πρώτης γραμμῆς, ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ μὲ κόντρα τὸν καιρὸ σὲ ἑπτὰ ὧρες, ἀπὸ δῶ ἴσαμ' ἐκεῖ οὕτε δυὸ : Μπονάτσα καιρός, ὀρίστε, περάστε ! Καὶ σαλτάροντας στὴν ἄκρη τοῦ μώλου τὸ τραβούσε ἀπὸ τὸν κάθο τὸ πλεούμενὸ του σὰν καλόβολο σκυλί. Τοῦ λόγου μου θρέθηκα κοντά, μπῆκα πρώτος, ἀπῆλθον τὴ θάλισσα μου, τὸ ντουφέκι μου — γιὰ κυνήγια ἤμουν ἐκεῖ ἀπάνω — ἄναψα ἕνα τσιγάρο καὶ περίμενα τὴν εὐλογημένη ὥρα νὰ ξελασπώσω ἀπὸ τὰ μέρη κείνα πού κυνήγι δὲν θρискόταν καὶ θαρυχειμώνιαζε πιά. Στὸ ἀναμεταξὺ μπαῖναν οἱ συνταξιδιώτες, μπουλούκια μπουλούκια, ἀπὸ τρεῖς, ἀπὸ δυὸ, ἀπὸ τέσσερις, μιὰ φαμίλια, μπαμπάς, μαμά, παιδί, σοβαροί, ἀμίλητοι, πλάι πλάι οἱ δυὸ ἐμπόροι ἀπὸ τὴν Κάρυστο, ἄλλος ἕνας μὲ ἕνα χοῖρο, ἕνας μὲ κάμποσα τσουβάλια κρομμύδια, κι' ἄξαφνα μὲ πῆδους κάτι παλικάρια ὡς μιὰ δεκαριά οἱ κληρωτοὶ μᾶς ἔφεραν δῶθε κεῖθε — Ἄλλος, παιδιά ! φώναζε ὁ καπετάνιος. Πόσους, διάολε, χωράει αὐτὴ ἡ θάρκα ; σκέφτηκα. Κ' ἐρχόντουσαν ἀκόμη ἀπὸ τὰ μαγαζάκια, ἕνας ξεπεζεύει ἀπὸ ζῶ μὲ τρία μεγάλα μπαούλα, ὁ ταχυδρόμος. Λὲς καὶ μπαρκάει ὑπερωκεάνειο. Μετρῶ κεφάλια. Πενήντα. Βλέπω τὸ νερό. Ἦμαστε μόλις καὶ μετὰ θίας μιὰμιση πιθαμὴ ἀπ' ἔξω. Καὶ ὁ καπετάνιος, καρφωμένος στὴ θέση του μὲ τὸνα πόδι στὸ μῶλο καὶ τ' ἄλλο στὴ θάρκα, διαλαλοῦσε μὲ τὴν μπορὸν τὴν ἀφευκτη ἀναχώρησή μας. Πολὺ θλιβερά, μὰ τὸ Θεό, ἀκούγονταν ἡ θαλασσινὴ ἐκείνη φωνὴ στὰ καταπέναντι βου-

νά. Δὲν πᾶμε καλά, εἶπα, εἴμαστε πολλοί. Εὐχαρίστως θὰ ἀνέβαλλα αὐτὸ τὸ ταξίδι ἀλλὰ πῶς νὰ σηκωθῶ νὰ φύγω μπρὸς σὲ τόσους ; Ἐχομε καὶ φιλότιμο. Ξέσπασα τὸ λοιπὸν μουρμουρίζοντας τοὺς διπλανοὺς ὅτι ἂν πάρη κι' ἄλλους ὁ περίφημος αὐτὸς θαλασσοπόρος θὰ μᾶς βούλιαζε ἐξάπαντος.

— Ἄντε, καπετάνιε, λάσκα ! τοῦ φώναζε κάποιος, πόσους θὰ πάρης ;

— Τί πόσους ; εἶπε στρέφοντας κατὰ μᾶς ἐκεῖνος, μπονάτσα καιρός ! Καὶ μᾶς ἔδειξε κατὰ τὸν Εὐβοϊκὸ τὴν ἀληθινὰ ἀκύμαντη θάλασσα. Ἄντε τὸ λοιπὸν νὰ φύγουμε ! εἶπε, βλέποντας ὅτι πέρα κανεὶς πιά δὲν ἐρχόνταν. Σάλπισε ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ βούκινο. Ὁ ἀντίλαλος μᾶς ἀποκρίθηκε μιὰ φορὰ ἀκόμη μέσα ἀπὸ τὰ ἀνηφορικά μονοπάτια τοῦ Μαρμαριοῦ, πού σὰ ζουγραφιὰ μὲ τὰ ὁμορφοβαμμένα παντζούρια τοῦ καθρεφτίζονταν ἀπάνω στὰ νερά.

Σὲ λίγο ἡ «μπενζίνα» μας, μὲ τὸ ἰσόχρονο τσάφ-τσούφ, ἀνοίγονταν κατὰ τὸν Εὐβοϊκὸ. Θὰ τὸν περνοῦσαμε στὸ πλάτος του, δέκα μίλια, θάλε πέντε τὴν ὥρα, στὶς τέσσερις τὸ ἀπόγευμα θάμαστε στὴ Ραφίνα. Ἡ θάλασσα χρωματίζονταν ἀπὸ ἐλαφρὰ γρίζα σύννεφα τοῦ φθινοπώρου κ' ἔδειχνε ἴδια λίμνη ὁθητικὸ ἀνοίξαμε τὸ φλόκο καὶ μισόγερτη γοργοταξίδευε ἡ θάρκα μας. Ἀνάμεσα μᾶς ἀκούστηκαν γέλια, ἱστορίες, ὁ καθένας ἔλεγε τὸ δικό του, καὶ τίς μισάκουγα κ' ἐγώ, πού, δόξα τῷ Θεῷ, εἶχα κάπως βουλευτῇ. Μποροῦσα δηλαδὴ νὰ κινῶ τὸ δεξί μου χέρι, νὰ βγάλω τὰ σπέρτα καὶ ν' ἀνάθω πού καὶ πού κάνα τσιγάρο. Ἐκεῖ πέ-

ρα στην πλώρη οι κληρωτοί είχαν στήσει το τραγούδι :

*Κί' αν πάω στην Καλαμάτα
μή με ξεχνάς, μαυρομάτα...*

Περίφημο ταξίδι. 'Η κούραση από τις αδιάκοπες πορείες μουδινε την πιο ευχάριστη διάθεση, μου ήταν εξαιρετικά ευάρεστο, σφαλώνοντας τα μάτια μου να συλλογιέμαι, ό,τι κι' ό,τι, άλλα των άλλων : τον χειμώνα που άρχιζε..., μια πέρδικα που ξέφυγε στο πρωινό θάμπος..., κάτι διάφορα θάσσανα, πέρασε από το νού μου ως κ' ένας μικρός λογαριασμός έκκρεμής κάτω στην 'Αθήνα. 'Όταν ξάφνου, μια φωνή, ένα : μάτινα φλόκο ! της κακής ώρας θρόνιωσε πάνω απ' το κεφάλι μου. 'Ανασηκώθηκα. 'Ο μουτσος, πηδώντας κεφάλια και πόδια, τινάζονταν κατά την πλώρη. Στο τί συμβαίνει, που ρώτησα τον διπλανό μου, δεν έλαθα καμμιάν απόκριση. Είδα όλους γύρω αλλιώτικους, σοβαρούς, αμίλητους : κάτι διάολε συνέβαινε ! 'Η θάλασσα από τη μεριά τη δική μου ήταν πάντα ακύμαντη σά λίμνη, από την άλλη μπάντα όμως κάτι έρχόντανε, τα κύματα άφριζαν, μια θαμπούρα, μια σκόνη, ένα σκοτάδι, δεν ξεχώριζε κανείς μήτε στεριά, μήτε θάλασσα. Μ' όλο που δεν είμαι καθόλου ναυτικός, μπήκα στο νόημα : μπουρίνι έρχόντανε, κ' ήμαστε πατωμένοι ως τα μπουνιά.

— 'Όρτσα καλά ! πρόσταξε ο καπετάνιος, και το πλοίο ήρθε κατ' άπάνου στον καιρό. Δυο τρία λεφτά μας μέναν, σέ λίγο όλος εκείνος ο χαλασμός μας έφτανε. 'Η θάλασσα λες κ' είχε κοπή στα δύο : πίσω μας μία άπολυτη νηνεμία, μπροστά μας χαλούσε ο κόσμος. Είδα τότε ένα

χέρι περίφοβο να λύνη βιαστικά τα κορδόνια ενός υποδήματος και ο άνθρωπος αυτός που λάβαινε τα μέτρα του ήταν κάποιος συνταξιδιώτης μας ναύτης. 'Ωστε ήτανε μεγάλος ο κίνδυνος ; Μίλησα, έπρεπε κ' εγώ κάτι να κάνω, να πω, ρώτησα τον διπλανό μου, ένα γεροντάκι, αν είχε ματακάνει αυτό το ταξίδι.

— 'Αλλη μια φορά, μου είπε, αλλά με τη μεγάλη μπενζίνα.

— Πόσο μακριά ή Ραφίνα ;

— Μισή ώρα.

— Τί καιρός φυσούσε ;

— Μαίιστρος.

— Δεν είμαστε πολλοί μέσα στη θάρκα ;

— Να μη σάς νοιάζει καθόλου, μ' άποκρίθηκε εκείνος με μεγάλη ήρεμία, τέτοια ήρεμία που ντράπηκα για λογαριασμό μου. Τί φοδύμουν ; 'Αλλαξα κουβέντα. Αυτός από που ήταν ; Δεν έλαθα καμμιά απάντηση : τον είδα μόνον να χαμογελάει ειρωνικά. Μέσα στην ψυχική μου ταραχή σημείωσα εκείνο το χαμόγελο. Μπράβο του γέρου, είπα. Που πήγαινε ; 'Αλλο χαμόγελο. Παράξενος άνθρωπος ! 'Όταν — «κράου», συγκλονίστηκε, σά να την άρπαξε ένα χέρι, ή θάρκα μας, σάν αλαφιασμένη πήςε κ' ήρθε τρεις τέσσερις φορές. Καί δεν ήταν άκόμη το μπουρίνι. Σά μια μεγάλη όλοσκοτεινή απόχλη άπλώνονταν από πάνω μας ο ούρανός, πέρα κεί στο βάθος μας φύλαγε μια μεγάλη σκοτεινιά. 'Η ιδέα ότι έτσι άδικα, γυρίζοντας από ένα κυνήγι, θα τέλειωνε τούτη δω ή ζωή μου, μουδινε εξαιρετικά στα νεύρα. 'Εκανα να σηκωθώ όταν το γεροντάκι, ο διπλανός μου, πιάνοντάς με από το χέρι μου λέει : «Καθήστε κάτω,

να μη 'σας νοιάζει καθόλου !» 'Η άπάθεια αυτού του ανθρώπου, τα παράξενα αυτά λόγια, μουκναν την πιο περιεργή εντύπωση. 'Αρχισα να τον ξεετάζω με μεγάλη άπορία. Φορούσε ένα καλοκαιρινό σακάκι άπάνω από ένα χειμωνιάτικο, ίσως για να μη λερώνεται στην τσέπη του ξετρώπανε και ένα βιβλίο. Τί διάολο σόι άνθρωπος ήταν εκείνος ; 'Αλλά δέ μου έμενε καιρός για άλλες παρατηρήσεις. 'Ημαστε στο φόρτε του μπουρινιού, μπουρίνι όχτωθριάτικο με άνυπολόγιστη δύναμη. 'Ο ήλιος χάθηκε απ' τα μάτια μας, ή ώρα είχε γίνει άδηλη, σκοτεινή, μια ψύχρα, ένας χειμώνας άξαφνος μας κύκλωσε όλουθε, ή Ραφίνα, δυο θήματα, λες κ' ήτανε μια άπόμακρη φανταστική πολιτεία όπου δέ θα φτάναμε ποτέ. 'Ο τιμονιέρης μας πάσκιζε όρτσάροντας να κλέβη τον καιρό, αλλά ο καιρός όλο δυνάμωνε, το κάθε κύμα έφερνε άλλο, χοντρώτερο, και γκούχ ! έκανε βαριά ή θάρκα.

— 'Ε ρέ παιδιά, από Θεού ήτανε ! είπε κάποιος.

— 'Η σαβούρα στη θάλασσα ! διατάζει ο καπετάνιος. Κάτι μαντέμια και σιδερικά πετάχτηκαν όλα, αλλά το σκάφος δέν άλάφρωνε.

— Καί τα ρέστα ! λέει ο καπετάνιος.

Τα καλάθια, ή βαλίτσα μου, όλα. Εμάνιαζε ο καιρός, μια σκόνη, ένα μπουγάτσι άγνωρίστο.

— Κάνουμε νερά ! άκούστηκε από την άριστερή μας μπάντα, κι' όλοι πετάχτηκαν. Πήςε κ' ήρθε ή θάρκα στυλωθήκαμε στα νύχια.

— Μή, για το Θεό, καθήστε κάτω ! φώναξαν μερικοί. 'Αλλά δέν ώφελούσε πιά, ή θάρκα έ-

παιρνε νερά μπόλικά, το κάθε κύμα έσκαε μέσα, ο άέρας μπόδιζε κάθε μανούθρα. 'Ο τιμονιέρης, σταυρώνοντας τα χέρια του, φώναξε δυνατά :

— Στόπα, στο Θεό σου, καπετάνιε, είμαστε πολλοί.

— Να λαφρώση ή θάρκα ! λέει με μια άβέβαιη φωνή προς έμάς ο καπετάνιος.

Τί έννοούσε δηλαδή ;

— Είμαστε πολλοί, λέει, θρέ παιδιά, ή όλοι θα πινούμε ή το λοιπόν ;... Κ' έμεινε μ' αυτό το ρώτημα στο στόμα. 'Ε, τότε ένιωσα το μεγαλύτερο κρύο που πέρασε στη ράχη μου ποτέ.

'Ηθελε να λαφρώσουμε έμεις τη θάρκα ; Να λαφρώση από άνθρωπους ; 'Ηταν δυνατόν ;

— Πρώτος ξσύ, του φώναξε ένας κληρωτός από την πλώρη. 'Εσύ που μας έμπασες μέσα !

'Αλλά άλλοι κλαίγανε, ή φάμιλια είχε στριμωχτή κοντά κοντά κ' οι τρεις, πατέρας, μάνα, γιός ήταν ένα, οι δυο έμποροι καταπράσινοι κυτάζονταν, ένας πανικός μας έτάραζε όλους. 'Από μέρους μου είχα τεντώσει τα μάτια μου σάν τ' άγριου ζώου, χωρίς να ξέρω το λόγο κρατούσα το πιστόλι κάτω απ' την τσέπη μου. 'Όταν πάλι σκύβει και μου λέει στ' αυτί αυτός ο γείτονάς μου μ' ένα ύφος που δέ θα το ξεχάσω ποτέ :

— Μη σάς νοιάζει καθόλου !

— 'Ας πάμε στο διάολο όλοι, είπε ο καπετάνιος.

Κανείς δέν έδινε τη ζωή του για λογαριασμό τ' άλλου.

'Εκείνη τη στιγμή ο διπλανός μου, το γεροντάκι, σηκώθηκε. Μ' ένα κωμικότατο κίνημα έδωσε μια για να σαλτάρη. Ναι, να

σαλτάρη έξω από τη θάρκα.

Τόν είδα καθώς σηκώθηκε άρ-
γά από τη θέση του και έκανε
ήρεμα τόπο με τὰ χέρια του, πα-
ραγκωνίζοντας τούς επιβάτες που
τόν έστρίμωναν, για να μπορέ-
ση να θάλη τὸ ένα του πόδι στην
κούρπαστή. Είχε ένα ύφος ανθρώ-
που που έτοιμαζότανε να κάνει
τὸ πιὸ φυσικὸ πράμα και τὸ πιὸ
ακίνδυνο : δηλαδή σὰν να ήταν
άπλως να σαλτάρη στην άμμου-
διά. Οί επιβάτες γύρω του δέν
είχαν καταλάβει σὰν τί πήγαινε
να κάνει ὁ γεροντάκος. Μερικοί
τόν κύτταζαν με μιὰ ματιά ήλί-
θια : ή σκέψη τοῦ κινδύνου που
διατρέχαμε τούς είχε αποβλακώ-
σει. Έγώ ὁ ίδιος δέν είχα προ-
φτάσει να σκεφτώ, όταν :

— Ποῦ πᾶς, γέρο, άκούστηκε
μιὰ φωνή από την πλώρη, «πιάστε
τον !», μου φώναξε κάποιος έμέ-
να. Τόν άρπαξα. Μέσα στην άγρι-
άδα εκείνη τοῦ καιροῦ και την
ανθρώπινη, ένωσα τότε πῶς ή-
μαστε κυρίαρχοι, είδα ὅλα μη-
δαμινότητα μπροστά μου, ὅς μά-
νιαζε ή θάλασσα, μιὰ περηφάνια,
μιὰ ξενοιασιά άλλου είδους με
πλημμύρισε ὅλον.

— Άσε, γέρο, θά πνιγοῦμε ὅ-
λοι μαζί, τοῦ είπα, κάτσε δῶ !
Τόν κύτταξα και δέν τὸν χόρται-
να. Μά σε ποιάν έπαρχία κρυβόν-
ταν ένας τέτοιος άνθρωπος ;

— Πάει κατά λεβάντε τὸ μπου-
ρίνι ! είπε κάποιος.

— Άντε και γλυτώνουμε ! λέει
άλλος.

— Κουράγιο παιδιά ! φωνάζει
κι' ὁ καπετάνιος.

Και ειαστερώνει.

Μιὰ χρυσή λάμα άστράφτει μέ-
σα στο πέλαο. Ὁ ήλιος θέβαια,
ήταν άκόμη μεσημέρι, τρεῖς ή ὡ-
ρα. Τὸ κύμα έμενε άκόμη χον-
τρό αλλά τὸ θγάνανε πέρα, ι-
σάρουμε τὸ φλόκο, άντε καθήστε
κάτω, ξετιναζόμαστε μούσκεμα
ὅλοι, κάπου ξεσπάει ένα, τὸ πρῶ-
το, γέλιο μέσα στη θάρκα μας.

Φευγάτο τὸ μπουρίνι μπουμπου-
νίζει και μοιρολογάει σε άλλον
κόσμο.

Μιλῶ τοῦ γέρου και δέν μου
δίνει καμμιάν άπόκριση. Έχει
τὸ ίδιο εκείνο χαμόγελο.

— Μά τί, θέλατε να πέστε μέ-
σα ; τὸν ρωτῶ.

Πάλι τίποτα. Ἡ άπορία και ὁ
θαυμασμός μου έχει φτάσει στο
κατακόρυφο. Λέω, χαλάλι του έ-
να τέτοιο ταξίδι για έναν τέτοιο
άνθρωπο.

Φτάνουμε στη Ραφίνα, τοῦ
σφίγγω θερμά τὸ χέρι. Πάω να
βγῶ από τη θάρκα αλλά με στα-
ματάει ένας εκεί στην πλώρη.

— Φχαριστῶ, μου λέει.

— Και ὁ λόγος ; τὸν άρωτῶ.

— Νά, για τὸν πατέρα μου.
Φτηνά τη γλύτωσε ὁ γέρος.

— Πατέρας σου ὁ γέρος ;
Μπράβο, παιδί μου.

— Μήν τὸν συνορίζεσαι, μου
λέει, τὸν πάω σε γιατρό.

— Σε γιατρό ;

— Νά, πῶς να ποῦμε, νομίζει
πῶς είναι, σὰ να λέμε, ὁ Θεός !

— Ὁ Θεός !... τί λές, μωρὲ
παιδί μου ;

— Νάι, μπάρμπα, τρελὸς είναι.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

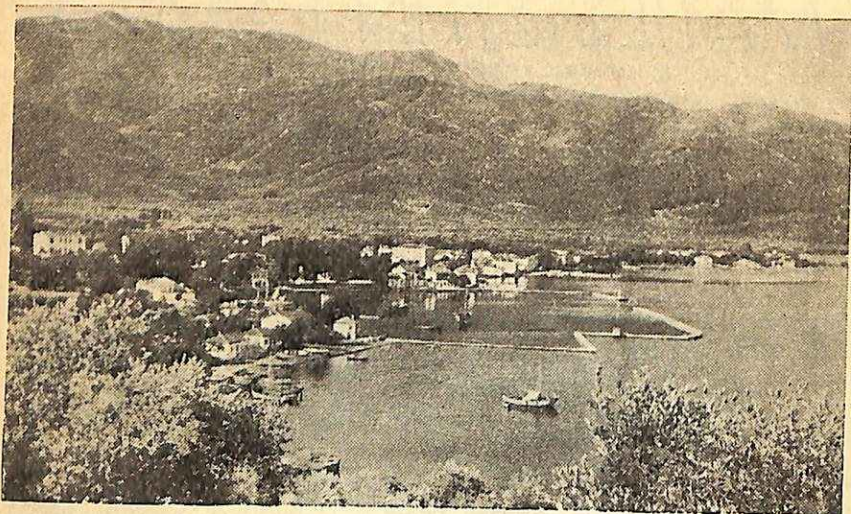
*Στις σελίδες που ακολουθοῦνε δίνουμε μερικὰ τοπία τῆς Ἑλλάδος.
Ἄγρια βράχια, ήμερες πεδιάδες, θάλασσες, μιὰ αὐλή, ένα δέν-
τρο, ὅλα συναγωνίζονται σε άγνή λιτότητα και καθαρή άρμονία.*

Σκόπελος

Τὸ κύριο πρόβλημα ὅταν κατορθῶση κανεὶς να βοῇ μιὰ ὥρα ελεύθερη
είναι πῶς να κάνει ὥστε να μὴν τη χρησιμοποιήσουν οἱ ἄλλοι ἀλλ' αὐτός.

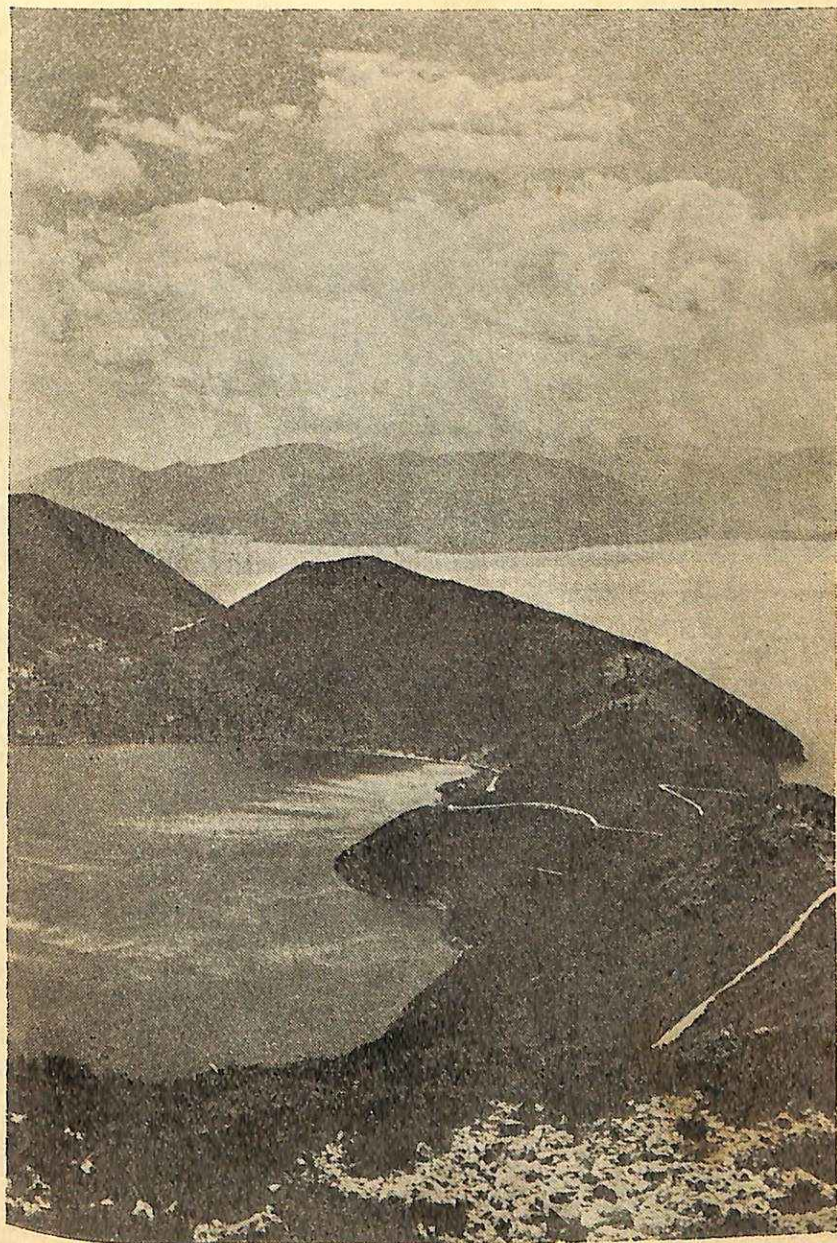
Αποη

Ἰθάκη : τὸ Βαθὺ

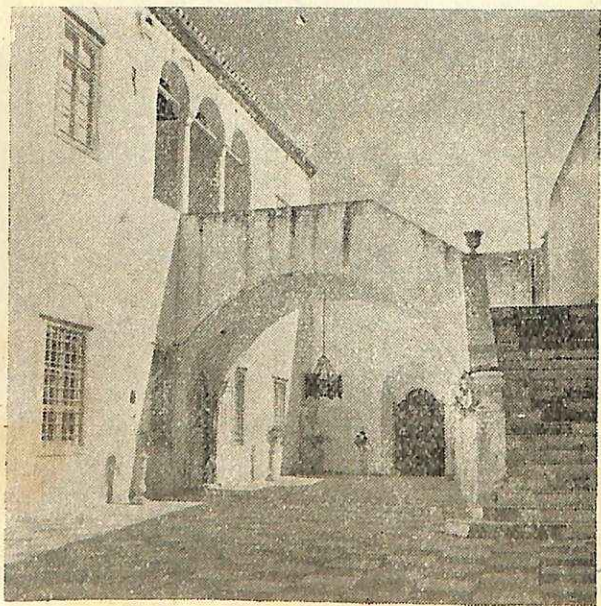
Τὰ Τέμνη

Ἡ Ἰθάκη ἀπὸ τῆς Μονῆς Καθαρῶν

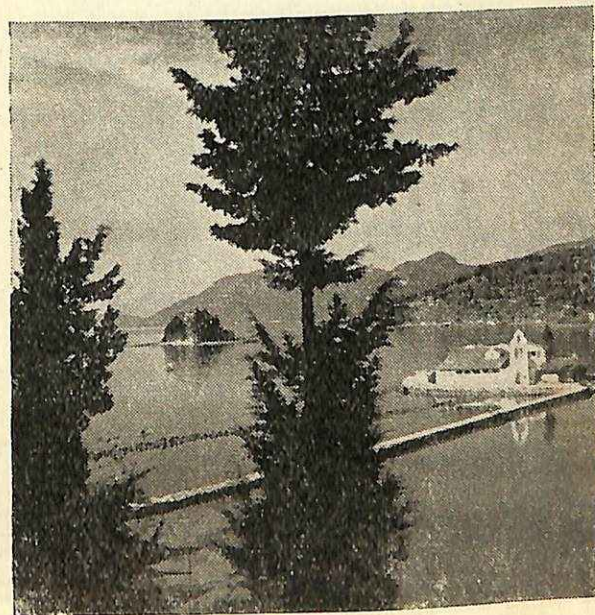
Γωνιά τοῦ Κορινθιακοῦ

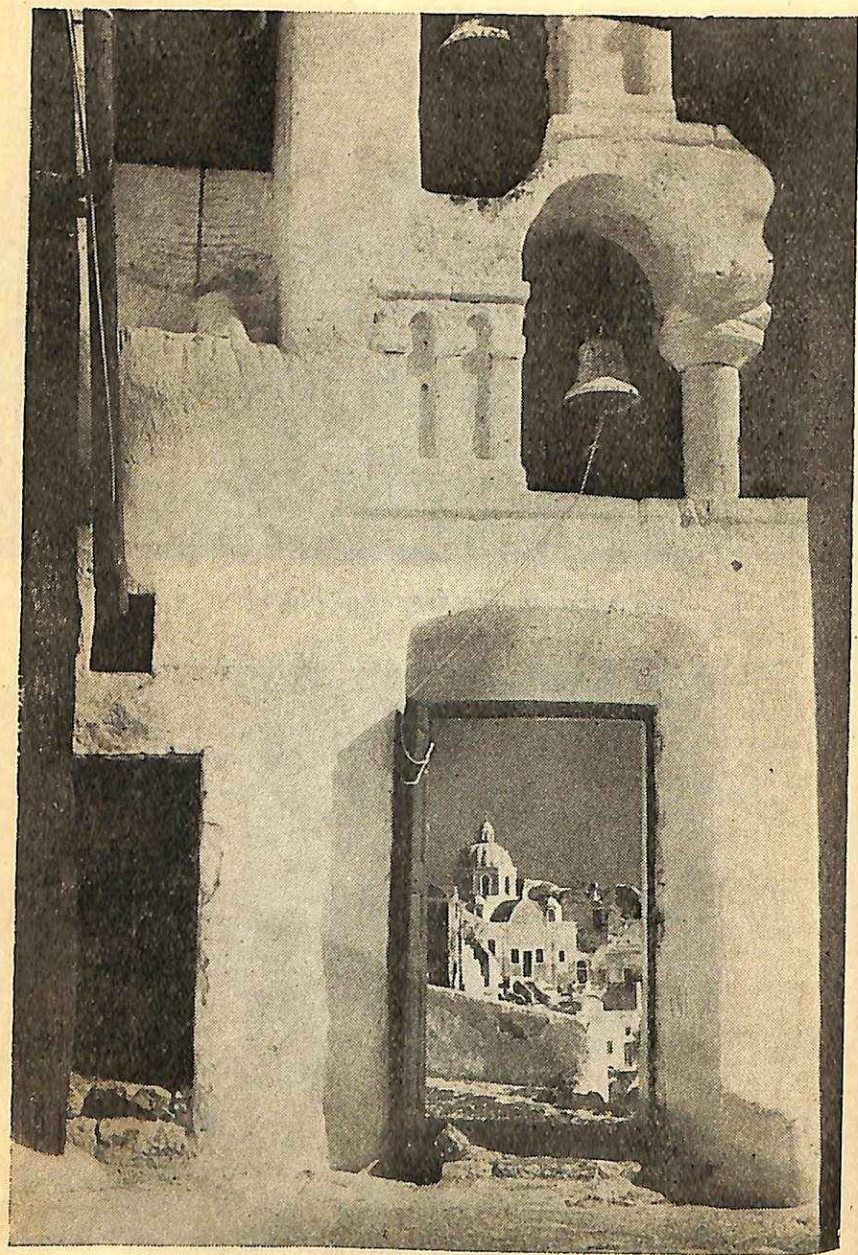
Ὑδρα : τὸ σπίτι τοῦ Κουντουριώτη

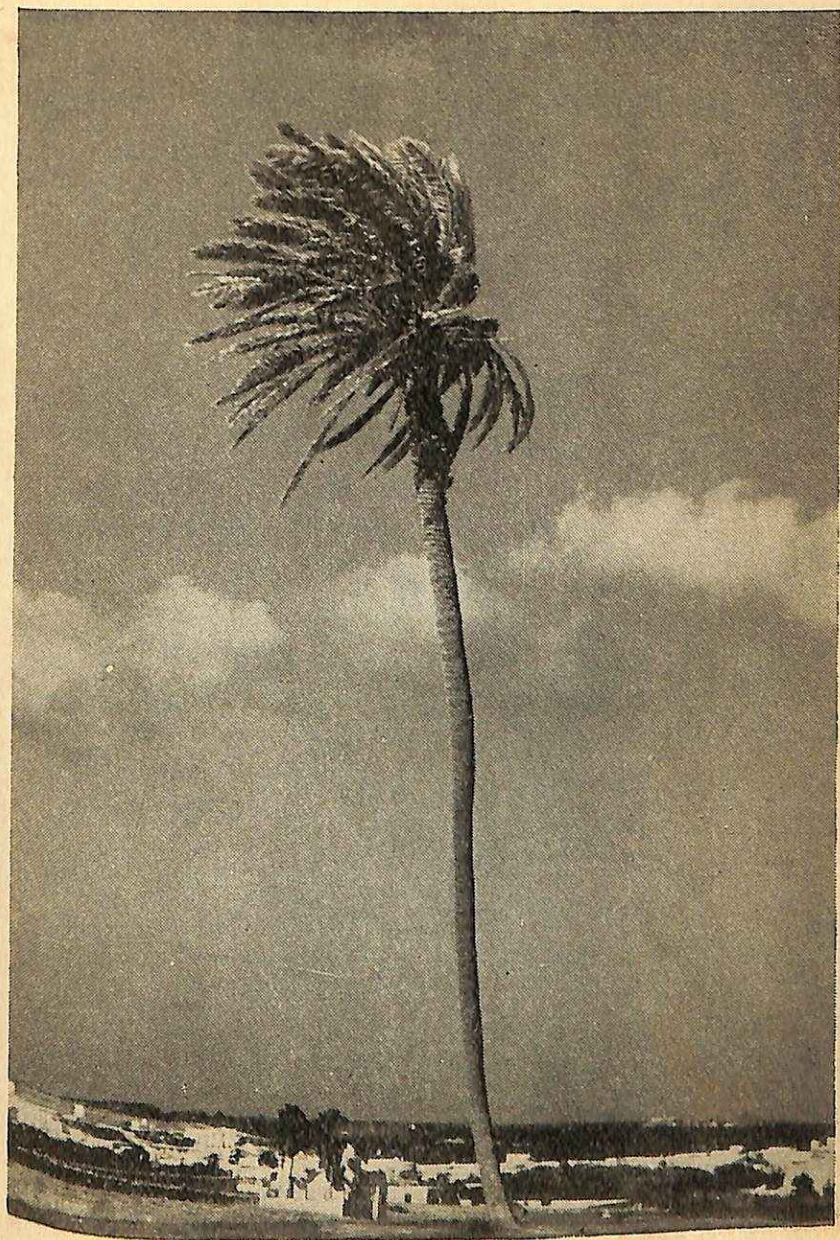
Ἡ Καλαμπάκα ἀπὸ τὰ Μετέωρα καὶ σὺν βάθος ἡ Πίνδος

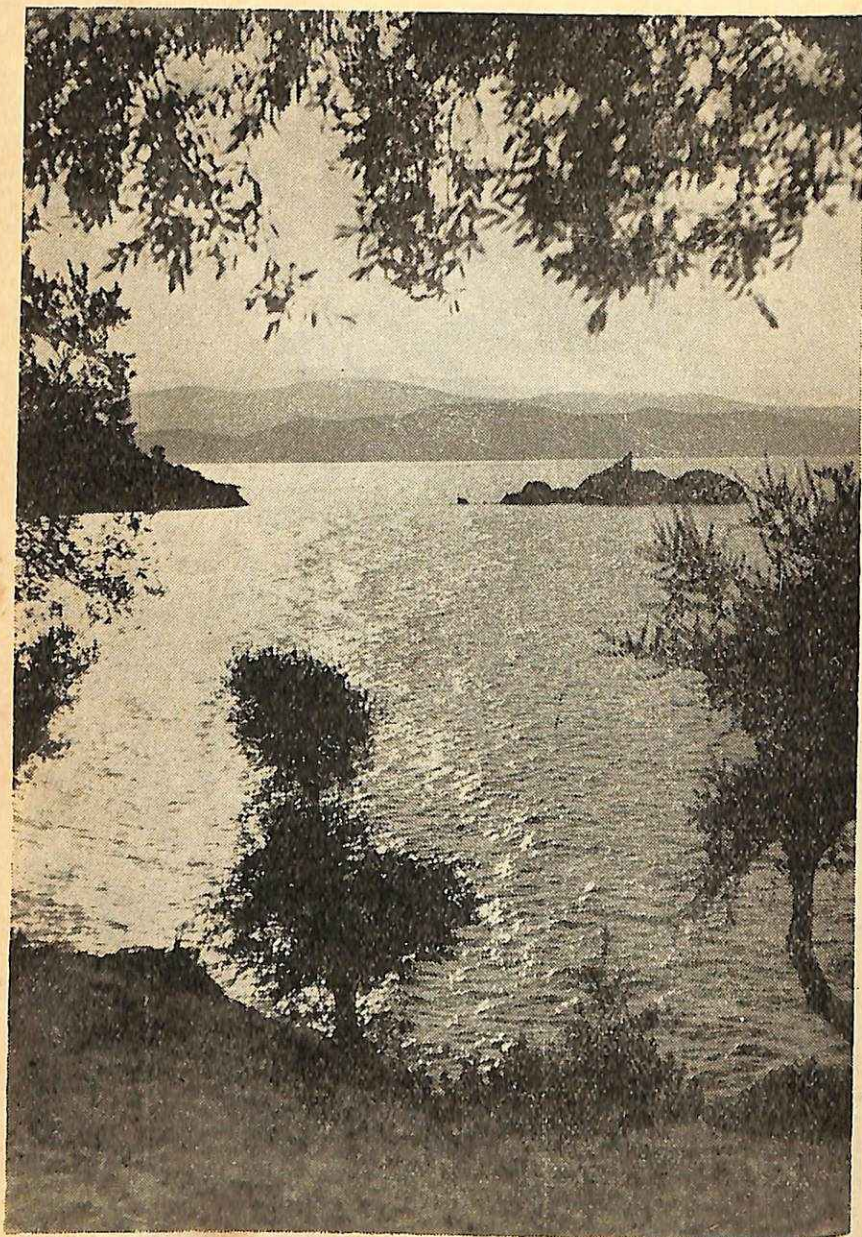
Κέρκυρα : τὸ Ποντικονήσι

Σαντορίνη

Πάρος

Δύοι στην Εύβοια

Φωτογραφίες : Μαρίας Χρυσάκη

ΣΟΥΕΖ:

Ένα χαντάκι πού αξίζει δισεκατομμύρια

Τού

ERNEST HAUSER

Η διώρυγα του Σουέζ, ο πλωτός αυτός δρόμος που ενώνει τη Μεσόγειο με την Έρυθρά Θάλασσα, είναι μια επιχείρησι ιδιωτική με εξαιρετική απόδοσι. Ποτέ η διώρυγα αυτή των 160 χιλιομέτρων δεν είχε τόσο κίνησι όσο έχει σήμερα. Περίπου τὰ δύο τρίτα των εμπορευμάτων που στέλνονται στην Εύρωπη από το σχέδιο Μάρσαλ είναι πετρέλαια από τις Αμερικανικές πετρελαιοπηγές της Αραβίας που περνούν από τη διώρυγα του Σουέζ.

Η Παγκόσμιος Έταιρία της Διώρυγος του Σουέζ είναι ένα σεβαστό απομεινάρι του παρελθόντος, που χρονολογείται από την ευτυχισμένη εποχή της δαγερροτυπίας και ένας από τους κυριώτερους φορείς της Γαλλικής επιρροής στη Μέση Ανατολή. Έτσι εξηγείται η παλιά συνήθεια να διαπραγματεύεται η Έταιρία αυτή με τις διάφορες κυβερνήσεις σαν ίση προς ίσον. Ωστόσο, καμμιά ιδιωτική επιχείρησι δεν είχε τόσο περιπετειώδη Ιστορία όσο η εταιρία της διώρυγος. Η εταιρία στηρίζεται σε μια παραχώρησι για 99 έτη πού έγινε στο Φερδινάνδο Λεσσέψ από τον αντιβασιλέα της Αιγύπτου Μωχάμετ Σαΐντ. Η

παραχώρησι αυτή εκπνέει το 1968. Ποιά θα είναι η τύχη της διώρυγος μετά το έτος αυτό; Μόνο ο Θεός το ξέρει.

☆

Η εταιρία της διώρυγος, αν και θεωρείται αιγυπτιακή, στην πραγματικότητα είναι γαλλική. Ίδρύθηκε από Γάλλους μηχανικούς και ως επί το πλείστον με γαλλικά κεφάλαια. Οι περισσότερες μετοχές κατέχονται από Γάλλους. Από τους 32 διευθυντές της εταιρίας οι 18 είναι Γάλλοι. Η έδρα της εταιρίας βρίσκεται στο Παρίσι, στο αυστηρό και άριστοκρατικό κτίριο της όδου Astorg αρ. 1.

Σήμερα η εταιρία αξίζει 270 εκατομμύρια δολάρια. Αυτός που θα την αγόραζε θα διπλασίαζε πιθανώς τα κεφάλαιά του ως το 1968. Οι μετοχές του Σουέζ, δνομαστικής αξίας 250 χρυσών φράγκων, πωλούνται προς 100.000 γαλλικά φράγκα ή μία. Είναι όμως πολύ δύσκολο να τις βρή κανείς, γιατί πολλές απ' αυτές βρίσκονται σε χέρια μικροκεφαλαιούχων που τις φυλάνε σαν πολύτιμα οικογενειακά κειμήλια. Σήμερα οι περισσότεροι από τους μετόχους έχουν τρεις, δύο ή και

μιά μόνο μετοχή. Οί μετοχές αυτές αποδίδουν πολύ μεγάλα μερίσματα. Το 1947 η εταιρία είχε άκαθάριστα έσοδα έπτά δισεκατομμύρια φράγκα, από τα οποία μόνο τα 2.6 δισεκατομμύρια ήταν έσοδα έκμεταλλεύσεως. Έτσι στους μετόχους δόθηκε μερίσμα 3.686 φράγκων για κάθε μετοχή.

Ένας μόνο ανάμεσα στους μετόχους κατέχει εξαιρετικώς προνομιοῦχο θέσι και αυτός είναι η Βρετανική κυβέρνησι, η οποία είναι κάτοχος των 43,75% των μετοχών. Αυτό είναι κάτι πολύ παράδοξο, αν σκεφθῇ κανείς πόσο η Άγγλία πολέμησε την ιδέα της διώρυγος. Η Βικτωρία, από φόβο μήπως δει τη Γαλλία να ἔχη ὑπὸ τὸν ἔλεγχό της τὴ συντομώτερη ὁδὸ πρὸς τὴς Ἰνδίες, προσπάθησε νὰ ματαιώσῃ τὸ ἄνοιγμα τῆς διώρυγος μὲ κάθε μέσο: μὲ διπλωματικὴ πίεσι, μὲ ἀπειλὲς καὶ μὲ διάφορες μηχανορραφίες. Ἀλλὰ ὁ ἀπίστευτος ζήλος τοῦ Φερδινάνδου Λεσσέψ, τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς εταιρίας, νίκησε στὸ τέλος. Στὴς 19 Νοεμβρίου τοῦ 1869 ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ. Τὸ ἔργο κόστισε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη 952 ἑκατομμύρια χρυσὰ φράγκα.

Όταν τὸ Γαλλικὸ γιῶτ «Ἀετός», μὲ τὸν Λεσσέψ καὶ τὴν Αὐτοκράτειρα Εὐγενία, μῆλκε στὴ στενὴ διώρυγα καὶ πίσω του ἀκολουθοῦσαν 66 ἄλλα πλοῖα μὲ διάφορες προσωπικότητες, ἦταν πιά ἀναντίρρητο ὅτι ἡ Ἀγγλία εἶχε χάσει τὴ μάχη. Δὲν πέρασε πολλὸς καιρὸς καὶ τὰ τρία τέταρτα ἀπὸ τὰ πλοῖα ποὺ χρησιμοποιοῦσαν τὸ δρόμο τοῦτο ἦταν ἀγγλικά. Ἐβλέπε λοιπὸν κανεῖς τοὺς Ἀγγλοὺς πλοιάρχους σκυθρωποὺς νὰ συζητοῦν γιὰ τὰ διόδια μὲ τοὺς πράκτορες μιᾶς ἐται-

ρίας ποὺ ἡ κυβέρνησί τους τόσο τὴν πολέμησε!

Ἡ ταπεινωτικὴ αὐτὴ κατάστασι ἔκανε τὸν Ντισραέλι, ποὺ τὸ 1875 ἦταν πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας, νὰ λάβῃ ἄμεσα μέτρα. Τὸ χρόνο ἐκεῖνο ἔμαθε ὅτι ὁ Χεδίβης τῆς Αἰγύπτου θρσκόταν σὲ οἰκονομικὴ στενοχώρια καὶ ἤθελε νὰ πουλήσῃ τὴς μετοχές του. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ δανείστηκε τέσσερα ἑκατομμύρια λίρες ἀπὸ τὴν τράπεζα Ρότσιλντ καὶ τὴν ἐπομένη ἡμέρα, χωρὶς νὰ περιμένη τὴν ἔγκρισιν τοῦ Κοινοβουλίου, ἀγόρασε τὴς μετοχές. Ἡ ἐνέργειά του ἦταν ἀντισυνταγματικὴ, ἀλλὰ καὶ ἀφάνταστα ἐπικερδὴς γιὰ τὴν Ἀγγλία. Οἱ μετοχές αὐτὲς ἀξίζουν σήμερα περισσότερο ἀπὸ 20 ἑκατομμύρια λίρες καὶ τὰ κέρδη ποὺ ἄφησαν σὲ διάστημα μισοῦ αἰῶνος ὑπερβαίνουν τὰ 20% τοῦ ποσοῦ τῆς ἀγορᾶς τους.

☆

Τὰ ἐγκαίνια τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ συνέπεσαν μὲ τὴν εὐρύτερη χρησιμοποίησιν τοῦ αἱμοῦ στὰ πλοῖα καὶ τὴν ἀλματώδη ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, ἡ ὁποία δημιουργοῦσε ὅλο καὶ μεγαλύτερες ἀνάγκες γιὰ πρῶτες ὕλες ἀπὸ τὴς ἀποικίες. Ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ συντέμνοντας κατὰ 7.000 χιλιόμετρα τὴν ἀπόστασιν τοῦ ἐπικίνδυνου πλοῦ Λίβερπουλ — Βομβάνης μέσω Ἀκρωτηρίου καὶ δημιουργώντας ἔτσι μιὰ οἰκονομία 43% ἔθεσε στὴ διάθεσιν τῆς Εὐρώπης τὰ δημητριακὰ, τὸ τσάι, τὴν κάνναβιν, τὰ μεταλλεύματα, τὸ καουτσούκ καὶ τὰ μπαχαρικά τῆς Ἀνατολῆς. Συγχρόνως ἐδημιούργησε μιὰ διέξοδο γιὰ τὴ βιομηχανία τῆς Δύσεως.

Τὸν πρῶτο χρόνο μετὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς 486 πλοῖα χρησιμοποίησαν τὴ διώρυγα, ἀλλὰ ὁ

ἀριθμὸς αὐτὸς φαίνεται μηδαμινὸς μπροστὰ στὰ 5.972 πλοῖα ποὺ τὴν χρησιμοποίησαν τὸ 1947, χωρὶς νὰ ξεχνᾶμε ὅτι τὰ σημερινὰ πλοῖα εἶναι πολὺ μεγαλυτέρως χωρητικότητος. Ἡ τιμὴ τῶν διοδίων ἔχει ὀρισθῇ γενικὰ σὲ 425 φράγκα κατὰ τόννο γιὰ τὰ φορτωμένα πλοῖα καὶ στὸ ἥμισυ γιὰ τὰ ξεφόρτωτα. Ἐπίσης γιὰ κάθε ἐπιβάτη τὰ διόδια εἶναι 425 φράγκα.

Οἱ ταρίφες αὐτὲς εἶναι ἀρκετὰ χαμηλὲς γιὰ νὰ προσελκύουν τὰ πλοῖα ποὺ κινοῦνται μεταξὺ Ἰνδιῶν, Μέσης Ἀνατολῆς καὶ Εὐρώπης. Γιὰ τὸ ἐμπόριο ὅμως μὲ τὴν Αὐστραλία ἡ οἰκονομία εἶναι τόσο μηδαμινὴ, ὥστε νὰ προτιμᾶται ἡ ὁδὸς τοῦ Ἀκρωτηρίου, ἡ ὁποία παρουσιάζει λιγώτερες διατυπώσεις.

Κατὰ τὴ Σύμβασιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 1888 ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ «πρέπει νὰ εἶναι πάντα ἐλεύθερη καὶ ἀνοικτὴ, ὅχι μόνον σὲ καιρὸ εἰρήνης ἀλλὰ καὶ σὲ καιρὸ πολέμου, σὲ ὅλα τὰ ἐμπορικὰ καὶ πολεμικὰ πλοῖα, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἐθνικότητά τους». Ἐτσι τὸ 1905 ὅταν μιὰ μοῖρα τοῦ Ρωσικοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς ζήτησε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴ διώρυγα γιὰ νὰ κτυπήσῃ τοὺς Ἰάπωνες, ἡ εταιρία εὐχαρίστως τῆς ἐπέτρεψε τὴ διόδο, ἀφοῦ εἰσέπραξε τὰ συνήθη δικαιώματά της κατὰ τόννο. Ἐπίσης, ὅταν τὸ 1925 ὁ Μουσσολίνι ἔστειλε μέσω Σουέζ τὰ στρατεύματά του γιὰ νὰ κατακτήσουν τὴν Αἰθιοπία, πλήρωσε τὰ ἀνάλογα διόδια γιὰ τοὺς 319.000 ἑνοπλοὺς ἐπιβάτες του. Ἡ Μεγάλῃ Βρετανία καὶ οἱ δύο περιπτώσεις δὲν εὐνοοῦσε τὴ διόδο, δὲν εἶχε ὅμως τὸ μέσον νὰ τὴν ἐμποδίσῃ.

Τὰ πράγματα ἦταν ἀλλοιῶτα

κατὰ τοὺς δύο παγκόσμιους πολέμους. Ἀπὸ τὸ 1914 ἕως τὸ 1918 τὰ Γερμανικὰ ὑποβρύχια ἀνάγκασαν τὰ συμμαχικὰ πλοῖα νὰ ἀκολουθοῦν τὸ δρόμο τοῦ Ἀκρωτηρίου. Κατὰ τὸν δεύτερο παγκόσμιον πόλεμον, ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ κτυπήθηκε 64 φορές ἀπὸ τὴ Γερμανικὴ ἀεροπορία, ἡ ὁποία ἔρριξε νάρκες καὶ βόμβες σὲ μεγάλο ἀριθμὸ. Ἐπὶ 76 ἡμέρες κάθε κίνησι στὴ διώρυγα εἶχε σταματήσει.

Αὐτὰ ὑπῆρξαν ἔτη ἰσχνῶν ἀγελάδων γιὰ τοὺς μετόχους τοῦ Σουέζ. Στὰ 1940, 1941 καὶ 1942 δὲν πληρώθηκε κανένα μερίσμα. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ ξεκαθάρισμα καὶ τῆς τελευταίας μαγνητικῆς νάρκης ἡ κατάστασι παρέμεινε σκοτεινὴ. Οἱ Ἰνδίες ἦταν βουτηγμένες στὴ δυστυχία καὶ τὴν πείνα. Οἱ φυτεῖες τοῦ καουτσούκ τῆς Μαλαισίας εἶχαν καταστραφῇ. Στὴς Ὁλλανδικὲς Ἰνδίες ὁ πόλεμος ἐξακολουθοῦσε.

Ὡστόσο, ἡ Ἀσία ἔμελλε νὰ δώσῃ στὴν ἑταιρία τοῦ Σουέζ νέα ἀκμή. Τὸ 1947 τὰ πετρελαιοφόρα ποὺ πέρασαν ἀπὸ τὸ Σουέζ ἀντιπροσώπευαν τὸ 61% τοῦ ἐμπορίου ποὺ προοριζόταν γιὰ τὴ Δύο. Καθένα ἀπὸ τὰ πετρελαιοφόρα αὐτὰ πλοῖα ἐξακολουθεῖ νὰ ἀφίγῃ κατὰ μέσον ὁρο 5 ἑκατομμύρια φράγκα γιὰ διόδια πηγαίου καὶ ἐπιστροφῆς.

Τὸ ποσὸ αὐτὸ ἀποτελεῖ σοβαρὴ ἀφαίμαξι γιὰ τὴν Ἀραβο-Ἀμερικανικὴ Ἑταιρία Πετρελαίων (Aramco). Γι' αὐτὸ, τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1948 ἄρχισε ἡ κατασκευὴ ἐνὸς πετρελαιοφόρου ἀγωγοῦ μήκους 1.500 χιλιομέτρων μὲ τὸν ὁποῖο πρόκειται νὰ παρακαμφθῇ τὸ Σουέζ. Μὲ τὸ γιγάντιον αὐτὸ ἔργο θὰ διοχετεύονται στὴ Μεσόγειο 110 ἑκατομμύρια τόννοι πε-

τρελαίου το χρόνο. 'Αλλά και μετά την κατασκευή του αγωγού, ή εταιρία του Σουέζ δεν πρόκειται να κλείση. Το 1951 προβλέπεται ότι η Aramco θα παραγάγη διπλάσια ποσότητα πετρελαίου απ' όση μπορεί να μεταφερθή με τον αγωγό. 'Από την όδo Astorg δηλώνεται με αισιοδοξία: «ό,τι και αν συμβή δεν προβλέπουμε κρίσι».

☆

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Σουέζ έχει πραγματικά κοσμοπολιτικό χαρακτήρα. Λένε ότι αποτελείται από περιηγητές σαν αυτούς που βλέπει κανείς στην Κυανή 'Ακτή! Σήμερα στην Ήδρα των Παρισίων υπάρχουν 18 Γάλλοι, 10 'Αγγλοι, 2 Αιγύπτιοι, 1 'Ολλανδός και 1 'Αμερικανός, οι οποίοι δεν κάνουν άλλο παρά να ανταλλάσσουν φιλοφρονήσεις.

'Εκτός από λίγες εξαιρέσεις, οι διευθυντές του Σουέζ είναι εκπρόσωποι ναυτικών εταιριών, τραπεζών και εμπορικών επιχειρήσεων που έχουν τὰ συμφέροντά τους στην Μέση 'Ανατολή. Στις εξαιρέσεις υπάγεται ή οίκογένεια Λεσσέφ που ό τελευταίος της απόγονος είναι γαιοκτήμων στην κεντρική Γαλλία. 'Από τον θάνατο του Φερδινάνδου Λεσσέφ (1894), του πρώτου προέδρου της εταιρίας, πέντε άτομα κατέλαβαν τὸ αξίωμα αυτό. Σήμερα είναι πρόεδρος ό Φρανσουά Σάρλ - Ρού. 'Ο συμπαθητικός αυτός μικρόσωμος άνθρωπος με την γαμψή μύτη και τὸ μικρό λευκό μουστάκι, είναι ό παλιός πρεσβευτής της Γαλλίας στο Βατικανό.

Οι τρέχουσες υποθέσεις της εταιρίας παρακολουθούνται από μία διευθύνουσα επιτροπή που συ-

νέρχεται κάθε Δευτέρα πρωί στις 11 σὲ μία κομψή αίθουσα. Στο μικρό αυτό συμβούλιο, που αποτελείται από 7 Γάλλους και 2 'Αγγλους διευθυντές, αντίθετα με ό,τι συμβαίνει στο μεγάλο Διοικητικό Συμβούλιο που κάνει μία τυπική συνεδρίαση τὸ μήνα, θίγονται άκανθώδη προβλήματα και διεξάγονται θυελλώδεις συζητήσεις.

Οι συζητήσεις αυτές άφορούν την πολιτική της εταιρίας απέναντι της Αιγύπτου, για την όποία ή διώρυγα έχει καταντήσει μάλλον μάλιστα παρά ευεργέτημα.

—'Η κατάσταση όπως έχει σήμερα, δήλωσε ένα σημαίνον μέλος της Αιγυπτιακής αποστολής στη συνέλευση των 'Ηνωμένων 'Εθνών στο Παρίσι, αποτελεί επιβίωση ενός ταπεινωτικού παρελθόντος. 'Υποχρεωθήκαμε να παραχωρήσουμε πολυάριθμα προνόμια στις ξένες Δυνάμεις την εποχή που ή Αίγυπτος ήταν ήμισοικιακή χώρα. Σήμερα από τὰ προνόμια αυτά δεν υπάρχει τίποτε, εκτός από τὸ δικαίωμα μιάς ξένης εταιρίας να εκμεταλλεύεται τή διώρυγα του Σουέζ και να την προστατεύη στρατιωτικώς. Είμαστε κυρίαρχο κράτος και δεν μπορούμε να άνεχόμαστε την κατάσταση αυτή.

Οι Αιγύπτιοι μη μπορώντας να ξεφορτωθούν τὰ άγγλικά στρατεύματα, ξεσπούν κατά της 'Εταιρίας του Σουέζ. Το 1937, ή εταιρία δέχθηκε, παρά τή θέλησή της, μεγάλο αριθμό Αιγυπτίων υπαλλήλων και διώρισε στο Διοικητικό Συμβούλιο δύο Αιγυπτίους διευθυντές. Το 1947 ή Αίγυπτος εξέδωσε ένα νόμο σύμφωνα με τον όποιο όλες οι αιγυπτιακές εταιρίες είναι υποχρεωμέ-

νες να δίδουν τουλάχιστον τὰ 40% των θέσεων των διευθυντών, σὲ Αιγυπτίους υπηκόους. 'Επίσης, τὰ 75% των υπαλλήλων και τὰ 90% των εργατών που χρησιμοποιούν πρέπει να είναι Αιγύπτιοι. Στις 8 Μαρτίου 1949 οι εφημερίδες δημοσίευσαν την παρακάτω εϊδησι: «'Η Αιγυπτιακή Κυβέρνησι και ή 'Εταιρία του Σουέζ κατέληξαν σὲ συμφωνία κατά την όποία στο έξης τὰ 9) 10 των διοικητικών και τὰ 4) 5 των τεχνικών θέσεων της εταιρίας θα καταλαμβάνονται από Αιγυπτίους. 'Ο αριθμός των Αιγυπτίων διευθυντών οι όποιοι μετέχουν στην 32μελή Κεντρική 'Επιτροπή αυξάνει από 2 σὲ 7».

'Αλλά ή μαχη μεταξύ της εταιρίας και της αιγυπτιακής κυβέρνησεως συνεχίζεται. 'Η εταιρία διακηρύσσοντας ότι τὰ 89% από τους 3.300 εργάτες που χρησιμοποιεί είναι Αιγύπτιοι, άρνείται να αντικαταστήση και τους υπολοίπους που είναι παλαιοί πεπειραμένοι πλοηγοί.

— Τὸ να οδηγήση κανείς ένα επιβατικό πλοίο ή ένα θωρηκτό μέσα από τή διώρυγα είναι δουλειά λεπτή, έλεγε ένας από τους υπαλλήλους της εταιρίας. Προϋποθέτει πολυετή πείρα. Τί θα συνέβαινε αν αντικαθιστούσαμε τους πεπειραμένους μας πλοηγούς με άνειδίκευτους Αιγυπτίους; 'Ενα μόνο πλοίο αν προσαράξη στην άμμο της όχθης, ή επικοινωνία 'Ανατολής και Δύσεως θα διακοπή για έβδομάδες.

'Από τους 137 πλοηγούς της εταιρίας οι μισοί περίπου είναι Γάλλοι, τὸ ένα τρίτο 'Αγγλοι και οι υπόλοιποι Σκανδιναβοί, 'Ολλανδοί, μερικοί Γιουγκοσλάβοι (όχι κομμουνιστάι) και δύο 'Α-

Η οικονομική ευημερία της συγχρόνου Εδρώπης στηρίζεται κυρίως στην ανταλλαγή προϊόντων με τις άλλες ήπειρους. Για την ανταλλαγή αυτή το Σουέζ, σύμφωνα με μία έκφρασι ήδη πολύ κοινή, αποτελεί ζωτική αρτηρία...

"Αν ή διώρυγα του Σουέζ κλείσει ή, έξ αιτίας κακής διοικήσεως, πάψη να λειτουργή κανονικά, άμέσως οι συνέπειες θα γίνουν αισθητές στον ύλικό πολιτισμό της Εδρώπης.

ΑΝΤΡΕ ΖΙΓΚΦΡΙΝΤ

«Σουέζ, Παναμάς και οι θαλάσσιοι δρόμοι της ύψηλούς».

μερικανοί. 'Ολοι τους έχουν άποφοιτήσει από σχολές πλοιάρχων και έχουν μεγάλη πείρα. 'Η Αίγυπτος, αντίθετα, έχει πολύ λίγους πεπειραμένους πλοιάρχους. Σὲ κανέναν από τους 4 Αιγυπτίους πλοηγούς που χρησιμοποιεί σήμερα δεν έμπιστεύεται ή εταιρία μεγάλα πλοία.

'Ανεξάρτητα από την έκβαση του άγώνος αυτού που διεξάγεται μεταξύ εταιρίας και Αιγύπτου, δεν φαίνεται πιθανόν ότι ή σύμβασι θα άνανεωθή μετά τὸ 1968. Γι' αυτό ή εταιρία προχωρεί στην απόσβεσι των επενδύσεών της. Σιγά-σιγά άποσύρει ώρισμένο αριθμό μετοχών και τις αντικαθιστά με άλλες οι όποιες δεν αντιπροσωπεύουν άξίες πραγματικές, αλλά παρέχουν άπλως στους κατόχους των τὸ δικαίωμα ώρισμένου έτησίου μερίσματος και συμμετοχής στην άποζημίωσι που ή Αιγυπτιακή κυβέρνηση θα δώσει τὸ 1968 για να πάρη τις εγκαταστάσεις που θα περιέλθουν αὐτοδικαίως στην κατοχή της. 'Η ύψηλή αξία των μετοχών αυτών όφείλεται στα με-

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Η ΕΥΤΥΧΙΑ ΜΑΣ

Τοῦ

JOHN E. GIBSON

Η ευτυχία τῶν ἀνθρώπων ἦταν ὥς τώρα ἓνα θέμα πού ἀπασχολοῦσε τοὺς φιλοσόφους καὶ τοὺς ποιητάς. Τὸν τελευταῖο καιρὸ ὥστόσο οἱ ἐπιστήμονες ἀποφάσισαν νὰ τὸ κατεβάσουν ἀπὸ τὰ σύννεφα στὴ γῆ.

Συγκέντρωσαν λοιπὸν ἕναν ἐπιβλητικὸ καὶ προσεκτικὰ ταξινομημένο ὄγκο ἀπὸ γεγονότα καὶ ἀριθμούς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μαθαίνει κανεὶς χρήσιμα καὶ ἐνδιαφέροντα πράγματα. "Ἀς ρίξουμε μιὰ ματιά σὲ μερικά ἀπὸ τὰ τελευταῖα τους πορίσματα.

— Θὰ ἦσασταν πιὸ εὐτυχὴς ἂν ἦσασταν πιὸ ἔξυπνος ;

— "Ὀχι" ἀντίθετα μάλιστα. Σύμφωνα μὲ τὰ πορίσματα τῆς ἐπιστήμης, οἱ ἄνθρωποι πού ἡ εὐφύια τους περνᾷ τὸν μέσο ὁρὸ δὲν εἶναι γενικὰ τόσο εὐτυχισμένοι ὅσο οἱ λιγώτερο ἔξυπνοι. "Ὅπως παρατήρησε ὁ Βρετανὸς ἐπιστήμων καὶ γιατρός Δρ Χένριτς "Ογκίλθι, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἐξαιρετικὰ ἀνεπτυγμένη νοημοσύνη ἔχει δύο σημαντικὰ «μειονεκτήματα» : τὸ μυαλό του δουλεύει ἐντατικὰ καὶ δουλεύει περισσότερο ἀπὸ τὸ κανονικόν. "Ἡ ἐντατικὴ σκέψις, ἐκτὸς πού διαταράσσει τὴ λειτουργία τῶν ὁρῶν του, ἀποτελεῖ καὶ μιὰ σοβαρὴ ἀπειλὴ ἐναντίον τῆς πνευ-

ματικῆς καὶ σωματικῆς του ὑγείας. «Τὸ μυαλό, λέει ὁ "Ογκίλθι, ἐργάζεται χωρὶς νὰ λογαριάζῃ πόση ἐνέργεια καταναλίσκει καὶ μπορεῖ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐργασία του χωρὶς τὴν ἀνάλογη ἀνάπαυσι. Φυσικὰ ἡ περισσότερη ἐργασία ἀπαιτεῖ καὶ μεγαλύτερη προσπάθεια, ὥς τὴ στιγμὴ πού τὸ ἐλατήριο τῆς μηχανῆς σπάει.»

Οἱ ψυχίατροι Κάρλ Μπάουμαν καὶ Γιούργκεν Ροῦες τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλιφορνίας ἔβγαλαν τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ πιὸ ἔξυπνοι ἄνθρωποι προσαρμόζονται πολὺ δυσκολώτερα στοὺς κόπους καὶ τὴν κουραστικὴν ἔντασι τῆς σύγχρονης ζωῆς καὶ ἀναλαμβάνουν μὲ πολὺ θραδύτερο ρυθμὸ ἀπὸ μιὰ διανοητικὴ ἢ σωματικὴ διαταραχὴ. Τὰ πορίσματα αὐτὰ φανερώνουν ὅτι ἕνας πολὺ ἔξυπνος ἄνθρωπος ἀντιμετωπίζει σημαντικὰς δυσκολίες στὴν ἐπίδωξι ἀλλὰ καὶ στὴν πραγματοποίησι τῆς εὐτυχίας του.

— Οἱ ἄνδρες εἶναι πιὸ εὐτυχισμένοι ἀπὸ τίς γυναῖκες ;

— "Ὁ διακεκριμένος ψυχίατρος Δρ. Ντάηβιντ Φινκ παρατηρεῖ ὅτι ἐνῶ οἱ γυναῖκες ἔχουν μεγαλύτερη ἱκανότητα στὴν

πραγματοποίησι τῆς εὐτυχίας τους ἀπὸ τοὺς ἄνδρες, ἔχουν συγχρόνως καὶ μεγαλύτερη ἱκανότητα γιὰ τὸ ἀντίθετο. Οἱ γυναῖκες ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴν καρδιά περισσότερο παρὰ ἀπὸ τὴ λογικὴ, καὶ αὐτὸ σὲ πολὺ μεγαλύτερο βαθμὸ ἀπὸ τοὺς ἄνδρες. «Οἱ μελέτες μου, λέει ὁ Δρ. Φινκ, μοῦ ἔδειξαν πὼς ὅταν μιὰ γυναῖκα ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμία της νὰ ἀποκτήσῃ ἕνα σπῆτι, ἕναν ἀγαπημένον σύντροφο καὶ νὰ κάμῃ οἰκογένεια, εἶναι πολὺ πιὸ εὐτυχισμένη ἀπὸ ἕναν ἄντρα πού τοῦ ἔτυχε τὸ ἴδιον καλόν. Οἱ ἄντρες ἔχουν μεγαλύτερη τάσι νὰ αἰσθάνωνται ἀησυχία καὶ ἀνικανοποίητοι. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἡ εὐτυχία μιᾶς γυναίκας θρεθεῖ μπροστὰ σὲ ἀνυπέρβλητα ἑμπόδια, τότε πάλι ἡ ἱκανότητά της νὰ ὑποφέρει εἶναι πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τοῦ ἀνδρός.

— Εἶναι εὐτυχισμένοι οἱ περισσότεροι γάμοι ;

— Τὸ Ἀμερικανικὸ Ἰνστιτοῦτο Κοινῆς Γνώμης ἔθεσε σὲ ἐκαστοντάδες συζύγους, ἄντρες καὶ γυναῖκες, σ' ὅλη τὴ χώρα, τὴν ἀκόλουθη ἐρώτησι : «"Ἄν μπορούσατε νὰ ξαναρχίζατε τὴ ζωὴ σας, θὰ ξαναπαντρεύασσταν τὸν ἴδιον ἄνθρωπον ;» Τὸ 51% ἀπάντησε ὅχι ! Καὶ οἱ ψυχολόγοι παρατηροῦν ὅτι τὸ ποσοστὸ θὰ ἦταν ἴσως μεγαλύτερον ἂν εἶχαν ὅλοι τὸ θάρρος νὰ ἀπαντήσουν μὲ ἀπόλυτη εὐλικρίνεια.

— Ποιὰ εἶναι ἡ βασικὴ αἰτία οἰκογενειακῆς δυστυχίας ;

— Τὰ λεπτά ! "Ὀχι πάντα ἡ ἑλλειψί τους... οὔτε ἡ ἀγάπη τους ἀλλὰ τὸ πὼς θὰ ξοδεύτῃ τὸ εἰσόδημα τῆς οἰκογένειας. Μιὰ ἔρευνα

πού ἔγινε στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες ἔδειξε ὅτι τὸ χρηματικὸ ζήτημα ἦταν ἡ κυριώτερη αἰτία τῶν συζυγικῶν καυγάδων.

Τὰ πιὸ συνηθισμένα παράπονα σ' αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι κοινὰ : «"Ὁ ἄντρας μου εἶναι ἐγωῖστης καὶ ἀγοράζει μόνο ὅ,τι χρειάζεται γιὰ τὸν ἑαυτὸ του». «"Ἡ γυναῖκα μου ξοδεύει πολλὰ γιὰ τὰ λούσα της». «"Ὁ ἄντρας μου πετάει ἓνα σωρὸ λεπτά στὶς μύρες μὲ τοὺς φίλους του καὶ ὅσπερα ὅταν πάρω ἕνα καινούργιο καπέλλο χαλάει τὸν κόσμον». «"Ἡ γυναῖκα μου ξοδεύει πολλὰ γιὰ τὸ σπῆτι. Δὲν ξέρει τί θὰ πῇ οἰκονομία».

— Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι ξέρουν ποιὰ εἶναι ἡ βάση τῆς εὐτυχίας ;

— "Ὀχι. Μιὰ τελευταία μεγάλη ἔρευνα ἔδειξε ὅτι οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι πιστεύουν πὼς θὰ ἦταν εὐτυχισμένοι ἂν εἶχαν ἀφθονα χρήματα. Παρ' ὅλο πού οἱ ψυχολόγοι ἀγανακτοῦν μ' αὐτὴ τὴν ἀντίληψιν, φαίνεται πὼς οἱ ὁπαδοὶ τῆς στὶς περισσότερες πολιτισμένες χώρες εἶναι πολλοί. Τὸ Γαλλικὸ Ἰνστιτοῦτο Κοινῆς Γνώμης μὲ μιὰ πρόσφατη ἔρευνά του θέλησε νὰ θρῇ τί εἶναι ἐκεῖνο πού οἱ ἄνθρωποι τὸ θεωροῦν ὡς ἀπαραίτητη προϋπόθεσις τῆς εὐτυχίας τους. Τὸ χρήμα ξεπέρασε ὅλα τὰ ἄλλα. "Ἡ καλὴ ὑγεία ἦρθε δεύτερη μὲ τοὺς μισοὺς ψήφους. Τὴν τρίτη θέσι πήρε ἡ εἰρήνη, ἐνῶ ἡ ἀπόκτησι οἰκογενείας στάθηκε ἀκόμη πιὸ χαμηλά.

Μόνο ἓνα 8% τῶν ἀνδρῶν καὶ ἓνα 9% τῶν γυναικῶν πίστευαν πὼς ἡ φρόνησι παίζει σημαντικὸ ρόλον στὴν εὐτυχία. "Ὁ ἔρωτας ἦταν τελευταῖος στὸν κατάλογο καὶ μόνο 1% τῶν ἀνδρῶν καὶ 5%

των γυναικών των θεωρούσαν σημαντικό παράγοντα της ευτυχίας.

Η πιο αξιόλογη ίσως ανάκλυψη της έρευνας αυτής ήταν η έξής: από κείνους που πίστευαν ότι ευτυχία σημαίνει πολλά χρήματα μόνο τα 7% θεωρούσαν τον έαυτό τους πολύ ευτυχισμένο. Από κείνους που έβλεπαν την οικογένεια ως βασική προϋπόθεση της ευτυχίας, 21% αυτοχαρακτηρίζονταν «πολύ ευτυχισμένοι». Τέλος, από όσους πίστευαν την αγάπη ως σπουδαιότερο παράγοντα, 46% δήλωσαν πως ήταν οι πιο ευτυχισμένοι άνθρωποι του κόσμου. Το συμπέρασμα μπορείτε να το βγάλετε μόνοι σας.

— Τι πρέπει να έχει ένας άνθρωπος για να είναι ευτυχισμένος;

— Ένα μεγάλο γυναικείο περιοδικό εξέτασε επάνω σ' αυτό το θέμα άνδρες και γυναίκες από όλες τις Ήνωμένες Πολιτείες. Το συμπέρασμα ήταν ότι οι περισσότεροι ευτυχισμένοι άνθρωποι είχαν τέσσερα κοινά σημεία: 1) τα πήγαιναν καλά με την οικογένειά τους, 2) δεν στενοχωριόνταν πολύ, 3) η δουλειά τους τους ικανοποιούσε πραγματικά και 4) η υγεία τους είναι εν τάξει.

Είναι αξιοσημείωτο ότι οι περισσότεροι άνθρωποι που χαρακτηρίζαν τον έαυτό τους δυστυχισμένο, απάντησαν αρνητικά και στις τέσσερις αυτές ερωτήσεις.

— Μήπως η ευτυχία μας ελαττώνεται καθώς περνούν τα χρόνια;

— Γενικά, ναι. Οι ηλικιωμένοι άνθρωποι είναι λιγότερο ευτυχισμένοι από τους νεώτερους. Κι' αυτό γιατί όσο οι άνθρωποι γερονούν αισθάνονται πιο μόνοι και πιο μακριά από τη ζωή. Το αλ-

σθημα ότι ανήκουν κάπου, ότι αποτελούν ενεργό μέρος της κοινωνίας αδυνατίζει, και το ήθικό πέφτει. Και όλα αυτά ενισχύονται από την κακή υγεία και την σωματική αδυναμία.

Το Κολλέγιο Βάσσαρ έκανε μια εξονυχιστική έρευνα σε εκατοντάδες ηλικιωμένους, χωρίζοντας τους σε δυο κατηγορίες: στους ευτυχισμένους και στους δυστυχισμένους. Οι περισσότεροι από τους ευτυχισμένους ούτε ήθελαν να σκεφθούν πως είχαν πάρει σύνταξη από τη ζωή, και εξακολουθούσαν να εργάζονται ή να έχουν κάποια άλλη απασχόληση. Η υγεία τους δεν ήταν καλύτερη από των άλλων, ωστόσο ήταν άνθρωποι κοινωνικοί, σύχναζαν σε λέσχες και συλλόγους, σε θέατρα, σε συναυλίες, και είχαν τρεις φορές περισσότερους νέους φίλους από τους άλλους, της κατηγορίας των δυστυχισμένων.

Η επιτροπή που έκανε την έρευνα έβγαλε το ακόλουθο συμπέρασμα: Για να μείνει κανείς ευτυχισμένος μετά τα εξήντα, πρέπει να ξεχάσει όσο μπορεί ότι φεύγει από τη ζωή· να είναι κοινωνικός, να έχει κάποια χρήσιμη και ενδιαφέρουσα απασχόληση και να αναζητήσει τους φίλους του και ανάμεσα στους νέους. «Η έρευνα αποδεικνύει, λένε οι κοινωνιολόγοι, ότι η φιλία των νέων είναι μια ζωτική πηγή ευτυχίας για τους ηλικιωμένους».

— Ποιά είναι η πιο ευτυχισμένη εποχή της ζωής;

— Για να βρω την απάντηση στην ερώτησή αυτή ο Τζάντσον Λάντις του Διδασκαλείου του Νοτ. Ίλλινόις εξέτασε 450 άτομα ηλικίας από 65 ετών και άνω.

Οι περισσότεροι απάντησαν ότι τα πιο ευτυχισμένα χρόνια τους

ήταν από τα 25 ως τα 45. Δεύτερη, με μεγάλη διαφορά, ήρθε η νεανική περίοδος των 15-25 ετών, και μόνον ένας ανέφερε την παιδική ηλικία, παρ' όλο που τόσο συχνά ακούμε να την εξυμνούν σαν την πιο ευτυχισμένη περίοδο της ζωής. Την μέση και τη γεροντική ηλικία τέλος μόνο ένα 5% τη θεωρούσε πιο ευτυχισμένη.

«Όπως παρατηρεί ο καθ. Λάντις «και οι άνδρες και οι γυναίκες ήταν πιο ευτυχισμένοι την εποχή που δούλευαν πιο σκληρά και είχαν τις μεγαλύτερες ευθύνες». «Ήμουν πιο ευτυχισμένος, πρόσθεταν πολλοί, όταν είχαμε τα παιδιά στο σπίτι. Τότε βέβαια δούλευα άκομη πιο πολύ, αλλά ήμουν πιο ευτυχισμένος». Παρ' όλους τους κόπους που συνδέονται μ' αυτή την ηλικία, οι μητέρες περισσότερο από τους πατέρες θυμούνται την εποχή που μάλωναν τα παιδιά τους σαν την πιο ευχάριστη της ζωής τους. «Ένας από τους λόγους είναι ότι τότε είναι κανείς πιο γερός και ζει με την ελπίδα ότι θα πάη μπροστά».

— Αξίζει να θυμώμαστε, λέει ο καθ. Λάντις, ότι αυτοί που ήταν πιο ευτυχισμένοι στα γεράματά τους συνήθως είχαν πάρει διαζύγιο ή ήταν χήροι και ωμολογούσαν ότι ο γάμος τους ήταν αποτυχία.

Τα δύο τρίτα των αγάμων απάντησαν ότι η καλύτερη εποχή της ζωής τους ήταν η παιδική ή η νεανική. Κι' αυτό ίσως γιατί τα επόμενα χρόνια τους ήταν πολύ άδεια. Οι άλλοι, οι παντρεμέ-

νοι, θυμόνταν τα χρόνια που έζησαν με τα παιδιά τους τόσο γεμάτα και ικανοποιητικά, ώστε τα νειάτα τους έχαναν τη λάμψη τους.

— Μήπως η επιστήμη ανέκαλυψε κανένα σίγουρο τρόπο για να βρίσκει κανείς την ευτυχία;

— Από όλες τις μελέτες και τις παρατηρήσεις φαίνεται έντελως καθαρά ότι ενώ η επιδίωξη της ευτυχίας είναι μια καθολική επιθυμία και απασχόληση, η ευτυχία δεν βρίσκεται μόνο με το να την κυνηγά κανείς.

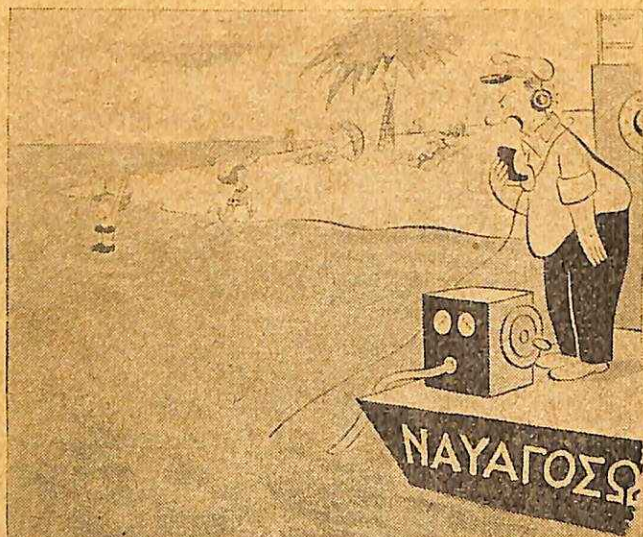
Ο Δρ Χένρυ Λινκ έκανε μια από τις πιο προσεκτικές και ευρείες μελέτες που έγιναν ποτέ επάνω στο θέμα της προσωπικότητας και της ευτυχίας. Στην έρευνά του αυτή τον βοήθησαν πάνω από σαράντα ψυχολόγοι. Συνοψίζοντας τα πορίσματά του ο Δρ Λινκ λέει ότι η επίτευξη της ευτυχίας και η διαμόρφωση της προσωπικότητας είναι το ίδιο πράγμα. Προχωρώντας μάλιστα στον όρισμό της προσωπικότητας, λέει πως είναι ο βαθμός στον οποίο το άτομο έχει αναπτύξει συνήθειες και ικανότητες που ενδιαφέρουν και εξυπηρετούν τους άλλους.

Οι σύγχρονες ψυχολογικές μελέτες έρχονται να επιβεβαιώσουν αυτό που παρατήρησε ο Έμερσον πριν από εκατό χρόνια: «Η ευτυχία, είπε, είναι ένα άρωμα που δεν μπορείτε να το βγάλετε στους άλλους χωρίς να πέση και σε σας λίγο απ' αυτό».

(Από το «This Week»)

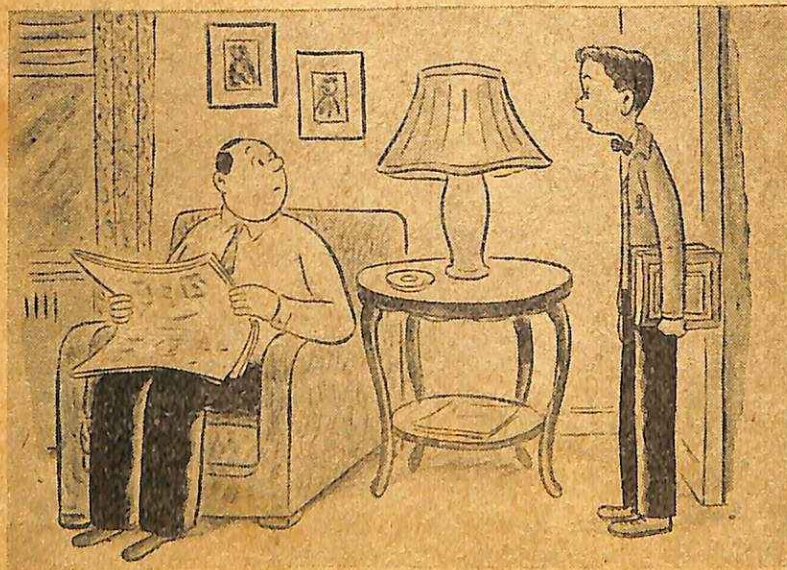
Τα γεροντοπαλλήκαρα ξέρουν τις γυναίκες περισσότερο από τους παντρεμένους. Αν δεν τις ήξεραν τόσο καλά δεν θα έμεναν άνυπαντρα.

ΣΚΗΝΕΣ

— 'Ο καπετάνιος στὸν δῦτη :

— 'Ε! ἐσύ! τί κάνεις ἐκεῖ; Κατέβα κάτω νὰ δουλέψης!

— Μπαμπά, ἔχω νὰ σοῦ ἀναγγεῖλω ἓνα εὐχάριστο. Τοῦ χρόνου δὲν θὰ χρειαστῶ καινούργια βιβλία, θὰ χρησιμοποιοῦμαι τὰ φετεινά.

ΤΗΣ ΖΩΗΣ

— Θὰ σοῦ πῶ κάτι—ἔερω πὼς δὲν θὰ τὸ πῆς πουθενά—εἶ-
ναι γιὰ σένα...

— "Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι χάνουν τὰ λεπτά τους χωρὶς νὰ τὸ θέλουν. 'Εσύ προσπαθεῖς τόσες ὥρες γιὰ νὰ βρῆς πὼς θὰ τὰ χάσης.

Ὁ καλλιτέχνης ΚΑΙ Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Τῆς

CATHERINE SULLIVAN

Στὸ Χόλλυγουντ, τὴν πασίγνωστη πρωτεύουσα τοῦ κινηματογράφου, οἱ καλλιτέχνες ἔχουν μιὰ μεγάλη ἐμπορική εὐκαιρία νὰ ἀναδείξουν τὸ ταλέντο τους, μιὰ εὐκαιρία πού δὲν μποροῦν νὰ τὴν βροῦν σὲ κανένα ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου. Ὁ κινηματογράφος δίνει δουλειὰ σὲ ἑκατοντάδες τεχνίτες πού εἶναι συγχρόνως καὶ καλλιτέχνες, σὲ σχεδιαστές καὶ ζωγράφους πού ὁ συνδυασμός τοῦ ταλέντου καὶ τῆς πείρας τους χρειάζεται γιὰ τὰ εἰδικὰ προβλήματα πού δημιουργοῦνται κατὰ τὸ γύρισμα μιᾶς ταινίας. Καὶ ὅσοι ἐνδιαφέρονται σοβαρὰ γιὰ τὸν κινηματογράφο βρίσκουν σ' αὐτὴ τὴ δουλειὰ μιὰ συνεχή παρότρυνση, πού ἔχει καὶ τὶς ἀπογοητεύσεις της—ὅπως κάθε δουλειὰ—ἀλλὰ πού συγχρόνως προσφέρει καὶ τὴν ἱκανοποίησι τῆς δημιουργίας.

Γιὰ νὰ καταλάβῃ κανεὶς πόσο μεγάλη εἶναι ἡ συμβολὴ ἑνὸς καλλιτέχνη ἢ ἑνὸς τεχνίτη σὲ μιὰ ταινία, πρέπει νὰ παρακολουθήσῃ τὸ γύρισμα. Ἡ πορεία ποικίλλει θέβαια ἀπὸ ταινία σὲ ταινία καὶ ἀπὸ στούντιο σὲ στούντιο, ἀλλὰ οἱ βασικὲς της γραμμὲς εἶναι παντοῦ ἡ ἴδια.

Στὰ στούντιο τῆς Ἑταιρείας Τουντίθ - Σέντσον - Φόξ, π. χ., ὅπου γυρίστηκαν ταινίες σὰν τὸ «Γράμμα σὲ τρεῖς γυναῖκες», «Ἡ Ἄννα καὶ ὁ Βασιλεὺς τοῦ Σιάμ», «Συμφωνία Κυρίων», «Τὸ Μαῦρο Ρόδο» κ. ἄ. ἡ δουλειὰ ἀκολουθεῖ τὴν ἐξῆς πορεία: Ὅταν τὸ σενάριο σταλῇ τελειωμένο στὸ καλλιτεχνικὸ τμήμα ὁ διευθυντὴς τοῦ Λάιλ Χούιλερ τὸ διαβάσει, κάνει ἴσως μερικὲς παρατηρήσεις καὶ τὸ δίνει σὲ ἕναν ἀπὸ τοὺς καλλιτεχνικοὺς συνεργάτες του. Αὐτός, ἀφοῦ τὸ διαβάσῃ καὶ τὸ συζητήσῃ μὲ τὸν Χούιλερ καὶ τὸν σκηνοθέτη, ἐτοιμάζει μιὰ σειρά ἀπὸ πρόχειρες μικρὲς μακέττες πού δίνουν μιὰ ἰδέα τῶν σκηνῶν, τοῦ φωτισμοῦ, τῶν σκηNIKῶν κ. τ. λ. Οἱ μακέττες αὐτὲς ἀποτελοῦν τὴ θάσι τῶν ἄλλων συσκέψεων μὲ τὸν Χούιλερ καὶ τὸν σκηνοθέτη, σὲ ὅποιες συζητοῦνται διάφορα αἰσθητικά, οἰκονομικὰ καὶ τεχνικὰ προβλήματα. Ὅταν ὅλοι μείνουν λίγο - πολὺ εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὶς συζητήσεις τους, δίνουν τὶς πρόχειρες μακέττες στοὺς σχεδιαστὲς γιὰ νὰ τὶς ἐπεξεργαστοῦν.

Οἱ σχεδιαστὲς τοῦ στούντιο συνεργάζονται πάντα μὲ τὸν

καλλιτεχνικὸ διευθυντή. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶναι καλλιτέχνες μὲ φήμη καὶ ταλέντο, πού ἐκθέτουν ἔργα τους καὶ κερδίζουν βραβεῖα. Ὁ Χέρμπερτ Ράϊμαν π. χ. πού ἔκανε τὰ περισσότερα σκίτσα τοῦ «Μαύρου Ρόδου», ἔχει βραβευθῇ γιὰ τὰ πορτραῖτα καὶ τὶς ἀκουαρέλλες του. Στὸ στούντιο, ὥστόσο, οἱ καλλιτέχνες αὐτοὶ κάνουν κυρίως δουλειὰ «εἰκονογραφική». Παίρνουν τὰ πρόχειρα σκίτσα τοῦ καλλιτεχνικοῦ διευθυντοῦ—ἄλλοτε λεπτομερῇ καὶ ἄλλοτε ἐντελῶς ἀόριστα—καί, ἔχοντας αὐτὰ γιὰ ὁδηγό, ἐτοιμάζουν λεπτομερῇ σχέδια γιὰ κάθε σκηνή, γιὰ κάθε «σύνδεσι» ὅπως θὰ πρέπει νὰ ἐμφανιστῇ στὴν ὀθόνη. Τὰ σκίτσα αὐτὰ, πού συνήθως εἶναι 0,56Χ0,60 μ., ὑπολογίζονται στὴν κλίμακα τῆς ὀθόνης καὶ στὴν ἐκτέλεσί τους λαμβάνεται ὅψι ἢ προοπτικὴ τῆς φωτογραφίσεως, ὁ φωτισμός, ἡ θέσι τῶν προσώπων.

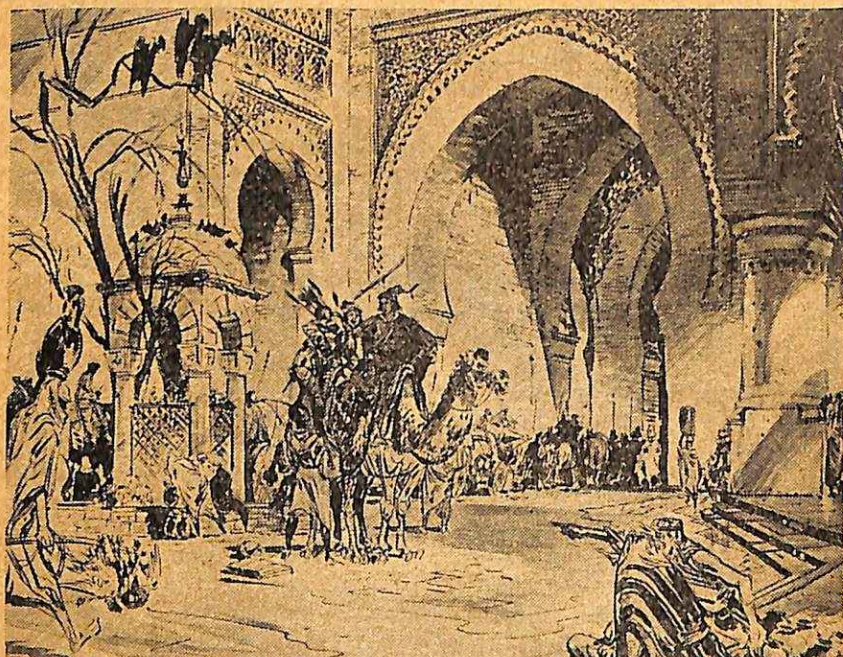
Γιὰ τὸ «Μαῦρο Ρόδο» π. χ. ὁ Χέρμπερτ καὶ ὁ Οὐίλλιαμ Ντάρλινγκ, πού καὶ οἱ δύο ἔχουν ταξιδέψει πολὺ στὴν Εὐρώπη, στὴν Ἀσία καὶ στὴν Ἀφρική, ἔφτιαξαν ἑκατοντάδες σκίτσα. Ὑστερὰ ἀπὸ ἐτοιμασίες ἑξὶ μηνῶν τὸ στούντιο ἀποφάσισε γιὰ οἰκονομικοὺς λόγους νὰ γυρίσῃ τὸ φιλμ στὴν Ἀγγλία. Ἔτσι ὅλα τὰ σχέδια καὶ τὰ μοντέλα ἔφυγαν γιὰ τὴν Ἀγγλία. Ἐκεῖ δύο Ἀγγλοὶ καλλιτεχνικοὶ διευθυνταὶ ἀνέλαβαν νὰ συνεχίσουν τὴ δουλειὰ. Χρειάστηκαν πρόσθετα σκίτσα γιὰ καινούργιες σκηνὲς καὶ αὐτὰ ἔγιναν ἀπὸ ἄλλον καλλιτέχνη. Ἄν καὶ τὸ στυλ τῶν δύο καλλιτεχνῶν διέφερε ἄρκετά ὥστόσο καὶ οἱ δύο ἔδωσαν μιὰ καθαρή εἰκόνα τῶν σκηνῶν ὅπως θὰ φαίνονταν στὴν ὀθόνη.

Ὅταν τὰ σκίτσα συμπληρω-

θοῦν καὶ ἐγκριθοῦν, ἔρχεται ἕνα ἄλλο πρόβλημα: Πῶς θὰ βρεθοῦν κατάλληλα καὶ πρακτικὰ σκηνικά πού νὰ ἀνταποκρίνονται σὲς ἀπαιτήσεις τοῦ σκηνογράφου. Καμμιά φορὰ—ὅπως ἔγινε μὲ τὸ «Μαῦρο Ρόδο»—οἱ ἐξωτερικὲς σκηνὲς γυρίζονται στὸ ὑπαιθρο. Συνήθως ὅμως, ὅλη σχεδὸν ἡ ταινία γυρίζεται στὸ στούντιο. Κάθε σκηνικὸ—ἀπὸ ἕνα φτωχικὸ δωμάτιο ὡς μιὰ ἰσπανικὴ γαλέρα—φτιάχνεται μέσα στὸ στούντιο. Ὅστόσο, κάθε μεγάλο στούντιο τοῦ Χόλλυγουντ διατηρεῖ στὰ «ἀρχεῖα» του, ἄς ποῦμε, μερικὰ μόνιμα σκηνικά. Στὰ στούντιο τῆς Φόξ-Φιλμ, πού ἐκτείνονται σὲ δύο τετραγωνικά μίλια περίπου, θὰ βρῇ κανεὶς τὸν σκονισμένο δρόμο μιᾶς ἀπὸ τὶς πρώτες ἀμερικανικὲς πόλεις, τὴν ἡσυρὴ πλάτεια ἑνὸς παραθαλάσσιου χωριοῦ, τὸ τυπικὸ καλντερίμι μιᾶς Γαλλικῆς κωμόπολης, σκηνὲς ἀπὸ τοὺς δρόμους ἀμερικανικῶν πόλεων, ζοῦγκλες κ. ἄ. Ὅποιο-δήποτε ἀπ' αὐτὰ τὰ σκηνικά μπορεῖ, μέσα σὲ μιὰ ἢ δύο ἐβδομάδες, νὰ πάρῃ τὸ χρῶμα μιᾶς ὁρισμένης χώρας καὶ ἐποχῆς τῆς ἱστορίας ἢ τοῦ χρόνου. Ὅποτε χρειαστῇ, φυσικά, γίνονται σκηνικά καινούργια.

Γιὰ κάθε σκηνικὸ φτιάχνεται ἕνα μικρὸ μοντέλο. Οἱ σχεδιαστὲς τοῦ στούντιο—μόνο τὸ καλλιτεχνικὸ τμήμα ἔχει σαράντα περίπου—ἐτοιμάζουν ἀκριβῆ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια γιὰ κάθε μοντέλο τὸ ὁποῖο κατασκευάζουν οἱ εἰδικοὶ τεχνίτες.

Ὅταν ἐγκριθῇ τὸ μοντέλο, τὸ τμήμα σχεδίων βγάζει πολλὰ ἀντίτυπα τοῦ τελικοῦ σχεδίου, τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν οἱ ξυλουργοί, οἱ ζωγράφοι, οἱ διακοσμητὲς καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλα ἄ-

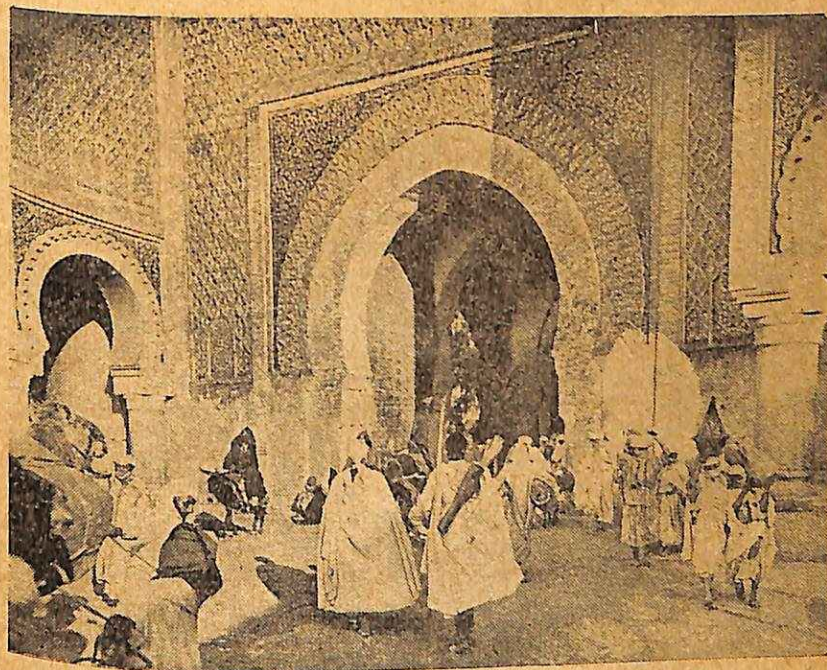
Μιά σκηνή από το «Μαύρο ρόδο» όπως την φαντάστηκε ο μακετίστας

τομα ή τμήματα του στούντιο που πρέπει να δουλέψουν για το τελικό σκηνικό. Τα σκηνικά του κινηματογράφου μοιάζουν με του θεάτρου, μόνο πως αυτά γίνονται από πιο στερεά υλικά, από κόντρα πλακέ, γύψο, ξύλο και μέταλλο. Για την διακόσμηση των σκηνικών δουλεύουν πάλι ειδικοί τεχνίτες. "Υστερα το σκηνικό «παίρνει ηλικία», δηλαδή με διάφορα τεχνάσματα το κάνουν να φαίνεται όσο πρέπει παλιό. Συγχρόνως δουλεύουν επάνω στο σκηνικό διακοσμητές, τοπιογράφοι, αρχιτέκτονες και άλλοι ειδικοί.

☆

"Όπως γίνεται στο θέατρο έτσι και στον κινηματογράφο χρησιμοποιούνται διάφορα «τρίκ»

για να δίνεται μεγάλο βάθος στη σκηνή. Ο κινηματογράφος ωστόσο δίνει την ευκαιρία για «άπατες» που είναι αδύνατο να εφαρμοστούν στο θέατρο. Πολλές από αυτές είναι έργα του Τμήματος «Ειδικών Έφφέ». Τα θέματα που απασχολούν αυτό το τμήμα απαιτούν δουλειά καλλιτεχνική, που όταν φωτογραφηθεί θα συμπληρώσει το αληθινό σκηνικό, χωρίς να διαφέρει καθόλου από αυτό. Οι καλλιτέχνες του Τμήματος Ειδικών Έφφέ διορθώνουν τα υπάρχοντα σκηνικά ή μερικά κομμάτια τους τουλάχιστον για να μην ξαναγορίζονται ώρισμένες δαπανηρές σκηνές. Η δουλειά τους αναγκαστικά είναι αόστηρά φωτογραφική. Ένα δέντρο πρέπει να

Η ίδια σκηνή όπως έγινε τελικά, και όπως την είδαμε στο έργο

φαίνεται ακριβώς όπως είναι στην πραγματικότητα και όχι όπως το θέλει ο καλλιτέχνης. Πρέπει ακόμη το κάθε τι να προσαρμοστεί και στις απαιτήσεις του φακού. Πολλοί καλλιτέχνες που είναι καλοί ζωγράφοι δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στους περιορισμούς της δουλειάς των «Ειδικών Έφφέ». Οι παλαιμάχοι του στούντιο λένε πως χρειάζονται πέντε χρόνια για να εκπαιδευθεί ένας καλός καλλιτέχνης σ' αυτόν τον τομέα.

☆

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής ενός στούντιο είναι ο άνθρωπος που φροντίζει να γίνεται καλή δουλειά από όλους αυτούς τους καλλιτέχνες και όλα τα αρμό-

δια τμήματα έτσι που να μείνει ευχαριστημένος ο σκηνοθέτης, ο παραγωγός, ο μηχανικός, ακόμη και το κοινό. Ο καλλιτεχνικός διευθυντής είναι συνήθως αρχιτέκτων και διακοσμητής και ενδιαφέρεται γενικά για την ταινία αλλά και ειδικότερα για την διακόσμηση και τα σκηνικά. Μόνο αφού δουλέψει πολλά χρόνια ως σχεδιαστής, ως καλλιτεχνικός βοηθός και ως σύνδεσμος μεταξύ καλλιτεχνικού διευθυντού και εργαστηρίων (σχεδίων, μοντέλων, ξυλουργών κ.τ.λ.) μπορεί να αναλάβει την ευθύνη της παραγωγής μίας ταινίας. Η πείρα του έχει δώσει τις γνώσεις για τα τεχνικά προβλήματα και για τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν στην παραγωγή μίας ται-

νίας και αυτές τις γνώσεις δεν μπορεί να τις θρῆ παρά μόνο στο στούντιο. Μπορεί ακόμα να γίνη διευθυντής του καλλιτεχνικού τμήματος, επιβλέποντας και συντονίζοντας την καλλιτεχνική δουλειά κάθε ταινίας.

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής είναι ακόμη ο «συντονιστής των χρωμάτων». Συνεργάζεται με το τμήμα ένδυμασιών, το τμήμα χρωματισμών κ. ά. για να εἶναι βέβαιος ότι όλα τα χρώματα της ταινίας θα αποτελούν ένα αρμονικό σύνολο. Για να επιτευχθῇ αυτό, όλα τα χρώματα και οἱ βαφές γίνονται πολύ πιο σκούρες από το κανονικό και ενισχύονται με ειδικές ουσίες.

Στο στούντιο για το οποίο μιλούμε καθώς και σε άλλα υπάρχουν συνήθως 10 καλλιτεχνικοί διευθυνταί, πέντε βοηθοί τους, πέντε σχεδιαστές και αρκετοί ειδικοί για τὰ ἐφέ. "Αν πολλαπλασιάσετε τὸν ἀριθμὸ τῶν καλλιτεχνῶν αὐτῶν με τὸν ἀριθμὸ τῶν μεγάλων στούντιο, τὸ γινόμενο δὲν θὰ εἶναι βέβαια ἐξαιρετικά μεγάλο. "Αν προσθέσετε ὅμως γιὰ κάθε στούντιο τοὺς διάφορους τεχνίτες με τὶς διαφορὲς ἐιδικότητες, ράφτες, διακοσμητὲς καὶ ἄλλους, τότε ὁ ἀριθμὸς ἀνεβαίνει γρήγορα.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΖΑΣ

Ἐκπρόσωπος τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Ἀνατολικῆς Γερμανίας ἐδήλωσε ὅτι : Τὰ πόδια τῆς Μπέττυ Γκρένμπλ «χρησιμοποιούνται ἀπὸ τοὺς πολεμοκαπήλους τῆς Δύσεως γιὰ νὰ ἀποσπάσουν τὶς μάξες ἀπὸ τὸν τελικὸ σκοπὸ τους, γιὰ νὰ ἐπιφέρουν σύγχυση στὶς ἐργαζόμενες τάξεις καὶ νὰ καλύψουν τὰ πραγματικὰ αἷτια τῆς δυστυχίας τους».

Ὅπως συμβαίνει με τοὺς συγγραφεῖς, τοὺς λήθοποιούς, τοὺς σκηνοθέτες καὶ τοὺς ἄλλους δημιουργικοὺς ἀνθρώπους, ἔτσι συμβαίνει καὶ με τοὺς καλλιτέχνες : Δὲν ταιριάζουν με τὴ δουλειὰ τοῦ κινηματογράφου. Μερικοὶ ἀγανακτοῦν με τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐμπορικοῦ πνεύματος καὶ τελικὰ σπᾶνε τὰ δεσμά τους γιὰ νὰ δουλέψουν ἐλεύθερα. Ἄλλοι ἀναγκάζουν τὸν ἑαυτὸ τους νὰ ὑπομένη, τὸ κάνουν ὅμως γκρινιάζοντας γιατί δὲν βρίσκουν εὐχάριστη τὴ δουλειὰ τους. Τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα ὅμως τὰ δίνουν—ὅπως γίνεται παντοῦ—ἐκεῖνοι πὺ ἐνδιαφέρονται εἰλικρινὰ γιὰ τὴ δουλειά. Προσπαθοῦν νὰ δώσουν σὲ κάθε πρόβλημα τὴν καλύτερη λύσι, ἀντιμετωπίζουν θαρραλέα τοὺς τεχνικοὺς καὶ ἐμπορικοὺς περιορισμοὺς καὶ βρίσκουν ἕναν τρόπο νὰ τοὺς καταρρίψουν ἢ νὰ τοὺς παραμερίσουν. Χωρὶς νὰ ἱκανοποιοῦνται ποτὲ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τους, ζητοῦνε πάντα νὰ δώσουν κάτι καλύτερο. Αὐτοὶ εἶναι οἱ καλλιτέχνες πὺ βλέπουν ὅτι τὸ μέλλον τους εἶναι στὸν κινηματογράφο. Καὶ ὁ κινηματογράφος πάλι σ' αὐτοὺς ἀποβλέπει γιὰ τὸ καλύτερο μέλλον του.

(Ἀπὸ τὸ «American Artist»)

ΚΑΤΩ

ΟΙ ΕΞΥΠΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ!

Τοῦ

STEPHEN LEACOCK

Δεμένοι καθὼς εἶναι στὶς ἀλυσίδες τους, οἱ σκλάβοι ψιθυρίζουν ὁ ἕνας στὸν ἄλλον... Λένε ψιθυριστὰ τὶς σκέψεις τους γιὰ τοὺς κυρίους τους. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο οἱ περισσότεροι ἄντρες, σκλάβοι τῶν γυναικῶν, ψιθυρίζουν, ὅταν εἶναι μόνοι καὶ ἀσφαλεῖς, τὶς σκέψεις τους. Ὁ σκλάβος Α, στὴ λέσχη, λέει ψιθυριστὰ στὸν σκλάβο Β ὅτι οἱ γυναῖκες δὲν ἔχουν καθόλου χιούμορ. Ὁ σκλάβος Β συμφωνεῖ καὶ ὁ σκλάβος Γ, πὺ τὸν ἀκούει ἀπὸ τὴ διπλανὴ πολυθρόνα, σκύβει νὰ τὸν ἐνισχύσῃ: «Ἀσφαλῶς δὲν ἔχουν». Καὶ ἐπάνω σ' αὐτὸ οἱ σκλάβοι ἀρχίζουν ὀλόκληρη συζήτησι. Ὁταν ὅμως ἡ γυναῖκα τοῦ σκλάβου Α τὸν ρωτήσῃ τί ἔλεγε με τοὺς φίλους του στὴ λέσχη, ἡ ἀπάντησι εἶναι στερεότυπη: «Ὁ, τίποτα ἰδιαίτερο». Καὶ ὅμως ἔχει τὴν πεποίθησι ὅτι οἱ γυναῖκες δὲν ἔχουν ἰδέα ἀπὸ χιούμορ καὶ ὅτι ἂν ἔρεθῇ καμμιά γυναῖκα νὰ εἶναι πνευματώδης, αὐτὸ γίνεται σχεδόν... κατὰ λάθος. Δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ μιλήσῃ γι' αὐτὸ—θὰ μιλήσῃ ὅμως ἐγὼ ἀντὶ γιὰ κείνον.

Ὅταν κάποτε με ρώτησαν: «οἱ πνευματώδεις γυναῖκες ἀρέ-

σουν στοὺς ἄνδρες;» ἀπάντησα ἀδίστακτα: «Ὁχι». Μόλις τὸ εἶπα ὅμως ἔτρεξα πίσω ἀπὸ τὸν δημοσιογράφο γιὰ νὰ τοῦ ἐξηγήσω τί ἐννοοῦσα.

Υπάρχουν βέβαια ἕνα σωρὸ σημεία πὺ μπορεῖ νὰ θίξῃ κανεὶς σχετικὰ με τὸ θέμα. Πρῶτα ἀπ' ὅλα, οἱ πνευματώδεις ἄνθρωποι, γενικά, εἶναι συμπαθητικοὶ γιὰ τοὺς ἄλλους; Κατὰ κανόνα ὄχι. Γίνονται κουραστικοί. Εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ εἶναι κανεὶς πνευματώδης χωρὶς νὰ καμαρώνῃ γι' αὐτό. Ἐκανα καὶ γὼ κάποτε πολὺ πνεῦμα, ὥσπου ἔμαθα νὰ προσέχω. Εἶναι κάτι πὺ δὲν πολυαρέσει στοὺς ἄνθρώπους. Δυὸ πράγματα υπάρχουν στὴ συνηθισμένη κουβέντα πὺ οἱ συνηθισμένοι ἄνθρωποι δὲν τὰ συμπαθοῦν: ἡ πολυγνώσια καὶ τὸ πνεῦμα. Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι (τοὐλάχιστον οἱ ἄντρες) με μεγάλη εὐχαρίστησι μαθαίνουν ἕνα σωρὸ πράγματα ἀπὸ τὰ ἐγκυκλοπαιδικὰ περιοδικά, πὺ εἶναι τὸ μεγάλο πάθος τῆς ἐποχῆς. Δὲν ἔχουν ὅρεξι ὅμως νὰ τὰ μάθουν ἀπὸ σᾶς. Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ με τὸ πνεῦμα. Ἡ πείρα τοὺς ἔχει διδάξει ὅτι ἂν γελάσουν με κάτι θὰ πρέπει νὰ συνεχίσουν. Ἄν αὐ-

τό συμβαίνει στους άντρες με τους άντρες, πολύ περισσότερο συμβαίνει και στους άντρες με τις γυναίκες. Εύτυχως οι γυναίκες δεν έχουν γνώσεις για να τις μεταδώσουν. Άλλα και αν έχουν, είναι τόσο ανακριβείς, ώστε δεν βλέπουν.

Δεν υπάρχει θέβαια αμφιβολία ότι μερικές πνευματώδεις γυναίκες είναι έλκυστικές για ώριμους άντρες. Η Θεία Πρόνοια, εύτυχως, έχει λάβει τα μέτρα της για κάθε είδους γυναίκα. Στόν κόσμο τὰ αντίθετα έλκονται. Έτσι, οι πνευματώδεις γυναίκες παντρεύονται συνήθως άντρες που στόμα έχουν και μιλιὰ δεν έχουν. Υπάρχει ένας εξαιρετικά συμπαθητικός τύπος άνδρὸς που τὸ βρίσκει πολύ ξεκούραστο νὰ μὴ χρειάζεται νὰ μιλά. Στὰ νειάτα του βρίσκει μιὰ κοπέλλα που λέει πολλά και τοῦ ταιριάζει θαυμάσια. Αὐτὸς δὲν χρειάζεται νὰ λήη τίποτα. Ὑστερα ἀπὸ δέκα χρόνια θὰ τοὺς βρῇτε και τοὺς δυὸ σὲ μιὰ συναναστροφή. Ὁ οἰκοδεσπότης τοῦ λέει: «Φαίνεται πὼς θάχουμε βαρὺ χειμῶνα» και αὐτὸς ἀπαντᾷ: «Ἔτσι φαίνεται». Ὁ οἰκοδεσπότης τοῦ λέει πάλι: «Θέλεις νὰ πῆς κάτι;» και αὐτὸς ἀπαντᾷ: «Γιατί ὄχι;». Στὸ μεταξύ ἡ γυναίκα του ἔχει μπῆ μ' ὅλη της τὴ φόρα στὴν κουβέντα. Αὐτὸς δὲν χρειάζεται πιά νὰ πῇ τίποτα ἄλλο. Αὐτὸς κατὰ τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ὁ θαυμαστής - σὺζυγος. Δὲν εἶναι ὁμως. Ἡ γυναίκα του εἶναι ἄπλως ἓνα προπέτασμα γι' αὐτόν. Ὁ πραγματικός σὺζυγος - θαυμαστής κυριαρχεῖ, δὲν ἀφήνει τὴ γυναίκα του νὰ βγάλῃ λέξι, τῆς παίρνει ἓνα σωρὸ δῶρα τὴν ὥρα που δὲν τὰ περιμένει γιὰ νὰ τὸν συγχωρή γιὰ τὸν κακὸ του τρόπο και δὲν

καταλαβαίνει ὅτι τὴν λάτρευε παρὰ ὅταν εἶναι συνήθως πολὺ ἀργά.

Σὲ ἄλλους άντρες πάλι ἡ πνευματώδης γυναίκα δὲν ἀρέσει γιατί οἱ ἴδιοι εἶναι ἐγωκεντρικοί. Μιὰ συντη γυναίκα, ὅταν κουβεντιά-ζῃ μὲ ἓναν τέτοιο άντρα, δὲν θὰ προσπαθῇ νὰ κἀν πνεῦμα. Ὁ αὐτοῦ πῇ ἀδιάφορα: «Σὲ βλέπω τρομερὰ ἀπσχολημένο, ὅπως πάντα».

«Ολοι οἱ άντρες, βλέπετε, ἔχουν τὴν ἐντύπωσι ὅτι εἶναι πάντα ἀπσχολημένοι. Ἀλλὰ και ἂν ἀκόμα δὲν εἶναι, μιὰ γυναίκα μπορεῖ νὰ τοὺς πείσῃ ὅτι εἶναι, μὲ μιὰ μόνο φράσι: «Δὲν καταλαβαίνω πὼς τὰ προφταίνετε ὅλα αὐτὰ» — χωρὶς φυσικὰ νὰ χρειάζεται νὰ καθορίσῃ τί ἐννοεῖ μὲ τὸ «ὅλα».

Πολλὲς γυναίκες πάλι χρησιμοποιοῦν τὴν ὁδὸ τῶν συγχαρητηρίων. Θὰ συγχαροῦν ἓναν άντρα γιὰ μιὰ ἐπαγγελματικὴ του ἐπιτυχία, γιὰ μιὰ προαγωγὴ του που ἔγινε ἢ που θὰ τὸν πείσουν ὅτι τὴν περιμένουν. Υπάρχουν ἔνα σωρὸ τρόποι γιὰ νὰ κἀν μιὰ γυναίκα ἐντύπωσι στὸν άνδρα χωρὶς νὰ εἶναι πνευματώδης.

Ἀλλὰ οἱ γυναίκες δὲν δείχνουν νὰ χρειάζονται και πολὺ πνευματώδεις άντρες. Ἀπὸ ἐνστικτο θαυμάζουν τὸ θάρρος, ἂν και δυστυχῶς συχνὰ τὸ θάρρος συνδέεται μὲ τὴ βαναυσότητα και τὴ σκληρότητα. Θαυμάζουν ἀκόμα τὸν δυνατὸ χαρακτήρα στὸν ὁποῖο μπορεῖ κανεὶς νὰ βασιστῇ. Τὸ πνεῦμα ἔρχεται τελευταῖο. Δυστυχῶς οἱ γυναίκες ἔχουν και τοὺς ἐπιπόλαιους θαυμασμούς τους. Πολὺ κακὸ αὐτό, ἀλλὰ συμβαίνει. Οἱ γυναίκες εἶναι ἀξίες νὰ ξετρελλαθοῦν γιὰ ἓναν ποιητῇ, γιὰ ὁποιαδήποτε κεφαλὴ μὲ

μακρυὰ μαλλιά και λίγη φήμη. Ὁ αὐτὸν τριγυρίζουν και θὰ ἀναζητοῦν τὶς σκέψεις του. Πολὺ πιθανὸ θέβαια νὰ μὴν ὑπάρχῃ τίποτα τέτοιο. Τὸ πνεῦμα ὁμως ἔρχεται παντοῦ και πάντα τελευταῖο και λαχανιάζοντας.

Και κάτι ἄλλο ἀκόμη. Φτωχὲς καθὼς εἶναι σὲ χιοῦμορ, οἱ γυναίκες γλυτώνουν ἀπὸ διαφορὲς ἀνόητες συνήθειες που εἶναι ὁ μπελᾶς στὴν κουβέντα τῶν ἀνδρῶν — τὰ λογοπαίγνια. Σήμερα εύτυχῶς ἔχουν σχεδὸν χαθῇ, ὅλοι ὁμως θυμόμαστε τί καταστροφὴ ἦταν ἄλλοτε γιὰ μιὰ συντροφιά ὁ μανιώδης... καλαμπουριστῆς. Παρακολουθοῦσε τὴ συζήτησι ὅπως τὸ σκυλόφαρο τὸ καράβι. Οἱ γυναίκες οὔτε ἔκαναν, οὔτε κά-νουν τέτοια λογοπαίγνια. Ἴσως δὲν μποροῦν... τοῦλάχιστον τὸ ἐλπίζω.

Εύτυχῶς οἱ γυναίκες δὲν ἔχουν και τὸ πάθος νὰ λένε ἀνέκδοτα που σὲ πολλοὺς άνδρες κατα-τάει σωστὴ μανία. Τὸ ἀνέκδοτο ἔχει γίνῃ πιά ἓνα εἶδος θεσμοῦ τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς. «Ολοι οἱ λόγοι σὲ δείπνα, σὲ συγκε-ντρώσεις εἶναι ἀπαραίτητο νὰ δι-ανθίζονται μὲ ἀνέκδοτα. Εἶμαι σίγουρος ὅτι ἂν ὁ Ἀρχιεπίσκο-πος τοῦ Καντέρμπουρῦ ἔπρεπε νὰ μιλήσῃ σὲ μιὰ συγκέντρωσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς, ὁ ἐπίσκοπος που θὰ τὸν παρουσία-ζε θὰ συνάδευε τὴν παρουσίαι σὲ ἓνα ἀνέκδοτο και ὁ Ἀρχιεπί-σκοπος θὰ ἀπαντοῦσε πάλι μὲ μιὰ νόστιμη πνευματώδη ἱστορι-ούλα. Τὰ ἀνέκδοτα λυμαίνονται τὴν κοινωνικὴ μας ζωὴ και συχνά, ἐξ αἰτίας τους, μιὰ θραυὰ που θὰ μπορούσε νὰ περάσῃ πολὺ εὐ-χάριστα, μετατρέπεται σὲ ἀγωνι-ώδη συναγωνισμό μὲ μικρὰ δια-λείμματα ἴσα - ἴσα γιὰ νὰ ξεκου-

ραστῇ και νὰ ἐξορμήσῃ φοβερό-τερη ἢ μνήμη. Οἱ γυναίκες στέ-κονται μακριὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ. Τοὺς ἀρέσει νὰ μιλοῦν γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, κατὰ προτίμησι γιὰ τὸν ἑαυτοῦ τους, ἢ ἔστω και γιὰ τὰ παιδιὰ τους. Μὲ λίγη συγκα-τάβασι, προχωροῦν στὸν άντρα τους, γιὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ὁ Τσάρ-τσιλ ἢ ἡ Πριγκίπισσα Μαργαρί-τα. Μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ἀστεία θέματα, μὰ πάντως εἶναι καλύτε-ρα ἀπὸ τὰ σαχλοανέκδοτα.

☆

Μιλώντας γενικὰ γιὰ τὸ γυ-ναικεῖο αἶσθημα τοῦ χιοῦμορ και ἰδιαίτερα γιὰ τὶς πνευματώδεις γυναίκες, πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι οἱ ἐξαίρέσεις, ὅσο χτυπητὲς κι' ἂν εἶναι, δὲν καταργοῦν τὸν κανό-να. Σήμερα ἓνας ἀπὸ τοὺς κα-λύτερους χιομορίστες τῆς Ἀμε-ρικῆς, ἂν ὄχι ὁ καλύτερος, εἶναι γυναίκα. Ἀλλὰ ἓνα χελιδόνι δὲν φέρνει τὴν ἀνοιξί.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς τὸ ἰδανι-κὸ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων δὲν εἶ-ναι ἡ πνευματώδης γυναίκα, ἀλ-λά ἡ γλυκεῖα γυναίκα. Ξέ-ρω πόσο ὁ ὅρος εἶναι ἐπικίνδυ-νος και πόσο συχνὰ τὸν κοροῖ-δεύουν. Ἡ γλυκεῖα γυναίκα μπο-ρεῖ εύκολα νὰ ξεπέσῃ στὸ «σι-ρόπι» ἢ νὰ παρασυρῇ στὸν ρόλο τῆς ἀγίας. Μιὰ ἀγία, μὲ τὰ μαλ-λιά τραβηγμένα πίσω και τὰ μά-τια σηκωμένα στὸν οὐρανὸ, μπο-ρεῖ νὰ εἶναι ὑπέροχη στὸν παρά-δεισο, ὄχι ὁμως και στὴ γῇ.

Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ μοῦ πῇ ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ ἰδέες γιὰ τὴν γλυκύτητα τῶν γυναικῶν εἶναι ξεπερασμένες θεωρίες τῆς Βικτω-ριανῆς ἐποχῆς, καλὲς γιὰ τὸ 1900. Οἱ πνευματώδεις γυναίκες, θὰ πῆτε, μπορεῖ νὰ βρίσκονται ἐκτὸς τόπου και χρόνου τὴν ἐπο-

χή της γυναικείας δουλείας, δέν συμβαίνει όμως τὸ ἴδιο καὶ τώρα. Οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες τῆς ἐποχῆς μας — οἱ νέοι καὶ οἱ νέες ἂν θέλετε — ζοῦν σὲ πολὺ διαφορετικές συνθήκες. Τὰ παλιὰ ταμποῦ ἔπαψαν νὰ ὑπάρχουν. Ὅλες οἱ κοπέλλες καπνίζουν, μεταχειρίζονται κουβέντες τὸ ἴδιο μάγκικες ὅσο καὶ οἱ ἄντρες, πίνουν κοκταίηλ καὶ δίνουν πορτοκαλαδίτσα στοὺς ἄνδρες. Ἀφοῦ λοιπὸν θρίζουν καὶ πίνουν σὰν καὶ μᾶς εἶναι ἀληθινοὶ σύντροφοι. Στὴ σωματικὴ δύναμι μπορεῖ νὰ ὑστεροῦν, ἀλλὰ, τέλος πάντων, μποροῦν καὶ αὐτοκίνητο νὰ ὀδηγήσουν, καὶ ἀεροπλάνο νὰ πιλοτάρουν, καὶ σκί νὰ κάνουν. Τί ἄλλο θέλετε ;

Γιατί λοιπὸν μιὰ γυναῖκα αὐτοῦ τοῦ τύπου, ἡ νέα γυναῖκα ποὺ κατέκτησε τὸν κόσμον, νὰ μὴν εἶναι πνευματώδης, ἂν τῆς κἀνὴ κέφι ; Δὲν εἶναι πιὸ χαριτωμένη μιὰ πνευματώδης κοπέλλα ἀπὸ μιὰ ἄλλη ποὺ δὲν ξέρεي νὰ ἀρθρώσῃ λέξι ;

Ἡ ἀπάντησί μου πάλι εἶναι : ὄχι, ὄχι. Ὅλα αὐτὰ εἶναι χίμαιρες. Δὲν ὑπάρχουν νέες γυναῖκες οὔτε νέα κορίτσια. Ἡ γιαγιά σας ἦταν σωστὸς διάβολος πενήντα χρόνια προτοῦ γεννηθῆτε ἐσεῖς. Τὴν γνωρίσατε ρυτιτωμένη καὶ καρφωμένη στὸ σπίτι νὰ ἀνησυχῇ γιὰ τὸν δρόμον ποὺ πῆρε στὰ χρόνια σας ὁ κόσμος. Ἀλλὰ οἱ νέοι εἶναι πάντα νέοι καὶ οἱ γέροι πάντα γέροι. Ἄντρες καὶ γυναῖκες δὲν ἀλλάζουν. Χρειάστηκαν χιλιάδες χρόνια γιὰ νὰ γίνουν αὐτὸ ποὺ εἶναι. Οἱ ἀλλαγές ποὺ βλέπετε περιορίζονται στὴν ἐπιφάνεια. Μποροῦν νὰ φύγουν μὲ λίγο σαποῦνι καὶ ζεστὸ νερό.

Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη. Αὐτὴ

ἡ καινούργια ἐποχὴ μας, ἡ ἐποχὴ τῶν χειραφετημένων γυναικῶν, τῶν γυναικῶν ποὺ διευθύνουν γραφεῖα, ποὺ εἶναι ἴσες μὲ τοὺς ἄντρες, πού... πού..., εἶναι παροδικὴ καὶ τὸ τέλος τῆς ἔχει ἤδη ἀρχίσει νὰ φαίνεται στὸν ὀρίζοντα. Ὁ κόσμος γνώρισε μιὰ μεγάλη κοινωνικὴ καταστροφή. Ἡ βιομηχανικὴ ἐποχὴ δημιούργησε μεγάλες πόλεις ὅπου οἱ ἄνθρωποι ζοῦνε σὲ σπίτια σὰν κουτάκια, ὅπου δὲν ὑπάρχει χωρὸς γιὰ τὰ παιδιά, ὅπου οἱ γυναικεῖες δουλειές ἐξαφανίστηκαν, ὅπου ὁ πληθυσμὸς αὐξάνεται, ὁ Θεὸς ξέρει πῶς, ὅπου ἡ ἀσφάλεια κινδύνεψε...

Ὑστερα ἦρθε ὁ ἐναέριος πόλεμος. Οἱ βομβαρδισμοὶ τῶν βιομηχανικῶν πόλεων σήμαιναν καὶ τὸ τέλος τῆς ὑπάρξεώς τους. Τὸ ἔμαθαν αὐτὸ καλὰ στὴν Ἀγγλία. Ἡ βόμβα ἀποκεντρώνει τὴ βιομηχανία, σκορπίζει τὸν πληθυσμό. Αὐτὸ σημαίνει διαφορετικὰ σπίτια, ποὺ θὰ δώσουν σὲ κάθε ἄνθρωπον τὸ κομμάτι τῆς γῆς ποὺ τοῦ ἀνήκει. Τὸ ὄνειρο ποὺ κάνει ὁ καθένας, ἓνα σπιτάκι στὴν ἐξοχή, ἓνα δικό του σπιτάκι, θὰ πραγματοποιηθῇ.

Καὶ τὰ παιδιά ; Θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχουν τέσσερα καὶ πέντε σὲ κάθε σπιτικό. Εἶναι ὁ μόνος δρόμος γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀσφάλεια, τὴν ἀσφάλεια ποὺ μᾶς δίνει ἡ δύναμι τῆς φυλῆς, ὅπως τὴ νοιώθουμε στὴ σκέψι καὶ στὸ νοῦ καὶ στὰ ἰδανικά μας.

Χωρὶς δικὰ μας παιδιά, τὸ ἐπόμενο κύμα ποὺ θὰ ἔρθῃ ἀπὸ ἕναν ἀλύτρωτον κόσμο, θὰ μᾶς ἀφανίσῃ ὅλους. Ἀργότερα μπορούμε νὰ σώσουμε τὸν κόσμο, μὰ πρέπει πρῶτα νὰ σώσουμε τὸν ἑαυτό μας. Σὲ μιὰ ἀναδιοργανωμένη κοινωνία, τὰ παιδιά πρέπει νὰ πᾶ-

ρουν τὴν πρώτη καὶ τὴν καλύτερη θέσι. Οἱ γυναῖκες ποὺ τὸ καταλαβαίνουν αὐτὸ δὲν χρειάζεται νὰ καταλάβουν τίποτα ἄλλο. Κι' αὐτὸ θὰ γίνη στὸ σπίτι. Τὸ σπίτι θὰ εἶναι ἡ θάσι. Τὸ σπίτι μὲ τὴν θαλπωρὴ του, τὸν κῆπον του, τὰ λουλούδια, τὰ καινούργια δέντρα ποὺ θὰ φυτέψῃ ὁ πατέρας.

Ὁ κόσμος θὰ γίνη διαφορετικός. Κι' αὐτὸ θὰ γίνη μέσα σ' ἕναν μικρούλη αἰῶνα. Καὶ πενήντα χρόνια θὰ εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ δείξουν τίς γενικὲς γραμμὲς τῆς ἀλλαγῆς. Ἡ ζωὴ σ' αὐτὸν τὸν ἀλλαγμένο κόσμο θὰ εἶναι πολὺ παράξενη γιὰ τοὺς παλιούς, πιὸ παράξενη καὶ ἀπὸ τὴ δική μας ὅπως φαινόταν στοὺς τελευταίους Βικτωριανούς. Οἱ γρηοῦρες θὰ εἶναι χαρούμενες καὶ ζωηρές καὶ θετικές, μὰ ἀκόμη δὲν θὰ ξέρουν νὰ τηγανίσουν ἕνα αὐγὸ ἢ νὰ ποῦν ἕνα νανούρισμα. Γιατί ἡ καθεμιὰ τους μόλις καὶ μετὰ θίας ἔκανε ἕνα παιδί. Τὰ παιδιά τῶν

εἴκοσι χρόνων θὰ τίς θεωροῦν πολὺ ἀστεῖες. Ὅταν ὅμως θρίσκονται μόνες τους καὶ κακκαρίζουν... θὰ εἶναι πνευματωδέστατες !

Γι' αὐτό, λοιπόν, ὅπως καταλαβαίνετε, νομίζω πῶς οἱ πνευματώδεις γυναῖκες δὲν τραβοῦνε τοὺς ἄντρες.

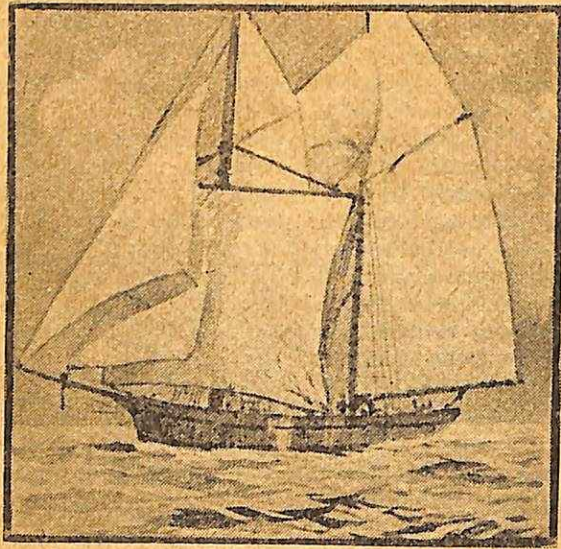
Δὲν βλέπετε ποιά σχέσι ὑπάρχει ἀνάμεσα στὸ πνεῦμα καὶ σ' αὐτὰ ποὺ ἔλεγα ; Τότε θὰ σᾶς θυμίσω ἕνα ἔργο τοῦ Μολιέρου τό : «Γιατρός μὲ τὸ στανιό». Ἐκεῖ ἕνας ὑποτιθέμενος γιατρός συντάσσοντας τὴ διάγνωσί του γράφει ἕνα σωρὸ ἀσυναρτησίες καὶ στὸ τέλος προσθέτει :

«... Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡ θυγάτηρ σας ἀπώλεσε τὴν ὁμιλίαν τῆς».

Ὁ καυμένος, δὲν εἶχε ἰδέα ἀπὸ ἱατρικὴ.

Ἴσως κάτι τέτοιο νὰ ἔπαθα καὶ γώ.

Ἡ «Ἐνριέττα», 203 τόννων, πὺν νίκησε στοὺς ἀγῶνες τοῦ 1866.

Κατορθώματα πὺν ἀγνοοῦνται

Ο ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ ΜΕ ΚΑΪΚΙ

Τοῦ

H. G. HASLER

Καθὼς τὰ χρόνια προχωροῦν, κάθε καλοκαίρι, καὶ καμμιά φορά τὸ χειμῶνα, πολλοὶ ἐπιχειροῦν νὰ διασχίσουν τὸν Ἀτλαντικό μὲ μικρὰ πλοιάρια. Μερικοὶ τὸ πετυχαίνουν· ἄλλοι ὄχι. Μερικοὶ—ὄχι πάντα ἐκεῖνοι πὺν πετυχαίνουν—ἐπισύρουν τὴν προσοχή τοῦ κόσμου καὶ γιὰ ἄρκετο καιρὸ γίνονται διάσημοι. Οἱ περισσότεροι ὅμως μένουν ἀγνωστοὶ στὸ πολὺ κοινό.

Τί εἶναι αὐτὸ πὺν τοὺς κάνει

νὰ ρίχνωνται σ' αὐτὴν τὴν περιπέτεια; Καμμιά φορά τίποτε περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀγάπη γιὰ τὴν περιπέτεια, ἄλλοτε ἢ ἐπιθυμία ν' ἀκουσθῇ τὸ ὄνομά τους καὶ τέλος κάποτε καὶ ἡ ἀνάγκη. Στὰ τελευταῖα χρόνια πολλοί, ζητώντας ν' ἀποφύγουν τὸ Σοβιετικὸ καθεστῶς, ἐβάλαν τὶς οἰκογενεῖς τους σε μικρὰ πλοιάρια καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Βαλτικὴ κατάφεραν νὰ φθάσουν στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες.

Σχεδὸν αὐτὰ ὅλα τὰ ταξείδια γίνονται μὲ πανιὰ· καμμιά φορά μάλιστα δὲν χρησιμοποιεῖται διόλου μηχανή. Τοῦτο ἴσως νὰ φαίνεται παράξενο στὴν ἐποχὴ πὺν ζοῦμε, ἔχει ὅμως σοβαροὺς λόγους. Πρῶτο, εἶναι πολὺ δύσκολο ἓνα μικρὸ πλοιάριο ἢ ἀκόμη καὶ ἓνα ἀτμόπλοιο μὲ ἀδύνατη μηχανὴ νὰ περάσῃ τὸν Ἀτλαντικό ταξιδεύοντας ἀντίθετα πρὸς τοὺς ἀνέμους πὺν ἐπικρατοῦν. Μιά ματιὰ σ' ἓνα σχετικὸ χάρτη δείχνει ὅτι τὸ σύστημα τῶν ἀνέμων εἶναι κυκλικὸ καὶ ὅτι στὸ βόρειο τμήμα ἐπικρατοῦν δυτικοὶ ἀνέμοι καὶ στὸ νότιο νοτιοανατολικοί. Οἱ ἀνέμοι αὐτοὶ εἶναι πολὺ δυνατοί, ἀνάμεσά τους ὅμως ὑπάρχει μιὰ περιοχὴ ἥρεμη. Μὲ κίνδυνο νὰ καταστρέψω μιὰ πεποιθήσι πὺν μᾶς ἔχουν δημιουργήσει τὰ μυθιστορήματα πὺν διαβάσαμε παιδιά, προσθέτω ἐδῶ ὅτι σὲ κανένα σημεῖο τοῦ Ἀτλαντικοῦ δὲν ὑπάρχουν γαλέρες τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος προσαρραγμένες στὰ φύκια καὶ ὅτι ὡς σήμερα κανεὶς δὲν συνάντησε ἐκεῖ θαλάσσια τέρατα.

Τὰ ὠκεάνεια ρεύματα ἀκολουθοῦν τὴν κατεύθυνσι τῶν ἐπικρατούντων ἀνέμων. Εἶναι φανερό λοιπὸν ὅτι τὸ βόρειο δρομολόγιο εἶναι εὐνοϊκὸ γιὰ τὰ μικρὰ πλοῖα πὺν ταξιδεύουν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ τὸ νότιο γιὰ ὅσα ταξιδεύουν ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς. Βεβαίως τίποτε δὲ μπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ ἓνα μικρὸ πλοῖο τὴν μηχανὴ νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτὰ τὰ δρομολόγια. Στὴν περίπτωσι ὅμως αὐτῇ, ἢ δυσκολία τῆς μεταφορᾶς ἐπαρκῶν καυσίμων δημιουργεῖ τὸν κίνδυνο διακοπῆς τοῦ ταξιδιῶν στὴ μέση τοῦ ὠκεανοῦ. Ταξιδεύει κανεὶς μὲ τὴν ἱδια ταχύτητα, ἢ καὶ μεγαλύτερη μὲ τὸ πανί, χρησιμοποιώντας τὸν ἄνεμο — τὴ δύναμη ἐκείνη πὺν

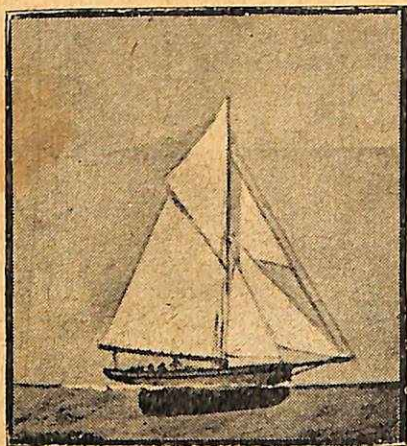
ἔκαμε δυνατὴ καὶ τὴν ἀνάπτυξι τοῦ κόσμου. Θὰ ρωτήσῃ κανεὶς: Δὲν εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνο ἓνα τέτοιο ταξίδι; Ὅταν τὸ πλοῖο εἶναι καλὸ καὶ ὁ καπετάνιος ἱκανός, οἱ κίνδυνοι δὲν εἶναι πολλοί. Ὑπάρχουν πολλοὶ πεπειραμένοι ναυτικοὶ πὺν περισσότερο ἀπὸ μιὰ φορά διέσχισαν τὸν Ἀτλαντικό μὲ ἱστιοφόρο μήκους 13 μέτρων περίπου καὶ πὺν εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ ἐπαναλάβουν τὸ ταξίδι ἂν τοὺς δοθῇ εὐκαιρία.

Μὲ κατάλληλο χειρισμὸ ἓνα μικρὸ καλὸ ἱστιοφόρο μπορεῖ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ ὅποιοδήποτε καιρὸ στὴν ἀνοικτὴ θάλασσα. Κίνδυνος γι' αὐτὸ εἶναι ἡ ξηρὰ καὶ ὄχι ἡ θάλασσα. Τὰ περισσότερα μικρὰ πλοῖα ναυαγοῦν προσπαθώντας νὰ μποῦν σὲ κάποιο λιμάνι σὲ ὥρα τρικυμίας· ἐλάχιστα θυθίζονται στὸ ἀνοιχτὸ πέλαγος. Μόνο γιὰ δύο μικρὰ ἱστιοφόρα εἶναι βέβαιο ὅτι ἀνατράπηκαν στὰ ἀνοιχτὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Καὶ αὐτὰ ὅμως ἀκόμη κατάφεραν οἱ καπετάνιοι τους νὰ τὰ γυρίσουν στὴ θέσι τους καὶ τελικὰ νὰ τὰ οδηγήσουν στὸν προορισμὸ τους.

Ὅσο μικρότερο εἶναι τὸ πλοῖο ἀριό τόσο πιὸ ἀσφαλισμένο εἶναι. Ὅταν ἓνα μεγάλο κύμα κτυπήσῃ ἓνα πλοῖο 20.000 τόνων μπορεῖ νὰ λυγίσῃ τὶς χαλύβδινες πλάκες τοῦ σκάφους τοῦ σὰν νὰ ἦταν ἀπὸ χαρτόνι. Μιὰ καλὴ θάρκα μπορεῖ νὰ μὴν πάθῃ τίποτε ἀπὸ τὸ ἴδιο κύμα.

☆

Οἱ κύριες δυσκολίες αὐτοῦ τοῦ ταξιδιῶν εἶναι ἄλλες. Εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι δὲν πρέπει κανεὶς νὰ ξεκινήσῃ χωρὶς νὰ ἔχῃ κάποια πείρα. Ἐν τούτοις αὐτὸ συνήθως συμβαίνει. Ὑστερὰ ἀπὸ τὸ δεύτερο παγκόσμιο

Το περίφημο «Τζόλη Μπράις» που κέρδισε στους αγώνες του 1925.

πόλεμο, πάμπολλα πλοiάρια γεμάτα κόσμο ρίχτηκαν στον ωκεανό από τὰ νότια αγγλικά λιμάνια, συχνά χωρίς νά υπάρχουν σ' αὐτά οὔτε ἕνας μέ τήν ἀπαιτούμενη πείρα. Οἱ ἀπόπειρες αὐτές συνήθως καταλήγουν σέ ἀποτυχία ὅταν, σέ λίγες μέρες, τὸ πλοῖο γίνη ἔρμαιο τῶν κυμάτων, καὶ οἱ ταλαιπωρημένοι ἐπιβάτες δέν εὐχονται ἄλλο παρά νά θρεθῇ κάποιο καράβι νά τοὺς τραθήξῃ στό πλησιέστερο λιμάνι.

Μιά ἄλλη συνηθισμένη αἰτία τῆς ἀποτυχίας εἶναι ἡ διχόνοια πού ἀναπτύσσεται ἀνάμεσα στοὺς ἀνδρες τοῦ πληρώματος, πού ἀναγκαστικά συνωστίζονται καὶ ἐνοχλοῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ἰδίως ὅταν ἔχῃ τρικυμία. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ τὰ περισσότερα μακρινὰ ταξείδια πού πέτυχαν ἔγιναν ἀπὸ ἕναν ἄνθρωπο μόνο ἢ ἀπὸ ἕναν λευκὸ καὶ ἕνα ἰθαγενῆ ὡς πλήρωμα. Ἀπὸ πολλές ἀπόψεις τὸ ἰδεώδες πλήρωμα εἶναι ἕνας ἄνδρας μετὴ γυναίκα του, ἂν βέβαια τὸ πλοiάριο εἶναι τέτοιο πού νά μπορῇ

νά κυβερνηθῇ ἀπὸ δύο ἀνθρώπους. Τὸ ζήτημα ὅμως ἐδῶ εἶναι πὼς πολὺ λίγες γυναῖκες εἶναι πρόθυμες νά ὑποστοῦν μιὰ τέτοια ταλαιπωρία.

Δέν ἔχω ἄρκετὸ χῶρο γιὰ νά μιλήσω γιὰ τοὺς Νορβηγοὺς πού πρῶτοι πέρασαν τὸν Ἀτλαντικὸ καὶ ἔφθασαν στὴ Γροιλανδία μέσω Ἰσλανδίας, οὔτε γιὰ τοὺς μεγάλους ἐξερευνητὰς τοῦ 19 αἰῶνος. Ἀναφέρω μόνο ὅτι τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ πλοiα τοὺς ἦταν ἀπλὲς θάρκες, καὶ μάλιστα τέτοιες πού, ἐγὼ τουλάχιστον, δὲ θὰ δεχόμουν ποτὲ νά μπῶ μέσα. Κανένα ἀπὸ τὰ κατορθώματα τῶν νεωτέρων δέν μπορεῖ νά συγκριθῇ μετὰ τὰ κατορθώματα ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων.

☆

Σὲ μεταγενέστερη ἐποχὴ ἀναφέρονται πάμπολλες διαβάσεις τοῦ Ἀτλαντικοῦ μετὰ μικρὰ πλοiάρια.

Στὰ χρόνια μας ἡ ἀμερικανικὴ θάρκα «Dorade» μήκους 12 μ. διέσχισε τὸν Ἀτλαντικὸ τὸ 1933 καὶ ἔφθασε στὴν Ἀγγλία μέσω Νορβηγίας. Ἡ θάρκα αὐτή, ἡ ὁποία μάλιστα πῆρε καὶ βραβεῖο, ἐπέστρεψε μετὰ στὶς Ἡν. Πολιτείες σὲ 26 ἡμέρες καὶ 15 ὥρες ἀκολουθώντας τὸ θόρειο δρομολόγιο, ταξιδεύοντας δηλαδὴ ἀντίθετα πρὸς τοὺς ἐπικρατοῦντες ἀνέμους, πράγμα πού ὑπῆρξε σοβαρὴ δοκιμασία καὶ γι' αὐτὴν καὶ γιὰ τὸ πλήρωμα.

Λίγο παλαιότερα ὁ πλοiάρχος Τζόσα Σλόκουμ, συνταξιούχος τοῦ Ἀμερικανικοῦ ναυτικοῦ, ἄρχισε μόνος του τὸ 1895 τὸ γύρο τοῦ κόσμου μετὰ τὸ «Spray», ἕνα κατ' ἴκι 12 μ. πού τὸ εἶχε φτιάξει ὁ ἴδιος. Ξεκινώντας ἀπὸ τὸ Γιάρμουθ, πέρασε ἀπὸ τίς Ἀζόρες καὶ

Τὸ περίφημο «Γκάλβαϊν», τὸ τελειότερο γιῶτ τοῦ κόσμου. (Μήκος 17 μ.)

έφθασε στο Γιβραλτάρ σε 29 μέρες.

Στά τέλη του περασμένου αιώνου ο Χάουαρντ Μπλάκμπερν από τη Μασσαχουσέτη διέσχισε δυο φορές τον ώκεανό, μόνος, με ιστιοφόρο, μολονότι μερικά χρόνια πριν είχε χάσει όλα του τα δάκτυλα από κρουπαγήματα.

Λίγα χρόνια πριν — το 1897 — δυο Νορβηγοί, ο Σάμουελσον και ο Χάρμπο, διέσχισαν τον Ατλαντικό με μία συνηθισμένη θάρκα με κουπιά σε 56 ημέρες!

Αξίζει ακόμη ν' αναφέρουμε την περίφημη διάβαση του Ατλαντικού που έγινε στις αρχές του ΙΗ' αιώνου από έναν Έσκιμωο. Η μικροσκοπική θαρκούλα του ζύγιζε 15 περίπου όκτες και μόλις χωρούσε έναν άνθρωπο. Τον Έσκιμωο αυτόν τον περιμάζεψαν στη Βόρειο θάλασσα και τον μετέφεραν στο Αμπερτίν, όπου πέθανε πριν προλάβει νά περιγράψει το ταξίδι του. Η θάρκα υπάρχει ακόμα σ' ένα Μουσείο του Αμπερτίν και η κατασκευή της δείχνει ότι προέρχεται από τη Γροιλανδία.

☆

Βλέπουμε ότι διαβάσεις του Ατλαντικού έγιναν με όλων των ειδών τις θάρκες. Πολλές από τις θάρκες αυτές ήταν αποδεδειγμένως ακατάλληλες για ένα τέτοιο ταξίδι, και μόνο χάρι στην ικανότητα αυτών που τις κυβερ-

(Από το «Leader» του Λονδίνου)

Στην Ιαπωνία υπάρχει μία έξυπνη συνήθεια: Οι λόγοι που εκφωνούνται σε επίσημα δείπνα, εκφωνούνται πριν από το φαγητό. Αυτό έχει δυο καλά. Πρώτον ο όμιλητής τρώει ήσυχα χωρίς τον έννευρισμό της άτακτης. Δεύτερον τελειώνει γρήγορα, γιατί διάζεται να φάει.

νούσαν, έφθασαν στον προορισμό τους.

Το 1925 ιδρύθηκε στην Αγγλία ο Βασιλικός Όμιλος Ωκεανοδρομιών, ο οποίος κάθε Ιούλιο διοργανώνει ένα διαγωνισμό διαβάσεως του Ατλαντικού με γιώτ. Το ενδιαφέρον για τα διατλαντικά αυτά ταξίδια αναπτύχθηκε πολύ τα τελευταία 25 χρόνια στην Αγγλία και οι Αγγλοι ναυπηγοί κατασκευάζουν τα τελειότερα πλοία για την διάβαση του Ωκεανού.

Σε έναν από τους πρώτους διαγωνισμούς που διοργάνωσε ο Όμιλος αυτός έλαβαν μέρος και αμερικανικά γιώτ και το θραβείο για τον νικητή ήταν 18.000 χάρτινες λίρες. Στον διαγωνισμό του 1905 έλαβαν μέρος 12 από τα μεγαλύτερα γιώτ, με πληρώματα από επαγγελματίες ναυτικούς. Σήμερα προτιμώνται τα μικρά γιώτ με πληρώματα από έρασιτέχνες. Τα γιώτ αυτά διαφέρουν πολύ από τα αδελφάκια της «Τζόλλη Μπράιζ» που πήρε το θραβείο το 1925. Τα πλευρά της «Τζόλλη Μπράιζ» ήταν ψηλά και το έκτόπισμά της μεγάλο. Αντίθετα τα σημερινά γιώτ που προορίζονται για το διάπλου του Ατλαντικού έχουν πολύ μικρό έκτοπισμα. Το Gulvain π. χ. που θεωρείται το τελειότερο υπόδειγμα του είδους του, έχει μήκος 18 μέτρα περίπου, έκτοπισμα 16,5 τόννων και είναι φτιαγμένο κυρίως από μέταλλο.

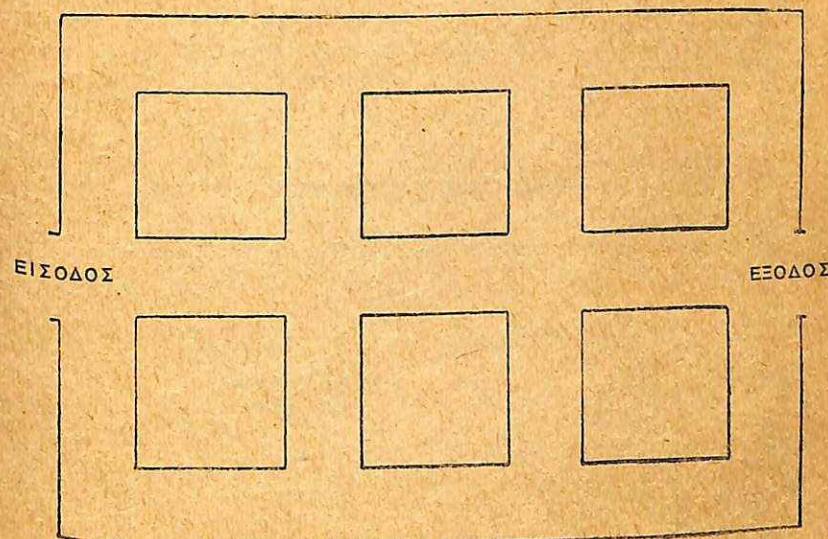

Κουίζ

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΥΝΤΟΜΩΤΕΡΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ;

Μέσα σε μανδρότοιχο βρίσκονται έξι αποθήκες πολεμικού υλικού. Ο μανδρότοιχος έχει δύο ανοίγματα, ένα δεξιά και ένα αριστερά. Το ένα είναι η είσοδος, το άλλο έξοδος. Δυο φρουροί κάνουν κάθε βράδυ μαζί τη βάρδια τους που κρατάει μία ώρα. Πρέπει να μπουν από αριστερά, να φέρουν γύρω όλα άνεξαιρέτως τα κτίρια και να βγουν από δεξιά. Ποιος είναι ο συντομώτερος δρόμος ;

ΠΟΣΑ ΕΙΔΕΙ;

Μία φορά κάποιος παρατηρητής σε αεροπορική βάση είδε ένα σχηματισμό αεροπλάνων. Ένα αεροπλάνο πήγαινε μπρος από δυο αεροπλάνα, ένα αεροπλάνο ακολουθού-

σε δυο αεροπλάνα και ένα αεροπλάνο προχωρούσε ανάμεσα σε δυο αεροπλάνα. Πόσα αεροπλάνα είδε ο παρατηρητής ;
(Λύσεις στη σελίδα 136)

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΝΑ ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

1. Τί είναι αυτό που σπάει ακόμη και να πήτε το όνομά του ;
2. Βρίσκεται έξω, στο ύπαιθρο, μα ποτέ ο ήλιος δεν το φωτίζει-
3. Μέσα μου υπάρχει κάθε καλό και κάθε κακό. Μαζί μου ο άθεος βγαίνει πάνω και από τον άγιο, ο ζητιάνος βγαίνει πάνω από το βασιλιά. Ο σοφός κρέμεται από μένα και το ίδιο, μου φαίνεται, κάνετε και σείς.
4. Ο ένας είναι τρεις φορές ο άλλος. Και οι δυο μαζί, ο φόβος πολλών ανθρώπων.

ΣΠΑΖΟΚΕΦΑΛΙΕΣ

1. Από που πήραν το όνομά τους τα σάντουιτς ;
2. Μπορείτε να φωτογραφήσετε μια σκηνή ενός φίλμ την ώρα που προβάλλεται ;

ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Συνδυάστε σωστά τα όνόματα των μεγάλων αυτών πατριωτών με τα ανάλογα κράτη.

1. Άλφρέδος ο Μέγας
2. Ιωάννα Δ' "Αρκ
3. Σίμων Βόλιβαρ
4. Ροβέρτος Μπρούς
5. Ιωσήφ Γαριβάλδης
6. Ανδρέας Χόφερ
7. Μπενίτο Χουαρέζ
8. Θαδδαίος Κοσιούσκο
9. Λουδοβίκος Κοσσούθος
10. Δανιήλ Ο' Κόννελ
11. Τουσσαίν Λουβερτύρ
12. Χοσέ ντε Σάν Μαρτίν
13. Γουλιέλμος Τέλλ
14. Γεώργιος Ουάσιγκτων
15. Σάν Γυάν Σέν

- α. Άργεντινή και Περού
- β. Αυστρία
- γ. Κίνα
- δ. Κολομβία
- ε. Άγγλία
- ζ. Γαλλία
- η. Αίτη
- θ. Ούγγαρία
- ι. Ίρλανδία
- κ. Ιταλία
- λ. Μεξικό
- μ. Πολωνία
- ν. Σκωτία
- ξ. Έλβετία
- ο. Ήνωμένοι Πολιτείες

(Λύσεις στη σελίδα 136)

3. Πόσα πήρε ο Μιχαήλ Άγγελος για τις τοιχογραφίες του Άγιου Πέτρου της Ρώμης ;

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΣΚΑΦΗ

Θα περιμένετε ασφαλώς να συναντήσετε μια γόνδολα στη Βενετία. Πού όμως θα συναντήσετε τα περιεργα αυτά 8 σκάφη ;

1. Νταχαμπία.
2. Καίκ.
3. Καταμαράν.
4. Φελούκα.
5. Φερίλλα.
6. Μουλέττα.
7. Ούμιάκ.
8. Καγιάκ.

Πού ανήκει τώρα το καθένα ; Όσα δεν γνωρίζετε θα τα βρήτε ανοίγοντας τη σελίδα μας 136.

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΦΩΤΟΦΡΑΚΤΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΣΤΙΑΣ

1 φωτοφράκται (ή κλείστρα) διαφράγματος για τους οποίους μιλήσαμε στο προηγούμενο άρθρο μας παρουσιάζουν τα εξής ελαττώματα : 1) η μεγίστη ταχύτης των φθάνει μόνον το 1)500 του δευτερολέπτου, ενώ στους φωτοφράκτες επιπέδου εστίας φθάνει μέχρι το 1)3000 του δευτερολέπτου. 2) Η αποτελεσματικότης των στίς μεγάλες ταχύτητες είναι χαμηλή. 3) Στους φακούς με μεγάλα ανοίγματα (F:2 ή F:1,5) η αποτελεσματικότης των είναι ακόμη χαμηλότερη, ιδίως στις μεγάλες ταχύτητες λόγω της αύξησεως της τριβής και της αδρανείας των τμημάτων του μηχανισμού του που τίθενται εις κίνησιν. 4) Δεν είναι δυνατή η έναλλαγή φακών με διάφορες εστιακές αποστάσεις όπως στη Λάικα π.χ., διότι κάθε φακός έπρεπε να έχη και το δικό του φωτοφράκτη. Επίσης η χρήσις φωτοφράκτου διαφράγματος είναι αδύνατος στις μονοφθάλμιες ρεφλέξ.

Τα ελαττώματα αυτά τα υπερίκνησε ο φωτοφράκτης επιπέδου εστίας. Ο φωτοφράκτης αυτός είναι απλώς μια μαύρη μικρή κουρτίνα με μια ή περισσότερες σχισμές, που κινείται κατά μήκος ή κατά πλάτος του νεγκατίφ, πολύ κοντά, σχεδόν εν έπαφῇ, μ' αυτό. Η κίνησις της κουρτίνας αυτής επιτυγχάνεται με μηχανισμό ανάλογο εκείνου που υπάρχει στις κουρτίνες των παραθύρων. Οι δυο άκρες της κουρτίνας τυλίγονται σε δυο καρούλια με ελατήριο που βρίσκονται εκατέρωθεν του νεγκατίφ. Με ειδικό μηχανισμό έλγχεται αφ' ενός η τάσις των ελατηρίων και αφ' ετέρου ποίου πλάτους σχισμή θα κινηθῇ πάνω στην ευαίσθητη επιφάνεια. Στην εικόνα 1 π.χ. η τετραγωνή σχισμή ή οποία αφήνει ακά-

λυπτη όλη την επιφάνεια του νεγκατίφ χρησιμοποιείται για την πόζα, ενώ η μικρότερη σχισμή για τις μεγάλες ταχύτητες.

Στους φωτοφράκτες διαφράγματος ο φακός ανοίγει και κλείνει λίγο-λίγο. Ο φωτοφράκτης εστίας λειτουργεί διαφορετικά. Η έκθεσις του νεγκατίφ στο φῶς γίνεται μέσα από τη σχισμή ή οποία κινείται εν έπαφῇ σχεδόν με το νεγκατίφ. Ο φακός είναι όρθανοικτος από την αρχή, αλλά η εικόνα προβάλλεται διαδοχικά και κατά λωρίδες, που έχουν το πλάτος του ανοίγματος της σχισμής.

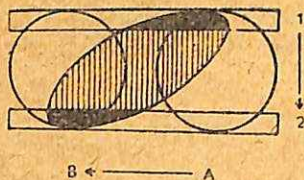
Οι συνθήκες αυτές μας αναγκάζουν να διακρίνουμε δυο χρόνους έκθεσεως : τον τοπικό και τον ολικό. Ο πρώτος ισούται με την διάρκεια έκθεσεως ενός έκαστου σημείου του νεγκατίφ και ο δεύτερος με το χρονικό διάστημα που χρειάζεται η σχισμή για να διανύσῃ όλο το μήκος του νεγκατίφ και συνεπώς να έκθέσῃ το σύνολον της εικόνας. Όταν π.χ. το πλάτος της σχισμής είναι 1)10 του πλάτους του νεγκατίφ και ο ολικός χρόνος της πόζας 1)100 του δευτερολέπτου, τότε ο τοπικός χρόνος της πόζας, και κατά συνέπειαν ο ένεργός η αποτελεσματικός χρόνος, σε κάθε σημείον του νεγκατίφ θα είναι 1)1000 του δευτερολέπτου.

Όταν φωτογραφίζουμε θέματα που κινούνται με μεγάλη ταχύτητα, η έκθεσις της εικόνας κατά διαδοχικές λωρίδες συχνά προκαλεί χαρακτηριστικές παραμορφώσεις.

Όταν η σχισμή κινείται εκ των άνω προς τα κάτω, αποτυπώνονται πρώτα-πρώτα στο νεγκατίφ τα κάτω μέρη του θέματος (διότι η εικόνα προβάλλεται ανεστραμμένη). Εάν το

Σχ. 1. Κουρτίνα φωτοφράκτου εστίας των μηχανών Γκράφλες.

Σχ. 2. Οι φωτοφράκτες έστιες παραμορφώνουν τα κινούμενα αντικείμενα. Όταν η σχισμή βρίσκεται στη θέση 1 ή 2 είναι στην θέση Α. Το κάτω μέρος της ρόδας (δηλαδή το άνω μέρος της εικόνας) τότε αποτυπώνεται στο φιλμ. Όταν η ρόδα προχώρησε στο Β, η σχισμή έφθασε στο σημείο 2. Και τότε αποτυπώθηκε το άνω μέρος της ρόδας (δηλ. το κάτω της εικόνας). Συνεπώς το σύνολο της ρόδας προβάλλεται ως υπό γωνίαν και συνεπώς παραμορφώνεται.

Θέμα είναι π.χ. ένα αυτοκίνητο που τρέχει παράλληλα με τη μηχανή, τότε στη φωτογραφία θα φανή σαν να πέφτη μπροστά, ενώ οι ρόδες θα έχουν έλλειπτικό σχήμα και οι ακτίνες τους θα μοιάζουν καμπύλες (σχήμα 2). Αποφεύγουμε αυτό το λάττωμα όταν η σχισμή κινείται καθέτως και προς την ίδια διεύθυνση που κινείται το αυτοκίνητο, ώστε η εικόνα στο νεγκατίφ να κινείται αντίθετως (σχήμα 3).

Η χρήση του φωτοφράκτου έστιας γενικεύθηκε τα τελευταία χρόνια στις μηχανές μικρού σχήματος. Το πλείστον των φωτοφρακτών αυτών με τους οποίους είναι εφωδιασμένες οι μηχανές μικρού σχήματος είναι κατασκευασμένοι με σταθερή ταχύτητα κίνησης της κουρτίνας και με μεταβλητό άνοιγμα σχισμής. Αποτελούνται από 2 κουρτίνες που κινούνται εν συνεχεία. Μια μικρή καθυστέρηση στο ξεκίνημα της μιας προσδιορίζει το πλάτος της σχισμής. Εάν τα δύο ελατήρια που κινούν τις κουρτίνες αυτές δεν λειτουργούν με ακρίβεια, τότε το άνοιγμα θα ποικίλλει από τη μία φορά στην άλλη. Οι κατασκευαστές προσπαθούν να αποφύγουν την τριβή στους άξονες και γι' αυτό στο μοντέλο της Λάικα III C έβαλαν μπίλλιες στα σημεία τριβής άξονων και εδράνων.

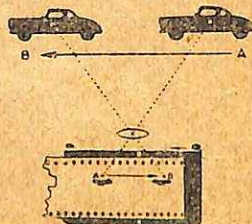
Οι κουρτίνες κατασκευάζονται γενικώς από ειδικό ύφασμα ποτισμένο με διάλυσι καουτσούκ ώστε να μην υφίσταται καμμία επίδραση της ατμοσφαιράς. Στις μηχανές Κόνταξ ο φωτοφράκτης αποτελείται από μικρά ελάσματα συνδεδεμένα όπως τα λεπτά

σανιδάκια στα ρολλά των παραθύρων.

Ο συγχρονισμός με λάμπες αναλαμπής παρουσιάζει δυσκολίες για τις μηχανές που έχουν φωτοφράκτες έστιας. Απαιτούνται ειδικές λάμπες, των οποίων η αναλαμπή να διαρκή καθ' όλην την διάρκεια της κίνησης της σχισμής από την μία έως την άλλη άκρη του νεγκατίφ. Ο συγχρονισμός με ηλεκτρονικές λάμπες των οποίων η διάρκεια αναλαμπής είναι μεταξύ 1)5000 και 1) 10000 του δευτερολέπτου μπορεί να γίνει σε μια μόνον ταχύτητα της μηχανής. Η ταχύτητα αυτή είναι συνήθως το 1)20 του δευτερολέπτου όπου το πλάτος της σχισμής είναι ίσο με την επιφάνεια του νεγκατίφ. Η Λάικα όμως στο τελευταίο της μοντέλο III F επέτυχε, με ένα πολυσύνθετο μηχανισμό, να συγχρονίση τους φωτοφράκτες με κάθε είδους λάμπα αναλαμπής για όλες τις ταχύτητες.

ΠΩΣ ΝΑ ΔΟΚΙΜΑΖΕΤΕ ΑΝ Ο ΦΑΚΟΣ ΤΗΣ ΜΗΧΑΝΗΣ ΣΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΚΑΛΑ

Πολύ σπάνια συμβαίνει, και στις καλύτερες μηχανές, να συμπίπτει ο χρόνος των οποίων σημειώνει η μηχανή με τον χρόνο τον οποίο πράγματι αποδίδει. Σε καμμία σχεδόν μηχανή το 1)50 δεν είναι πράγματι 1)50. Ποικίλλει μεταξύ 1)40 και 1)60. Μια τέτοια μικρή διαφορά είναι άμελητά και εξοφανίζεται στο πλάτος της εύαισθησας του φιλμ. Όταν όμως είναι μεγαλύτερη έχει ουσιαστική επίδραση ιδίως σε κρίσιμες φωτιστικές συνθήκες, ή όταν χρησιμοποιούνται έγχρωμα φιλμ των οποίων το πλάτος εύαισθησίας

Σχ. 3. Το σχήμα δείχνει την σχέση μεταξύ διεύθυνσης της πορείας του αυτοκινήτου και διεύθυνσης προς την οποία κινείται ο φωτοφράκτης. Η εικόνα του αυτοκινήτου κινείται αντίθετως προς την κίνηση της σχισμής. Έτσι η καλύτερη λύση για να έχουμε το μέγιστο του νέτου.

είναι πολύ μικρό. Γι' αυτό είναι χρήσιμο να ξέρουμε με ακρίβεια ποιά είναι η πραγματική απόδοση των χρόνων της μηχανής μας. Υπάρχουν πολλοί τρόποι, οι οποίοι όμως απαιτούν όργανα ακριβείας κ.τ.λ. Θα υποδείξουμε παρακάτω έναν τρόπο απλό, του οποίου η ακρίβεια είναι υπεραρκής για τις συνηθισμένες περιπτώσεις: Αναποδογυρίστε ένα ποδηλάτο, στηρίζοντάς το στη σέλλα και στο τιμόνι. Στήν πίσω ρόδα κολλήστε πάνω στην πλευρά του αεροθαλάμου ένα στρογγυλό καματάκι άσπρο χαρτί ή ένα άλλο γυαλιστερό αντικείμενο, π.χ. μια ροδέλλισα από τενεκέ. Γυρίστε σιγά-σιγά τη ρόδα έως ότου η ταχύτης περιστροφής της φθάση τη μία βόλτα στο δευτερόλεπτο. Είναι εύκολο να γίνει αυτό με ένα χρονόμετρο. Τοποθετήστε τη μηχανή σας ακριβώς παράλληλα με το επίπεδο της ρόδας και τραβήξτε μια φωτογραφία με ταχύτητα 1)10 του δευτερολέπτου. Όταν εμφανίσετε το νεγκατίφ θα δείτε ότι το άσπρο χαρτάκι έγραψε μια λεπτή καμπυλόγραμη λωρίδα που είναι τμήμα του κύκλου της ρόδας του ποδηλάτου. Μετρήστε με πόσο τμήμα της περιφέρειας αν-

τιστοιχεί ή λωρίς αυτή. Εάν είναι ακριβώς το 1)10 της περιφέρειας, τότε ο χρόνος της μηχανής σας είναι ακριβής. Εάν είναι λιγώτερο ή περισσότερο, πάλι μπορείτε με ένα απλό λογαριασμό να βρείτε πόσο είναι το λάθος.

Επίσης για τον έλεγχο των ταχυτήτων 1)25 και 1)50 μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τον κινητήριο δίσκο ενός γραμμοφώνου του οποίου η κανονική ταχύτης είναι 78 στροφές το δευτερόλεπτο. Για τις μεγαλύτερες ταχύτητες μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε οιονδήποτε κινητήρα, π.χ. έναν ανεμιστήρα στην άργη ταχύτητα, με την προϋπόθεση βεβαίως ότι γνωρίζουμε την ταχύτητα περιστροφής του.

Σ. Δ. Λ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Π. Βερέτταν Ν. Σμύρνη, Ρ. Η. Fjllios, Ταγκανίκα. Λόγω έλλειψως χώρου θα σας απαντήσω στο επόμενο φύλλο. Ι. Βρανίκον. Αποτανθήτε στο κατάστημα Γ. Μουζάκη, Σταδίου 6, όπου ίσως σας εξυπηρετήσουν.

Β' ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ «ΕΚΛΟΓΗΣ»

Η «Έκλογη» αυτή τη φορά δίνει ένα θέμα εύρύτατο που προσφέρεται εύκολα στον καθένα :

ΣΚΗΝΕΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Κολύμπι, ψάρεμα, καταδύσεις, βαρκάδες, ιστιοπλοΐα, παιδάκια στην άμμουδιά, θαλασσινές γραφικότητες, ήλιοβασιλέματα και γενικά κάθε σκηνή στη θάλασσα είναι το θέμα του διαγωνισμού μας.

Φωτογραφίες γίνονται δεκτές σε μεγέθυνσι από 13X18 έως 24X30. Οι αποστέλλόμενες φωτογραφίες δεν επιστρέφονται.

Συμμετοχή στο διαγωνισμό δεκτή μέχρι και της 10ης Σεπτεμβρίου 1951. Τα αποτελέσματα θα δημοσιευθούν στο φύλλο του Οκτωβρίου 1951.

Σε μιὰ μεγάλη δεξίωσι ή κόρη του οίκοδεσπότη είχε μαζέψει καμπόσους καλεσμένους καί ρητόρευε.

— 'Ο μπαμπάς έχει μεγάλη περιουσία... ζώα, χωράφια, τεράστια κτήματα καί πετρελαιοπηγές... Δεν είναι νά μιλάη κανείς γι' αυτά, μὰ ή αλήθεια γεννήθηκα με χρυσό κουτάλι στο στόμα.

Κάποιος από τόν κύκλο γύρισε στο φίλο του.

— Μωρέ, τί κουτάλι; Αύτηνής τὸ στόμα χωράει δωδεκάδες!

ΚΑΛΑ ΤΟ ΚΑΤΑΛΑΒΕ!

"Ενα ζευγάρι ἐπαρχιώτες θρέθηκαν στο Παρίσι καί ἀποφάσισαν νά πάνε στήν ὄπερα.

Στὸ φινάλε ὁ σύζυγος βγάξει τὸ ρολόϊ του:

— Μεσάνυχτά, λέει στή γυναίκα του.

— "Α! καλὰ τὸ κατάλαβα, ἀπαντάει ἐκείνη. Τραγουδᾶνε ὅλοι μαζί τώρα γιὰ νά προλάβουνε τὸ τελευταῖο τραῖνο.

"Ενας ταξιδιώτης περνοῦσε ἀπὸ τὸ τελωνεῖο. Οἱ μόνες του ἀποσκευές ἦταν μιὰ βαλίτσα καί ἓνα κλουβὶ με ἓναν παπαγάλου.

— Τί πουλὶ εἶναι αὐτό; ρωτᾷ ὁ τελωνειακός.

— Παπαγάλος.

— Ἀπαγορεύεται κύριε. 'Ο παπαγάλος σας δὲν μπορεῖ νά περάσῃ ἐκτὸς ἂν πληρώσετε 5.000 φράγκα.

— 5.000 φράγκα! Δεν εἴμαστε καλά. Καί δὲν τὸν πετᾶω στὴ θάλασσα...

— "Οχι, ὄχι, φώναξε ὁ παπαγάλος δὲν ξέρω κολύμπι.

'Ο ταξιδιώτης τὸν λυπήθηκε. Νευριασμένος γύρισε στο σπίτι του. Σὲ λίγες μέρες ὅμως νάτος πάλι στο τελωνεῖο. Αὐτὴ τὴ φορὰ τὰ εἶχε βολέψῃ καλά. Καί ὁ παπαγάλος στὴ βαλίτσα.

— Τί ἔχετε παρακαλῶ στὴ βαλίτσα; τὸν ρωτᾷ ὁ τελωνειακός.

— Κάτι παλιοσιδερικά.

— Παλιοσιδερικά; κάνει ὁ τελωνειακός καί δίνει μιὰ κλωτσιὰ στὴ βαλίτσα.

Μὰ ὁ παπαγάλος, σὰν ἔξυπνο πουλί, δὲν τᾶχασε.

— Μπίνγκ!... ἀκούστηκε ἀπὸ μέσα

Ποτὲ ἐπιτροπὴ δὲν ἐτελείωσε τὸ ἔργο της ἐκτὸς ἂν ἀπετελεῖτο ἀπὸ 3 μέλη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἓνα ἦταν ὄρρωστο καί τὸ ἄλλο ἀπουσίαζε.

Hendrik van Loon

ΤΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Διήγημα

Τοῦ

JOHN GALSWORTHY

Στὴν ἐποχὴ μας καμμιά μεγαλοφυΐα δὲν πεινάει. Ἡ ἱστορία ποὺ ἀκολουθεῖ εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ φίλου μου Μπρούς καί μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ σὰν ἐπιβεβαίωσι αὐτῆς τῆς θεωρίας. Τὸν γνώρισα ὅταν πλησίαζε τὰ ἐξήντα καί ἤδη τότε θὰ εἶχε γράψει καμμιά δεκαπενταριά βιβλία πού, τοῦλάχιστο στὸν μικρὸ κύκλο τῶν γνωστών του, τοῦ εἶχαν δώσει τὸν τίτλο τῆς μεγαλοφυΐας. "Εμενε στὴν Γιόρκ Στρήτ. Κρατοῦσε δυὸ δωμάτια σ' ἓνα σπίτι, πού ἐκεῖνο πού σὲ ἔκανε νά τὸ προσέξῃς πὶὸ πολὺ ἦταν ὅτι ἡ πόρτα του θρῖσκοταν πάντα ἀνοιχτὴ. Δεν ὑπῆρξε, μοῦ φαίνεται, ποτὲ ἄνθρωπος πού νὰ ἐνδιαφέρεται λιγώτερο γιὰ τὸ τί πίστευε ὁ κόσμος γι' αὐτόν.

"Ἦταν ἓνας ψηλός, ἀδύνατος ἄνθρωπος, με μαῦρα πεταχτὰ φρύδια, γκριζὸ ἴσιο μουστάκι πού ἔπεφτε δεξιὰ κι' ἀριστερὰ καί ἀκατάστατα γκριζὰ μαλλιά. "Ομως τὰ μάτια του ἦταν σὰν τῆς κουκουβάγιας διαπεραστικὰ καί μελαγχολικὰ, σκοῦρα καστανά μάτια πού ἔδιναν σὸν ρυτιδωμένο του πρόσωπο μιὰ ἀσυνήθιστη ἔκφρασι. "Εδειχναν ἓνα πνεῦμα ἀποσχισμένο ἀπὸ τὴ σάρκα πού τὸ περιέκλειε. "Ἦταν γεροντοπαλλήκαρο καί φαίνόταν πὼς ἀπόφευγε τὴς γυναῖκες. Ἴσως ἐκείνες νὰ

τοῦ ἔμαθαν νὰ τὴς ἀποφεύγῃ. Γιατί, μιὰ φορὰ, ἀσφαλῶς θὰ ἄρρεσε πολὺ στὴς γυναῖκες.

"Εκείνη τὴ χρονιά ὁ φίλος μου ὁ Μπρούς περνοῦσε τὴ χειρότερη ἐποχὴ τῆς ζωῆς του. "Ἦτανε τελείως ἀπένταρος. Μ' αὐτὴ τὴ μανία πού εἶχε νὰ γράφῃ ἀκριβῶς αὐτὰ πού δὲν ἄρρεσαν στὸν αἰῶνα του, τί μπορούσε νὰ περιμένῃ; Τὸ τελευταῖο τοῦ βιβλίου ἦταν τέλεια ἀποτυχία. Καί ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, εἶχε κάμει καί μιὰ ἐγχείρησι πού τοῦ κόστισε ἓνα σωρὸ λεπτὰ καί τὸν ἄφησε πολὺ ἀδύνατο. "Όταν πῆγα νὰ τὸν δῶ, ἐκείνο τὸν "Οκτώβρη, τὸν θρῖκα ζαπλωμένο σὲ δυὸ κάρεκλες νὰ καπνίζῃ τὰ ἀγαπημένα του θρακιλιανὰ τσιγάρα — ἡ ἀλήθεια πὼς καί μένα μοῦ ἄρρεσαν ἔτσι μαῦρα καί δυνατὰ πού ἦταν. Εἶχε τὸ σουμαίν στα πόδια του καί γύρω του ὁ τόπος ἦταν γεμάτος χαρτιά. Τὸ δωμάτιο φαίνόταν πολὺ φτωχικὸ. Εἶχα νὰ τὸν δῶ ἓνα χρόνον καί περισσότερο, μὰ με κύτταξε σὰν νὰ με εἶχε δὴ τὴν περασμένη μέρα.

— Γεῖά σου, μοῦ εἶπε. Χθὲς τὸ βράδυ πῆγα σ' αὐτό πού ὁ κόσμος τὸ λέει κινηματογράφου. "Εχεις πάει ποτὲ σου ἐσὺ σὲ κινηματογράφου;

— "Αν ἔχω πάει ποτὲ μου! Ξέ-

ρεις από πόσα χρόνια κ' έδω άρχισε ό κινηματογράφος ; Άπό τό 1900.

— Ναί ! Πράγμα νά σου πετύχη ! Γράφω κάτι γι' αυτόν.

— Άλήθεια ; Καί τί είναι αυτό πού γράφεις ;

— Νά, μιά παρωδία — ό,τι χειρότερο δηλαδή μπορείς νά διαβάσης.

Πήρε ένα χειρόγραφο στά χέρια του καί άρχισε νά διαβάξη ειρωνικά :

— Ή ήρωίδα του είναι μιγάς μέ πολύ λίγο νέγρικο αίμα μέσα της. Τά μάτια της είναι όλο λαγνεία. Όλοι την θέλουν, αλλά εκείνη είναι τόσο άθώα ! Οί πειρασμοί πού νικάει θά σου πάγω-ναν τό αίμα. Έχει έναν αδελφό, ένα σωστό δαίμονα. Μεγάλωσαν μαζί. Αυτός ξέρει τό μεγάλο μυστικό της καί θέλει νά την πουλήση σ' έναν μεγάλο έκατομμυριούχο, πού κι' αυτός έχει ένα μεγάλο καί φοβερό μυστικό. Μέσα στην Ιστορία υπάρχουν τέσσερα μεγάλα καί φοβερά μυστικά. Μιά καί κάτω, καταλαβαίνεις !

— Τί χάσιμο καιρού !, είπα.

— Χάσιμο καιρού !, άπάντησε άγριεμένος. Καί σέ τί μου χρησιμεύει ό καιρός μου ; Κανείς δέν αγοράζει τά βιβλία μου.

— Ποιός σέ παρακολουθεί ;

— Οί γιατροί ! Αυτοί πού σου παίρνουν μόνο τά λεπτά σου καί δέν κάνουν τίποτ' άλλο. Καί νάχα καί λεπτά ! Άς μὴν μιλάμε όμως γιά μένα.

Πήρε πάλι τό χειρόγραφο του καί άρχισε την καζούρα :

— Τό περασμένο θράδυ λοιπόν, είχαν άγώνες. Έτρεχαν ένα τραίνο καί ένα αυτοκίνητο. Έχω κι' άλλον ένα τέτοιο άγώνα, άνάμεσα σ' ένα τραίνο, ένα αυτοκίνη-

το, ένα αεροπλάνο καί ένα άλλο-γο — Μέγας είσαι, Κύριε !

Σηκώθηκα.

— Μπορώ νά δώ αυτό τό χειρόγραφο, σέ παρακαλώ, όταν τό τελειώσης ; είπα.

— Τό έχω τελειώσει. Τό έγγραψα μιά κι' έξω. Νομίζεις πώς θά μπορούσα νά σταματήσω καί ύστερα νά ξαναπιάσω ένα τέτοιο πράγμα ;

Μάζεψε τά χαρτιά καί μου τά έδωσε.

— Πάρτο, έμένα μέ διασκέδασε όταν τόγραφα. Τό μυστικό της ήρωίδας είναι ότι δέν έχει άπλώς λίγο νέγρικο αίμα μέσα της. Είναι καθαρόαιμη κρεολή από τό Νότο καί ό χυδαίος αυτός τύπος, ό αδελφός της, δέν είναι άδελφός της καί ό έκατομμυριούχος δέν είναι έκατομμυριούχος καί ό πάμφτωχος νέος πού την άγοπά είναι πάμπλουτος. Πλούσιο πράγμα, σου λέω !

— Ευχαριστώ, είπα ξερά καί πήρα τά χαρτιά.

Στό δρόμο σκεπτόμουνά τό φίλο μου, την άρρώστεια του, τή φτώχεια του, κυρίως τή φτώχεια του, γιατί δέν έβλεπα τέλος σ' αυτήν.

Τό ίδιο θράδυ, όταν απόφαγα, άρχισα νά διαβάξω τό χειρόγραφο. Δέν είχα διαβάσει καλά - καλά δυό σελίδες από τις πενήντα δύο, καί τό άρχισα από την άρχή. Σαχλαμάρα λέει ! Γιά τό Θεό ! Ήταν ένα τέλειο σενάριο, τόσο τέλειο πού δέν χρειαζόταν την παραμικρή διόρθωση.

Μέ είχε συναρπάσει. Αυτό θά ήταν σωστό χρυσωρυχείο άν μπορούσε νά τό χειριστή κανείς καλά. Κάθε καλή κινηματογραφική εταιρία θά τό άρπαζε άμέσως —

δέν ύπηρεχε άμφιβολία γι' αυτό. Ούτε συζήτησι ! Πώς νά γινόταν όμως ; Ό Μπρους ήταν ένας τόσο άστάθμητος τύπος, ένας τέτοιος άγριάνθρωπος : Φαντάσου ότι τώρα δά μόλις είχε καταλάβει πώς ύπηρεχε ό κινηματογράφος. Άν του έλεγα πώς τό έργο του έγινε κινηματογραφική ταινία, θά ξέσπαγε σέ θυμούς καί θά τό πέταγε στή φωτιά, όσο πολύτιμο κι' άν ήταν. Καί ύστερα, πώς μπορούσα νά τό παζαρέψω χωρίς την έγκρισί του, καί πώς πάλι νά πάρω την έγκρισί χωρίς νά μιλήσω γιά την ανακάλυψί μου ; Ήθελα πάρα πολύ νά του έξοικονομήσω μερικά χρήματα. Καί αυτή ή ύπόθεσι, άν την χειρίζόμουνά καλά, θά τον έκανε σχεδόν ανεξάρτητο οικονομικά. Αισθανόμουνά σάν νά κρατούσα στά χέρια μου έναν άνεκτίμητο θησαυρό πού μ' ένα παραμικρό παραπάτημα μπορούσε νά γίνη κομμάτια. Ό τόνος της φωνής του όταν μιλούσε γιά τον κινηματογράφο — «πράγμα νά σου πετύχη !» — δέν έφευγε από τό νού μου. Καί ύστερα ήταν καί τόσο περήφανος — τόσο δύσκολος όταν ήταν γιά λεπτά.

Νά κανόνιζα τή δουλειά χωρίς νά του πώ τίποτα ; Ήξερα πώς ποτέ του δέν διάβαζε έφημερίδες. Μπορούσα όμως νά τό έκμεταλλευτώ αυτό ; Όλα αυτά γύριζαν ξδιάκοπα στό μυαλό μου.

Τήν άλλη μέρα ξαναπήγα νά τον δώ.

Διάβαξε.

— Γιά σου ! πάλι έδω ; Τί λές άλήθεια γι' αυτήν τή θεωρία ότι οί Αιγύπτιοι κατάγονται από ένα λαό πού ζούσε στή Σαχάρα ;

— Δέ λέω τίποτε, είπα.

— Άνοησίες. Αυτός ό άνθρω-

πόν διέκοψα :

— Τό θέλεις πίσω αυτό τό κομμάτι πού μου έδωσες χθές ;

— Τό κομμάτι ; ποίό κομμάτι ;

— Αυτό πού μου έδωσες χθές.

— Ποιό ; εκείνο ; Καί δέν τό θάζεις ν' άνάψης τή φωτιά σου μέ δαύτο. Άκου κεί !

— Ναί, είπα, καί βέβαια θ' άνάψω φωτιά μ' αυτό. Βλέπω πώς έχεις δουλειά.

— Μπά, όχι, είπε. Δέν κάνω τίποτε. Δέν ώφελεί άλλωστε. Κάθε βιβλίο μου μου αφήνει καί λιγότερα. Πάει θά πεθάνω μέσα στή φτώχεια.

— Κι' όλα αυτά, γιατί επιμένεις νά άγνοήs τό κοινό.

— Πώς μπορώ νά μὴν άγνοώ τό κοινό όταν δέν ξέρω τί θέλει ;

— Πώς νά ξέρης, άφού δέν ζητάς νά μάθης ; Άν σου πρότεινα ένα τρόπο συγχρόνως νά ευχαριστήσης τό κοινό καί νά κερδίσης μερικά χρήματα, θά μέ πέταγες έξω μέ τις κλωτσιές.

«Κρατάω στά χέρια μου ένα σωστό μικρό χρυσωρυχείο», μου έρχόταν νά του πώ, μά πάλι κρατιόμουνά. «Άς μὴν τό ριψοκινδυνέπω !», σκεφτόμουνά. Αυτό πού ήθελες τό έχεις. Έχεις την άδεια.

Πήρα τό θησαυρό καί τον διασκεύασα γρήγορα ώστε νά γίνη κατάλληλος γιά τον κινηματογράφο. Ήταν πολύ εύκολο. Δέν χρειάστηκε νά άλλαξω τήν πλοκή. Καί τότε αντιμετώπισα τον πειρασμό νάβάλω τό όνομά του. Τό ζήτημα ήταν πώς άν ή εταιρία έπαιρνε ένα ανυπόγραφο σενάριο θά τό πλήρωνε λιγότερο. Άν έβραζα όνομα, μέ λίγη καπατσωσύνη θά διπλασίαζα τό ποσό. Τό κοινό του κινηματογράφου βέβαια δέν ήξερε τό όνομά του.

Ήταν ένας ψηλός αδύνατος άνθρωπος με μαύρα πεταχτά φρύδια.

το φιλολογικό κοινό όμως το ήξερε και είναι πραγματικά να απορρή κανείς πόσο εύκολα καταπλήσει κανείς την αγορά με τη λέξι «μεγαλοφυΐα» όταν την μεταχειρισθῇ σωστά.

Πάντως ήταν πολύ επικίνδυνο και στο τέλος αποφάσισα να ακολουθήσω τη μέση οδό. Θα το ξδινά ανυπόγραφο και θα τους ξλεγα ότι είναι έργο κάποιας μεγαλοφυΐας· θα έκαναν χρυσές δουλειές με το ινκόγκνιτο. Ήμουν βέβαιος ότι θα καταλάβαιναν ότι αληθινά επρόκειτο για μεγαλοφυΐα.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ παρουσίασα σὲ μιὰ μεγάλη εταιρία. Ἀπ' ἐξω εἶχα επισυνάψει ἕνα σημείωμα :

«Ὁ συγγραφεύς, ἄνθρωπος μὲ ἀνεγνωρισμένο φιλολογικὸ τάλεντο, προτιμᾷ, γιὰ πολλοὺς λόγους, νὰ μείνῃ ἄγνωστος».

Μετά δεκαπέντε μέρες μού ἀπάντησαν. Δὲν μποροῦσαν νὰ κάνουν ἄλλοιῶς. Τὸ κομμάτι ἦταν καλὸ. Μιὰ ἐβδομάδα τοὺς ἐπαί-
ζα. Δυὸ φορές τοὺς ἔστειλα τελεσίγραφο, δυὸ φορές ὑποχώρησαν : «ἤξεραν πολλὴ καλὰ τί εἶχαν στὰ χέρια τους, Ἐκλεισα ἕνα συμβόλαιο γιὰ 3.000 λίρες. Ἡ τιμὴ δὲν ἦταν καὶ τόσο σπουδαία γιὰ τὴν ἐποχὴ. Ἄν μποροῦσα νὰ διαπραγματευτῶ ἀνοιχτά, ἀσφαλῶς θὰ ἔπιανα περισσότερα. Τέλος, ὑπόγραψα τὸ συμβόλαιο, παρέδωσα τὸ χειρόγραφο καὶ πῆ-

ρα τὴν ἐπιταγὴ γιὰ τὰ χρήματα.

Ήμουν περήφανος, ἀλλὰ συγχρόνως ἤξερα πὼς τὰ θάσανά μου μόλις ἄρχιζαν. Μὲ τὴν ιδέα πού εἶχε ὁ Μπρούς γιὰ τὸν κινηματογράφο, πὼς θὰ κατάφερνα νὰ τὸν πείσω νὰ πάρῃ τὰ λεπτά ; Μήπως θὰ ἦταν καλύτερα νὰ πῆγαινα στοὺς ἐκδότες του, νὰ τοὺς μπᾶσω κι' αὐτοὺς στὴ συνωμοσία καὶ νὰ κανονίζαμε νὰ τοῦ ἔστελναν τὰ λεπτά λίγα-λίγα, ὅτι τάχα προέρχονταν ἀπὸ τὰ βιβλία του ; Ἴσως αὐτὸ νὰ τὸν ἔβαζε σὲ ὑποψίες καὶ νὰ ζητοῦσε νὰ μάθῃ λεπτομέρειες, ὁπότε τὸ μυστικὸ θὰ ἔβγαине στὴ φόρα. Ἄν πῆγαινα σὲ ἕνα δικηγόρο καὶ τὰ κανονίζαμε νὰ τοῦ ποῦμε πὼς πῆρε κάποια κληρονομιά ; Αὐτὸ θὰ σήμαινε ἀτέλειωτα ψέματα· καὶ ὕστερα, θὰ δεχόταν καὶ κανέννας δικηγόρος ; Νὰ τοῦ ἔστελ-
να τὰ χρήματα σὲ ἐπιταγὲς μέσω τῆς Τραπεζῆς, μὲ ἕνα σημείωμα ὥστε νὰ φαίνεται πὼς τοῦ τὰ στέλνει κάποιος θαυμαστής του ; Φυθόμουν πὼς θὰ υποψιαζόταν καμμιὰ παλιοδουλειὰ καὶ θὰ πῆγαινε στὴν ἀστυνομία νὰ θρῇ τὸν ἀποστολέα. Μήπως θὰ ἦταν καλύτερο νὰ πῆγαινα ὁ ἴδιος, νὰ ἔβαζα τὴν ἐπιταγὴ πάνω στὸ τραπέζι καὶ νὰ τοῦ ἔλεγα τὴν ἀλήθεια ;

Ὅλα αὐτὰ μὲ εἶχαν θάλει σὲ μεγάλη ἔγνοια, καὶ πιδὸ πολὺ γιατί καταλάβαινα πὼς δὲν εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ συμβουλευτῶ ἄλλους πού ἤξεραν τὸν Μπρούς. Μιὰ λέξι ἂν ἔλεγα, θὰ χάλοῦσε ὅλη ἡ δουλειά. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ πάλι δὲν ἦταν σωστὸ νὰ τοῦ καθυστερῶ τόσο χρήματα. Ὑστερα εἶχε ἀρχίσει καὶ τὸ γύρισμα τῆς ταινίας. Καθὼς δὲν εἶχαν ἄλλα καλὰ σενάρια, μόλις τὸ πῆραν ἔβαλαν ἀμέσως μπροστά.

Στὸ μεταξύ ὁ φίλος μου ὁ

Μπρούς πέθαινε κυριολεκτικὰ τῆς πείνας. Δὲν εἶχε τίποτε ἀπὸ ὅ,τι χρειαζόταν, καὶ στενοχωριόταν καὶ γιὰ τὴν ὑγεία του καὶ γιὰ τὸ μέλλον του. Τρόμαζα καὶ μόνο μὲ τὴν ιδέα πὼς θὰ μποροῦσα νὰ πᾶω καὶ νὰ τοῦ πῶ ἁπλᾶ :

— Αὐτὰ εἶναι δικά σου· εἶναι ἀπὸ τὸ φιλμ πού ἔγραψες.

Ήμουν βέβαιος τί θὰ μοῦ ἔλεγε :

— Ἐγώ ; Ἐγὼ ἔγραψα γιὰ τὸν κινηματογράφο ; δὲν σὲ καταλαβαίνω !

Ὅταν τὸ σκέφθηκα αὐτὸ, εἶχα ἤδη πάρει τὴν ἀπόφασιν, τὴν τολμηρὴ ἀπόφασιν νὰ διαπραγματευτῶ τὴν ὑπόθεσιν χωρὶς νὰ τὸν συμβουλευτῶ. Καταλάβαινα πὼς δὲν θὰ μοῦ τὸ συγχωροῦσε ποτὲ — καὶ τὰ δικά μου τὰ αἰσθήματα ἀπέναντί του ἦταν τόσο διαφορετικά ! Τόσο πολὺ τὸν ἀγαποῦσα καὶ τὸν σεβόμουν πού δὲν μποροῦσα νὰ ὑποφέρω τὴν ιδέα ὅτι αὐτὸς δὲν ἔμε ἀνεχόταν πιά. Στὸ τέλος σκέφθηκα ἕνα ἄλλο δρόμο. Ἴσως ἂν τοῦ ἔδειχνα πόσο ἐνδιαφερόμουν γι' αὐτὸν νὰ μὴ μοῦ θύμῳνε. Ἐξαργύρωσα τὴν ἐπιταγὴ, ἔβαλα τὰ χρήματα στὴν Τράπεζα ἐπ' ὀνόματί μου, πῆρα μιὰ ἐπιταγὴ στὸ ὄνομά μου γιὰ ὅλο τὸ ποσὸν καὶ, ὡπλισμένος μ' αὐτὸ καὶ μὲ τὸ συμβόλαιο, πῆγα νὰ τὸν δῶ.

Καθόταν σὲ δυὸ καρέκλες καὶ κάπνιζε τὰ θραζιλιανὰ τσιγάρα του παίζοντας μὲ μιὰ γάτα πού εἶχε κολλήσει μονάχη της στὸ σπιτικό του. Φαινόταν σὲ λιγώτερο σαρκαστικὴ διάθεσιν ἀπὸ ὅ,τι συνήθως καὶ ἀφοῦ τὸν ρώτησα γιὰ τὴν ὑγεία του καὶ μερικὰ ἄλλα πράγματα, ἄρχισα :

— Μπρούς, ἔχω νὰ σοῦ ἐξομολογηθῶ κάτι.

— Νά μου εξομολογηθής ; Τι νά μου εξομολογηθής ;

— Θυμάσαι αυτή τη σαχλαμάρα που είχες γράψει για τον κινηματογράφο και που μου την έδωσες εδώ και έναμιση μήνα ;

— "Όχι.

— "Ελα τώρα, δεν είναι δυνατόν, Μπρούς. "Εκείνο το κομμάτι για τη μιγάδα, πού...

Γέλασε ειρωνικά.

— "Α, & ! ! εκείνο ! !

Πήρα μια βαθεία αναπνοή και συνέχισα :

— "Ε, λοιπόν, το πούλησα και τα χρήματα που πήρα φυσικά σου ανήκουν.

— Τί είπες ; Βρέθηκε άνθρωπος να αγοράσει αυτό το πράγμα ;

— Δεν πρόκειται να τυπωθῇ. Θά γίνη ταινία — ένα σουπερφίλμ όπως λένε αυτοί.

Καθώς χάιδευε τη γάτα, το χέρι του έμεινε στην πλάτη της. Με κύτταξε κατάματα.

Ξανάρχισα θιαστικά :

— Θά έπρεπε νά σου είχα πη τι σκόπευα νά κάνω, αλλά είσαι τόσο σαρκαστικός και έχεις κάτι ιδέες... Σκέφθηκα πώς αν σου τ'όλεγα, αν μπορούσες θά έφτυνες τόν ίδιο τόν έαυτό σου. "Η αλήθεια είναι ότι έγινε ένα θαυμάσιο σενάριο. Νά τό συμβόλαιο, νά και τό τεκ της τραπέζης — για 3.000 λίρες. "Αν δέχεται νά με χρησιμοποιήσης για πράκτορά σου, μου χρωστάς 300 λίρες. Δεν υπολογίζω σ' αυτά τα χρήματα, σου τό λέω μόνο για νά δής πώς δεν είμαι τόσο περήφανος όσο εσύ.

— Θεέ και Κύριε ! ! είπε.

— Ναι ! καταλαβαίνω. "Αλλά όλα αυτά είναι ανοησίες, Μπρούς. Μπορείς νά αρχίξεις νά θρίζεις με τις ώρες : Βρωμιές ! "Όταν τό

πάρης έτσι, όλα βρωμιές είναι. "Ο κινηματογράφος είναι μιá έκδήλωσι τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἐποχῆς μας — φυσική συνέπεια τοῦ αἰῶνος. Διασκεδάζει. Δίνει εὐχαρίστησι. Μπορεῖ νά εἶναι χυδαῖος, μπορεῖ νά εἶναι φτηνός, ἀλλά καί μεῖς εἴμαστε χυδαῖοι, καί μεῖς εἴμαστε φτηνοί καί δέν ὠφελεῖ σέ τίποτα νά φωνάζουμε πὼς δέν εἴμαστε — ὅχι εσύ, Μπρούς — μά ὁ κόσμος, οἱ ἄνθρωποι γενικά. "Ενας θάρβαρος Αἰώνας ζητάει θάρβαρες διασκεδάσεις καί, ἂν μπορούμε νά τοῦ τῷ δώσουμε, δέν πρέπει νά ἀρνιόμαστε. Στό κάτω κάτω ἡ ζωὴ δέν ἔχει καί τόσες χαρές.

"Η φλόγα τῶν ματιῶν του σχεδὸν με παρέλυε, μά δέν σταμάτησα.

— Ζεῖς ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμο — δέν καταλαβαίνεις τί ἀποκοίμισμα ζητάει ὁ κόσμος αὐτός. Κάτι πού νά ισοζυγίσῃ τὴ μαυρίλα τοῦ — τῇ χυδαίότητά τῆς ζωῆς του. Ζητάει αἶμα, φρίκη, ἐντυπώσεις. Δέν ἐννοεῖς νά τοῦ τῷ δώσης αὐτά, ἀλλὰ πρέπει. Καλὸ θά τοῦ κάνης εἴτε τὸ θέλεις εἴτε ὅχι καί τὰ χρήματα εἶναι δικά σου καί πρέπει νά τὰ πάρης.

"Η γάτα πήδηξε. Περίμενα τὴν καταιγίδα νά ξεσπάσῃ.

— Ξέρω, εἶπα ἀγριεμένος, πὼς μισεῖς καί περιφρονεῖς τὸν κινηματογράφο...

"Η φωνὴ τοῦ ἀντήχησε σὰν κεραυνός :

— Πάψε ! Γιατί μιλάς ; γιατὸν κινηματογράφο ; Πηγαίνω κάθε βράδυ !

Τώρα ἦταν ἡ σειρά μου :

— Θεέ και Κύριε ! εἶπα καί ἀφήνοντας τὴν ἐπιταγὴ καί τὸ συμβόλαιο στὸ χέρι τοῦ ὥρμησα στὴν πόρτα. Πίσω μου ἀκολουθοῦσε ἡ γάτα.

Ἀπὸ τὸ Παρίσι

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΚΡΙΣΤΙΑΝ ΝΤΙΟΡ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ "ΕΚΛΟΓΗ,,

"Ελάβαμε — καί εἴμαστε πολὺ περήφανοι γι' αὐτὸ — ἕνα μεγάλο γράμμα τοῦ Κριστιάν Ντιόρ. Ἀναδημοσιεύουμε τὶς πληροφορίες τοῦ «πατέρα» αὐτοῦ τῆς μόδας χωρὶς, φυσικά, καμμιά προσθήκη.

Η ἐξέλιξι τῆς μόδας ὅπως τὴν χάραξε ἡ καλοκαιρινὴ συλλογὴ καταλήγει τώρα σὲ μιὰ σιλουέττα με ἐντελῶς καινούργιες ἀναλογίες, ἀπὸ τὸ καπέλο ὡς τὰ παπούτσια. Τὰ τεχνάσματα καί οἱ μικροαπάτες ἐξαφανίστηκαν. Εἰλικρίνεια καί φυσικότης βασιλεύουν στὴ μόδα. Ἡ γραμμὴ σμιλεῖται τὰ φορέματα καί τὰ ταγιέρ, παραμερίζει τὰ στολίδια καί μένει ἀνόθευτη χωρὶς νά φοβᾶται μήπως φανῇ πολὺ λιτὴ.

Τὸ μπουστό, ἀπαλὸ καί ντραπαρισμένο, συγκεντρώνει τὸ ἐνδιαφέρον. Ἀπὸ κεῖ, με πένσες καί κοψίματα ξεκινοῦν δύο γραμμὲς με ἀντίθετες κατευθύνσεις πού, ἀπὸ τὸ στήθος ὡς τὴν ἄκρη τῆς ἀρκετὰ μακρύτερης φούστας, δίνουν στὸ σώμα ὅσο τὸ δυνατόν μεγαλύτερη ἀνάτασι. Αὐτὴ εἶναι ἡ καινούργια μακρὺ ἀ γραμμὴ.

Τὸ μανίκι συγκρατεῖται στὴ μασχάλῃ με μιὰ πένσα μόνο καί ἀποκτᾶ μιὰ καινούργια καί μᾶλλον τολμηρὴ καμπύλῃ παρ' ὅλο πού γενικά μένει ἀπλό. Ἀπὸ τὴν ὑφὴ τοῦ ὑφάσματος ἐξαρτᾶται τὸ ὕψος ὅλου τοῦ φορέματος.

Τὸ φόρεμα, με σθεσμένῃ τῇ γραμμῇ τοῦ ὤμου, με ἐφαρμοστό τὸ μπουστό, λεπτὴ τῇ μέσῃ, ἐλεύθερα τὰ ἱσχία, δέν εἶναι ποτὲ στενὸ καί σπανίως πολὺ φαρδύ, ἀλλὰ ἐλαφρὰ εὐρύχωρο.

Γιὰ πρώτη φορὰ, ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια τώρα, ἡ μόδα ἀντιμετωπίζει μιὰ τέτοια ἐνότητά.

☆

ΤΑΓΙΕΡ

Γραμμὴ καθαρὴ καί σκέτη, μπάσκες μᾶλλον κοντὲς ἀκόμη, ὥστε νά τονίζεταῖ ὅλο τὸ μακρὸς τῆς φούστας. Τὰ παντὶ τῆς φούστας συνεχίζουν τὸ φάρδος πού ἔχει ἡ ζακέττα ἐκεῖ ὅπου σβήνουν οἱ πένσες.

Ἀκολουθώντας τὴ μαλακὴ γραμμὴ τοῦ γιαντῆ καί τὴν καμπύλῃ τοῦ μπουστου, οἱ φούστες θά δώσουν στὸ χειμωνιάτικο ταγιέρ μιὰ ὄψι πὺ ἀγυναικεία» ἀν καὶ κάπως ἀσστηρή. Σχετικὰ εὐρύχωρες, θά συγκεντρώνουν μερικὲς πιέττες ἢ λίγη σούρα πίσω.

"Όλο μαζί τὸ ταγιέρ, κομμένο συνηθὼς σὲ λοξὴ γραμμῇ, ἀγκαλιάζει τὸ

μπούστο χωρίς να σπάη απότομα στη μέση. 'Ο γιακάς συχνά τελειώνει σε πτυχές. 'Αν το ταγιέρ είναι χωρίς γιακά, στη θέσι του μπαίνει ντραπάρισμα.

Οί ζώνες είναι στενές, συχνά από πλεγμένο δέρμα και τονίζουν τη μέση αφήνοντας στη γραμμή όλο το μάκρος της.

☆

ΕΠΑΝΩΦΟΡΙΑ

'Εφαρμοστά, σε στυλ ρεντιγκότας αλλά με πολύ πιο περιορισμένο φάρδος. Το κούμπωμά τους τονίζει τις δύο γραμμές που αποκλίνουν προς αντίθετη κατεύθυνσι και αποτελούν τη βάση της μακρυάς σιλουέτας. Τα επανωφόρια «βάγκ» δεν είναι πολύ φαρδιά. Τα μανίκια τους παίρνουν πολύ μεγαλύτερη σημασία από της ρεντιγκότας και ή μασχάλη τους είναι πολύ εύρύχωρη. Συχνά τα μανίκια είναι πολύ μακρυά και γυρίζουν σαν μανσόν.

Οί γιακάδες είναι μικροί και συχνά παίρνει τη θέσι τους ένα ντραπάρισμα ή μια εσάρπα.

Χαρακτηριστική γραμμή στα επανωφόρια δίνει ένα άμπισσμαν στην πλάτη, ύψηλά, από όπου ξεκινά όλο το φάρδος.

Τα ντεμί-σαιζόν επανωφόρια είναι φαρδιά και έχουν μανίκια ως τον αγκώνα.

☆

ΜΠΟΛΕΡΟ

Πολύ εφαρμοστά, είναι πρακτικά γιατί μεταμορφώνουν ένα κοντό αλλά πολύ ντεκολτέ φόρεμα σε άπογευματινό. Πολλά μπολερό τελειώνουν σε εσάρπα που δένει γύρω στη μέση.

☆

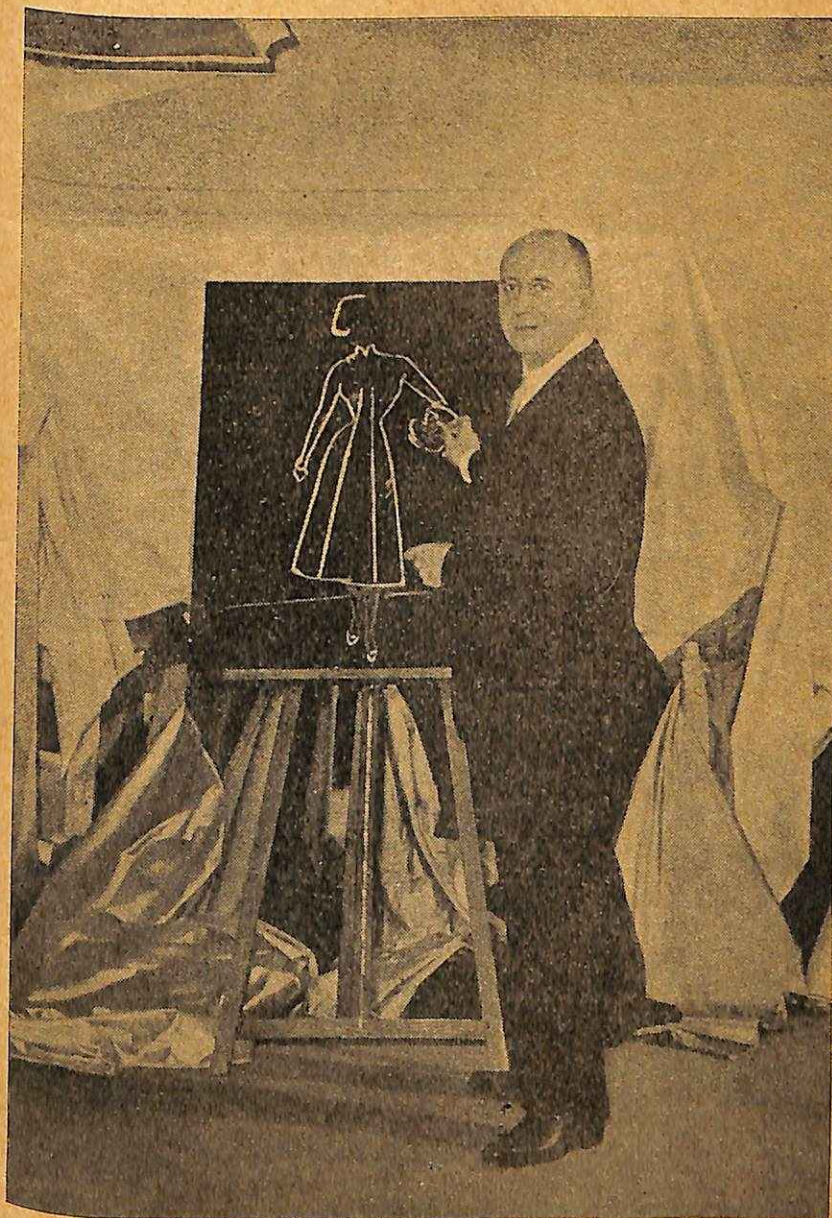
ΦΟΡΕΜΑΤΑ

Τα φορέματα ακολουθούν τους γενικούς κανόνες της καινούργιας γραμμής. Τα φαρδιά επανωφόρια υποχρεώνουν βέβαια πολλά φορέματα να γίνονται σε ίδια γραμμή. 'Ωστόσο ή ίδια πάντα κόψη, που φαρδαίνει προς τα κάτω, από τον γιακά ως το στρίφωμα, τους δίνει άνεσι και τονίζει το μάκρος.

Το εύνοούμενο φουστάνι της σαιζόν δεν είναι πολύ φαρδύ. Είναι σκέτο με ένα κουμπί, έναν φίδγκο, μια πένσα στη μέση του στήθους. Είναι απλό στη γραμμή του, με πτυχές στο λαιμό ή με μια εσάρπα. Είναι αρκετά ντεκολτέ ακόμη και την ημέρα, αφήνοντας ελεύθερο το λαιμό, και αναδεικνύει τους ώμους με χίλιους τρόπους. Τα ντεκολτέ μπορεί να είναι πλατιά, δεν είναι όμως βαθιά.

'Η γραμμή της φούστας ξεκινά από το μπούστο ενώ ή λεπτή ζώνη κρατά τη μέση φυσική χωρίς να την παρασφίγγει.

Μόνο οί πλισσέ φούστες και μερικές από μουσελίνα ή ταφτά είναι, από τη φύσι του υφάσματος τους, πολύ φαρδείες. Οί φούστες πλισσέ ανανεώνονται με την χρησιμοποίησι πολλών ειδών πλισσέ στην ίδια φούστα. Σχεδόν όλα τα πλισσέ γίνονται στο χέρι. Το «σολέϊγ» παραμερίστηκε γιατί έχει παραφορεθή

‘Ο Κριστιάν Ντιορ έξηγει τη γραμμή της νέας μόδας.

ΒΡΑΔΙΝΑ

Τὰ φορέματα γιὰ δείπνο, γιὰ τὸ βράδυ, γιὰ τὸν χορό, γιὰ τὸ καμπαρέ, εἶναι ἐντελῶς ντεκολτέ καὶ συμπληρώνονται μὲ μπολερό ἢ μὲ μιὰ ἐσάρπα, ὥστε νὰ φοριοῦνται καὶ ἄλλες ὥρες. Ὅταν προορίζονται γιὰ συγκεντρώσεις σὲ στενὸ κύκλο τὰ φορέματα αὐτὰ γίνονται ἀπὸ καλὰ ὑφάσματα καὶ γαρνίρονται μὲ κεντήματα καὶ ἄλλα στολίδια. Οἱ καθαυτὸ βραδινὲς τουαλέττες εἶναι μακρυὲς καὶ ἐπιβάλλονται γιὰ κάθε ἐπίσημη συγκέντρωση.

Τὸ βραδινὸ ταγιέρ πού ἐμφανίστηκε καὶ πάλι τὴν προηγούμενη σαίζον ἀποκτὰ ὅλο καὶ μεγαλύτερη σημασία.

ΚΑΠΕΛΛΑ

Ἡ ποικιλία τους σὲ φόρμα καὶ γραμμὴ εἶναι μεγάλη. Σκοπὸς τους εἶναι νὰ προσαρμόζονται στὸ πρόσωπο καὶ νὰ ταιριάζουν μὲ τὴ σιλουέττα. Εὐνοοῦνται πολὺ τὰ καπέλλα μὲ πτυχώσεις καὶ μαλακὲς γραμμές. Ὑπάρχουν πάντα καὶ τὰ κανοτιέ πού γίνονται ἀπὸ ὑλικά βελουτὲ ὥστε νὰ φαίνονται ἐλαφρότερα. Τὰ φτερά, οἱ αἰγκρέττες, τὰ λουλούδια, στολίζουν κυρίως τὰ βραδινὰ καπέλλα.

Τὸ ἀπλό, σπὸρ καπελλάκι, φαίνεται νὰ ἔχη ἐξαφανιστῇ.

ΧΡΩΜΑΤΑ

Μαύρο γιὰ ὅλες τὶς ὥρες. Τὸ βαθὺ μαύρο τοῦ βελούδου, τὸ στιλπνὸ μαύρο τοῦ ταφτά, τὸ θαμπὸ μαύρο τοῦ μάλλινου. Ἀπὸ τὰ ἄλλα χρώματα κυριαρχοῦν: τὸ πράσινο σὲ ὅλες τοὺς ἀποχρώσεις, ἀπὸ τὸ μπρούντζινο ὡς τὸ σμαραγδένιο. Ἐνὰ πράσινο κυρίως, σὰν τῆς μούχλας πού βγαίνει στὶς πέτρες, ἔρχεται νὰ συναγωνιστῇ τὸ κλασσικὸ πιά κόκκινο Ντιόρ. Τέλος εἶναι ἕνα κίτρινο σκοτωμένο, γιὰ γαρνιτούρες κυρίως. Τὸ πρῶτ' ὅπως καὶ τὸ βράδυ θὰ φορεθῇ πολὺ τὸ καφέ, τὸ κανελλί καὶ τὸ γκριζο. Γιὰ τὸ βράδυ τὸ μπλε σὲ διάφορες ἀποχρώσεις, τὸ ἄσπρο καὶ τὸ ρόζ. Γιὰ τὸ ἀπόγευμα θὰ φορεθοῦν πολλὰ φουστάνια σὲ ἀπλὴ γραμμὴ καὶ πολὺ ζωηρά χρώματα.

ΥΦΑΣΜΑΤΑ

Στὰ μάλλινα βασιλεύει τὸ βελούρ-ντέ-λαίν, σὲ φορέματα καὶ ἐπανωφόρια. Γιὰ τὰ ταγιέρ πολλὰ ὑφάσματα φανταζί, καὶ πολλὰ «τουήντ», ἀλλὰ πολὺ λίγα ὑφάσματα χοντρά ἢ τριχωτά.

Γιὰ τὸ ἀπόγευμα καὶ τὸ βράδυ τὸ βελούδο, τὸ σατέν, ἡ φάϊγ, προσαρμόζονται ἀπολύτως σὲ μιὰ μόδα μὲ γραμμὴ καθαρή καὶ χωρὶς ιδιοτροπίες.

Πολλὲς κορδέλλες σὲ ζώνες, σὲ ἐνώσεις, σὲ γιρλάντες, καὶ πολλὲς δαντέλλες σὲ κάθε εἶδους γαρνίρισμα.

ΚΕΝΤΗΜΑΤΑ

Τὰ βλέπουμε παντοῦ καὶ σὲ κάθε ὥρα. Ἐλαφρὰ καὶ λαμπερὰ

σκεπάζουν τὰ βραδινὰ φορέματα. Βαριὰ καὶ πλούσια στολίζουν τὸ ντεκολτέ. Πολλὲς φορὲς δίνουν τὸν τόνο στὰ βραδινὰ ἐπανωφόρια. Συνήθως εἶναι σὲ μιὰ ἀπόχρωσι πιδ ἀνοικτὴ ἢ πιδ σκούρα ἀπὸ τὸ ὑφασμα, σπανιότερα σὲ ἀντίθετο χρῶμα. Πολλὰ ρόμπ-μαντῶ εἶναι κεντημένα ὁλόκληρα.

ΓΟΥΝΕΣ

Ἡ γραμμὴ τους μένει πιστὴ στὴν παράδοσι, ἀλλὰ εἶναι ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸν γενικὸ τόνο τῆς μόδας. Οἱ ἀκριβὲς γούνες συγκεντρώνουν πάντα τὸ σεβασμό: οἱ ζιμπελίνες, τὰ διζόν, τὸ ἀστράκαν, τὰ μπράϊτσθαντς, οἱ ἐρμίνες, τὸ λούτρ, τὸ καστόρ. Γιὰ γαρνιτούρες χρησιμοποιοῦνται συνηθῶς ἀστράκαν, καστόρ, λούτρ, πάνθηρας. Τὰ μανσόν εἶναι μᾶλλον μικρά, γίνονται ἀπὸ ὕφασμα καὶ ντουμπλάρονται μὲ γούνα.

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

Τὰ κοσμήματα μὲ στράς συναγωνίζονται σὲ ἐμφάνισι τὰ ἀληθινὰ τόση εἶναι ἡ βελτίωσί τους σὲ σχέδια, ποιότητα καὶ ἐκτέλεσι. Τὸν καινούργιο τόνο στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ δώσουν τὰ κοσμήματα ἀπὸ πέτρες σαντρέ πού ἡ διακριτικὴ τους λάμψι καὶ τὰ λεπτὰ χρώματα θὰ ταιριάσουν θαυμάσια μὲ τὰ γκριζωπὰ χειμωνιάτικα χρώματα. Τὰ μαργαριταρένια κολλιὲ εἶναι κάπως πιδ σπάνια, ἀλλὰ ὅταν φοριοῦνται, φοριοῦνται πολλὰ μαζύ.

ΚΟΥΜΠΙΑ

Ἀπλὰ καὶ θαμπὰ ἀπὸ ἔβενο, πολλὰ σὲ σχῆμα ἐλιᾶς. Μερικὰ μὲ στράς καὶ ὅλλα σὰν ροζέτες, ἀπὸ κορδέλλα.

ΓΑΝΤΙΑ

Μὲ μακρυὰ μανίκια, γάντια πολὺ κοντὰ σὲ μεγάλη ποικιλία σχεδίων. Μὲ κοντὰ μανίκια ἐπιβάλλονται τὰ μακρυὰ γάντια. Πολλὰ γάντια ἄσπρα καὶ στὴν ἀπόχρωσι τῶν γουναρικῶν.

ΠΑΠΙΟΥΓΙΣΙΑ

Ἡ γραμμὴ καὶ ἡ ἀναλογία τους ἀλλάζουν ριζικά. Μικρὰ λεπτὰ σκαρπίνια μὲ τακούνια πολὺ πιδ κοντὰ καὶ ἀρκετὰ πιδ πλατιά. Δίνουν στὸ βάδισμα ἄνεσι καὶ σιγουριά καὶ συντελοῦν κι' αὐτὰ στὴν μεταβολὴ τῆς γραμμῆς. Ἡ καινούργια μακρυὰ γραμμὴ ἄλλωστε δὲν θὰ μπορούσε νὰ στηριχθῇ ἐπάνω σὲ βελόνες.

ΟΜΠΡΕΛΛΕΣ

Κι' ἐδῶ ἡ ἀναλογία ἀλλάζει. Οἱ ὀμπρέλλες εἶναι πιὸ μικρές, πιὸ λεπτές καὶ πιὸ ἐλαφρές.

ΚΑΛΤΣΕΣ

Θὰ φορεθοῦν σὲ καινούργια χρώματα, εἰδικὰ γιὰ τὸν χειμῶνα. Ἡ φτέρνα καταλήγει σὲ μύτη πού λεπταίνει τὸ πόδι. Στὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ οἱ κάλτσες συνεργάζονται γιὰ νὰ δημιουργήσουν τὴ σιλουέττα πού πάνω ἀπ' ὅλα πρέπει νὰ ἀκολουθῇ τὴ μακρὺν γραμμὴ.

“ΟΙ ΔΕΚΑ ΚΟΜΨΟΤΕΡΕΣ ΑΘΗΝΑΙΕΣ,,

Τελευταῖος κατάλογος

Πολλὰ νέα ὀνόματα κομψῶν κυριῶν μᾶς παρουσίασαν οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἐκλογῆς», ἀλλὰ μόνον τρία ἐπῆραν περισσοτέρους ψήφους ἀπὸ τὶς βασι-
κὲς «10 κομψές» πού παρουσιάσαμε ἐμεῖς. Ἡ ψηφοφορία λοιπόν, δίνει αὐτὸν τὸν κατάλογο τῶν κυριωτέρων Ἀθηναίων κατὰ σειρὰ προτιμῆσεως :

1) Κα Ἰωάννα Λούρου	6) Κα Νάντια Ρῆζ
2) » Ἑλένη Κωνσταντινίδη	7) » Νέλλη Ἡλιάσκου
3) » Μελίνα Μερκούρη	8) » Καίτη Ἀργυροπούλου
4) » Ντιντὴ Σερτιέρη	9) » Ρένα Ἀνδρεάδη
5) » Μαρία Καρέλλα	10) » Τιτίκα Μπενάκη

MARINA

Πόλεμος στοὺς λεκέδες

Δὲν ὑπάρχουνε πιὸ ὑπουλοὶ ἐχθροὶ ἀπὸ τοὺς λεκέδες. Σοὺ ξεφυτρώνουν ἐκεῖ πού δὲν τοὺς περιμένεις γιὰ νὰ σοὺ στολίσουν τὸ καινούργιο φόρεμα, τὸ καθαροπλυμένο τραπέζομάνηλο, τὸ κάτασπρο πουκάμισο ἢ τὸ λινὸ κοστούμι. Καὶ ἀλοίμονο ἂν δὲν ἔχεις τὰ κατάλληλα ὄπλα γιὰ νὰ τοὺς καταπολεμήσης καὶ σὺ ἀμέσως καὶ αἰφνιδιαστικά. Ὅσο περισσότερος καιρὸς περνάει χωρὶς νὰ κα-
ταπολεμηθοῦν τόσο περισσότερο σταθεροποιοῦν τὴ θέσι τους, ἀπλώνουν καὶ κάνουν ἀνεπανόρθωτη ζημιὰ. Γι' αὐτὸ καὶ μεῖς πρέπει νὰ τοὺς πολεμᾶμε καὶ μά-
λιστα μὲ τὰ κατάλληλα ὄπλα, πού καλὸ εἶναι νὰ τὰ ἔχουμε πρόχειρα στὸ σπίτι μας.

Στὸν παρακάτω πίνακα ἀναφέρουμε μερικά ἀπὸ τὰ ὄπλα αὐτὰ καὶ τοὺς ἐχθροὺς - λεκέδες γιὰ τοὺς ὁποίους εἶναι κατάλληλα, καθὼς καὶ τὰ πεδία δρά-
σεως τοῦ καθενός. Δίνουμε ἀκόμη τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ χρησιμο-
ποιήσουμε τὰ ὄπλα γιὰ νὰ ἀποβῇ νικηφόρος ὁ πόλεμος.

ΠΡΟΣΟΧΗ ! Καλὸ εἶναι νὰ δοκιμάζουμε τὸ ὄπλο πού θὰ χρησιμοποιήσουμε
σὲ μιὰν ἀφανῆ μεριά τοῦ ὕφασματος πού θέλουμε νὰ καθαρίσουμε γιὰ νὰ ἔχου-
με ἀπόλυτη βεβαιότητα ὅτι δὲν τὸ ξεβάφει καὶ ὅτι γενικὰ δὲν θὰ τοῦ κάνη με-
γαλύτερη ζημιὰ ἀπὸ ἐκείνη πού τοῦ ἔκανε ὁ λεκές.

Ο Π Λ Ο	Ε Χ Θ Ρ Ο Σ	Π Ε Δ Ι Ο Δ Ρ Α Σ Ε Ω Σ	Τ Α Κ Τ Ι Κ Η
Νερὸ καθαρὸ κρύο	Λεκέδες ἀπὸ ζά- χαρι, ἄλατα καὶ ἄλλες εὐδιάλυτες οὐσίες.	Ὑφάσματα καὶ γενικὰ ἀντικει- μένα πού ἀν- τέχουν στὸ νε- ρὸ.	Βρέχουμε τὸ λεκιασμένο μέρος μὲ λίγο νερὸ, τὸ στεγνώνουμε μὲ πανί πού ν' ἀπορροφᾷ καὶ ἐπανα- λαμβάνουμε τὸ ἴδιο ὥσ- που νὰ ἐξαφανισθῇ ὁ λε- κές.
Νερὸ χλιαρὸ	Λεκέδες ἀπὸ λευ- κωματοῦχες οὐσί- ες (ἀσπράδι αὔ- γου, γάλα, αἷμα κ.λ.π.).		
Ἀμμωνία	Λερωμένοι γιακά- δες σακκακιῶν, πα- νωφοριῶν κ.λ.π. Λεκέδες ἀπὸ ἰώδιο σὲ ὕφασμα ἢ στὰ χέρια.	Ὅλα γενικὰ τὰ ὕφασματα.	Μιὰ κουταλιά τῆς σούπας μέσα σὲ περίπου 80 δρά- μα νερὸ. Ξέβγαλμα μὲ καθαρὸ νερὸ.
Ὁξαλικὸ ὄξύ	Λεκέδες ἀπὸ σκου- ριά ἢ ἀπὸ μεταλ- λικά ἄλατα.	Ὅλα τὰ ὕφα- σματα.	Διάλυσι : Τέσσερα μέρη ὀξαλικὸ μέσα σὲ 80 μέρη νερὸ καὶ μὲ προσθήκη ἀ- πὸ 16 μέρη κοινὸ ὕδρο- χλωρικό. Ἐπανειλημμένο πλύσιμο.
Ὑπερμαγγα- νικὸ κᾶλι (Περμαγγανᾶτι)	Ξεθωριάζει τοὺς χρωματιστοὺς λε- κέδες. Δεύτερο κα- θάρισμα μὲ ὑποθει- ῶδες νάτριο τοὺς ἐξαφανίζει σχεδὸν ἐντελῶς.	Ὅλα τὰ λευ- κὰ ὕφασματα.	Διάλυσι : 30 γραμμάρια μέσα σὲ μιὰ λίτρα κρύο νερὸ. Ὑστερα ἀφθονο ἐξ- πλυμα μὲ καθαρὸ νερὸ. Ἡ διάλυσι πρέπει νὰ εἶ- ναι πάντοτε φρέσκια ἐπει- δὴ ἅμα μένει χάνει τὴν δραστικότητά της.

ΟΠΛΟ	ΕΧΘΡΟΣ	ΠΕΔΙΟ ΔΡΑΣΕΩΣ	ΤΑΚΤΙΚΗ
Χλωροφόρμιο	Λεκέδες λιπαροί, από κερί, από παραφίνη κ.λ.π. Προηγείται σιδερωμα με στυπόχαρτο.	Όλα γενικά τα υφάσματα.	Μουσκεύουμε το λεκιασμένο μέρος με το χλωροφόρμιο και το στεγνώνουμε με υφασμα που ν' απορροφάη.
Γάλα (Ένα μπουκάλι της ΕΒΓΑ)	Νώποι λεκέδες από φρούτα ή από κρασί.	Λινά ρούχα και άσπρο ρορούχα.	Ξεπλένουμε το λεκιασμένο μέρος με γάλα που ν' περιέχει και ζάχαρι. Ύστερα άφθονο πλύσιμο με κρύο νερό.
Φωτιστικό οινόπνευμα	Λεκέδες από χρώματα άνιλίνης, από μελάνη στυλογράφων. Λερώματα από μυίγες.	Υφάσματα (έκτός ραιγιόν), τζάμια, καθρέφτες, λάμπες ηλεκτρικού κ.λ.π.	Τρίβουμε το λεκιασμένο ή λερωμένο μέρος με οινόπνευμα μόνο, χωρίς άλλο τίποτε. Για τα λερώματα από μυίγες μπορούμε νά κάνουμε μιά παχύρρευστη άλοιφή από οινόπνευμα και τάλκ και νά τρίβουμε με αυτήν τζάμια κ.λ.π.
Οινόπνευμα καθαρό 90 βαθμών	Όπως και το φωτιστικό οινόπνευμα. Διαλύει και ώρισμένους λιπαρούς λεκέδες. Μαλακώνει παλιά χρώματα ώστε νά μπορούν νά καθαρισθούν πιο εύκολα.	Όλα τα υφάσματα εκτός από ώρισμένα ραιγιόν.	Όπως και το φωτιστικό οινόπνευμα.
Βενζίνη (Προσοχή! Μακρύνει από φλόγα)	Όλοι οι λιπαροί λεκέδες.	Όλα γενικά τα υφάσματα.	Μουσκεύουμε το λεκιασμένο μέρος με βενζίνη και το συμπιέζουμε δυνατά ανάμεσα σε διπλό ή τριπλό στυπόχαρτο. Ή, τρίβουμε το λεκιασμένο μέρος με πανί που ν' απορροφάη μουσκεμένο με βενζίνη. Ο πρώτος τρόπος είναι καλύτερος.
Άκετόνη	Λεκέδες λιπαροί, από θερνίκια και ειδικώτερα το θερνίκι των νυχιών.	Όλα τα υφάσματα εκτός από τα ραιγιόν.	Μουσκεύουμε το λεκιασμένο μέρος με άκετόνη και το τρίβουμε με πανί που ν' απορροφάη.
Πεψίνη	Όλους τους λεκέδες από λευκωματούχες ουσίες εκτός από αυγό και γάλα.	Λεπτά υφάσματα, κεντήματα κ.λ.π.	Διαλύουμε την σκόνη πεψίνη σε νερό 37 - 40 βαθμών και ξεπλένουμε με αυτό το λεκιασμένο υφασμα.
Πετρέλαιο ένα μπουκάλι	Σκουριά και λεκέδες από σκουριά.	Χονδρά υφάσματα και μεταλλικά αντικείμενα.	Τρίβουμε το λεκιασμένο μέρος με πανί θρεγμένο σε πετρέλαιο.

ΟΠΛΟ	ΕΧΘΡΟΣ	ΠΕΔΙΟ ΔΡΑΣΕΩΣ	ΤΑΚΤΙΚΗ
Νέφτι	Λεκέδες από λαδομπογιά.	Χονδρά υφάσματα και στερεά αντικείμενα.	Τρίβουμε το λεκιασμένο μέρος με πανί βουτηγμένο σε πετρέλαιο.
Νέφτι και αίθερας σε ίσα μέρη	Λεκέδες από λαδομπογιά.	Μεταξωτά υφάσματα.	Τρίβουμε το λεκιασμένο μέρος με ένα λινό πανί βουτηγμένο στο μίγμα. Αφού θγί το χρώμα ρίχνουμε επάνω στο μέρος λίγο τάλκ και ύστερα κρατάμε από επάνω στυπόχαρτο με ζεστό σίδερο.
Μαγνησία (Μουσκεμένη με βενζίνη)	Λεκέδες λαδομπογιάς.	Πλακάκια, πατώματα από μπετόν, τζάμια κ.λ.π.	Τρίβουμε δυνατά το λεκιασμένο μέρος με τον πολύ που φτιάχνουμε από την μαγνησία με την βενζίνη.
Γλυκερίνη	Λεκέδες από κακάο.	Όλα γενικά τα υφάσματα.	Μουσκεύουμε το λεκιασμένο μέρος με γλυκερίνη και ύστερα ξεπλένουμε με άφθονο νερό.
Σίδηρο σιδερώματος	Λιπαροί λεκέδες, κερί.	Όλα τα υφάσματα.	Βάζουμε επάνω από το λεκιασμένο μέρος ένα καθαρό στυπόχαρτο και το περνάμε μερικές φορές με ζεστό σίδερο ως νά ρουφήξη το στυπόχαρτο το λίπος που αναλύει.
Χλωρασβέστιο (δωρούσα)	Λεκέδες από μελάκι.	Όλα τα υφάσματα.	Αφού τρίβουμε το λεκιασμένο μέρος με άραιό διάλυμα χλωρασβεστίου το ξεπλένουμε με άραιό οξικό οξύ ή ζυδι άραιωμένο και ύστερα με άφθονο νερό.

— Το πιο δυσάρεστο πράγμα για έναν όμιλητή, έλεγε κάποτε ο Έδουάρδος Έρριό στον Ζωρζ Ντυαμέλ, είναι νά βλέπη κανείς τους ακροατάς του νά κυττάζουν συνεχώς το ρολόι τους.

— Μπά, αυτό δεν είναι τίποτε, είπε ο Ντυαμέλ. Έγώ ξέρω κάτι χειρότερο. Πολλοί, δεν φθάνει που κυττάζουν το ρολόι τους, το φέρνουν και στο ατί τους για νά βεβαιωθούν πώς δεν έχει σταματήσει.

Face à main

Δεν μπορώ νά καταλάβω που μαθαίνουν οι μητέρες όλα αυτά τα κακά πράγματα τα που συμβουλεύουν τις κόρες τους νά μὴν τὰ κάνουν.

New Liberty

ΛΕΞΙΚΟ

ἐρμηνείας τῶν κυριωτέρων συντμήσεων

Ὅσο πάει καὶ διαδίδεται περισσότερο τὸ σύστημα νὰ χρησιμοποιοῦνται τὰ ἀρχικὰ γράμματα γιὰ νὰ σηµάνουν διάφορες κρατικές ὑπηρεσίες, ὁργανισμούς, σωματεία κ.λ.π.. Σχεδὸν καθημερινὰ διαβάζουμε στὶς ἐφημερίδες ἢ βλέπουμε στὰ αὐτοκίνητα ποὺ κυκλοφοροῦν στοὺς δρόμους διάφορες γριφώδεις συντμήσεις ὅπως π.χ. Κ.Λ.Π. ἢ Τ.Σ.Α.Υ. ἢ Ε.Β.Α. καὶ ἄλλα πολλά. Τί σηµαίνουν ὅλες αὐτὲς οἱ σπαζοκεφαλίες;

Τὴν ἀπάντησι στὸ ἐρώτημα αὐτὸ θὰ μᾶς τὴν δώσῃ τὸ πάρα κάτω λεξικὸ τῶν συντμήσεων ποὺ θὰ λύσῃ πολλὰς ἀπορίες ποὺ μᾶς ἀπασχολοῦν καθημερινά.

Α

- Α. Α. = Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν (μὲ στοιχεῖα θυζαντινά).
 Α. Α. = Ἀεροναυτικὸν Ἀθηνῶν.
 Α. Α. Ε. = Ἀεροπορικὸν Ἀρχηγεῖον Ἑλλάδος.
 Α. Β. Ε. = Ἀεροπορικὴ Βάσις Ἑλευσίνος.
 Α. Β. Υ. Π. = Ἀποθήκη Βάσεως Ὑλικοῦ Πολέμου.
 Α. Δ. = Ἀνωτάτη Διεύθυνσις (συνοδεύεται συνήθως καὶ ἀπὸ ἄλλα ἀρχικὰ ποὺ προσδιορίζουν γιὰ ποῖα ἀνωτάτη διεύθυνσις πρόκειται).
 Α. Δ. Α. = Ἀνωτάτη Διοίκησις Ἀεροπορίας.
 Α. Δ. Ε. Δ. Υ. = Ἀνωτάτη Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ Δημοσίων Ὑπαλλήλων.
 Α. Ε. Ε. Χ. Π. Α. = Ἀνάυμος Ἑλληνικὴ Ἐταιρία Χημικῶν Προϊόντων Λιπασμάτων.
 Α. Ε. Κ. = Ἀθλητικὴ Ἐνωσις Κωνσταντινουπόλεως.
 Α. Ε. Τ. Ε. = Ἀνών. Ἑλλην. Τηλεφωνικὴ Ἐταιρία.
 Α. Κ. = Ἀντιπρόεδρος Κυβερνήσεως.
 Α. Μ. Ε. = Ἀεροπορικαὶ Μεταφοραὶ Ἑλλάδος.
 Α. Ν. = Ἀναγκαστικὸς Νόμος.
 Α. Ν. = Ἀστυνομία Ναυτικοῦ.
 Α. Ν. Μ. = Ἀεροναυτοσσωστικὴ Μονάς.
 Α. Ν. Υ. Ε. = Ἀνωτάτη Ναυτικὴ Ὑγειονομικὴ Ἐπιτροπὴ.
 Α. Ο.... = (γενικὰ) Ἀθλητικὸς Ὀμίλος, (συνοδεύεται συνήθως καὶ μὲ ἄλλα στοιχεῖα ποὺ προσδιορίζουν γιὰ ποῖον ἀθλητικὸ ὅμιλο πρόκειται, ὅπως π.χ. Α.Ο.Κ. = Ἀθλητικὸς Ὀμίλος Κηφισίας, Α.Ο.Π.Φ. = Ἀθλητικὸς Ὀμίλος Παλαιῶν Φαλήρου κλπ.).
 Α. Ο. Κ. Π. = Ἀσφαλιστικὸς Ὀργανισμὸς Κινδύνων Πολέμου.
 Α. Ο. Σ. = Ἀνώτατον Οἰκονομικὸν Συμβούλιον.
 Α. Π. = Ἀστυνομία Πόλεων.
 Α. Σ. = Ἀρχηγὸς Στόλου.
 Α. Σ. Α. = Ἀνώτατον Συμβούλιον Ἀνασυγκροτήσεως.
 Α. Σ. Δ. Α. Ν. = Ἀνωτάτη Στρατιωτικὴ Διοίκησις Ἀττικῆς - Νήσων.
 Α. Σ. Δ. Υ. = Ἀνώτατον Συμβούλιον Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν.
 Α. Σ. Ο. = Αὐτόνομος Σταφιδικὸς Ὀργανισμὸς.
 Α. Σ. Ο. καὶ Ε. Ε. = Ἀνωτ. Σχολὴ Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν.

ΛΕΞΙΚΟ

125

- Α. Σ. Υ. Ε. = Ἀνωτ. Στρατ. Ὑγειον. Ἐπιτροπὴ.
 Α. Τ. Ε. = Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.
 Δ. Ο. Σ. = Διοίκησις Οἰκονομικῆς Συνεργασίας, (Σχέδιον Μάρσαλ).
 Δ. Σ. = Διοικητικὸν Συμβούλιον.
 Δ. Σ. Ε. Ε. Σ. = Διεθνὴς Συνομοσπονδία Ἑλευθέρων Ἐργατικῶν Συνδέσμων.

Β

- Β. Α. = Βασιλικὴ Ἀεροπορία.
 Β. Δ. = Βασιλικὸν Διάταγμα.
 Β. Ε. Σ. Μ. Α. = Βασιλικὸς Ἑλληνικὸς Στρατὸς Μέσης Ἀνατολῆς.
 Β. Ν. = Βασιλικὸν Ναυτικὸν καὶ Βασιλικὸς Ναύσταθμος

Ε

- Ε. Α. Α. = Ἑλληνικὴ Ἀεροπορικὴ Ἀστυνομία.
 Ε. Α. Α. = Ἐνεργὸς Ἀεράμυνα.
 Ε. Α. Τ. = Εἰδικὸν Ἀνακριτικὸν Τμήμα.
 Ε. Β. Α. = Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Ἀεροπορία.
 Ε. Β. Χ. = Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Χωροφυλακὴ.
 Ε. Γ. Σ. = Ἐθνικὸς Γυμναστικὸς Σύλλογος.
 Ε. Γ. Σ. Α. Θ. Π. Ε. = Ἐθνικὴ Γενικὴ Συνομοσπονδία Ἀναπήρων Θυμάτων Πολέμου Ἑλλάδος.
 Ε. Δ. Ε. Σ. = Ἐθνικὸς Δημοκρατικὸς Ἑλληνικὸς Σύνδεσμος.
 Ε. Δ. Μ. Ε. = Ἐπιτροπὴ Διαχειρίσεως Μονοπωλιακῶν Εἰδῶν.
 Ε. Δ. Μ. Ε. = Ἐντολοδόχοι Διαχειρίσεως Μηχανικοῦ Ἐξοπλισμοῦ.
 Ε. Ε. Σ. = Ἑλλήν. Ἐρυθρὸς Σταυρὸς.
 Ε. Ε. Υ. = Ἑλληνικὴ Ἐταιρία Ὑδάτων.
 Ε. Η. Σ. = Ἑλληνικοὶ Ἡλεκτρικοὶ Σιδηρόδρομοι.
 Ε. Θ. Ε. = Ἑλληνικὴ Θαλασσία Ἐνωσησις.
 Ε. Ι. Ρ. = Ἐθνικὸν Ἰδρυμα Ραδιοφωνίας.
 Ε. Κ. Α. = Ἐργατικὸν Κέτρον Ἀθηνῶν.
 Ε. Κ. Ο. Φ. = Ἑλληνικὸς Κολυμβητικὸς Ὀμίλος Φιλάθλων.
 Ε. Α. Μ. = Ἐθνικὸν Ἀπελευθερωτικὸν Μέτωπον.
 Ε. Λ. Α. Σ. = Ἐθνικὸς Λαϊκὸς Ἀπελευθερωτικὸς Στρατὸς.
 ΕΛΛ. Α. Σ. = Ἑλληνικαὶ Ἀεροπορικαὶ Συγκοινωνίαι.
 Ε. Λ. Π. Α. = Ἑλληνικὴ Λέσχη Περιηγήσεων καὶ Αὐτοκινήτου.

Γ

- Γ. Ε. Α. = Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Ἀεροπορίας.
 Γ. Ε. ΕΘ. Α. = Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης.
 Γ. Ε. Ν. = Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Ναυτικοῦ.
 Γ. Ε. Σ. = Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Στρατοῦ.
 Γ. Σ. Ε. Ε. = Γενικὴ Συνομοσπονδία Ἐργατῶν Ἑλλάδος.

Δ

- Δ.... = Δήμος (ἀκολουθεῖται καὶ ἀπὸ ἓνα ἢ περισσότερα ἄλλα γράμματα ποὺ προσδιορίζουν γιὰ ποῖο Δήμο πρόκειται, ὅπως π.χ. Δ. Α. = Δήμος Ἀθηναίων ἢ Ἀθηνῶν, Δ. Π. = Δήμος Πειραιῶς, Δ. Π. Φ. = Δήμος Παλ. Φαλήρου κλπ.).
 Δ. Ε. Ε. = Διοίκησις Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου.
 Δ. Θ. Μ. = Διεύθυνσις Θαλασσίων Μεταφορῶν.
 Δ. Ο. Ε. = Διεθνὴς Οἰκονομικὸς Ἐλεγχος.
 Δ. Ο. Ε. = Διεθνὴς Ὁργάνωσις Ἐργασίας.

Ε. Ν. Α. = Ἑλληνικὴ Ναυτικὴ Ἀστυνομία.
 Ε. Ο. Ν. = Ἐθνικὴ Ὁργάνωσις Νεολαίας (Ἐπὶ καθεστῶτος 4ης Αὐγούστου).
 Ε. Ο. Σ. = Ἑλληνικὸς Ὀρειβατικὸς Σύνδεσμος.
 Ε. Ο. Τ. = Ἑλληνικὸς Ὁργανισμὸς Τουρισμοῦ.
 Ε. Ο. Χ. Α. = Ἐθνικὴ Ὁργάνωσις Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης.
 Ε. Π. Ε. Κ. = Ἐθνικὴ Προοδευτικὴ Ἐνωσις Κέντρου.
 Ε. Π. Ο. = Ἑλληνικὸς Ποδοσφαιρικὸς Ὅμιλος.
 Ε. Π. Ο. Ν. = Ἐνιαία Πανελλαδικὴ Ὁργάνωσις Νέων.
 Ε. Ρ. Ε. Π. = Ἐθνικὴ Ρεφορμιστικὴ Ἑργατικὴ Παράταξις.
 Ε. Σ. = Ἑλληνικὸς Στρατός.
 Ε. Σ. Α. = Ἑλληνικὴ Στρατιωτικὴ Ἀστυνομία.
 Ε. Σ. Σ. Δ. = Ἐνωσις Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, (Σοβιετικὴ Ἐνωσις).
 Ε. Σ. Σ. Ο. = Ἐκπαιδευτικὴ Σειρὰ Στρατευσίμων Ὀπλιτῶν.
 Ε. Τ. Ε. = Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.
 Ε. Τ. Ο. = Ἑλληνικὸς Ταπητουργικὸς Ὁργανισμὸς.
 Ε. Υ. Π. = Ἑταιρία Ὑπεγγύων Προσόδων.
 Ε. Φ. Ε. Ξ. = Ἐφόδια ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Η

Η. Ε. Α. Π. = Ἡλεκτρικὴ Ἑταιρία Ἀθηνῶν — Πειραιῶς.
 Η. Ε. Μ. = Ἡλεκτρικὴ Ἑταιρία Μεταφορῶν.
 Η. Π. Α. = Ἡνωμένα Πολιτεῖα Ἀμερικής.

Ι

Ι. Κ. Α. = Ἰδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.
 Ι. Ο. Π. = Ἰστιοπλοϊκὸς Ὅμιλος Πειραιῶς.

Κ

Κ. Α. Α. = Κεντρικὸς Ἀερολιμὴν Ἀθηνῶν.
 Κ. Ε. Α. = Κρατικὸν Ἐργοστάσιον Ἀεροπλάνων.
 Κ. Ε. Ν. = Κέντρον Ἐκπαιδεύσεως Νεοσυλλέκτων.
 Κ. Ε. Π. Ε. Σ. = Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Προστασίας Ἐγχωρίου Σιτοπαραγωγῆς.
 Κ. Λ. Α. Π. = Κέντρον Λουτροθεραπείας Ἀναπήρων Πολέμου.
 Κ. Λ. Π. = Κεντρικὸς Λιμὴν Πειραιῶς.
 Κ. Ο. Σ. = Κεντρικὸν Οἰκονομικὸν Συμβούλιον.
 Κ. Σ. Ο. Σ. = Κοινπραξία Συνεταιρικῶν Ὁργανώσεων Σταφίδος.
 Κ. Τ. Ε. = Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν.
 Κ. Τ. Ε. Φ. Α. = Κοινὸν Ταμεῖον Εἰσπράξεως Φορηγῶν Αὐτοκινήτων.
 Κ. Υ. Δ. Ε. Π. = Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Διαχειρίσεως Ἐγχωρίου Παραγωγῆς.
 Κ. Υ. = Κρατικὴ Ὑπηρεσία.
 Κ. Υ. Π. Α. = Κρατικὴ Ὑπηρεσία Πολιτικῆς Ἀεροπορίας.

Λ

Λ. Ε. Κ. = Λαϊκὸν Ἐνωτικὸν Κόμμα.
 Λ. Ο. Κ. = Λόχος Ὀρεινῶν Καταδρομῶν.
 Λ. Σ. = Λιμενικὸν Σῶμα.

Μ

Μ. Α. καὶ Μ. = Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος.
 Μ. Α. = Μέση Ἀνατολή.
 Μ. Α. Υ. = Μονάδες Ἀσφαλείας Ὑπαίθρου.
 Μ. Ε. Α. = Μονάδες Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας.
 Μ. Ε. Α. = Μέτωπον Ἐθνικῆς Ἀνταγώνισσης.

Μ. Π. Α. = Μοῖρα Προστασίας Ἀεροδρομίων.
 Μ. Τ. Β. Α. = Μετοχ. Ταμεῖον Βασιλικῆς Ἀεροπορίας.
 Μ. Τ. Β. Ν. = Μετοχ. Ταμεῖον Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ.
 Μ. Τ. Π. Υ. = Ναυτικὸν Ταμεῖον Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων.
 Μ. Τ. Σ. = Μετοχικὸν Ταμεῖον Στρατοῦ.

Ν

Ν. Α. Σ. = Ναυτικὸς Ἀθλητικὸς Σύνδεσμος.
 Ν. Α. Τ. = Ναυτικὸν Ἀπομαχικὸν Ταμεῖον.
 Ν. Δ. = Νομοθετικὸν Διάταγμα.
 Ν. Ο. Ε. = Ναυτικὸς Ὅμιλος Ἑλλάδος.
 Ν. Π. Δ. Δ. = Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου.

Ο

Ο. Α. Ν. = Ὁργανισμὸς Ἀνεγκύσεως Ναυαγίων.
 Ο. Δ. Ε. Π. = Ὁργανισμὸς Διοικήσεως Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας.
 Ο. Δ. Ι. Σ. Υ. = Ὁργανισμὸς Διαχειρίσεως (πλεονάζοντος) Συμμαχικοῦ Ὑλικοῦ.
 Ο. Ε. Α. Σ. = Ὁργανισμὸς Ἐλέγχου τῶν δι' Αὐτοκινήτων Συγκοινωνιῶν.
 Ο. Ε. Ο. Σ. = Ὁργανισμὸς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας.
 Ο. Ε. Σ. Β. = Ὁργανισμὸς Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων.
 Ο. Η. Ε. = Ὁργανισμὸς Ἡνωμένων Ἐθνῶν.
 Ο. Λ. Π. = Ὁργανισμὸς Λιμένος Πειραιῶς.
 Ο. Τ. Ε. = Ὁργανισμὸς τηλεπικοινωνιῶν Ἑλλάδος.

Π

Π. Α. Α. = Παθητικὴ Ἀεράμυνα.

Π. Α. Ο. = Παναθηναϊκὸς Ἀθλητικὸς Ὅμιλος.
 Π. Α. Π. = Πολιτικὴ Ἀνεξάρτητος Παράταξις.
 Π. Ε. Θ. = Πρόνοια Ἐργατῶν Θελάσσης.
 Π. Ι. Κ. Π. Α. = Πατριωτικὸν Ἰδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως.
 Π. Κ. = Πρόεδρος Κυβερνήσεως.
 π)κ = Πετρελαιοκίνητον.
 Π. Ν. = Πολεμικὸν Ναυτικόν.
 Π. Υ. = Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία.
 ΠΕ. ΓΡ. ΕΠ. = Περιφερειακὸν Γραφεῖον Ἐπισιτισμοῦ.

Σ

Σ. Ε. Γ. Α. Σ. = Συνομοσπονδία Ἑλληνικῶν Γυμναστικῶν καὶ Ἀθλητικῶν Σωματείων.
 Σ. Ε. Ε. = Συμβούλιον Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως.
 Σ. ΕΘ. Α. = Σχολὴ Ἐθν. Ἀμύνης.
 Σ. Ε. Κ. = Σιδηρόδρομοι Ἑλληνικοῦ Κράτους.
 Σ. Ε. Μ. = Σῶμα Ἐφοδιασμοῦ—Μεταφορῶν.
 Σ. Ε. Π. = Σῶμα Ἑλλήνων Προσκόπων.
 Σ. Ι. Σ. Α. Τ. = Σύνδεσμος Ἰδιοκτητῶν Συντηρητικῶν Αὐτοκινήτων Ταξί.
 Σ. Ι. Ε. Φ. Α. = Σύνδεσμος Ἰδιοκτητῶν Ἐλαφρῶν Φορηγῶν Αὐτοκινήτων.
 Σ. Ι. Φ. Α. = Σύνδεσμος Ἰδιοκτητῶν Φορηγῶν Αὐτοκινήτων.
 Σ. Κ. Ε. = Στρατηγεῖον Κεντρικῆς Ἑλλάδος.
 ΣΚ. — ΕΛΔ. = Σοσιαλιστικὸν Κόμμα — Ἐνωσις Λαϊκῶν Δημοκρατικῶν.
 Σ. Ο. Α. Μ. = Στρατ. Οἶκος Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.
 Σ. Ο. Υ. = Σῶμα Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας.
 Σ. Ο. Φ. Α. = Συνεταιρισμὸς Ὁμάδος Φαρμακοποιῶν Ἀθηνῶν.
 Σ. Π. Α. Π. = Σιδηρόδρομοι Πειραιῶς - Ἀθηνῶν - Πελοποννήσου.
 Σ. Τ. Υ. = Σῶμα Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Σ. Υ. Π. = Σώμα 'Υλικού Πολέμου.

Τ

Τ. Α. Α. = Ταμείον 'Ασφαλίσεως 'Αρτεργατών.

Τ. Α. Ε. = Τεχνικαί 'Αεροπορικαί 'Εκ μεταλλεύσεις.

Τ. Α. Κ. = Ταμείον 'Ασφαλίσεως Καπνεργατών.

Τ. Α. Κ. Ε. = Ταμείον 'Ασφαλίσεως Κλήρου 'Ελλάδος.

Τ. Α. Ν. Π. Υ. = Ταμείον 'Ασφαλίσεως Ναυτικών Πρακτόρων και 'Υπαλλήλων.

Τ. Α. Ο. Χ. = Ταμείον 'Αλληλοδοθείας 'Οπλιτών Χωροφυλακής.

Τ. Ε. Α. = Τάγματα 'Εθνικής 'Ασφαλείας.

Τ. Ε. Β. Ε. = Ταμείον (άσφαλίσεως) 'Επαγγελματιών και Βιοτεχνών 'Ελλάδος.

Τ. Ε. Α. Π. Ο. Κ. Α. = Ταμείον 'Επικουρικής 'Ασφαλίσεως Προσωπικού 'Οργανισμού Κοινωνικής 'Ασφαλείας.

Τ. Π. Ι. Α. Λ. Α. = Ταμείον Προστασίας 'Ιδιοκτητών Αυτοκινήτων Λεωφορείων 'Αθηνών.

Τ. Σ. Α. Υ. = Ταμείον Συντάξεως και Αύτασφαλίσεως 'Υγειονομικών.

Τ. Σ. Ν. = Ταμείον Συντάξεως Νομικών.

Υ

Υ. Ε. Κ. Α. = 'Υπηρεσία 'Εκμεταλλεύσεως Κρατικών Αυτοκινήτων.

Υ. Κ. Π. = 'Υπηρεσία Κρατικών Προμηθειών.

Υ. Π. Ε. Μ. = 'Υπηρεσία Παραγωγικών 'Εργών Μακεδονίας.

Υ. Σ. Δ. Α. = 'Υπηρεσία Συγκεντρώσεως Διανομής Αυτοκινήτων.

Υ. Σ. Ε. Σ. Α. = 'Υπηρεσία Συντονισμού και 'Εκτελέσεως τού Σχεδίου 'Ανασυγκροτήσεως.

Χ

Χ. Α. Ν. = Χριστιανική 'Αδελφότης των Νέων.

Χ. Ε. Ν. = Χριστιανική 'Ενώσις Νεανίδων.

Κ.Τ.Α. γιατί άσφαλώς πολλά θα παραλείψαμε.

ΔΕΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΤΑΝ...

"Ενα ωραίο καλοκαιρινό βράδυ τρεις νεαρές κυρίες βγήκαν περίπατο με το αυτοκίνητο, και σταμάτησαν σε μια λίμνη. Όλη την ημέρα έκανε τρομερή ζέστη και η νύχτα ήταν γλυκειά. Οι κυρίες αποφάσισαν να κάνουν μπάνιο και άρχισαν να γδύνονται. Όταν η μια ήταν έτοιμη να πέσει στο νερό, άκουστηκε μια ανδρική φωνή: Λυπούμαι πολύ δεσποινίς μου, αλλά το μπάνιο απαγορεύεται εδώ.

Η δεσποινίς, φουρκισμένη, ζήτησε κάτι να κρύψει τη γύμνια της.

— Τουλάχιστον δεν μπορούσες να μάς το πής αυτό προτού γδυθούμε;

— Γιατί να σάς το πω, δεσποινίς μου; δεν υπάρχει καμιά διαταγή που να απαγορεύει το γδύσιμο.

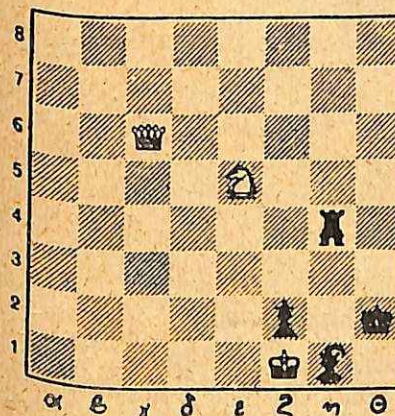
ΣΚΑΚΙ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 'Αρ. 32

SAMUEL LOYD

ΜΑΥΡΑ (4)

ΛΕΥΚΑ (3)

ΛΕΥΚΑ: Ρζ1. Βγ6. Ιε5.

ΜΑΥΡΑ: Ρθ2. Πη4. Αη1. Σζ2.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε «τρεις κινήσεις».

Το δ:ατι τὰ προβλήματα του Λούδ δεν θά χάσουν, επί γενεές ολόκληρες, τὸ ἐνδιαφέρον πὺ παρουσιάζουν θά τὰ καταλάβουν ὅλοι οἱ λύτες... πὺ θά λύσουν τὸ πρίφημο αὐτὸ προβληματάκι. Μόνον ἕνας Λούδ μπόρεσε νὰ συνθέσῃ αξιόλογα προβλήματα με μάλλον ἀπαραδέκτους εἰς τὸ καλλιτεχνικὸ σκάκι κανόνας.

'Αρ. 33. Ε. SLATER: Λευκά (8): Ρθ1. Βθ2. Αα7. η4. Ιε2. η6. Σθ3. ζ3.

Μαύρα (5): Ρδ5. Ιγ5. γ6. Σθ4.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

ΠΑΡΤΙΔΑ...

'Ιδού μία από τις πιο σύντομες παρτίδες που παΐχθηκαν από μεγάλους μάιτρ.

ΛΕΥΚΑ: (R RETI † 1929)

ΜΑΥΡΑ: (Dr TARTAKOWER)

'Αμυνα (Κάρο - Κάν)

1) ε2—ε4, γ7—γ6. 2) δ2—δ4, δ7—δ5. 3) Ιδ1—γ3, δ5Χε4. 4) Ιγ3Χε4, Ιη8—ζ6. 5) Βδ1—δ3, ε7—ε5. 6) δ4Χε5, Βδ8—α5+. 7) Αγ1—δ2, Βα5Χε5. 8) Ο—Ο—Ο, Ιζ6Χε4.

Ποιος μπορεί να ισχυρισθῇ τώρα ὅτι τὰ Μαύρα ἔκαναν ἕως ἐδῶ κανένα λάθος;... ἢ μήπως ὄχι; Τὸ πῖονι πὺ θυσίασαν τὰ Μαύρα στὴν πέμπτη κίνησι τὸ πήραν πίσω, μπόρεσαν νὰ «καρφώσουν» τὸ ἄσπρο ἄλογο στὴν ε' γραμμὴ καὶ τὸ πήραν στὴν ὄγδῃ κίνησι σωστά μετὰ τὸ ἄλογο του καὶ ὄχι μετὰ τὴ Βασίλισσα (λόγω Πε1!). Τὰ Μαύρα νόμισαν τώρα ὅτι τὰ Λευκά θά προσπαθῇσιν νὰ ξαναπάρουν πίσω τὸ ἄλογο παίζοντας Πε1. "Όταν ὅμως ὁ Ρέτι ἀνήγγειλε ἕνα μάτ σὲ τρεῖς κινήσεις τὰ Μαύρα ἔμειναν κυριολεκτικὰ... μετὰ νικητὸ τὸ στόμα.

'Ασφαλῶς οἱ ἀναγνώστες μας θά βροῦνε μόνο τους τὸ μάτ αὐτὸ!

... ΚΑΙ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ

Λευκά: ΜΕΓΑΣ ΝΑΠΟΛΕΩΝ

Μαύρα: ΚΑ ΝΤΕ ΡΕΜΥΖΑΤ

1) Ιδ1—γ3, ε7—ε5. 2) Ιη1—ζ3, δ7—δ6. 3) ε2—ε4, ζ7—ζ5. 4) Ιζ3—ζ5Χε4. 5) Ιγ3Χε4, Ιδ8—γ6. 6) Ιδ3—η5 (τὸ ἀτρόμητο Ιππικὸ του!) δ6—δ5. 7) Βδ1—δ5+, η7—η6. 8) Βθ5—ζ3. Ιη8—θ6. 9) Ιε4—ζ6+, Ρε8—ε7. 10) Ιζ6Χδ5+, Ρε7—δ6. 11) Ιη5—ε4!+, Ρδ6ΧΙε5. 12) Αζ1—γ4!+, Ρδ5Χγ4. 13) Βζ3—θ3+, Ργ4—δ4. 14) Βθ3—δ3! μάτ.

ΟΙ ΑΣΣΟΙ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

Πολλά γράφονται και ακούονται τελευταία γύρω από τους «μαίτρ συνθέτες», «άσους των συνθετών», «διεθνώς άνεγνωρισμένους συνθέτες» κλπ. 'Αρκεί ένας συνθέτης να κερδίσει κάποιο θραύειο σε κάποιο διαγωνισμό ώστε να νομίζει ήδη τον έαυτο του «μαίτρ» στις συνθέσεις.

Θυμώμαι αυτά που μου έγραφε πρό έτών από την Πράγα ένας άληθινά διεθνώς γνωστός μαίτρ, όταν του έστειλα κάποτε ένα μικρό δώρο, ένα βιβλιαράκι με πρόβλήματα του Σαμουήλ Λόυδ.

— Φυλλομετρώντας το βιβλίο του Λόυδ, αισθάνομαι τόσο μικρός μπροστά του, διότι βλέπω ότι έν συγκρίσει με τους προγόνους μου, δέν είμαι παρά μια νούλα. Και άκριδώς χάρις σ' αυτούς φθάνουμε σήμερα να συνθέτουμε μερικά καλά πρόβλήματα.

Αυτή είναι ή γλώσσα ένός σωστού μαίτρ!

Αυτά μου έγραφε πρό έτών ό φίλος μου... Δρ Παλκόσκα.

Ό μεγαλύτερος μέχρι σήμερα συνθέτης, ό Σαμουήλ Λόυδ, γεννήθηκε πρό 110 έτών στη Φιλαδέλφεια. Ό Λόυδ σέ ηλικία 11 έτών δημοσίευσε τό πρώτο πρόβλημά του και σέ ηλικία 15 έτών άρχισε νά κερδίζει θραύεια σέ διαφορικούς διαγωνισμούς. Και δέν είναι πολλά τά θραύεια που κέρδισε ό Λόυδ, όχι γιατί ήταν κατώτερος από τους άλλους συνθέτες τής έποχής του, αλλά απλούστατα διότι ό Λόυδ δέν προσπάθησε νά προσομοίωση τό στυλ του στό γούστο των έκάστοτε κριτών ή νά κάνει προπαγάνδα γύρω από τον έαυτό του. Τουναντίον γύρευε πάντοτε την τέχνη, την θαύτητα στην ιδέα, τη δυσκολία στό πρόβλημα. Και πρέπει νά πώ ότι τά έργα του είναι άθάνατα. Σπανίως θά βρήτε ένα βιβλίο με προβλήματα σκακιού όπου νά μην υπάρχει τό δνιμα του Σαμουήλ Λόυδ.

Ό Λόυδ συνέθεσε 800 περίπου προβλήματα, σέ όλα τά στυλ. Προβλήματα όλων των σχολών. Ό Λόυδ είναι ό ίδιος μιά σχολή... 'Η σχολή του Λόυδ είναι ή θαύτης, ή δυσκολία και τό θεματικό περιεχόμενο του προβλήματος.

Συνέθεσε προβλήματα των δύο, τριών και περισσότερων κινήσεων, «μυθώδη», «άντιστροφή» κλπ. Παντού βλέπει κανείς τον άληθινό μαίτρ.

Όλος ό κόσμος γνωρίζει τό περίφημο «EXELSIOR», πρόβλημα όπου ένα πιόνι στό β2 δίνει μάτ σέ πέντε κινή-

σεις στό α8, ενώ μπροστά του είναι κλεισμένος ό δρόμος από διάφορα άλλα κομμάτια!

Ό Σαμουήλ Λόυδ άπέθανε τό 1911, αλλά τό όνομά του μένει πάντα χαραγμένο στό χρονικά του καλλιτεχνικού σκακιού.

Δύο έκλεκτές συνθέσεις του θά βρήτε παρακάτω:

Υπάρχουν πολλοί σκακιστά που ποτέ τους δέν κυττάζουν ένα πρόβλημα. 'Εάν όμως ήσυχολούντο με την σύνθεσιν αυτήν του Σαμουήλ Λόυδ θά άλλαζαν ίσως γνώμη.

ΛΕΥΚΑ (9): Ρζ1. Πα5. ζ6. Α65. η7. Ι66. ε4. Σ64. 62.

ΜΑΥΡΑ (13): Ρε5. Πε8. θ2. Αη3. η8. Ια2. θ1. Σα6. 67. γ3. ε6. ζ2. θ4. Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σέ «τρείς» κινήσεις.

Τό κλειδί είναι 1) Ρζ1—ε2!! , ζ2—ζ1+ Βασίλισσα 2) Ρε2—ε3!! και μάτ εις την έπομένην!

ΛΕΥΚΑ (4): Ρθ1. Βγ4. Ιζ8. Σζ7. ΜΑΥΡΑ (5): Ρθ8. Αα1. Ση4. η7. θ7.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σέ «τρείς» κινήσεις.

Τό κλειδί είναι 1) Βγ4—ζ1!

Ι. Χ.

(Λύσεις στη σελίδα 136)

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΚΑΚΙ

Ε. Παπαδρόσου. Εύχαριστούμεν. Πολύ καλό. Δημοσιεύεται στό τεύχος του 'Οκτωβρίου.

Χ. 'Ιακωβίδην. Εύχαριστούμεν. Δέν είναι δημοσιεύσιμον.

Β. Γράψαν: "Όπως βλέπετε δημοσιεύομεν τίς παρτίδες. Για τό «en pas» sants» σάς παραπέμπομεν στό άρθρον: «Ζατρικιον» τής Μεγάλης 'Ελληνικής 'Εγκυκλοπαιδείας. Θά βρήτε, ότι ζή' τάτε.

Ζωήν Δημητρίου: Εύχαριστούμεν θερμώς για τά καλά σας λόγια και την ευγενή προσφορά σας. Πρός τό παρόν λαμβάνομεν όμως και έδώ όλες τίς παρτίδες των αξιολόγων τουρνουά.

ΚΟΥΙΖ

Κ. Μούκαν. 'Υπολογαγόν. "Εχετε άπολύτως δίκαιον. Δέν έγράψαμε όμως ότι ήτο μοναδική. Και ή δική σας λύσι είναι σωστή. 'Υπήρχαν δύο τρόποι.

Γράμματα

των άναγνωστών μας

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Θά χρειάζομασταν τουλάχιστον όλόκληρη την «'Εκλογή» για νά γράψουμε ξεχωριστά στον καθένα που είχε την καλωσύνη νά μάς άπάντησιν στις έρωτήσεις που έθεσαμε στό τεύχος 'Ιουλίου και νά μάς δώση γνώμες, συμβουλές και παρατηρήσεις. Πάντως τους εύχαριστούμε όλους θερμότατα, γιατί κανένα γράμμα δέν παρέλειπε νά μάς χαρίσει ένθαρρυντικά λόγια και νά μάς βεβαιώνη ότι ή «'Εκλογή» έχει γίνει ένας καλός και χρήσιμος φίλος. Με μεγάλο ένδιαφέρον και πολλή προσχή έδιαβάσαμε όλα τά γράμματα και σημείωσαμε όλες τίς παρατηρήσεις. Καί, παίρνοντας την μεγάλη πλειοψηφία, βρήκαμε αυτήν την «συνθετική» άπάντησιν των άναγνωστών μας στό έρώτημα τής «'Εκλογής»:

Ερ. 1: Πώς σάς φαίνεται γενικά ή «'Εκλογή»;

Απ.: "Όλο και καλύτερη. Ειδικώς από τον 'Ιούλιο, χάρις στό νέο έξωφυλλο, κέρδισε και σέ έξωτερική εμφάνισιν.

Ερ. 2: Ποιό άρθρο τής χρονιάς από 'Ιούλιο 1950 έως 'Ιούλιο 1951 σάς άρεσε περισσότερο;

Απ.: «'Η άνοικτή έπιστολή πρός τον Χίτλερ», του Γ. Α. Βλάχου, «'Η Δεξιά και ή άριστερά», του Α. Κέσπλερ, «Μάθε ν' αγαπάς τον έαυτό σου», του Λήμμαν.

Ερ. 3: Ποιό άρθρο σάς άρεσε λιγώτερο;

Απ.: "Αρθρα του τύπου: «Πώς νά καταπίνης ένα σπαθί» και διάφορα άλλα «περίεργα» αλλά όχι έντελώς έπιστημονικά άρθρα.

Ερ. 4: Τί είδους άρθρα σάς ένδιαφέρουν περισσότερο;

Απ.: Κοινωνικά, φιλοσοφικά, έπιστημονικά, βιογραφίες, άρθρα περί τέχνης και ταξιδιωτικά.

Ερ. 5 και 6: Ποιά άρθρα δέν σάς ένδιαφέρουν καθόλου. Ποιά τακτικά κομμάτια θεωρείτε περιττά;

Απ.: Έδώ δέν παρουσιάζεται όμοφωνία. "Όλα τά κάπως ειδικευμένα άρθρα και οι στήλες όχι γενικού ένδιαφέροντος, έχουν κοντά στους φανατικούς φίλους τους και τους μεμονωμένους φανατικούς έχθρους. Στόχος: Τά άρθρα περί Φωτογραφίας, περί Κινηματογράφου, τό Σκάκι, τό Σταυρόλεξο, ή Μόδα, ή 'Αλληλογραφία, ό Μήνας που πέρασε.

Ερ. 7: Τί νομίζετε ότι θά μπορούσε νά προστεθί γενικά και τί ως μόνη σελίδα ή σελίδες;

Απ.: Περισσότερο έλληνικό πνεύμα και έλληνικό χιούμορ. 'Επίσης μερικές σελίδες που νά χρησιμεύουν ως βήμα από τό οποίο οι άναγνώστες τής «'Εκλογής» θά συζητούν τά «ύπερ» και τά «κατά» όρισμένων βασικών προβλημάτων. Νά έπαναληφθί τό «'Ημερολόγιο του μηνός». Περισσότερα άρθρα περί μουσικής και περισσότερες βιογραφίες μεγάλων άνδρων.

Ερ. 8, 9, 10: Θέλετε περισσότερα ή λιγώτερα σκίτσα, άστεϊάκια και φωτογραφίες;

Απ.: Περισσότερα. 'Ιδίως άστεϊάκια και σκίτσα.

Ερ. 11: Προτιμάτε πολλά άρθρα των 4-5 σελίδων, ή λίγα των 5-12 σελίδων;

Απ : Πολλά τών 4-5 σελίδων.

Ερ. 12: Νομίζετε ότι θα παρακολουθήσετε εύχαρίστως μία συνέχεια από μήνα σε μήνα ;

Απ : Όχι. (Με σχεδόν απόλυτη πλειοψηφία).

Αυτό είναι έν συντομία τὸ πνεῦμα τῶν ἀπαντήσεων. Καὶ ἡ «Ἐκλογὴ» θὰ προσπαθήσῃ, στὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ, νὰ ἀκολουθήσῃ ὅλες τὶς ὑποδείξεις τῶν ἀναγνωστῶν τῆς πού θέλει νὰ τοὺς θεωρῇ σὰν φίλους καὶ σὰν συνεργάτες τῆς.

Εὐχαριστοῦμεν ὅσους μᾶς ἔγραψαν καὶ παραθέτουμε τὰ ὀνόματά τους γιὰ νὰ δεβαιώσουμε τὴν λήψι τῶν ἐπιστολῶν τους :

Βλ. Παπαδόπουλος, Μ. Γιαννέλη Μυτιλήνη, Τ. Τσιρμπίνος, Ν. Φράγκω Ἀμαλίας, Δ. Θεοφανίδης, Γ. Μηλιδάκης Πειραιεύς, Γ. Κατωμερίτης, Γ. Α. Κώττας, Γ. Χατζόπουλος Λαμία, Α. Καζαντζίδης Θεσσαλονίκη, Ν. Πέτρου 11 Τάγμα 7ος λόχος Σ.Τ.Γ. 925, Έμμ. Ἀββαγιάννης 484 Τ.Δ. 920 Σ.Τ.Γ., Δ. Κ. Θεοφανίδης, Ἡλ. Κεντηστός, Β. Σγουρέας 574 Τ.Π. 1ος λόχος Σ.Τ.Γ. 917 Β', Ζ. Στέλλας, Ν. Γεωργιάδης, Δ. Α. Νιζάμης Καρόιτσα, Ι. Γιαννικόπουλος 222 Τ.Π. Λόχος Δ)σεως Σ.Τ.Γ. 927, Χ. Δημόπουλος Θεσσαλονίκη, Δ. Γερμανός Πειραιεύς, Στέφ. Ἀργεντινίδης Θεσσαλονίκη, Ι. Κουμαριανός Σύρος, Μ. Μπακόπουλος 514 Τ.Π. 1ος λόχος Κ.Σ.Τ.Γ. 914 Β', Ε. Δημητριάδης Πρέβεζα, Π. Σειζάνης, Ε. Εὔσταθίου, Ἡλ. Ἀνδρίτσος, Γ. Ματσινόπουλος Ε.Α.Τ. Ε.Σ.Α. Β.Σ.Τ. 902, Ζ. Ἰσαὰκ 1672 Μονὰς Β.Σ.Τ. 904, Α. Δούκας Θεσσαλονίκη, Τ. Οικονομάκης Κρήτη, Σ. Ἀντωνάτος Λιμ)χεῖον Ἀργοστολίου, Μ. Κόκκαλης Χίος, Πασχαλίδης Θεσσαλονίκη, Ι. Μαλαχὸς Αἴγυπτος, Σ. Θωμόπουλος Κόρινθος, Κ. Γιδοβανίδης Πειραιεύς, Ν. Σαλίδερος, Β. Γρατσιὰς Σύρος, Ε. Κ. Κόνιτσα, Έμμ. Φρουζάκης, Ι. Καλαρρύτης, Νι - Τσέ Πειραιεύς, Φ. Κωνσταντινίδης, Α. Ἀρβανιτάκης Χανιά, Σ. Λουκόπουλος Πάτρα, Γ. Πρατσίνης Σχ. Φυσ. Ἀγωγῆς Β.Σ.Τ. 900Α, Α. Σιδερόπουλος 83 Σ.ΔΙ ΑΙ ΙΙΙ Σ.Τ.Γ. 905, Ε. Φιλιππόπουλος, Χ. Παπαϊωάννου Βόλος, Γ. Χασιάς Α. Βαθέος, Α. Δουρούτης Παλ. Φάληρον, Χ. Ζιάς Ν. Φάληρον, Κλ. Λευκοφρύδης, Α. Τσάτσος Θεσσαλονίκη, Σ. Μετζιδάκης, Κ.

Ἀθανασιάδης 319 Τμ. Β.Σ.Τ. 901, Α. Δουδουμπούλος, Μ. Κωνσταντινίδης, Γ. Κ. Π., Μ. Κοκκέβα Θεσσαλονίκη, Α. Βελονάκης, Α. Κωστόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος 937 Κ.Α.Σ., Δ. Παπαϊωάννου, Α. Στεφόπουλος Σ.Τ.Γ. 906, Ι. Παπαϊωάννου Σ.Τ.Γ. 919, Φ. Κωνσταντινίδης, Ε. Δελάκη, Ε. Πετρίνη, Χ. Σταθούρος Πύλος, Σ. Κυρίτης Βόλος, Ρ. Κ. Ἑγγλέζος, Μ. Κοντόπουλος, Ε. Μυλωνὰς Πειραιεύς, Ο. Κυριακάς, Δ. Α. Κρίνος Σύρος.

ΧΡΗΣΙΜΟ ΑΡΘΡΟ...

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογὴ».

... Καὶ κάτι πού ἀσφαλῶς θὰ ἐνδιαφέρῃ σὰν εἰδησι : Τὸ ἐξαιρετὸ ἀρθρο τοῦ τελευταίου τεύχους πού περιγράφει τὴν καταπληκτικὴν πράγματι ἐγγείρησι στὸν ἐγκέφαλο εἶναι κάτι πού ἴσως οἱ Ἕλληνες ἀναγνώστες πληροφοροῦνται γιὰ πρώτη φορὰ. Αὐτὸ δὲν σημαίνει πὼς εἶναι ἀγνωστο στὴν Ἑλληνικὴ ἱατρικὴ Ἐπιστήμη. Ἐμαθα μόλις χθὲς ὅτι ὁ συμπολίτης γιὰτρὸς κ. Ἡλιάδης «τοῦ Ἀντικαρκινικοῦ Ἰνστιτούτου», ἔχει κάνει ἐπανειλημμένα τέτοιες θαυματουργὰς ἐπεμβάσεις μὲ πλήρη ἐπιτυχία. Στὴν τελευταία, πού ἔγινε πρὶν λίγες μόλις ἡμέρες, ἔπαιζες ρόλο καὶ σύ, ὅσο κι' ἂν τοῦτο φαίνεται ἀπίθανο. Ὁ ἄρρωστος—στὸν ὁποῖο ἄς σημειωθῇ ἔδιναν λίγους μῆνες ζωῆς—διάβασε τὸ σχετικὸ ἀρθρο σου, σταλμένο ἐπὶτήδες σ' αὐτὸν ἀπὸ ἄλλον φίλο σου καὶ χάρις σ' αὐτὸ ἀπέκτησε μιὰ θαυμαστὴ εὐψυχία, θάρρος καὶ πεποίθησι, ὅπως ὁ ἴδιος ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιτυχὴ του ἐγγείρησι ἔσπευσε νὰ ὁμολογήσῃ στέλνοντας τὶς θερμὲς του εὐχαριστίες στὸν ἀποστολέα τοῦ τεύχους σου.

Ἀλλὰ μοῦ γεννιέται μιὰ—λογικὴ νομίζω—ἀπορία : Γιατί ὅλες αὐτὲς τὶς προόδους—σ' ὁποιοδήποτε τομέα ἐπιστημονικῆς ἢ ἄλλης δράσεως—νὰ τὶς μαθαίνουμε κατὰ κανόνα ἀπὸ ἀρθρα ξένων εἰδικῶν καὶ νὰ θαυμάζουμε, τέλος δὲ καὶ νὰ μακαρίζουμε ἐκείνους πού φανταζόμαστε ὅτι μόνοι αὐτοὶ μποροῦν νὰ ἔχουν κοντὰ τοὺς τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐνῶ στὴν ἴδια τὴ χώρα μᾶς ὑπάρχουν καὶ μποροῦν νὰ τὴ φωτίσουν καὶ νὰ τὴν τιμήσουν ;

ΒΛΑΣΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Εἴμαστε σύμφωνοι. Δὲν ἀγνοοῦμε τὴν Ἑλλάδα. Ὅ,τι καλὸ θρίσκουμε τὸ δημοσιεύουμε. Καὶ νὰ πού ἡ συζήτησι ἀρχίζει μοναχὴ τῆς καὶ ἀκούγονται καὶ τὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα.

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογὴ»

Δὲν θρίσκουμε λόγους εὐχαριστήσεως γιὰ τὸ ὥραιο δημιούργημα σας πού κάνει τόσο ξεκούραστα τὰ μονότονα ταξίδια μας. Μᾶς φέρνει, ἔστω γιὰ λίγο, πίσω στὸν καταγάλανο οὐρανὸ τῆς Πατρίδος μας. Ἐτεῖ ταξιδεύοντας στὸν Β. Πόλο γιὰ τὴ Ρωσία καὶ περνώντας ἀπὸ τὰ γραφικὰ νησιά τῶν Σκανδιναυικῶν Κρατῶν, αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκη, διαβάζοντας τὸ 69 τεῦχος τοῦ Ἰουλίου 1951 καὶ βλέποντας τὸν γραφικὸ πίνακα τοῦ Ροζέ Τούρτ «τὸ Λιμάνι τῆς Μυκόνου» νὰ σὰς παρακαλέσουμε νὰ γράψετε στὴν ἀλληλογραφία σας καὶ τὰ ὀνόματά μας.

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

... μὲ δεσποινίδες πού αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη νὰ γνωρίσουν ὅλο τὸν κόσμο ἔστω καὶ ἐξ ἀποστάσεως καὶ νὰ συμμερισθοῦν τὸν πόνο τῆς ξενιτιάς δύο ναυτικῶν.

Μετ' ἐκτιμήσεως
Ἰορδάνης Σαρόγλου
3ος Πλοίαρχος
Γεώργιος Σουργιάδης
Δόκιμος Πλοίαρχος
Α)Π «ΕΥΠΛΟΙΑ»
Ἡ διεύθυνσίς μας εἶναι :

s/s EFPLIOIA
C/o Lemos - Pateras
Billiter Buildings
88 Billiter Street
E. C. 3. London - England

... γιὰ διάφορα θέματα.

Χάρος Εὐάγγελος
528 Τ. Π. ΣΤΓ 913 γ.
Διαχείρισις Ὑλικῶ

... μὲ νέους καὶ νέες.

Λοχίας Μπούρας Βασίλειος
Α.Υ.Β. 15ης Μεραρχίας. ΣΤΓ 917

... μὲ φίλους καὶ φίλες τῆς «Ἐκλογῆς» γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα.
Ν. Καραγιαννόπουλος
Λέρος, Αἰγαίον, Δωδεκανήσος

... μὲ Ἑλληνοπούλες γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα.

Μπούρας Λέων
Σχ. Πυροβολικοῦ Β.Σ.Τ. 902

... γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα.
Στρατιώτης Βασίλειος Δαμιανίδης
593 Τ. Π. 1ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 919γ

... γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα.

Δεκαεὺς Οἰκονόμου Δημήτριος
508 Τ.Π. Λόχος Δ)σεως
Σ.Τ.Γ. 912 γ'

... μὲ ἑλληνοπούλες φίλες τῆς ἀεροπορίας

Σμηνίας Κουφιδάκης Χρήστος
Σ.Τ.Γ. 925 Κ.Ε.Μ.Π.Α.
Ἀεροπορικὴ Βάσις Ἀράξου

... μὲ νέους καὶ νέες πού ἀγαποῦν τὰ σπορ καὶ ἰδιαίτερα τὸν ἵπποδρομο.

Ἀνθ)γὸς Γιανναρὰς Γεώργιος
καὶ Δρίδας Δημήτριος
513 Τ.Π. Σ.Τ.Γ. 914 α'

... γιὰ ποίηση, ζωγραφικὴ, θέατρο, ταξίδια καὶ ὁποιοδήποτε θέμα μὲ σοβαρὲς καὶ μορφωμένες νέες.

Ἀνθιμος Φλέβας
Ἡλία Ζερβού 15
Οικία Χασούρα
Ἀθήναι

... γιὰ τὴν ἐπιστήμη, τὰ βιβλία, τὰ ταξίδια, τὰ ἀνθη, τὸ θέατρο, κινηματογράφω καὶ Ἀλληλογραφῶ καὶ Ἀγγλικά καὶ Γαλλικά

Ριρίκα Ἀντωνοπούλου
Τραπεζούντος 13 Ν Σμύρνη
Ἀθήναι

... μὲ νέους καὶ νέες, φίλες σου.
Λοχίας μαθητῆς Πέτρου Νικόλαος
Σ.Μ.Χ. 2ο Τάγμα 7ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 925

... μὲ νέους καὶ νέες ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

Στρατιώτης Μυτιληναῖος Εὔστο.
242 Τ.Π. 1ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 917

... μὲ ἀναγνώστες καὶ ἀναγνώστριες σου. Ἀλληλογραφῶ καὶ στὴν Ἀγγλική. Στρατιώτης Παπαϊωάννου Ἀθανάσιος
202 Μ.Σ. Β.Σ.Τ. 904 Α.Β.Α.

... μὲ Ἑλληνες καὶ Ἑλληνίδες ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα.

Σμηνίτης Γεώργιος Ἀγγελος
Γραφεῖον «Σ» Σ.Τ.Γ. 925
Α.Β.Α.

καὶ Ἀσურματιστῆς Ἀλεξιάδης Εὐθ.
Γραφεῖον «Σ»
Σ.Τ.Γ. 925 Α.Β.Α.

καὶ Ἀσურματιστῆς Α. Ἀλεξανδράτος
Δ.Π.Α.
Γ.Ε.Ν. Ἀθήνας

... με νέες που αγαπούν τη μουσική.

Μαθητής Τάκης Τερζής
Σ.Μ.Υ.

8ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 925

... για θέατρο, λογοτεχνία, κινηματογράφο. Είμαι φοιτητής της νομικής.

Υποψήφιος "Εφεδρος Αξ)κός
Σκουλαρίκης Ιωάννης
Σ.Ε.Α.Σ. 2ος Λόχος
Β.Σ.Τ. 902

... με φίλους και φίλες σου.

Στρατιώτες Ντούγκλας Όδυσσεύς
και Σκλαβούνος Παναγιώτης
602 Τ.Π. 2ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 920 α'

... με φίλες της «Εκλογής».

Ναύτης Άσσυρματιστής
Άλέκος Άλεξανδράτος
Α)Β 594 Δ.Π.Α.
Γ.Ε.Ν.

... με νέους και νέες.

Ναύτης Θεοδόσιος Δ. Άναγνώστου
Α)Β 1227
Δ.Π.Α. Β.Σ.Τ. 902

... με φίλους και φίλες σου από την Ελλάδα και το εξωτερικό για όποιο θέμα.

Στρατ. Παπούλιας Σωτήριος
Κ.Ε.Ν. Κορίνθου
14ος Λόχος Σ.Τ.Γ. 909

... για όποιοδήποτε θέμα με φίλους και φίλες σου, ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά.

Καίτη Χαριτονοπούλου
Βασ. Γεωργίου 26
Άλεξανδρούπολις

... για θέματα επιστημονικά, μουσικά, λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά, με νέους ή νέες από την Ελλάδα, τη Γαλλία, Ιταλία, Αμερική, Αγγλία στην αγγλική ή ελληνική.

Παπαγιαννάκης Γεώργιος
Ήρακλειδών 20
Θησείο — Αθήναι

... με Έλληνίδες.

Άσσυρματιστής
Στουφής Διονύσιος
11)107 Μ.Π. Πυροβολικού
Σ.Τ.Γ. 914 γ'

... για ανταλλαγή γραμματοσήμων με φιλοτελική αξία, καθαρών και σε καλή κατάσταση με μία μόνο σελίδα.

δα. Άλληλογραφώ εις την αγγλικήν, γαλλικήν, Ιταλικήν και Ισπανικήν. Προτιμώ την πορτογαλική ή την Esperanto.

Η. Τ. Gomes de Freitas
Agôres (Portugal) Aeroporto de S. Maria

... με όσες αγαπούν την ποίηση και τον Καβάφη.

Στρατ. Παπακωνσταντίνου Εύαγ.
568 Τ.Π. 2ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 916 γ'

... με νέες από όποιοδήποτε μέρος της Ελλάδος.

Ναύτης Γεράνης Σπύρος
Α)Β 1227 Δ.Π.Α.
Β.Σ.Τ. 902

... για όποιοδήποτε θέμα στην αγγλική ή ελληνική.

Δεκ. Οικονομίδης Παναγιώτης
521 Τ.Π. Λόχος Διοικήσεως
Σ.Τ.Γ. 913 α'

... με νέες από όλη την Ελλάδα.

Άνθ)γός Πεχτελίδης Τέλης
3242 Τ.Ε.Α.
Σ.Τ.Γ. 914 β'

... με νέους και νέες από 19 ετών και κάτω για όποιοδήποτε θέμα.

Jean Maletos
c/o Erbet Michali
Kamshoushe Menoufiek, Egypte

... με νέες του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Νίκος Χρυσόχοος
Πατησίων 92 β'
Αθήναι

... με φίλους και φίλες σου για ό,τι ενδιαφέρει τη στρατιωτική ζωή και τη φυσιολατρεία.

Λοχίας Κοκκίνης Νικόλαος
και Στρατ. Κεραμίδης Εύαγγελος
527 Τ.Π. 3ος Λόχος
Σ.Τ.Γ. 913 γ'

... με νέες και νέους.

Στρατιώτες Πέτρου Σωτήριος
και Παπαϊωάννου Ιωάννης
495 Τ. Διαβιβάσεων
Λόχος Διοικήσεως Σ.Τ.Γ. 919

... με Έλληνίδες ιδίως της Αιγύπτου για το θέατρο, τη μουσική, λογοτεχνία.

Σμηνίτης Παπαγεωργίου Έλευθ.
202 Μ.Σ. Β.Σ.Τ. 904
Α.Β. Λαρίσης

Μόρφωσις σημαίνει ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Έμπιστευόμενοι τὰ παιδιά σας εις
τὸ "ΔΡΑΓΑΤΣΕΙΟΝ", θεμελιώνετε τὴν
μόρφωσίν των ἐπὶ στερεῶν βάσεων

"ΔΡΑΓΑΤΣΕΙΟΝ" ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ
ΙΔΡΥΜΑ (1903)

ΠΛΗΡΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ & ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

Φιλαλλήνων 14 — Νικοδήμου 2

ΤΗΛΕΦ. 27.147

"ΑΛΕΚΤΩΡ"

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 7.

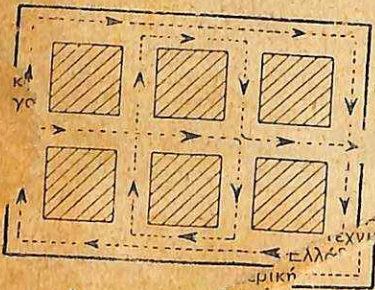
ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ. 2. ΠΟΘΟΣ —
ΑΛΗΘΗ. 3. ΟΛΕ. — ΟΑΡ. — Ρ.Π.
(ΡΟ-ΠΗ). 4. ΛΕΛΑ. — ΜΕΞΙ-
ΚΟΝ. 5. Η «ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ». 6.
ΨΩΝΙΖΟΥΝ. 7. ΙΝΤΣΕΣ. — ΘΑ-
ΣΟΝ. 8. ΩΧ!. — ΔΕΝ. — ΡΕ. 9.
ΑΝΥΔΡΟΣ. — ΚΑΠ. 10. Ε. Ρ.
(ΕΗ-ΡΟ). — ΡΑ·Ι·Υ. — ΠΑΤΩ.
11. ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΟΣ. 12. ΛΑ. —
ΣΟΥΑΣΣΟΝ.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. ΥΠΟΛΗΨΙΣ. 2. ΠΟΛΕΜΩΝ. —
ΑΡΠΑ. 3. ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ. 4. ΡΟ.
— ΑΝΙΣΧΥΡΟΣ. 5. ΗΣΟ. — Ε-
ΖΕ. — ΔΑΚΟ. 6. ΑΜΜΟΣ. — ΡΙ-
ΟΥ. 7. ΡΕΒΥ. — ΔΟΥΜΑ. 8. ΝΑ.
— ΞΑΝΘΕΣ. — Μ.Σ. (ΜΙ - ΣΟ).
9. ΕΛΕΙΣ. — ΑΝ. — ΠΕΣ. 10.
ΙΗ'. — ΚΙΟΣ. — ΚΑΝΟ. 11. Α-
ΘΡΟΑ. — ΟΡΑΤΟΝ. 12. Η.Π.Ν.
(Η - ΤΑΠΕΙ - ΝΗ). — ΝΕΠΩΣ.

«ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΥΝΤΟΜΩΤΕ-
ΡΟΣ ΔΡΟΜΟΣ» από σελίδα 101.

«ΠΟΣΑ ΘΥ

Τρέ... ΕΙΔΕ!» από σελίδος 101.
για αεροπλάνο.

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 129.

Ἀρ. 32. 1) Βγ1-θ1+!! Ρ02Χ01.
2) ΙΧη4! Αη1-θ2. 3) Ιη4Χζ2!+ καὶ
μάτ. Εἰς 1)... Ρη3, 2) Βθ1-ζ3+ καὶ
μάτ εἰς τὴν ἐπομένην κίνησιν.

Ἀρ. 33. 1) Ιε2—δ4 ! Ἐξαναγκα-
σμός κινήσεως !

«ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΝΑ ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ» ἀ-
πὸ σελίδα 102.

1. Ἡ σιωπή. 2. Ἡ σκιά. 3. Τὸ
λεξικό. 4. Ὁ ἀριθμὸς 13.

«ΣΠΑΖΟΚΕΦΑΛΙΕΣ» από σελίδα
102.

1. Ἀπὸ τὸν κόμη τοῦ Σάντουιτς
ποῦ ἦταν μανιώδης χαρτοπαίκτης.
Γιὰ νὰ μὴ σηκώνεται ἀπὸ τὰ χαρτιά,
συήθιζε νὰ τρώη κάτι τὴν ὥρα
ποῦ ἔπαιζε ὑπὸ μορφήν σάντουιτς.
2. Μπορεῖτε ἂν ἔχετε ἕνα ὑπερευαί-
σθητο φίλμ. 3. Ἀπολύτως τίποτε.
Τὸ ἔκανε γιὰ τὴν ψυχὴ του.

«ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΣΚΑΦΗ» από σελίδα
102.

1. Νταχαμπία = Νείλος. 2. Καΐκ = Βόσπορος. 3. Καταμαράν = Ίνδαι. 4. Φελοῦκα = Ἰσπανία. 5. Φερίλλα = Μάλτα. 6. Μουλέττοζ = Πορτογαλία. 7. Οὔμιακ = Λάπωνες. 8. Καγιὰκ = Ἑσκιμῶι.

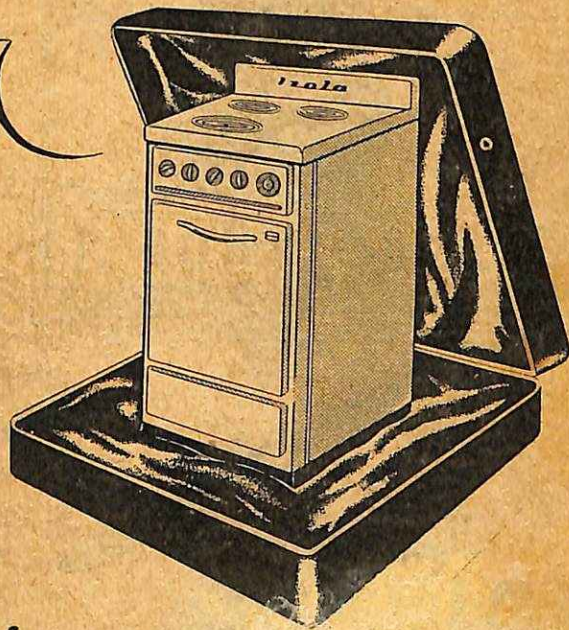
«ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΑΔ
σε? ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» από
ΕΥΔ. ΑΙδα 102.

1) = ε. 2) = ζ. 3) = δ. 4) =
ν. 5) = κ. 6) = β. 7) = λ. 8) =
μ. 9) = θ. 10) = ι. 11) = η.
12) = α. 13) = ξ. 14) = ο.
15) = γ.

OTE

Το καλύτερο κόβρημα
του ΣΠΙΤΙΟΥ

Μία κουζίνα

Isola

ΕΚΘΕΣΙΣ - ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ 2'

Ο ΝΕΟΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΤΗΣ Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑΣ

Τὸν πρεσβευτὴ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας στὴν Ἑλλάδα Σέρ Κλίφφορντ Νόρτοϊ πρόκειται νὰ ἀντικαταστήσῃ ὁ Σέρ Τσάρλς Πήκ.

Ὁ Πήκ γεννήθηκε τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1897 καὶ σπούδασε στὸ Λέστερ καὶ ἀργότερα στὴν Ὁξφόρδη, στὸ κολλέγιο Μώντλιν. 17 ἐτῶν, ὅταν ἐξερράγη ὁ 1ος Παγκόσμιος Πόλεμος, ἄφησε τὸ Πανεπιστήμιο γιὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ἐθελοντὴς τὸ Σύνταγμα τοῦ Λέστερσαϊρ. Ἐστάλη στὸ Δυτικὸ Μέτωπο καὶ σὲ λίγο θρέθηκε διοικητὴς τοῦ συντάγματός του, ἀφοῦ ἦταν ὁ μόνος ἀξιωματικὸς ποὺ εἶχε ἐπιζῆσει. Πληρώθηκε, τιμήθηκε μὲ τὸν Στρατιωτικὸ Σταυρὸ καὶ ἀπολύθηκε μὲ τὸν βαθμὸ τοῦ λοχαγοῦ.

Ὅταν τελείωσε τὸ Πανεπιστήμιο, μπήκε στὸ Διπλωματικὸ σῶμα καὶ ὑπηρέτησε στὴ Σόφια, στὴν Κωνσταντινούπολι, στὸ Τόκιο, στὴ Βέρνη, στὸ Παρίσι καὶ στὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν.

Ἀπὸ τὸ 1939 ὥς τὸ 1941 ἐργάστηκε στὸ Ὑπουργεῖο Πληροφοριῶν καὶ μετὰ πῆγε στὴν Οὐάσιγκτων ὡς βοηθὸς τοῦ Λόρδου Χάλιφαξ.

Στὸ τέλος τοῦ 1943, ὅταν γίνονταν οἱ προετοιμασίες γιὰ τὴν ἀπόβασι στὴν Γαλλία, ὁ Πήκ διορίστηκε πολιτικὸς σύνδεσμος

Ὁ Σέρ Τσάρλς Πήκ

στὸ Ἀνώτατο Ἀρχηγεῖο τοῦ Συμμαχικοῦ Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος ὑπὸ τὸν στρατηγὸ Ἀϊζενχάουερ.

Τὸ 1945 διορίστηκε Γενικὸς Πρόξενος τῆς Μεγάλης Βρεταννίας στὴν Ταγγέρη καὶ τὸ 1946 πρεσβευτὴς στὸ Βελιγράδι. Τὸ 1948 ἔγινε Ἱππότης τοῦ Τάγματος τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ὁ Σέρ Πήκ ὑπῆρξε ὁ κύριος ἀντιπρόσωπος τῆς Μεγάλης Βρεταννίας στὶς συζητήσεις γιὰ τὴν Ἀγγλο-Γιουγκοσλαβικὴ ἐμπορικὴ καὶ οἰκονομικὴ συμφωνία καθὼς καὶ στὸ Διεθνὲς Συνέδριο γιὰ τὸν Δούναβι ποὺ ἔγινε τὸ 1948.

Ὁ Σέρ Πήκ ἔχει μεγάλη εὐκολία στὴν ἐκμάθησι ξένων γλωσσῶν καὶ τὸ χιούμορ του, ἡ εὐλικρίνεια καὶ ὁ καλὸς του χαρακτήρας, τὸν ἔκαναν παντοῦ πολὺ ἀγαπητό.